

CHEMAREA ÎNTELEPCIUNII

PREFAȚĂ

Motto:

*Un proverb este un discurs de înțelepciune
reduc la o singură frază,
o latură de adevăr care scânteiază.*

Rar mi s-a întâmplat să simt că o carte „se scrie singură“!

Aș putea asemăna alcătuirea acestei cărți cu participarea la un joc de „puzzle.“ Timp de câteva luni de zile am admirat felul în care fragmentele presărate în această extraordinară carte a „proverbelor“ se grupează pentru a da în final peisajul unei desăvârșite oferte de înțelepciune.

Când am pornit să culeg material pentru scrierea acestui comentariu, am cumpărat câteva cărți scrise înaintea mea de alții. Mi-am dat seama că ele se pot împărți în două categorii: comentariile în care autorii fac paradă de propria lor „înțelepciune“, iar textul proverbelor apare doar ca trimitere în subsolul capitolelor, și comentarii în care proverbele sunt grupate tematic, fără nici un fel de lămurire.

M-am hotărât să găsesc o cale de mijloc și am grupat proverbele pe teme, dar le-am adăugat și scurte lămuriri, destinate să fie un fel de „rame de tablou“, care să nu fure privirea, ci doar să scoată în evidență conținutul.

M-a ajutat mult faptul că am colecționat timp de mulți ani „maxime și cugetări“ care m-au încântat și care mi-au luminat calea. Am avut astfel la îndemână „argintul“ necesar pentru încadrarea „aurului venit din partea lui Dumnezeu:

*„Un cuvânt spus la vremea potrivită
este ca niște mere de aur într-un coșuleț de argint“ (Prov. 25:11).*

De obicei, o carte este scrisă cu scopul de a învăța pe alții. Cu cartea aceasta a fost altfel. Pot spune că cel care a învățat cel mai mult am fost eu însumi. Dacă voi reuși să vă transmit măcar o parte din învățăturile primite de mine, bucuria și misiunea mea vor fi împlinite.

Proverbele sunt concluzii scurte scoase din experiențe îndelungate. Maximele sunt pastile de bun simț condensat folosite la tratarea bolilor de caracter. Culorile pălesc, temple ajung în ruină, imperiile se prăbușesc, dar cuvintele înțelepților dăinuiesc peste secole.

Mulțumesc pastorilor Aurelian Popescu, Liviu Țiplea și Ioan Gug pentru încurajarea și ajutorul dat la apariția acestei lucrări.

Îi sunt recunoscător sorei Sabina Wurmbrand pentru îndemnul adesea repetat: „Să nu te oprești din scris! Ai un dar și o misiune ...“

Daniel Branzai

Cuprins

- 1. O privire de ansamblu** 4.
 Proverbele și Biblia - Proverbele și Psalmii - Proverbele și Biserica primară - Proverbele și Isus Christos - Proverbele și specificul rimei în poezia ebraică - Proverbele și umorul educativ
- 2. Proverbele lui Solomon ?** 15.
 O analiză a conținutului - Cheia Proverbelor: frica de Domnul
- 3. Strigările înțelepciunii** 25.
 Proverbele și destinatarii cărții - Proverbele ca ofertă de înțelepciune - Cele trei strigări ale înțelepciunii - De ce doar trei strigări ale înțelepciunii?
- 4. Înțelepciunea și nebunia** 35.
 Nebunia ca o formă de alterare a personalității - Nebunia în manifestările ei specifice - Dialogul înțeleptului cu nebunul
- 5. Înțeleptul în sine însuși** 43.
 Înțeleptul se teme de Dumnezeu - Înțeleptul crede în providența divină - Înțeleptul se încredințează în mâna Domnului - Înțeleptul primește sfaturile divine - Înțeleptul se ferește de rău - Înțeleptul știe cum să se poarte cu ceilalți - Înțeleptul știe ce să aleagă - Înțeleptul caută tovarășia înțelepților - Înțeleptul câștigă suflete - Înțeleptul este răsplătit
- 6. Înțeleptul în familie** 61.
 Cum să găsești o nevastă potrivită? - Cum să găsești un soț potrivit? - Cum să fii o soție bună? - Cum să fii un soț bun? - Cum să fim părinți înțelepți? - Cum să fi un copil înțelept?
- 7. Înțeleptul și prietenii săi** 87.
 Înțelepciunea prietenilor - Secretul prietenilor - Valoarea prietenilor - Înțeleptul își alege cu grijă prietenii - Prieteni de care să te ferești - Prieteni pe care trebuie să-i cauți - Cum poți păstra o prietenie? - Cum se rezolvă problemele între prieteni?
- 8. Înțeleptul în domeniul financiar** 101.
 Cum poți dobândi bani? - Ce poți face cu banii? - Ce nu poți face cu banii?
- 9. Înțeleptul în poziții de cinste** 115.
 Proverbele împăraților - Prerogativele împăraților - Povețe pentru „împărați“
- 10. Înțeleptul în subordonare** 129.
 Slujește cu înțelepciune - Slujește cu râvnă - Slujește cu teamă - Slujește cu nevinovăție - Slujește cu modestie - Nu căuta să te autopromovezi - Fii răbdător și potolit în vorbire - Fii priceput la daruri
- 11. Înțelepciunea în suferințe** 133.
 Suferința este o parte integrantă a vieții - Suferința este o unealtă în mâna lui Dumnezeu - Suferința este uneori doar ambalajul unei binecuvântări - Suferința nu trebuie să curme optimismul credinței
- 12. Înțelepciunea moderației materiale** 145.

- Înțelepciunea morală** - Moderația materială - Nu umbla după bogăție - Nu confunda averea cu siguranța zilei de mâine - Roagă-te Domnului pentru pâinea de fiecare zi - Încrede-te în Domnul pentru viața de fiecare zi
- 13. Înțelepciunea smereniei** **151.**
Falsitatea „pozițiilor“ sociale - Falsitatea „distracțiilor“ care ascund drama unei vieți lipsite de sens și valoare - Falsitatea hainelor scumpe - Falsitatea nădejzii de viitor - Certitudinea judecării divine
- 14. Înțelepciunea castității** **157.**
O problemă de creație - O viață curată - O primejdie „dulce“ cu urmări amare - O povăț înțeleaptă - O hoție de două ori vinovată - O haină religioasă pentru un străvechi păcat - O temă mereu actuală
- 15. Înțelepciunea celor ce nu beau alcool** **163.**
„Realizările“ alcoolului - Beția este o formă de nebunie voluntară - Beția este păgubitoare - Beția este degradantă - Beția este înșelătoare - Băuturile alcoolice în Biblie - În prescripțiile jertfelor - În interdicțiile slujbelor preoțești - În interdicția pentru Nazirei - În practica socială - În viciile fiilor neascultători pedepsiți cu moartea - În „căderile“ celor aleși - În condamnările profeților - În interdicția dată urmașilor lui Recab - În minunile Domnului Isus - Beția aparține trecutului păcătos - Beția este dovada trăirii în firea pământească - Beția este un subiect de disciplină bisericească - Beția trebuie lepădată de cei ce-L așteaptă pe Domnul - Un sfat pentru bețivi
- 16. Înțelepciunea celor care nu cuvântă** **171.**
Împotriva lăcomiei - Împotriva dezmățului - Împotriva neorânduicilor sociale - Patru principii pentru progres - Împotriva mândriei
- 17. Înțelepciunea caracterului** **181.**
Importanța caracterului - Semnificația caracterului - Cum poți cunoaște caracterul cuiva? - Caracterul ne determină acțiunile
- 18. Înțeleptul la închinare** **189.**
Importanța pocăinței - Importanța unei alegeri clare și categorice - Importanța unei relații personale proaspete cu Dumnezeu - Importanța credințioșiei
- 19. Înțelepciunea și pasivitatea** **195.**
Înțelepciunea este activă - Înțelepciunea este perseverentă - Înțelepciunea înfăptuiește - Înțelepciunea îmbogățește

I.

O PRIVIRE DE ANSAMBLU

Proverbele și Biblia

Împreună cu cartea lui Iov, cartea Psalmilor și cartea Ecclesiastului, cartea Proverbelor desăvârșește grupul cărților numite pe scurt „de înțelepciune.“

*„Cuvintele gurii unui om sunt ca niște ape adânci;
izvorul înțelepciunii este ca un șuvoi care curge într-una“ (Prov. 18:4).*

*„Sfaturile în inima omului sunt ca niște ape adânci,
dar omul priceput știe să scoată din ele“ (Prov. 20:5).*

Această extraordinară ofertă de înțelepciune este așezată chiar în inima Bibliei, la o distanță aproximativ egală de cele două coperte ale ei.

Proverbele și Psalmii

În mod special Proverbele fac pereche cu cartea Psalmilor. Ambele subliniind cele două direcții de comunicare dintre Dumnezeu și oameni. Psalmii ne vorbesc despre inima omului care se ridică înspre Dumnezeu din mijlocul tuturor situațiilor imaginabile, iar Proverbele coboară înțelepciunea cerească în cotidianul terestru. Psalmii urcă, iar Proverbele coboară.

Dacă ați fi numit să conduceți un ceas de rugăciune și n-ați avea prea mult timp de pregătire, din ce carte a Bibliei ați citi? Fără nici o îndoială, din cartea Psalmilor!

Dar dacă ați avea tot timpul pe care-l doriți ca să vă pregătiți pentru un ceas de rugăciune din ce carte ați citi textul inspirativ. Tot din cartea Psalmilor!

Chiar și fără sublinierea mea, fiecare dintre noi știa intuitiv că Psalmii ne-au fost lăsați ca „scări“ pe care învățăm să ne ridicăm înspre tronul slăvilor cerești.

Proverbele și Biserica primară.

Puțini dintre noi mai știu că Biserica primară a hotărât să preia de la evrei tradiția conform căreia Proverbele sunt cartea de învățatură zilnică. Ați observat însă că această carte (neîmpărțită în originalul ebraic) a fost divizată de creștini în 31 de capitole! De ce tocmai 31? Pentru că maximul de zile dintr-o lună este 31! Fiecare capitol este destinat să fie o „porție“ de înțelepciune care trebuie luată zilnic ca tratament pentru creșterea în evlavie.

Unul din cei mai cunoscuți evangheliști ai Americii povestește ce rol important a jucat cartea Proverbelor în formarea sa interioară. Când era să plece la oraș pentru studii universitare, tatăl său, care era predicator și obișnuia să-l sâcăie cu „predicile“ mustătoare de acasă, l-a chemat în birou pentru o ultimă „stare de vorbă.“ Copilul se aștepta să asculte stoic o ultimă „predică“, dar, în mod surprinzător, tatăl i-a propus un târg: „Eu mă angajez să-ți trimit în fiecare lună bani de buzunar, dacă tu promiți să citești în fiecare zi câte un capitol din cartea Proverbelor. Pleci acum de acasă și vei fi departe de părinții tăi. Vreau să te dau pe mâna celui mai bun pedagog cu putință. Ce zici, accepți?“

Entuziasmat de posibilitatea primirii unor fonduri suplimentare, copilul a acceptat și ... a trecut prin universitate cheltuind bani cu înțelepciunea adunată din paginile acestei cărți extraordinare.

Ce extraordinar ar fi dacă fiecare dintre noi am reveni măcar un an la practica Bisericii primare? Ce sănătoși am fi în credință dacă am lua zilnic o doză de „antibiotice și vitamine spirituale“ din câte un capitol al Proverbelor!

Proverbele și Isus Christos

În primele capitole ale cărții Proverbelor, înțelepciunea nu este doar o calitate a intelectului, ci este prezentată drept o Persoană! Ea strigă, ceartă, cheamă, amenință, oferă și hotărăște (Prov. 1:20-32; 8:1-36; 9:1-12). Trimiterea așezată sub versetul 22 din capitolul 8 ne îndeamnă să comparăm această „înțelepciune“ cu „Cuvântul“ din Ioan 1:1, termen sub care apostolul Îl prezintă pe Christos:

„Domnul m-a făcut cea dintâi dintre lucrările Lui, înaintea celor mai vechi lucrări ale Lui. Eu am fost așezată din veșnicie, înainte de orice început, înainte de a fi pământul“ (Prov. 8:22-23).

„La început era Cuvântul și Cuvântul era cu Dumnezeu și Cuvântul era Dumnezeu. ... Toate lucrurile au fost făcute prin El; și nimic din ce a fost făcut, n-a fost făcut fără El“ (Ioan 1:1,3).

O altă trimitere plasată sub versetul 30 din capitolul 8 al Proverbelor ne îndeamnă să vedem în „înțelepciunea“ despre care se vorbește pe Fiul lui Dumnezeu identificat în Matei 3:17 și Coloseni 1:13:

„... și în toate zilele eram desfătarea Lui“ (Prov. 8:30).

„Și din ceruri s-a auzit un glas care zicea:

„Acesta este Fiul Meu prea iubit, în care Îmi găsesc plăcerea“ (Mat. 3:17).

„El ne-a izbăvit de sub puterea întunerecului

și ne-a strămutat în Împărăția Fiului dragostei Lui“ (Col. 1:13).

Alte trimiteri așezate sub versetul 1 din capitolul 9 al Proverbelor ne îndeamnă să recunoaștem în casa „zidită“ de înțelepciune Biserica zidită de însuși Domnul Isus:

„Înțelepciunea și-a zidit casa ...“ (Prov. (9:1).

„... voi zidi Biserica mea ...“ (Mat 16:18).

O altă extraordinară asemănare cu Christos o găsim în Proverbe 9:5, sub care găsim o trimitere la jertfa mântuitoare descrisă în Isaia 53 și în Ioan 6:27:

„Veniți de mâncați din pâinea mea

și beți din vinul pe care l-am amestecat!“ (Prov. 9:5)

„Voi toți cei însetați, veniți la ape, chiar și cel ce n-are bani!

Veniți și cumpărați bucate,

veniți și cumpărați vin și lapte, fără bani și fără plată! (Is. 55:1)

„Lucrați nu pentru mâncarea pieritoare,

ci pentru mâncarea care rămâne pentru viața veșnică

și pe care v-o va da Fiul omului“ (Ioan 6:27).

În cazul acesta, cartea Proverbelor devine și mai importantă, ca un fel de „întrupare“ a lui Isus Christos înainte de încarnarea prin pântecul fecioarei Maria!

Cartea Proverbelor este glasul aceluiși Fiul al lui Dumnezeu care le-a vorbit „aleșilor Săi“ în perioada Vechiului Testament. Ea este o anticipare a întâlnirii cu Christos, „care a fost făcut de Dumnezeu pentru noi înțelepciune, neprihănire, sfințire și răscumpărare“ (1 Cor. 1:30; conform lui 1 Cor. 1:22-24).

Evreii au fost îndemnați să-L asculte la fel de mult cum ni s-a spus și nouă prin Pavel:

„... dacă vei lua aminte la înțelepciune, ... dacă o vei căuta ca argintul și vei umbla după ea ca după o comoară ...“ (Prov. 2:3-4).

„... să cunoască taina lui Dumnezeu Tatăl, adică pe Christos, în care sunt ascunse toate comorile înțelepciunii și ale științei“ (Col. 2:3).

Am regretat de multe ori că n-am avut privilegiul de a fi în numărul celor care l-au auzit personal pe Isus din Nazaret, care au mers cu El și care l-au văzut rezolvând înțelept problemele vieții de fiecare zi. Când am înțeles însă că Îl pot auzi vorbindu-mi din cartea Proverbelor și că de acolo mă învață cum să mă port într-o sumedenie de situații posibile, mi-am dat

seama ce mult m-am păgubit neglijând să citesc sistematic această carte! Cel ce ne vorbește prin cartea Proverbelor este Cel prin care au fost făcute toate lucrările desăvârșite ale dumnezeirii:

*„Am fost născută când încă nu erau adâncuri,
nici izvoare încărcate cu ape;
am fost născută înainte de întărirea munților,
înainte de a fi dealurile,
când nu era încă nici pământul, nici câmpiile,
nici cea dintâi fărâmă din pulberea lumii. (atomul?)
Când a întocmit Dumnezeu cerurile, eu eram de față;
când a tras o zare pe fața adâncului,
când a pironit norii sus,
și când au țâșnit cu putere izvoarele adâncului,
când a pus un hotar mării,
ca apele să nu treacă peste porunca lui,
când a pus temeliiile pământului,
eu eram meșterul Lui, la lucru lângă El,
și în toate zilele eram desfătarea Lui,
jucând neîncetat pe rotocolul pământului Său,
și găsim-mi plăcerea în fiii oamenilor.
Și acum, fiilor, ascultați-mă,
căci ferice de ceice păzesc căile mele!
Ascultați învățătura, ca să vă faceți înțelepți,
și nu lepădați sfatul meu.
Ferice de omul care m-ascultă,
care veghează zilnic la porțile mele,
și păzește pragul ușii mele“ (Prov. 8:24-34).*

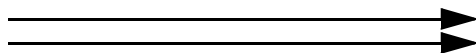
Proverbele și specificul rimei din poezia ebraică

Ca și banii cu două fețe, ca și concluzia necesară din două aspecte contrare, maximele vin de obicei în perechi. Lucrul este evident mai ales atunci când citești „proverbele“ Bibliei.

Rima proverbelor evreiești este dată de „paralelismul“ ideilor. Afirmția din primul vers este sau întărită sau în contrast cu cel de al doilea. Se formează astfel „cuplete“ care găzduiesc alternative posibile. Există trei feluri de astfel de paralelisme:

1. Paralelismul repetitiv

Afirmția din primul vers este scoasă în relief prin repetarea ei cu alte cuvinte în cel de al doilea vers:

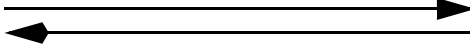

„Pedepsele sunt pregătite pentru batjocoritori,

și loviturile pentru spinările nebunilor“ (Prov. 19:29).

2. Paralelismul antitetic (contrastant)

Afirmația din primul vers este scoasă în relief prin comparația cu adevărul contrar:

„Lumina celor neprihăniți arde voioasă,
dar candela celor răi se stinge“ (Prov. 13:9).

3. Paralelismul sintetic

Afirmația din primul verset este amplificată în cel de al doilea:

„Frica pe care o însuflă împăratul este ca răgetul unui leu,
cine îl supără, păcătuiește împotriva sa însuși“ (Prov. 20:2).

Este interesant să observăm că mai toate cercetările moderne consacrate inteligenței au ajuns la concluzia că factorul principal nu-l constituie „coeficientul de inteligență“ sau abilitatea de a gândi abstract. Cel mai important factor care determină inteligența este capacitatea de a gândi în „alternative posibile“. De fapt, toată tehnologia informaticii, esența limbajelor de calculatoare, este bazată pe această alternanță între „da“ și „nu“. Din punctul acesta de vedere, cartea Proverbelor dovedește încă o dată că „Autorul“ ei divin este Cel mai desăvârșit „învățător“, care știe cum ne-a făcut și cum să ne stimuleze gândirea.

Felul în care se balansează afirmațiile între perechile de versuri este un fel de exercițiu de deprindere a gândirii în alternative posibile. Nu este de mirare că această carte a fost manualul atâtor generații de copii ai lui Dumnezeu.

Proverbele și umorul educativ

Cartea Proverbelor formulează sfaturi comice, paradoxale privind modalitatea de abordare a nebunilor, sugerând faptul că degeaba ar aborda reguli precise, neexistând doi nebuni identici:

„Nu răspunde nebunului după nebunia lui,
ca să nu semeni și tu cu el.“

Dar în versetul imediat următor apare următorul sfat:

„Răspunde însă nebunului după nebunia lui,
ca să nu se creadă înțelept!“ (Prov. 26:4-5).

Privită din acest punct de vedere, cartea Proverbelor are ca scop să corecteze filosofia de viață a cititorilor ei - întorcându-i de la viața dezordonată și superficială (vezi Prov. 12:11; 28:19) la viețuirea în evlavie („frica de Domnul“). Ideal este ca faptele noastre înțelepte să izvorască dintr-un respect plin de admirație și de adorare față de Dumnezeu.

Cartea Proverbelor este o carte a umorului educativ. Fără a fi o carte a râsului, căci comicul nu datorează nimic râsului, după cum bațjocura se deosebește de ironie, această culegere de maxime moralizatoare stârnește mintea și încălzește inima. De fapt, comicul apare numai când posibilitatea tragicului este inerentă. Nu există tragic în afara comicului și nici invers. Cartea Proverbelor este deținătoarea unei comori de astfel de situații ale ridicolului naturii umane, aflate mereu la limita tragicului. „Nebunia“ este prezentată drept „o femeie gălăgioasă și proastă“, într-o imagine ce mustește de comicul situațional, vizualizabil într-o fracțiune de secundă, ca o poveste cu tâlc. Ea spune că:

**„Apele de furat sunt dulci
și pâinea luată pe ascuns este plăcută“,**

dar urmează precizarea:

„Acolo sunt morții și oaspeții ei sunt în locuințele morților“ (Prov. 9:14-18).

Tânărul care merge spre păcat este „ca boul care se duce la măcelărie, ca pasărea care dă buzna în laț, fără să știe că o va costa viața, până ce săgeata îi va străpunge ficatul“. Chiar dacă drumul păcatului este acoperit cu „smirna, aloe, și scorțișoară“ rămâne totuși „drumul care duce spre locuința morților“ (Prov. 7:7-27).

Comicul de situație este de multe ori surprins în momentul în care ajunge la limita tragicului:

**„Pentru o femeie curvă,
omul ajunge de nu mai rămâne decât cu o bucată de pâine.
Poate cineva să ia foc în sân,
fără să i se aprindă hainele?
Sau poate să meargă cineva pe cărbuni aprinși,
fără să-i ardă picioarele?“ (Prov. 6:26-28).**

Un tipar al comicului ajuns la limita tragicului transpare din pildele trimise pe adresa „leneșului“. Leneșul este tipul omului care se află mereu la limită, pe linia subțire ce desparte bunăstarea comodă de nenorocire (Prov. 6:9-11). Comparații hilare definesc starea de lenevie, iar ilaritatea se produce tot prin îmbinarea acțiunii cu contrariul ei:

**„Cum este oșetul pentru dinți și focul pentru ochi,
așa este leneșul pentru cel care îl trimite“ (Prov. 10:26).**

În nota de umor este cuprinsă și „femeia frumoasă și fără minte“ care „este ca un inel de aur în râtul unui porc“ (Inelul de aur și râtul porcului au o

incompatibilitate de calitate; unul aparține sferei „înalte, apreciate“, iar celălalt, mai ales pentru vechii evrei care nu mâncau carne de porc, considerat „necurat“, aparține categoriei „disprețuitului, josnicului“. - (*Doru Pop*)

„Proverbele“ arată viața așa cum este, nu așa cum am vrea noi să fie. Din nefericire, mulți oameni se înșeală singuri, încercând să trăiască într-o lume pe care și-o creează singuri, ca rezultat al imaginației și preferințelor personale:

**„Multe căi pot părea bune omului,
dar la urmă se văd că duc la moarte“ (Prov. 14:12).**

Ateul creează o lume în care nu există Dumnezeu. Credinciosul neascultător de Dumnezeu creează o lume în care Dumnezeu este prea mare și prea departe ca să se intereseze de fiecare faptă a noastră. Omul care cheltuiește mai mult decât câștigă, creiază o lume imaginară în care nu există posibilitatea falimentului. Cel ce mănâncă prea mult și nu face mișcare preferă să trăiască într-o existență în care atacul de cord nu există sau i se întâmplă întotdeauna „altuia“. Cel leneș își justifică lipsa de activitate creînd o lume a pericolelor imaginare:

„Leneșul zice: „Afară este un leu, care m-ar putea ucide pe uliță!“ (22:13; 26:13).

În lumea reală însă, în lumea „proverbelor“, realitatea este că toate faptele noastre au consecințe reale - poate nu imediate, dar în orice caz, inevitabile. Astfel, cheltuiala necugetată duce la probleme financiare, îmbuibarea duce la probleme de sănătate, imoralitatea duce la probleme personale și de familie, iar necinstea duce la ruină. O astfel de lume a consecințelor inevitabile nu este prea plăcută. Totuși, majoritatea oamenilor trăiesc în ea, nu în lumea fanteziei. Cartea Proverbelor a ales să li se adreseze acestor oameni și să descopere că realitatea ultimă este prezența lui Dumnezeu în viața noastră. Din această cauză, fondul și motivația de bază a tuturor acțiunilor noastre de viață trebuie să fie: evlavia („frica de Domnul“).

Într-una din revistele tipărite la Cluj, Visky Ferenc scria: „Umorul și sfințenia nu sunt elemente incompatibile, atât timp cât ele sunt înțelese din perspectiva adevărului și harului dumnezeiesc. Vechiul și Noul Testament nu rămân niște compendii de texte încruntate și amenințătoare, iar personajele umane din istoria credinței (regele David, înțeleptul Solomon, Iov sau, mai târziu, apostolul Pavel, Ioan Chrisostomul, Francisc din Assisi, ori Martin Luther) nu sunt încununat de un nimb de sfințenie îmbufnată. Adevărata pietate nu exclude buna dispoziție, ci chiar o presupune.“

Veselia este binevenită. Dumnezeu nu este așa de plicticos cum Îl cred unii. Nu a făcut oare el ca pisica să-și alerge singură coada?

Sfânta Scriptură înțelege buna dispoziție ca un factor fertilizator. Cei ce „străbat valea plângerii“ o prefac „într-un loc plin de izvoare.“ Această bună dispoziție vine din contactul nemijlocit cu Dumnezeu, unica sursă creatoare a universului: „Toate izvoarele mele sunt în Tine“ (Psalm 87:7).

În aceeași publicație, Dragomir Bojan, scrie: „De fapt, pietatea psalmilor este veselie care provoacă la dans stelele strălucitoare, munții cei morocănoși, ceața, grindina, animalele, copiii, vârstnicii; întreaga creație devine parte a unei hore cultice, universale. În multe adunări creștine, seriozitatea și sobrietatea este confundată cu morocâneala, cu încruntarea sprâncenelor și cu bombăneala nemulțumită, oarecum o căutare perpetuă după bărnele din ochii celorlalți.

Cuvioșii care țin mofturoși la distanță umorul, nu pe Dumnezeu Îl iau în serios, ci propriile lor realizări, adică pe ei înșiși. „Vopsesc mormântul“, spune Isus.

Zâmbetul este un „semn“ al unei stări interioare de confort, de armonie. Un zâmbet, ca și o floare, întinde o punte între oameni, înlesnește bunele relații. „Nu fii mai catolic decât Papa“, spune omul din popor. „Nu fii prea neprihănit“, spune Ecclesiastul. Fii normal, natural, echilibrat. Bucură-te cu cei ce se bucură și întristează-te cu cei ce plâng. Oamenii cu simțul umorului sunt cei mai căutați, dar să nu uităm că umorul poate fi grosolan, deocheat, căznit, involuntar, sănătos, sarcastic, negru sau fin, de calitate. Glumele pot fi sărate și ... nesărate. Caracterul este cel care ne controlează zona afectivă. El dă tonul. Fără rațiune, din răs nu mai rămâne decât maimuțarea.

Mi-a plăcut foarte mult această analiză ironic pătrunzătoare făcută de Andrei Pleșu: „Creștinismul este prea ades identificat de intelectualii „lumi-nați“ cu o religie a cenușiului lăcrămos, cu o filosofie mohorâtă sufocată de culpabilitate, scârbă de lume și teamă de iad. De asemenea, există destui creștini care înțeleg să-și exprime evlavia adoptând glasul stins, căutătura pleoștită și care, citind mereu pasaje din Scriptură și din sfinții părinți, recomandă indispoziția ca virtute cardinală. Râsul nerușinat, al trivialității, al deriziunii lumești nu poate compromite și anula, cu neantul lui, marea temă a bucuriei creștine. Marii dușmani ai celui care își caută mântuirea sunt acedia și disperarea. Împotriva lor, umorul este o unealtă perfectă, dacă este supravegheat de o inimă dreaptă și cuviincioasă. În definitiv, adevăratul creștin se distinge tocmai prin capacitatea de a râde de lucruri de care îndeobște, nu râde nimeni: moartea și demonul.“

2.

O privire de ansamblu

PROVERBELE LUI SOLOMON ?

Cartea aceasta nu trebuie judecată după volum, ci după imensitatea înțelepciunii pe care o găzduiește. Mii de volume din bibliotecile lumii nu ne pot ajuta, toate la un loc, cât ne poate ajuta această singură carte.

Autorul nevăzut al cărții este Dumnezeu, iar pricepera ei, deși născută în sferile cerului este destinată să revoluționeze viața terestră. În această carte avem de a face cu mult mai mult decât cu o culegere de „proverbe“.

Textul cărții îl menționează pe Solomon drept autor la începutul fiecăreia din cele trei secțiuni ale ei (1:1; 10:1; 25:1). Despre Solomon știm deja că a fost autorul a 3.000 de proverbe și a 1.005 cântări (1 Împ. 4:32). Nici un om din Israel nu a fost mai potrivit să editeze o carte de înțelepciune ca acest Solomon. El s-a rugat Domnului pentru înțelepciune (1 Împ. 3:5-9) și a primit-o așa cum nu i-a mai fost dată nici unui om din istorie (1 Împ. 4:29-31). Strălucirea gândirii lui l-a făcut celebru în lumea de atunci și a atras admirația celor veniți de la mari depărtări ca să-l vadă și să-l asculte (1 Împ. 4:34; 10:1-13,24).

Contribuția lui Solomon la ridicarea Israelului a fost imensă. Capacitatea lui de sinteză, intuiția și clarviziunea lui sunt și astăzi proverbiale. Asta nu înseamnă că tot ceea ce a scris Solomon a fost produsul lui nemijlocit. El însuși ne spune că i-a plăcut să zăbovească îndelung asupra înțelepciunii răspândite de scrierile altora: *„Pe lângă că Eclesiastul a fost înțelept, el a mai învățat și știința pe popor, a cercetat, a adâncit și a întocmit un mare număr de zicători. Eclesiastul a căutat să afle cuvinte plăcute, și să scrie întocmai cuvintele adevărului“* (Ecles. 12:9-10). Prin aceasta, el a recunoscut că înțelepciunea nu este monopolul unui singur om, ci este darul făcut de Dumnezeu oamenilor: *„Cuvintele înțelepților sunt ca niște bolduri; și, strânse la un loc, sunt ca niște cuie bătute, date de un singur stăpân“* (Ecles. 12:11).

Data: Aproximativ 931 î.Ch. Capitolele 25-29 ale cărții au fost culese de „oamenii lui Ezechia“ și adăugate cărții lui Solomon (715 - 686 î.Ch.).

Proverbele - O analiză a conținutului

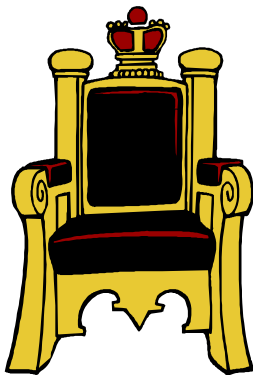
Culegerea aceasta de proverbe nu este o carte unitară, ci o colecție de scrieri despre înțelepciune. S-ar prea putea ca pe lângă Solomon, cartea să cuprindă și colecții din proverbele și pildele altor oameni folosiți de

Dumnezeu pentru răspândirea înțelepciunii. Din această cauză, anumite secțiuni conțin sfaturi universal valabile, iar altele doar sfaturi pentru anumite persoane aflate în circumstanțe specifice.

La prima privire, după scurta introducere de la început, cartea este compusă din patru secțiuni distincte: Proverbele lui Solomon, Cuvintele Înțeleptului, Cuvintele lui Agur și Cuvintele lui Lemuel.

Privit în ansamblu, tot materialul cărții intră în categoria „proverbelor“ sau „pildelor“ date pentru „cunoașterea înțelepciunii și învățaturii“. În amănunt însă, după cum sunt mai mulți autori, tot așa există și deosebiri în motivația și destinația unora dintre pasaje.

De exemplu, „Cuvintele Înțeleptului“ sunt o colecție de sfaturi destinate unui prinț moștenitor și au ca scop transmiterea unor lecții elementare de abilitate și comportament politic, precum și un îndemn la „curățirea comportamentului“ pentru cel destinat să devină reprezentantul lui Iehova pe tronul Israelului. Unii comentatori analizează această secțiune ca pe un comentariu practic la Decalogul mozaic, dar, la o privire mai atentă, ea tratează pericolele și ispitele inevitabile care-l pasc pe acela

care este așezat pe tronul țării.

Putem spune deci, că în primele 29 de capitole ale cărții, întâlnim câteva serii de proverbe, din care unele sunt scrise *pentru* Solomon, iar altele sunt scrise *de către* Solomon. Iată cum arată structura cărții:

- 1:1- 6 - Introducere,

- 1:7-9:18 - Cuvintele Înțeleptului, pentru Solomon. Pentru un prinț și pentru un împărat. Este folosită adresarea la persoana a II-a: „fiul meu“, „tu“, „ție“, „al tău“. Apare „mama“.

- 10:1-19:19 - Proverbele lui Solomon, pentru toți. Sunt scrise pentru persoana a III-a: „El“, „al lui“, etc.

- 19:20 - 24:34 - Proverbe pentru Solomon, pentru un prinț și un împărat. Este folosită adresarea la persoana a II-a: „fiul meu“, „tu“, „ție“, „al tău“.

- 25:1 - 26:28 - Proverbele lui Solomon, pentru toți. „Strânse de oamenii lui Ezechia.“ Sunt scrise pentru persoana a III-a: „El“, „al lui“, etc.

- 27:1 - 29:27 - Proverbe pentru Solomon, pentru un prinț și un împărat. Este folosită adresarea la persoana a II-a: „fiul meu“, „tu“, „ție“, „al tău“.

- 30:1 - 31:31 - „Cuvintele lui Agur“ și „Cuvintele lui Lemuel“, pentru Solomon. Pentru un prinț și pentru un împărat. Este folosită adresarea la persoana a II-a: „fiul meu“, „tu“, „ție“, „al tău“. Apare „mama“.

Între cele două categorii de proverbe există o deosebire evidentă. Cele scrise pentru Solomon alcătuiesc un sistem de educație princiară, în timp ce proverbele scrise de către Solomon sunt mult mai variate ca preocupare și scop, extinzându-se la viața și comportamentul fiecărui israelit al vremii.

1:1- 6a - Introducere

Titlul cărții este așezat în cel dintâi rând al ei: „Pildele lui Solomon.“ Scopul cărții este enunțat foarte limpede: pentru „cunoașterea înțelepciunii și învățaturii“, pentru înțelegerea cuvintelor minții, pentru căpătarea învățăturilor de bun simț, de dreptate, de judecată și de nepărtinire; ca să dea celor neîncercați agerime de minte, tânărului cumoștință și chibzuință, - să asculte însă și înțeleptul și își va mări știința, și cel priceput, și va căpăta iscusință - pentru prinderea înțelesului unei pilde sau al unui cuvânt adânc“ (Prov. 1:2-6a).

1:7 - 9:18 - Cuvintele înțeleptului.

Dintr-o greșeală a masoreților, începutul acestei secțiuni a fost greșit plasată în versetul 6b: „Înțelesul cuvintelor înțelepților (oameni, învățători) și al cuvintelor lor cu tâlc“.

Întreaga secțiune se compune din cincisprăzece mici discursuri adresate de un învățător sau tată către discipolul mai tânăr: 1:8; 1:10; 2:1; 3:1; 3:11; 3:21; 4:1; 4:10; 4:20; 5:1; 5:20; 6:1; 6:20; 7:1; 8:1).

Tema generală a secțiunii este enunțată în 1:7: „*Frica Domnului este începutul științei, dar nebunii nesocotesc înțelepciunea și învățătura.*“

Principala avertizare este despre pericolul „femeilor străine“. Sub această numire putem identifica atât femeile din afara granițelor Israelului, cât și pe femeile din Israel, care și-au prostituat castitatea. Iată caracteristicile acestei femei imorale:

- ea întrebuițează vorbe ademenitoare (2:16)
- ea este necredincioasă bărbatului tinereții ei (2:17)
- ea poate părea religioasă, dar este apostată (2:17)
- ea oferă iluzia bucuriei vieții, dar răspândește în fapt moartea (2:18,19).

Acesta este primul din cele cinci pasaje dedicate acestui subiect (2:16-19; 5:1-23; 6:23-35; 7:4-27; 9:13-18).

Majoritatea femeilor „străine“ din Israel proveneau din popoarele învecinate. Asta nu însemna însă că toate evreicele erau „cinstite“. Imoralitatea a fost una din decăderile poporului Israel (Osea 4:11-14). În cartea Proverbelor, avertismentele împotriva „femeilor“ străine sunt îndreptate împotriva tuturor femeilor care și-au stricat umbletul neprihănit. Este evident că, în istoria lui Israel, „femeile străine“ din afara granițelor Israelului, needucate în strictetea sfințeniei din Legea mozaică, au produs o contaminare care a dus la mari catastrofe. Aduceți-vă aminte de cursa

întinsă evreilor de fetele din Moab (la sfatul lui Balaam, ele i-au atras în idolatrie), de necazurile pe care le-a avut Samson cu Dalila și de decadența pe care a adus-o în țară Izabela, nevasta lui Ahab. În alte pasaje, „fiul“ este avertizat despre pericolul „păcătoșilor“ - acei oameni străini care nu-L cunoșteau pe adevăratul Dumnezeu. Ei se purtau ca dușmani ai neprihănirii, iubeau războiul și erau înclinați către fărădelege. „Fiul“ este sfătuit să nu intre în astfel de alianțe periculoase.

Secțiunea se încheie cu două capitole (8 și 9) în care înțelepciunea este personificată și își strigă mesajul chemării către toți.

Înțelepciunea cere consacrare din partea celui ce o caută. El trebuie să o socotească mai presus decât „aurul, argintul și mărgăritarele“, „Nici un lucru de preț nu se poate asemui cu ea“ (8:10-11). Înțelepciunea este prezentată drept o condiție absolut necesară celui ce guvernează:

*„Prin mine împărătesc împărății
și dau voievozii porunci drepte.
Prin mine cârmuiesc dregătorii
și mai marii, toți judecătorii pământului“ (Prov. 8:15-16).*

„Înțelepciunea“ este prezentată în antiteză cu „nebonia“. Autorul ne recomandă „frica de Domnul“ (sau evlavia, cum îi spunem noi astăzi).

Până în acest punct, proverbele nu amintesc deloc numele sau experiențele lui Solomon. Este clar că această secțiune cuprinde „sfaturi“ și „învățăături“ care i-au fost transmise împăratului în devenire de către „înțelepții“ săi dascăli.

10:1-19:19 - Proverbele lui Solomon.

Chiar și faptul că întâlnim acest titlu la începutul capitolului 10 ne sugerează că ceea ce a fost scris până aici nu este produsul lui Solomon. Aceste proverbe sunt adresate oamenilor în general și acoperă o gamă foarte mare de situații.

19:20 - 24:34 - Proverbe pentru Solomon.

Reintrăm în atmosfera „lecțiilor“ primite de Solomon în cadrul pregătirii lui pentru urcarea la tronul Israelului. Destinatarului i se spune „fiule“ (19:27), și „împăratul“ (20:2,8,26,28; 21:1; 22:11). Acestea sunt „cuvintele înțelepților“ (învățători) (22:17; 24:23). Adresarea cu numirea „fiule“ apare de șase ori (19:27; 23:15,19,26; 24:13,21). Principiile practice sunt aplicate specific unuia chemat să guverneze printre oameni. Înțelepciunea este din nou prezentată ca fiind mai prețioasă decât bogățiile (22:1,4). Frica de Domnul este prezentată ca o garanție a succesului:

*„Răspлата smereniei, a fricii de Domnul,
este bogăția, slava și viața“ (Prov. 22:4).*

„Frica de Domnul duce la viață,

*și cel ce o are, petrece noaptea sătul,
fără să fie cercetat de nenorocire“ (Prov. 19:23).*

Prințul moștenitor are privilegiul de a „*sta la masă cu unul dintre cei mari*“ (23:1), dar este încă sub autoritatea împăratului (24:21).

El trebuie să învețe de pe acum îndatoririle administrative (20:8,26,28; 21:3; 22:11) și să-și pregătească inima pentru o guvernare ireproșabilă:

*„Iată ce mai spun înțelepții:
„Nu este bine să ai în vedere fața oamenilor la judecăți.“ -
Pe cine zice celui rău: Tu ești bun!“
îl blastămă popoarele și-l urăsc neamurile.
Dar celor ce judecă drept le merge bine
și o mare binecuvântare vine peste ei.“ (Prov. 24:23-25).*

Ne întâlnim iarăși cu avertismente împotriva „*femeii stricate*“ (22:14; 23:27,33), iar neprihănirea și înțelepciunea sunt prezentate ca fiind mult mai de preț decât bogățiile (20:15; 21:6; 23:4).

25:1 - 26:28 - Proverbele lui Solomon.

Așa cum spune textul, această secțiune conține alte proverbe ale lui Solomon, „*strânse de oamenii lui Ezechia, împăratul lui Iuda*“ (25:1). Probabil că aceștia au cercetat biblioteca de la Ierusalim și au selectat din documente lucruri pe care Solomon, și poate și David, le-au spus pentru binele împărăției (25:2-7). Nu trebuie să uităm că David și Solomon au încurajat foarte mult producțiile literare în Israel. Oamenii lui Ezechia au avut din ce să selecteze ...

- 27:1 - 29:27 - Proverbe pentru Solomon. Fără nici un fel de introducere specială, revenim la cuprinsul „*lecțiilor*“ pregătitoare pentru domnie. Ne reîntâlnim cu formula „*fiule*“ (27:11). Este evident că majoritatea proverbelor au aplicabilitate directă în sfera guvernării (28:2, 6-8, 16; 29:4,12,14,26).

30:1-31:31 - Cuvintele lui Agur și ale lui Lemuel

Ca să înțelegem perspectiva „*cuvintelor înțelepților*“ este necesar să ținem minte câteva lucruri:

(1) - Termenul „*părinte*“ este adesea folosit în Biblie pentru a identifica un „*învățător*“ (2 Regi 2:12; 6:21; 13:14 (conform lui Jud. 17:10; 18:19) și a ajuns să fie aplicat preponderent Rabinilor evrei.

(2) - Termenul „*fiu*“ este aplicat „*discipolului, învățăcelului*“ (1 Sam. 3:6,16; 1 Regi 20:35; 2 Regi 2:3,5,7,15). În câteva cazuri, profeții din țară au înființat „*scoli profetice*“, iar elevii au purtat numele de „*fiu ai proorcilor*“. Numirea sugerează ascultarea și cinstea pe care trebuiau să le acorde elevii „*părinților*“ lor spirituali. În acest context, remarcăți regretul exprimat de „*fiul*“ din cartea Proverbelor, pentru o situație în care nu a

„ascultat“: „Cum am putut să n-ascult glasul învățătorilor mei și să nu iau aminte la cei ce mă învățau?“ (Prov. 5:13).

(3) - Numirile: „*păcătoși*“, „*cei răi*“, „*cei nelegiuși*“ sunt termeni folosiți în Israel pentru identificarea păgânilor din alte popoare, al căror exemplu nu trebuia urmat de copiii lui Dumnezeu (Is. 13:11; 14:5; Ps. 9:5; 26:5; Prov. 3:33; 28:4,28; 29:2). În contextul educației unui prinț moștenitor, sfaturile interzic alianțele cu conducătorii națiunilor înconjurătoare, dar în contextul național, termenul se poate aplica tuturor oamenilor care au părăsit calea cea „bună“ și „dreaptă“.

(4) - „*Femeia străină*“ identificată în original prin „*zarah*“ și „*nokriah*“ (5:20; 6:24), este în majoritatea cazurilor dintre neamurile păgâne. Alipirea de o astfel de femeie duce inevitabil la o deslipire de Domnul. O astfel de femeie poate fi însă și o evreică din țară care și-a părăsit „vrednicia“.

Aceste „*cuvinte ale înțelepților*“ folosite pentru educarea moștenitorilor la tron urmează planul poruncilor pentru împărat, date de Dumnezeu în anticiparea din Deuteronom 17:14-20.

Ridicat între copiii lui Israel, împăratul trebuia să respecte anumite reguli:

a. - „*Să n-aibă un mare număr de cai*“ după moda Egiptenilor.

b. - „*Să n-aibă un număr mare de neveste, ca să nu i se abată inima*“ de la Dumnezeu.

c. - „*Să nu strângă mari grămezi de argint și de aur*“.

d. - „*Să scrie pentru el o copie a legii și s-o citească în toate zilele vieții lui, ca să învețe să se teamă de Domnul, Dumnezeul lui*“.

e. - Să facă toate acestea „*ca să nu se înalțe mai presus de frații lui și să aibă astfel multe zile în împărăția lui, el și copiii lui, în mijlocul lui Israel*“.

Deuteronom 7:2-5 adaugă la acestea porunca lui Dumnezeu ca, odată intrați în țara Canaan, evreii să nimicească cu desăvârșire locuitorii țării și chipurile lor idolatre, „*să nu încheie legământ cu ele*“, „*Să nu se încuscrească cu ele*“, „*căci ar abate de la Mine pe fiii tăi și ar sluji astfel altor dumnezei*“.

În secțiunile „*cuvintelor înțelepților*“, prințul moștenitor era instruit să se ferească de practici care pot duce la apostazie religioasă și, în final, prăbușire dinastică.

Iată câteva exemple:

- caii erau folosiți în bătălie, dar biruința era „*a Domnului*“ (Prov. 21:31).

- pericolul contaminării cu femeile străine apare mai peste tot (Prov. 2:16; 6:24; 7:5)

- aurul, argintul și pietrele scumpe sunt declarate inferioare „*fricii de Domnul*“ (Prov. 3:16; 8:18,19; 22:1-4; 23:4,5; 27:24; 28:6-8).

- ascultarea și împlinirea legii este un semn de înțelepciune. Cel care le părăsește, nu poate aduce jertfe plăcute (Prov. 6:20-23; 28:4-9; 29:18).

- supunerea față de Dumnezeu este lăudată și răsplătită cu lungirea zilelor (Prov. 3:2,16; 4:10; 9:11).

- prietenii și alianțele cu „*cei răi*“, dintre Neamuri și dintre nelegiuții țării sunt denunțate și condamnate (Prov. 1:10-15; 6:1; 20:26; 3:30,31; 4:14-17).

Din păcate, așa cum știm, tânărul prinț n-a respectat în totul aceste recomandări ale „*înțelepților*.“ Când a ajuns pe tron, la început Solomon a știut să aleagă bine și a cerut Domnului „*înțelepciune*“, nu aur, faimă sau zile lungi și îmbelșugate. Mai târziu însă, împăratul s-a lepădat el însuși de „*înțelepciunea*“ descrisă în proverbe și s-a prăbușit în neascultare. Consecința nefastă este descrisă în 1 Regi 11:1-2:

„Împăratul Solomon a iubit multe femei străine, afară de fata lui Faraon; Moabite, Amonite, Edomite, Sidoniene, Hetite, care făceau parte din Neamurile despre care Dumnezeu zisese copiilor lui Israel: „Să nu intrați la ele, și nici ele să nu intre la voi, căci v-ar întoarce negreșit inimile înspre dumnezeii lor.“ De acele neamuri s-a alipit Solomon, târât de iubire.“

Expresia „*despre care zisese Dumnezeu copiilor lui Israel ...*“ este o trimitere clară la textele din Exod 34:16 și Deut. 7:3-4. Lucrurile interzise au ajuns să se întâmple. Iată ce citim mai departe:

„Când a îmbătrânit Solomon, nevestele i-au aplecat inima spre alți dumnezei; și inima nu i-a fost în totul a Domnului, Dumnezeului său, cum fusese inima tatălui său David. Solomon s-a dus după Astartea, zeița Sidonienilor și după Milcom, urâciunea Amoriților. Și Solomon a făcut ce este rău înaintea Domnului, și n-a urmat în totul pe Domnul, ca tatăl său David. Atunci Solomon a zidit pe muntele din fața Ierusalimului un loc înalt pentru Chemoș, urâciunea Moabului, pentru Moloc, urâciunea fiilor lui Amon. Așa a făcut pentru toate nevestele lui străine, care aduceau tămâie și jertfe dumnezeilor lor“ (1 Regi 11:4-8).

Într-o altă neascultare față de ceea ce dorea să facă Dumnezeu cu Israelul, Solomon a cumpărat și adus în țară o mulțime de cai din Egipt (1 Regi 10:26-29; 9:19). Consecința neascultărilor lui a fost o pedeapsă năpraznică. Sentința este notată în pasajul din 1 Regi 11:11-13. Dumnezeu a rupt împărăția de la fiul lui Solomon, Roboam, și a dat-o slujitorului lui, Ieroboam. Din pricina lui David însă, Dumnezeu a lăsat ca două seminții să fie credincioase urmașilor lui David la tron.

Ironia pedepsei este notată în sublinierea pe care Duhul lui Dumnezeu o face despre acest Roboam: „*Mama sa se chema Naama, Amonita*“ (1 Regi 14:21,31). Nebunia lui Solomon a fost că s-a încuscrit cu „*femeile străine*“ și Dumnezeu i-a adus pedeapsa tot prin ele. Lecția usturătoare pe care i-a dat-o Dumnezeu lui Solomon a avut urmări în conștiința evreilor. Amintirea tragediei lui Solomon l-a făcut pe Ezra să fie fără milă în despărțirea iudeilor de „*femeile străine*“ care se furișaseră iarăși, viclean, în Israel (Ezra 9 și 10; Neemia 13:23-28).

Am arătat cu prisosință faptul că această carte a Proverbelor a apărut într-un context specific al împărăției și planului pe care-l avea Dumnezeu cu Israelul. O parte însemnată a ei repetă lecții pe care „prințul“ Solomon le-a primit de la „înțelepții“ săi dascăli care-l pregăteau pentru domnie. Această realitate nu trebuie însă să ne facă să credem că ceea ce scrie în cartea Proverbelor nu se mai potrivește și la viața noastră. Conținutul acestor proverbe este potrivit și pentru „fii“ împărăției de astăzi: *„Voi însă sunteți o seminție aleasă, o preoție împărătească, un neam sfânt, un popor pe care Dumnezeu și l-a câștigat ca să fie al Lui, ca să vestiți puterile minunate ale Celui ce v-a chemat din întuneric la lumina Sa minunată“* (1 Petru 2:9).

Cheia Proverbelor: frica de Domnul

Proverbele au fost scrise pentru a-i ajuta pe credincioși să-și adâncească evlavia („frica de Domnul“) și să-i facă simțite efectele în toate sferile de activitate ale vieții. Cartea Proverbelor ne spune că toate evenimentele cotidiene sunt ocazii în care trebuie să facem alegeri, înțelepte sau nebunești, care ne aduc binecuvântare sau dezastru. Totuși, această culegere nu este „un ghid practic pentru succes în viață“.

Scopul ultim al cărții este acela de a-L prezenta pe Dumnezeu drept Cel ce deține autoritatea și controlul absolut asupra noastră și de a ne convinge că trebuie să ne asumăm responsabilitatea pentru atitudinile și acțiunile noastre.

Conținutul cărții analizează modul profund în care gândurile oamenilor le afectează comportamentul exterior. Cartea împarte sfera gândirii și a acțiunilor în două categorii majore, strict dependente una de alta. Calitatea concluziilor și acțiunilor noastre poate fi bună sau rea, în funcție de înțelegerea corectă sau greșită a felului în care se implică Dumnezeu în lumea de acum. „Nebunul“ trăiește „prostește“, de parcă Dumnezeu nici n-ar exista. Înțeleptul umblă cu grijă, știind bine că există un Dumnezeu care va răsplăti cu bine sau rău fiecare dintre atitudinile și acțiunile noastre:

***„Cine nesocotește Cuvântul Domnului se pierde,
dar cine se teme de poruncă este răsplătit“ (Prov. 13:13).***

Aceiași temă este reluată de Solomon și în încheierea cărții Ecclesiastul:

„Să ascultăm dar încheierea tuturor învățăturilor: „Teme-te de Dumnezeu și păzește poruncile Lui. Aceasta este datoria oricărui om. Căci Dumnezeu va aduce orice faptă la judecată, și judecata aceasta se va face cu privire la tot ce este ascuns, fie bine, fie rău“ (Ecles. 12:1).

3.

STRIGĂRILE ÎNTELEPCIUNII

Destinate să fie citite fragmentar, capitolele cărții Proverbelor sunt ca niște porții zilnice de „multivitamine“. În afara primelor capitole, care vorbesc despre „chemările înțelepciunii“, restul cărții nu trebuie studiat „în context“, ci parcurs de cititor într-o citire continuă, și, pe cât posibil, memorat. În cadrul studiului nostru vom face o abatere de la această „realitate“ exegetică și vom căuta să grupăm pe „teme“ conținutul Proverbelor.

Am făcut așa ceva pe când conduceam orele de tineret ale Bisericii din Bethel, California. N-am să uit niciodată entuziasmul cu care fiecare și-a ales câte o „temă“ din cele sugerate de mine și au venit peste o săptămână cu câte un caiet în care selectaseră toate versetele corespunzătoare. N-am să uit nici mărturiile lor despre cât de mult i-au ajutat proverbele să-și reevalueze părerile lor despre viață și despre importanța lucrurilor.

Proverbele și destinarii cărții

Scopul cărții este enunțat foarte limpede:

*„Pentru cunoașterea înțelepciunii și învățaturii“,
pentru înțelegerea cuvintelor minții,
pentru căpătarea învățăturilor de bun simț, de dreptate, de judecată și de
nepărtinire“ (Prov. 1:2-3)*

Cui îi este făcută această ofertă? Din introducerea cărții (Prov. 1:2-6a) aflăm că destinatarii acestei inițiative divine sunt:

- copiii - „ca să dea celor neîncercați agerime de minte“
- tinerii - „tânărului cunoștință și chibzuință“,
- cei cu experiența vieții - „să asculte însă și înțeleptul și își va mări știința“,

- celor cu educația făcută - „și cel priceput, și va căpăta iscusință“.

Cartea este un manual de înțelepciune practică destinat tuturor categoriilor de vârstă și de pregătire intelectuală. Ea are ca scop să ne învețe cum să procedăm corect și profitabil în mai toate situațiile posibile și cum trebuie să ne purtăm cu cei care ne înconjoară.

Proverbele ca ofertă de înțelepciune

*„Fiule, mănâncă mierte, căci este bună,
și fagurul de miere este dulce pentru cerul gurii tale.
Tot așa și înțelepciunea este bună pentru sufletul tău:
dacă o vei găsi, ai un viitor,
și nu ți se va tăia nădejdea“ (Prov. 24:13-14).*

Înțelepciunea, definită ca „abordare realistă a problemelor vieții“ poate fi dobândită pe două căi distincte:

A. Calea experienței personale.

Aceasta este calea celor ce vor să învețe „pe propria lor piele“. Ea are două dezavantaje majore. Primul, presupune irosirea unei mari părți din viață în căutări și experimentări nefructuoase. Al doilea, ea ne forțează să simțim gustul amar al „greșelilor“. Experiența nu este cel mai bun învățător. Ea ne dă întâi examenul și numai după aceea ne predă lecțiile.

Din păcate, această cale este preferată de majoritatea oamenilor. Mulți nici nu apucă să-și termine „lecțiile“, sfârșindu-și viața încă în febra căutărilor fără răspuns. Când, în sfârșit, învățăm să scoatem cel mai mult din viață, observăm că cea mai mare parte din viață ... s-a dus.

Un înțelept a spus: „Învață din greșelile altora; nu vei avea timp să le faci tu pe toate.“

B. Calea învățării de la alții.

Ea prezintă avantajul găsirii unor „scurtături“ spre rezolvările căutate și ne ferește de suferințele experiențelor personale nereușite. Bineînțeles că această cale este net superioară celei anterioare. Ea nu este însă apucată de mulți.

Nu poți învăța prea multe lucruri noi dacă n-ascuți decât de tine însuși, iar dacă a învăța de la alții este mai bine decât a învăța din greșeli proprii, atunci a căuta să înveți de la cei mai înțelepți este deja o dovadă de înțelepciune. Cartea Proverbelor ne oferă posibilitatea de a fi învățați de însuși Dumnezeu! Iată de ce ne este atât de importantă și necesară! În loc să ne irosim o mare parte a vieții în căutări personale putem merge direct la cartea Proverbelor. Citind Proverbele putem dobândi cunoștințe inspirate direct de Dumnezeu și verificate de generațiile de oameni care au trăit înaintea noastră.

Un proverb este un discurs de înțelepciune redus la o singură frază sau, cum spunea Cervantes în „Don Quijote”: „Un proverb este o propoziție scurtă bazată pe o experiență îndelungată.”

Bineînțeles că această înțelepciune a Proverbelor este asimilată ca rezultat al unei preocupări susținute:

*„Fiule, dacă vei primi cuvintele mele,
dacă vei păstra cu tine învățăturile mele,
dacă vei lua aminte la înțelepciune
și dacă-ți vei pleca inima la pricepere;
dacă vei cere înțelepciune,
și dacă te vei ruga pentru pricepere,
dacă o vei căuta ca argintul,
și vei umbla după ea ca după o comoară,
atunci vei înțelege frica de Domnul
și vei găsi cunoștința lui Dumnezeu.
Căci Domnul dă înțelepciune;
din gura Lui iese cunoștință și pricepere.
El dă izbândă celor fără prihană,
dă un scut celor ce umblă în nevinovăție;
ocrotește cărările neprihănirii
și păzește calea credincioșilor Lui“ (Prov. 2:1-6).*

Ea este însă garantată tuturor celor ce o vor cere cu credință:

„Dacă vreunui dintre voi îi lipsește înțelepciunea, s-o ceară de la Dumnezeu care dă tuturor cu mână largă și fără mustrare, și ea îi va fi dată“ etc. (Iacov 1:5-8).

Cine apucă pe această cale este mai fericit decât marea majoritate a oamenilor.

Cele trei strigări ale înțelepciunii

Cartea Proverbelor începe cu o veste extraordinară: „Dumnezeu vrea să stea de vorbă cu oamenii!! Înțelepciunea Lui este accesibilă tuturor celor care vor să asculte!!“

Aceiași realitate este trâmbițată și în cartea lui Iov: „Dumnezeu vorbește însă când într-un fel, când într-altul, dar omul nu ia seama“ (Iov 33:14).

Primele 9 capitole ale cărții Proverbelor cuprind trei strigări ale înțelepciunii, trei chemări îndreptate spre oameni.

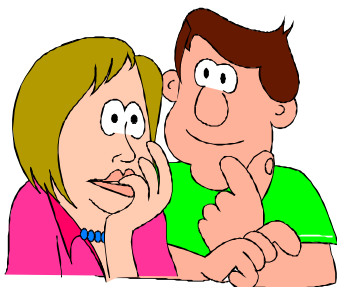
Cine citește cu atenție va observa că, din punctul de vedere al lui Dumnezeu, înțelepciunea se adresează unei omeniri împărțite în trei categorii distincte: cei *neștiutori* (naivi sau „proști“ datorită lipsei de experiență), cei *nebuni* și cei *batjocoritori*.

Un fin analist al psihologiei umane observa aceleași trei categorii atunci când a spus că „există unii care nu știu și știu că nu știu, alții care nu

știu și nu-și dau seama că nu știu și unii care nu știu și cred că le știu pe toate.“

Cei care „știu că nu știu“ sunt cei ce sunt numiți în cartea Proverbelor cei „naivi“ (tradus în românește prin cei „proști“). Cei care „nu știu că nu știu“ sunt cei „nebuni“ (lipsiți de contact cu realitatea). Cei care „cred că le știu pe toate“ sunt cei „bajocoritori.“

Naivul

În categoria „naivilor“ trebuie incluși toți aceia care nu știu pentru că n-au avut încă ocazia să afle. Lipsa lor de înțelepciune nu se datorează „rea voinței“, ci neinformării. Naivi sunt toți copiii și, într-o oarecare măsură, toți tinerii. Ei trebuie să intre în școala lui Dumnezeu și să asculte sfaturile înțelepciunii divine.

Tot „naivi“ neștiutori trebuie considerați și aceia care și-au trăit viața în afara influenței creștine, „convertiții“, nou născuții duhovnicești, oamenii care s-au întors la Dumnezeu după o viață trăită „după mersul lumi acesteia.“ Apostolul Petru le dă acestora un sfat părintesc: „Lepădați dar orice răutate, orice viclesug, orice fel de prefăcătorie, de pizmă și de clevetire; și, ca niște prunci născuți de curând, să doriți laptele duhovnicesc și curat, pentru ca prin el să creșteți spre mântuire, dacă ați gustat în adevăr că bun este Domnul“ (1 Petru 2:1-3).

Nebunul

În categoria „nebulor“ sunt încadrați toți aceia care trăiesc o viață de totală confuzie. Ei „nu știu și nici nu-și dau seama că nu știu“:

*„Nebunia este o femeie gălăgioasă,
proastă și care nu știe nimic“ (Prov. 9:13).*

Nebunia este o afecțiune a sistemului nervos. Ea afectează centrul de interpretare al informațiilor primite din exterior. Făcând observații corecte, un nebun ajunge întotdeauna la concluzii greșite. Organul lui de lucru, „mintea“, nu funcționează cum trebuie.

*„Nebunia este o bucurie pentru cel ce n-are minte“ (Prov. 15:21).
„La ce slujește argintul în mâna nebulului?“*

Să cumpere înțelepciunea? ... Dar n-are minte!“ (Prov. 17:16).

*„Biciul este pentru cal, frâul pentru măgar,
și nuiaua pentru spinarea nebulilor“ (Prov. 26:3).*

„Înțelepciunea este prea înaltă pentru cel nebun:

el nu va deschide gura la judecată“ (Prov. 24:7).

Am cunoscut în spitalul de boli nervoase din București un tânăr care se credea ... Napoleon! Din când în când mă surprind și pe mine ispitit de această părere, ... dar eu reușesc să mă echilibrez repede. El însă nu putea, săracul! Mîntea lui confuză îl cufundase într-o realitate deformată din care nu mai găsea drumul de ieșire. În același sens, cartea Psalmilor spune că „ateii“, în ciuda tuturor evidențelor din jur despre existența lui Dumnezeu, trăiesc într-o lume „a lor“, alta decât cea reală, refuzând sistematic să interpreteze corect inițiativele prin care Dumnezeu încearcă să se apropie de ei: „Al Domnului este pământul cu tot ce este pe el, lumea și cei ce o locuiesc!“ spune Psalmul 24:1. Cel „nebu“ nu vede însă acest lucru: „Nebunul zice în inima lui: „Nu este Dumnezeu! S-au stricat oamenii, fac fapte urâte; nu este niciunul care să facă binele“ (Psalmul 14:1-2).

Această realitate este deplînsă în Noul Testament și de apostolul Pavel: „În adevăr, însușirile nevăzute ale Lui, puterea Lui veșnică și dumnezeirea Lui, se văd lămurit, de la facerea lumii, când te uiți cu băgare de seamă la ele, în lucrurile făcute de El. Așa că nu se pot dezvinovăți. S-au fâlit că sunt înțelepți și au înnebunit“ (Rom. 1:20-21).

Batjocoritorul

Iată o definiție din cartea Proverbelor:

*„Cel mândru și trufaș se cheamă batjocoritor:
el lucrează cu aprinderea îngâmfwării“
(Prov. 21:24).*

Un om batjocoritor este un om cu un fals complex de superioritate. Fără să se identifice cu vreuna din grupările lumii, el se crede deasupra a tot și a toate. El privește cu dispreț condescendent la toți ceilalți oameni. Dacă-l întrebi: „Ești comunist?“ îți va răspunde categoric: „Nu!“ Dacă-l vei întreba: „Ești capitalist deci?“ îți va răspunde: „Nu.“ Dacă-l vei întreba: „Ești asta sau cealaltă?“ va continua să-ți răspundă arogant și disprețuitor: „Bineînțeles că nu!“

„Atunci, ce ești?“ Iată o întrebare la care nu-ți va putea răspunde, căci un batjocoritor nu se poate identifica cu nimic; el este un mare zero, un balon de săpun, un hohot inconstient de răs rostit la jumătatea căderii în

neantul prăpastiei. Neatins, neatașat și neabordabil, batjocoritorul își este sieși propriul mormânt; cavou impozant al goliciunii sterile.

**„Batjocoritorului nu-i place să fie muștrat,
de aceea nu se duce la cei înțelepți“ (Prov. 15:12).**

**„Un fiu înțelept ascultă învățătura tatălui său,
dar batjocoritorul n-ascultă mustrarea“ (Prov. 13:1).**

Cu o asemenea atitudine, nu este de mirare că un batjocoritor este incapabil de progres:

**„Batjocoritorul caută înțelepciunea și n-o găsește,
dar pentru omul priceput știința este lucru ușor“ (Prov. 14:6).**

Cu cât un om știe mai puțin, cu atât este mai ușor de convins că știe totul. Iată câteva mostre de batjocoritori care au intrat în istorie prin profunzimea lor ... ignoranță:

Alfred Zeltno, un faimos chirurg, scria în anul 1839: „Înlăturarea durerii din chirurgie este o himeră. Este absurd să crezi că vei putea opera fără ca pacientul să simtă. Orice om vede că o așa preocupare trebuie abandonată.“ În vremea aceea, un alt chirurg creștin propunea folosirea ... clorofomului. El citise în cartea Genezei că prima operație din istoria lumii a fost făcută de Dumnezeu asupra lui Adam, după ce pacientul a fost ... adormit.

În revista Harper's Weekly se putea citi în 1902: „În ciuda zvonurilor, ideea de a construi drumuri pentru folosul exclusiv al trăsurilor cu motor n-are nici un viitor.“

În 1945, un om de știință de talia lui Vannevar Bush îi spunea președintelui Truman: „Bomba atomică este o utopie. Așa ceva nu va exploda niciodată. V-o spun ca expert în materie de explozive.“

Cu doar o săptămână înainte ca frații Wright să reușească primul zbor autopropulsat din lume, celebrul ziar american New York Times publica un articol în care profesorul Langley, un alt pasionat al aparatelor de zburat era sfătuit „să înceteze risipa de bani și de talent și să se apuce de lucruri mai folositoare. Viața este scurtă și el poate face pentru omenire lucruri incomparabil mai folositoare decât să încerce cu tot dinadinsul să ... zboare.“

Dumnezeu se pronunță clar împotriva batjocoritorilor și le răspunde pe limba lor:

**„Blestemul Domnului este în casa celui rău,
dar locuința celor neprihăniți o binecuvintează.
Când are a face cu cei batjocoritori,
Își bate joc de ei,
dar celor smeriți le dă har“ (Prov. 3:33-34).**

În peisajul contemporan, categoria batjocoritorilor este populată cu „agnostici“, „nihilisti“ și oameni de mahala.

Cei dintâi și-au luat numele dela două cuvinte din limba greacă care sugerează „imposibilitatea“ cunoașterii, caracterul iluzoriu al certitudinilor umane (a-gnoză= fără cunoștință). Un agnostic este un om care nu știe dacă există sau nu Dumnezeu, nu știe dacă există sau nu sufletul, nu știe dacă există sau nu viață după moarte, nu crede că există cineva care știe mai mult decât el și este convins că a încerca să afli ceva despre toate acestea este pur și simplu o pierdere de timp. Un creștin i-a spus odată unui agnostic: „Dacă tu nu-L poți găsi pe Dumnezeu, ghici care dintre cei doi este cel ce s-a pierdut?“ Răspunsul vine de la sine: Nimeni nu este mai orb decât cel ce nu vrea să vadă.

Nihiliștii, sunt adepții criticilor destructive. Demolând toate celelalte sisteme de gândire, ei nu sunt în stare totuși să ofere ceva în schimb. De aici și numirea lor de „nihilști“ (de la „nihil“=nimic). Nihilști germani au produs climatul de nemulțumire generală care a înlesnit apariția socialismului, și mai târziu a comunismului.

Mahalagii sunt șmecherii de două parale, iluștri specialiști ai ironiei distrugătoare, certăreții tulburi ai drumurilor care nu duc nicăieri. Iată ce a scris Cristian Teodorescu despre acest teritoriu subuman care distruge asemenea ruginei marginea orașelor românești:

„Mahala“ nu este doar un teritoriu, ci o stare de spirit. Mahalagiul modern e un ins care, în secret, nu prețuiește nimic. Nu-i disprețuiește pe ceilalți fiindcă li s-ar simți superior, ci din pricină că, în subconstient, se disprețuiește pe el însuși. Nevoia lui de a murdări tot ceea ce se află în jur i se trage de la sentimentul murdăriei în care se scaldă. Chiar dacă vremelnice se află „la vedere“, mahalagiul e ros de sentimentul ratării și de spaima că n-are nimic „în spate.“ E slugarnic cu „puterea“ chiar și atunci când o critică și vede lumea doar în alb și negru. Vocația lui e aceea de turnător sau de laudător cu simbricie.“

„În afaceri, n-are cuvânt, fură și, mai ales, își bate joc de bani. Mai întâi își cumpără mașină de lux și de-abia după aceea socotește dacă are bani și de casă. Își trimite copiii la studii în străinătate, dar le arată „cotul“ părinților săi, care de-abia se târăsc din banii de pensie. Și din pricină că își simte inconsistența personală, scuipă la picioarele celor care sunt desemnați cu misiuni înalte, ca să arate că nu-i pasă de nimic. El nu analizează, ci spurcă, dacă-l întrebi de convingeri, îți râde în nas, iar dacă îți trădează micile lui preferințe face din asta principiu, chiar dacă, pentru el, principiile nu sunt mai importante decât ștergătoarele de pantofi, ghetete sau bocanci.“

*„Când vine cel rău, vine și disprețul;
și odată cu rușinea, vine și ocara“ (Prov. 18:3).*

*„Privirile trufoșe și inima îngâmfiată,
această candelă a celor răi, nu este decât păcat“ (Prov. 21:4).*

De ce doar „trei” strigări ale înțelepciunii?

În primele 9 capitole ale cărții Proverbelor ne sunt prezentate cele „trei” strigări ale înțelepciunii. Cine le citește cu atenție, va observa că ele nu sunt repetitive, ci restrictive. Cu fiecare „strigare” nouă, aria dialogului se restrânge.

Prin cea dintâi strigare, Dumnezeu se adresează tuturor din cele trei categorii amintite mai sus:

*„Înțelepciunea strigă pe ulițe, își înalță glasul în piețe;
strigă unde e zarva mai mare: la porți, în cetate, își spune cuvintele ei:
„Până când veți iubi prostia, proștilor?
Până când le va plăcea batjocoritorilor batjocora și vor urî nebunii știința?
Întoarceți-vă și ascultați mustrările mele!” etc. (Prov. 1:20-31).*

Cea dintâi strigare se încheie cu o promisiune:

*„Căci împotrivirea proștilor îi ucide
și liniștea nebunilor îi pierde;
dar cel ce m-ascultă va locui fără grijă,
va trăi liniștit și fără să se teamă de vreun rău” (Prov. 1:32-33).*

Cu cea de a doua strigare, Dumnezeu se adresează numai la două din categoriile amintite mai sus:

*„Nu strigă înțelepciunea și nu-și înalță priceperea glasul?
Ea se așează sus pe înălțimi, afară pe drum, la răspântii
și strigă lângă porți, la intrarea cetății, la intrarea porților:
„Oamenilor, către voi strig, și spre fiii oamenilor se îndreaptă glasul meu.
Învățați-vă minte proștilor, și înțelepțiți-vă nebunilor!
Ascultați că am lucruri mari de spus
și buzele mi se deschid ca să învețe pe alții ce este drept” (Prov. 8:1-6).*

Și această strigare se încheie cu o promisiune:

*„Căci cel ce mă găsește, găsește viața și capătă bunăvoința Domnului.
Dar cel ce păcătuiește împotriva mea își vatămă sufletul său;
toți cei ce mă urăsc pe mine, iubesc moartea” (Prov. 8:35-36).*

Care categorie de ascultători lipsește din cea de a doua strigare? Batjocoritorii!! Ei sunt cei dintâi cu care Dumnezeu a renunțat să mai vorbească. De ce? Pentru că un dialog cu ei este imposibil. Ei sunt prea plini de ei înșiși ca să mai poată primi sfaturi și de la alții.

*„Cel rău ia o înfățișare nerușinată,
dar omul fără prihană își îmbunătățește calea” (Prov. 21:29).*

Pentru că Biblia are același Autor, în Noul Testament Dumnezeu ne recomandă și nouă aceeași atitudine: „Să nu dați câinilor lucrurile sfinte și să nu aruncați mărgăritarele voastre înaintea porcilor, ca nu cumva să le calce în picioare și să se întoarcă să vă rupă” (Mat. 7:6).

Cea de a treia strigare este și mai restrictivă:

*„Înțelepciunea și-a zidit casa și-a tăiat cei șapte stâlpi.
Și-a junghiat vitele și-a amestecat vinul, și-a pus masa.
Și-a trimis slujnicele și strigă de pe vârful înălțimilor cetății :*

(este imposibil să nu remarcăm asemănarea de limbaj cu rostirile Domnului Isus din Evangheliu):

*„Cine este prost, să vină încoace!“
Celor lipsiți de pricepere le zice:
„Veniți de mâncați din pâinea mea
și beți din vinul pe care l-am amestecat!
Lăsați prostia și veți trăi
și umblați pe calea priceperii.“ (Prov. 9:1-6).*

Și cea de a treia strigare se încheie cu o promisiune:

*„Prin mine ți se vor înmulți zilele
și ți se vor mări anii vieții tale.
Dacă ești înțelept, pentru tine ești înțelept;
dacă ești batjocoritor, tu singur vei suferi“ (Prov. 9:11-12).*

După ce a renunțat să vorbească cu batjocoritorii, Dumnezeu abandonează dialogul și cu nebunii. Iată cum își motivează El atitudinea:

*„Cel ce mustră pe un batjocoritor își trage dispreț,
și cel ce caută să îndrepte pe cel rău se alege cu ocară.
Nu mostra pe cel batjocoritor, ca să nu te urască“ (Prov. 9:8).
„Dacă ești batjocoritor, tu singur vei avea de suferit“ (Prov. 9:12b).*

Prostul, nebunul și batjocoritorul ... Trei chemări restrictive ... Rând pe rând, batjocoritorul cade la examen, iar nebunul pierde „sesiunea de toamnă“!

*„Gândul celui nebun nu este decât păcat,
și batjocoritorul este o scârbă pentru oameni“ (Prov. 24:9).
„Pedepsele sunt pregătite pentru batjocoritori,
și loviturile pentru spinările nebunilor“ (Prov. 19:29).*

Singur „prostul“, adică naivul neinstruit mai rămâne în școala lui Dumnezeu. El poate deveni „înțelept“, dacă va persevera și se va supune sfaturilor primite:

*„Dă înțeleptului și se va face și mai înțelept;
învață pe cel neprihănit și va învăța și mai mult!
Începutul înțelepciunii este frica de Domnul
și știința sfinților este priceperea“ (Prov. 9:9-10).*

4.

ÎNTELEPCIUNEA ȘI NEBUNIA

Viața este o necurmată succesiune de alegeri între variante diferite, o serie de răscruci la care trebuie să facem decizii de care depind fericirea și bunăstarea noastră. Cartea Proverbelor ne avertizează asupra celei mai fundamentale dintre alegerile noastre: alegerea între înțelepciune sau nebunie, între viață și moarte, între Dumnezeu și Diavol (ca opozant al divinității).

Fiecare om se naște în această circumstanță terestră în care de alegerea noastră depinde destinul nostru etern. Trăim toți sub același soare, dar n-avem toți același orizont.

Alegerea între înțelepciune (cele trei strigări ale ei) și nebunie este tema primelor nouă capitole ale cărții.

Iată câteva considerente de ordin general, desprinse din felul în care ne prezintă Proverbele cadrul alegerilor noastre fundamentale.

Și înțelepciunea și nebunia ne cheamă

Ne naștem într-o lume care este un câmp de luptă între Dumnezeu și Diavol. Începând cu primul Adam și terminând cu ultimul om de pe planetă, fiecare dintre noi suntem puși în fața unei alegeri fundamentale: de partea cui vrem să fim? Dumnezeu ne vrea cu gelozie pentru Sine, dar, încă din Eden, Diavolul ne ispitește să trecem de partea lui.

Primele nouă capitole din cartea Proverbelor ilustrează această situație.

*„Înțelepciunea și-a zidit casa, și-a tăiat cei șapte stâlpi.
Și-a junghiat vitele, și-a amestecat vinul, și-a pus masa.
Și-a trimis slujnicele și strigă,
de pe vârful înălțimilor cetății: ...“ (Prov. 9:1-3; 1:20, 8:1;)*

*„Nebunia este o femeie gălăgioasă,
proastă și care nu știe nimic.
Ea șade totuși la ușa casei sale,
pe un scaun, pe înălțimile cetății,
ca să strige la trecătorii care merg pe calea cea dreaptă: ...“ (Prov. 9:13-15).*

Și una și cealaltă au strigări publice

„Înțelepciunea strigă pe ulițe ...“ (Prov. 1:20).

„ ... strigă la trecătorii care merg pe calea cea dreaptă“ (Prov. 9:15).

Și una și cealaltă oferă ceva similar

Fiind în fond o „imitație“ apelurile nebuniei sunt lipsite de originalitate. Diavolul nu are puteri creatoare. El doar „falsifică“ realitatea creată de Dumnezeu.

În aspectul lor exterior, înțelepciunea și nebunia seamănă:

„Cine este prost, să vină încoace!“ (Prov. 9:4).

„Cine este prost, să vină aici!“ (Prov. 9:16).

Una oferă însă viața, iar cealaltă duce la moarte

*„Veniți de mâncați din pâinea mea,
și beți din vinul pe care l-am amestecat!
lăsați prostia, și veți trăi,
și umblați pe calea priceperii!“ (Prov. 9:5-6).*

În versurile de mai sus există o extraordinară asemănare în limbaj cu oferta făcută de Domnul Isus în Noul Testament.

*„Apele furate sunt dulci,
și pâinea luată pe ascuns este plăcută!“
El nu știe că acolo sunt morții,*

și că oaspeții ei sunt în văile locuinței morților“ (Prov. 9:17-18).

Odată acceptată, oferta nebuniei duce iremediabil la pedeapsă veșnică:

*„Multe căi pot părea bune omului,
dar la urmă se văd că duc la moarte“ (Prov. 14:12).*

*„Înțelepciunea omului chibzuit îl face să vadă pe ce cale să meargă,
dar nebunia celor nesocotiți îi înșeală pe ei înșiși“ (Prov. 14:8).*

*„Omul care se abate de la calea înțelepciunii,
se va odihni în adunarea celor morți“ (Prov. 21:16).*

Nebunia ca o stare de alterare a personalității

Există natural și există imitații, există real și există caricatural, anormal, deformat și caraghios. Înțelepciunea este conformarea noastră cu standardul etern stabilit de natura lui Dumnezeu. Nebunia, pe de altă parte, este o deviație de la normal, o alternativă tragică și distrugătoare.

„Înțelepciunea omului chibzuit îl face să vadă pe ce cale să meargă, dar nebunia celor nesocotiți îi înșeală pe ei înșiși“ (Prov. 14:8).

În Biblie, Psalmul 14 este o expunere a acestei teme. Nebunia este prezentată drept un refuz premeditat și deliberat al omului de a accepta realitatea așa cum este ea: o creație a lui Dumnezeu îmbibată de prezența Creatorului și guvernată de El:

„Nebunul zice în inima lui: „Nu este Dumnezeu!“ (Ps. 14:1a)

Urmarea acestei atitudini este invariabil o degenerare, o autodistrugere spirituală și etică:

**„S-au stricat oamenii, fac fapte urâte;
nu este niciunul care să facă binele“ (Ps. 14:1b).**

În bunătața Sa, Dumnezeu vrea să recupereze persoanele afectate de această maladie malefică, dar ei refuză:

**„Domnul Se uită de la înălțimea cerurilor peste fiii oamenilor,
să vadă de este vreunul care să aibă pricepere,
și să caute pe Dumnezeu.**

Dar toți s-au rătăcit,

toți s-au dovedit niște netrebnici;

nu este nici unul care să facă binele, nici unul măcar.

**Și-au pierdut mintea toți cei ce săvârșesc fărădelegea,
de mănâncă pe poporul Meu, cum mănâncă pâinea,
și nu cheamă pe Domnul? (Ps. 14:2-4).**

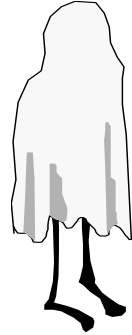
Refuzul acestei „inițiative de salvare divină“ îi prăvălește pe oameni într-o veselie inconștientă, într-o abandonare în trăiri păcătoase abuzive, într-o atitudine agresivă față de cei care încă Îi sunt credincioși lui Dumnezeu. Ei se vor trezi din această iluzorie stare de aiureală, dar atunci va fi prea târziu. Soarta lor va fi pedeapsa veșnică:

„Ei vor tremura de spaimă,

când se va arăta Dumnezeu în mijlocul neamului neprihănit.

Râdeți voi de nădejdea celui nenorocit ...

dar scăparea lui este Domnul“ (Ps. 14:5-6).

Nebunia în manifestările ei specifice

Medicul se uită la limbă și vede dacă suntem sănătoși în trup. Dumnezeu se uită la ce ne iese de pe limbă și vede dacă suntem sănătoși în suflet.

În originalul ebraic, există trei termeni folosiți pentru manifestările nebuniei. Din lipsa unor corespondențe lingvistice adecvate, toți acești termeni au fost traduși în românește prin termenul „nebunie.“ Iată care sunt cele trei manifestări bolnăvicioase ale celor care-l părăsesc pe Dumnezeu:

1. Nebunul „Kesil”

Acesta este cuvântul ebraic cel mai adesea întâlnit dintre cele trei și denumește omul care ar putea fi înțelept, dar care a ales cu bunăștiință să treacă de partea nebuniei prostești.

Un astfel de om ignoră înțelepciunea aflată la îndemână sub pretext că vrea să dobândească o cunoaștere mai superioară:

*„Înțelepciunea este în fața omului priceput,
dar ochii nebunului o caută la capătul pământului“ (Prov. 17:24).*

El ar fi chiar gata să cheltuiască pentru investigațiile sale:

*„La ce slujește argintul în mâna nebunului?
Să cumpere înțelepciunea? ... Dar n-are minte!“ (Prov. 17:16).*

În realitate însă, un astfel de „nebun“ se complăce de minune în starea lui de ignoranță, fiind chiar elocvent și guraliv în fața tuturor celor ce vor să-l asculte:

„Până când ...vor urî nebunii știința?“ (Prov. 1:22b).

*„Nebunului nu-i este de învățătură,
ci vrea să arate ce știe el“ (Prov. 18:2).*

Nebunul se simte bine în starea lui de rătăcire și nu vrea să o părăsească:

*„Cum se întoarce câinele la ce a vărsat,
așa se întoarce nebunul la nebunia lui“ (Prov. 26:11).*

El este mereu pus pe ceartă și caută parcă înapoi pedepsa:

*„Vorbele nebunului aduc ceartă,
și gura lui înjură până stârnește lovituri.
Gura nebunului îi aduce pieirea,
și buzele îi sunt o cursă pentru suflet“ (Prov. 18:6-7).*

Deși știe că riscă să fie pedepsit, un nebun nu se poate opri din căile sale:

„Pentru un nebun este o plăcere să facă răul“ (Prov. 10:23).

*„Nebunul își arată toată patima,
dar înțeleptul o stăpânește“ (Prov. 29:11).*

Nici măcar pedepsele nu-l pot opri din cale:

*„Sărăcia și rușinea sunt partea celor ce leapădă certarea,
dar cel ce ia seama la muștrare este pus în cinste“ (Prov. 13:18).*

„O muștrare pătrunde mai mult pe omul priceput decât o sută de lovituri pe cel nebun“ (Prov. 17:10).

„Un om care se împotrivește tuturor muștrărilor, va fi zdrobit deodată și fără leac“ (Prov. 29:1).

Este evident că un astfel de om nu este recomandat ca prieten. Cel mai adesea, este mai bine să ne ținem departe de căile lui:

„Mai bine să întâlnești o ursoaică jefuită de puii ei, decât un nebun în timpul nebuniei lui“ (Prov. 17:12).

Pentru cei ce nu-l pot evita, un astfel de om este o constantă sursă de suferință:

„Un fiu nebun aduce necaz tatălui său, și amărăciune celei ce l-a născut“ (Prov. 17:25).

Destinul final pentru cel nebun este autodistrugerea. Și atunci însă, el nu se vede pe sine vinovat, ci dă vina pe alții:

„Nebunia omului îi sucește calea, și apoi cârtește împotriva Domnului cu inima lui“ (Prov. 19:3).

2. Nebunul „Ewil”

Termenul desemnează o treaptă mai adâncă de decădere decât „kesil”. La încăpățânarea ignorantă, un astfel de om adaugă și prăbușirea morală. Orice om poate cădea uneori într-o greșală, dar numai un nebun preferă să rămână acolo. Un astfel de om se aruncă cu capul înainte în sfidarea legilor lui Dumnezeu:

„Inima celor pricepuți caută știința, dar gura celor nesocotiți găsește plăcerea în nebunie“ (Prov. 15:14).

„Este o bucurie pentru cel neprihănit să facă binele, dar pentru cei ce fac răul este o groază“ (Prov. 21:15).

Nebunia unui om este afișată de toate acțiunile sale:

„Orice om chibzuit lucrează cu cunoștință, dar nebunul își dă la iveală nebunia“ (Prov. 13:16).

El refuză orice sfat, susținând că nu există o morală „absolută” și că fiecare este îndreptățit să facă ceea ce-i place:

„Calea nebunului este fără prihană în ochii lui, dar înțeleptul ascultă sfaturile“ (Prov. 12:15).

Chiar și când este avertizat de pericolul unei vieți trăite în neorânduială, nebunul acesta își „riscă” propria bunăstare pentru a-și împlini plăcerile:

„Înțeleptul se teme și se abate de la rău, dar nesocotitul este îngâmfat și fără frică“ (Prov. 14:16).

*„În gura nebunului este o nuia pentru mândria lui,
dar pe înțelepți îi păzesc buzele lor“ (Prov. 14:3).*

„Cei nesocotiți glumesc cu păcatul“ (Prov. 14:9).

Sămânța aceasta de nebunie este prezentă în inima fiecărui om. Ea trebuie zmulșă prin disciplina aplicată încă din copilărie:

*„Nebunia este lipită de inima copilului,
dar nuiaua certării o va dezlipi de el“ (Prov. 22:15).*

Nebuniile tinereții devin viciele de la maturitate și rușinea de la bătrânețe! Dacă nu este îndepărtată la timp, nebunia aceasta a firii pământești va rămâne iremediabil legată de inima omului:

*„Pe nebun, chiar dacă l-ai pisa cu pisălogul în piuă, în mijlocul grăunțelor,
nebunia tot n-ar ieși din el“ (Prov. 27:22).*

3. Nebunul „Nabal”

Acest termen este folosit numai de trei ori în textul Proverbelor. El adaugă celor doi amintiți anterior o greutate suplimentară de nesimțire. Un astfel de om și-a pierdut definitiv sensibilitatea și bunacuvință. Lipsit de rușine, el „se dă în spectacol” fără să-și dea seama cât de caraghios este:

„Cuvintele alese nu se potrivesc în gura unui nebun“ (Prov. 17:7).

Un exemplu perfect de „nebunie extremă” ne este dat în cazul unui om căruia i se duse vestea că este lipsit de simțire: Nabal din cartea întâi a lui Samuel. Slugile lui Nabal îi știau de frică:

„... și el este așa de rău încât nimeni nu îndrăznește să-i vorbească” (1 Sam. 25:17).

Chiar și nevasta lui Nabal, Abigail știe ce fel de soț are:

„Să nu-și pună domnul meu mintea cu omul acela rău, cu Nabal, căci, cum îi este numele, așa este și el; Nabal (nebun) îi este numele, și el este plin de nebunie” (1 Sam. 25:25).

„Nabal” est tipul nebunului care refuză orice fel de îndrumare. Uneori este un aspect al „revoltei adolescenților” la vârsta periculoasă a intrării în viață:

*„Nesocotitul disprețuiește învățătura tatălui său,
dar cine ia seama la mustrare ajunge înțelept“ (Prov. 15:5).*

Dialogul înțeleptului cu nebunul

Un autor modern a exclamat: „Cine vrea s-o scoată la capăt cu nebunii? Aceluia îi lipsește o doagă!”

*„Nu vorbi la urechea celui nebun,
căci el nesocotește cuvintele tale înțelepte“ (Prov. 23:9).*

După o lungă și, se pare, nerodnică discuție cu un tânăr încăpățânat care o luase razna, l-am auzit pe fratele Simion Cure spunând, cumva cu resemnare și cu necaz: „De, sfaturi putem da, dar minte, nu!”

*„Când se ceartă un înțelept cu un nebun,
să se tot supere sau să tot rădă,
căci pace nu se face“ (Prov. 29:9)*

Deși dialogul dintre înțelepciune și nebunie este ireconciliabil compromis, există situații în care cei înțelepți trebuie să depună mărturie despre sănătatea credinței în Dumnezeu și despre posibilitatea salvării:

*„Nu răspunde nebulului după nebunia lui,
ca să nu semeni și tu cu el. -
Dar răspunde nebulului după nebunia lui,
ca să nu se creadă înțelept“ (Prov. 26:4).*

Venit ca Înțelepciune întrupată la „plinirea vremii“, Domnul Isus a folosit această ambivalență de atitudine în relația Lui cu cărturarii și fariseii vremii. În Matei 16:1-4, El stă de vorbă cu ei și-i înfruntă mustrător, în timp ce în Matei 21:24-27 El refuză să dialogheze cu ei.

Orice discuție cu acest soi de oameni dificili trebuie purtată cu multă înțelepciune și tact. Nu te pierde cu firea și mai ales nu-ți pierde cumpătul. Oricine a reușit să te enerveze, a reușit să te biruiască.

Când te cerți cu un nebun, asigură-te că nu face și el la fel!

Deși întâlnirea cu „nebulii“ acestei lumi este inevitabilă, colaborarea și asocierea cu ei trebuie evitată:

*„Cum nu se potrivesc zăpada vara,
și ploaia în timpul ceserișului,
așa nu se potrivește slava pentru un nebun“ (Prov. 26:1).*

*„Cel ce trimite o solie printr-un nebun,
își taie singur picioarele,
și bea nedreptatea.*

*Cum sunt picioarele ologului,
așa este și o vorbă înțeleaptă în gura unor nebuni.*

*Cum ai pune o piatră în praștie,
așa este când dai mărire unui nebun.
ca un spin care vine în mâna unui om beat,
așa este o vorbă înțelepată în gura nebulilor.*

*Ca un arcaș care rănește pe toată lumea,
așa este cel ce tocmește pe nebuni și pe întâii veniți“ (Prov. 26:6-10).*

*„Piatra este grea și nisipul este greu,
dar supărarea pe care o pricinuieste nebulul
este mai grea decât amândouă“ (Prov. 27:3).*

Privită din perspectiva acestui studiu, lumea noastră devine din ce în ce mai mult un ospiciu de nebuni în care pacienții încearcă să preia conducerea. Bolnavii îi sfătuiesc pe doctori ce tratament să le prescrie, elevii cer să fie învățați după cum le place lor, copiii încearcă să conducă familia, iar membrii bisericilor - nu Duhul Sfânt - preiau puterea în Biserică.

Dacă vrei să ieși cu bine din toată această confuzie contemporană, ascultă de Dumnezeu și pune în practică înțelepciunea sfaturilor Lui:

***„Înțelepții vor moșteni slava,
dar partea celor nebuni este rușinea“ (Prov. 3:35).***

5.

ÎNTELEPTUL ÎN SINE ÎNSUȘI

Ca multor alții, mi-a fost dat și mie să fiu luat cu asalt și surprins de „cuvintele sucite“ ale fratelui Richard Wurmbbrand. Una dintre cele mai folosite glume-îndemn ale dânsului este aceasta: „Să te ferească Dumnezeu să fi un păstor bun! ...“ La o așa frază nu găsești de obicei răspuns și urmează un moment de pauză mirată, după care dânsul continuă. „Să nu fi doar bun. Caută să fi excelent! Dumnezeu merită ceea ce este cel mai bun! Caută să fi excelent!“

Pe un perete al casei sale, am găsit satisfăcut și originea acestei provocări adresate lucrătorilor cu Evanghelia. Pe o bucată de lemn, frumos lăcuită, se puteau vedea distinct următoarele cuvinte săpate cu mîgală: „Ceea ce suntem, este darul lui Dumnezeu pentru noi. Ceea ce devenim, este darul nostru pentru Dumnezeu!“

Adevărata măsură a unui om nu este dată de circumstanțele în care trăiește, de poziția lui socială sau de situația lui materială, ci de caracterul din lăuntru său. Realitățile din jurul nostru sunt doar ambalajul trecător, decorul de o clipă, rama tabloului în care caracterul nostru tronează ca o „capodoperă“ sau irită ca o „caricatură.“

Fiecare om are trei nume: numele de familie pe care l-a moștenit, numele propriu pe care i l-au dat părinții și renumele, pe care și-l face singur.

Dumnezeu este desăvârșit și își cheamă copiii să urmeze calea desăvârșirii pe scara „înțelepciunii divine“ revelată în cartea Proverbelor. Termenii „înțelept“, „înțelepciune“ apar nu mai puțin de 125 de ori.

Când ne conformăm Proverbelor, nu numai că facem lucruri care dau rezultate bune, dar ne și aliniem cu o etică ce transcende realitatea noastră imediată. Înțelepciune Proverbelor nu este „bună“ pentru că „dă rezul-

tate“, ci pentru că ea ne descoperă ceva din caracterul Creatorului nostru, care este în esența Sa „bun“, adică adecvat tuturor situațiilor posibile.

*„Frica de Domnul este urârea răului, trufia și mândria,
purtarea rea și gura mincinoasă, iată ce urâsc eu“ (Prov. 8:13).*

Repet, cine se aliniază înțelepciunii Proverbelor, chiar dacă nu este în sens absolut un copil al lui Dumnezeu, se pune pe sine în șuvoiul energiei vitale care susține universul în general și lumea noastră în particular:

*„Prin mine vine sfatul și izbânda,
eu sunt priceperea, a mea este puterea.
Prin mine împărățesc împărății și dau voievozii porunci drepte.
Prin mine cârmuiesc dregătorii și mai marii,
toți judecătorii pământului“ (Prov. 8:14-16).*

În zilele Crăciunului din 1998 mă găseam în casa familiei Wurmbrand și sporovăiam cu „nenea Richard“ despre eternele tulburări din Israel și despre cearta dintre evrei și palestinieni pentru împărțirea teritoriilor din țară. Am rămas surprins să-l aud atunci pe acest împătimit evreu spunând: „Evreii ar trebui să se poarte și ei mai frumos cu palestinienii. Sunt și ei oameni și au și ei dreptul la o viață decentă. Nu este suficient să fi numit într-o carte „poporul ales“ al lui Dumnezeu, mai trebuie să fii popor „ales“ și în manierele tale, în felul în care te porți cu celelalte popoare. Cine vrea să-L reprezinte pe Dumnezeu trebuie să iubească toate neamurile lumii.“

Cum îl definește cartea Proverbelor pe „omul înțelept“? Care îi sunt caracteristicile?

Înțeleptul se „teme de Dumnezeu“

Curajul este un fel de cunoștință superioară prin care ajungem să putem face distincția dintre lucrurile de temut și lucrurile de care nu trebuie să ne mai temem. În mod asemănător, ca să ajungem înțelepți, fiecare dintre noi trebuie să ne facem niște socoteli fundamentale. Trebuie mai întâi să ne dăm seama că trăim într-o realitate în care mai toate dimensiunile existenței noastre sunt dictate de un „Altul.“ El hotărăște când să ne naștem, unde să ne naștem, cum să ne naștem, cât să trăim și, mai ales, unde ne vom duce când vom trece dincolo de viața aceasta. Singurul lucru în care hotărâm noi este „cum“ să ne trăim viața.

Existăm într-o lume în care „șef“ este Dumnezeu-Creatorul, stăpânitorul tuturor văzutelelor și nevăzutelelor. Cu El este bine să întreții cele mai bune relații cu putință.

Cartea Proverbelor are o cheie a înțelepciunii. Ea este ascunsă în expresia „frica Domnului“ și este amintită de nu mai puțin de 18 ori (Prov. 1:7, 29; 2:5; 3:7; 8:13; 9:10; 10:27; 14:2, 26-27; 15:16,33; 16:6; 19:23; 22:4; 23:17; 24:21; 31:30). Ca într-o tipică istorioară orientală, această „cheie“ care ne deschide visteria înțelepciunii divine este așezată chiar în debutul cărții:

„Frica Domnului este începutul științei;

dar nebunii nesocotesc învățătura“ (Prov. 1:7).

Termenul „frică“ sau „teamă“ amintit în relația noastră cu Dumnezeu este un amalgam complex de uimire admirativă și închinare evlavioasă, o acceptare voluntară a suveranității Lui asupra tuturor elementelor existenței noastre. Nu toate temerile sunt rele. Multe dintre ele sunt naturale și binefăcătoare vieții. Frica de Dumnezeu, frica de foc, frica de curentul electric sunt toate foarte necesare și duc la perpetuarea unui trai fericit.

Înțelepciunea adevărată este să ajungi să privești viața din punctul de vedere al lui Dumnezeu. Orice alt „punct de vedere“ este eronat și ne aruncă într-o existență „deformată“, diagnosticată drept „nebie.“

S-ar cuveni aici să remarcăm esența creștină a limbajului limbii române. Dacă Dumnezeu, așa cum am arătat, este „bun“, adică adecvat tuturor situațiilor posibile, atunci cel ce se împotrivesc logicii divine este „ne-bun“, adică necomform cu standardul divin. Frica de Domnul ne menține pe teritoriul binefăcătoarei conformări cu natura și cu scopurile divine.

Înțeleptul crede în providența divină

„Frica de Domnul“ este așadar o recunoaștere a suveranității lui Dumnezeu, o așezare smerită într-o poziție de totală ascultare și dependență.

În primii ani de ucenicie lângă fratele Pit l-am auzit spunându-mi: „Frate Daniel, să lași întotdeauna o margine de lucru pentru Domnul. Să nu vrei tu să rezolvi toate lucrurile. Sînt păstori care se poartă de parcă Dumnezeu lor ar fi neputincios sau în concediu. Tu să nu faci așa. În viața mea eu m-am învățat să spun ce cred că trebuie, să fac ceea ce cred că este necesar și apoi să aștept ca Domnul să facă restul. Să n-ai pretenția să faci tu totul. Lasă o margine de lucru pentru Domnul. Vei vedea atunci cum El este lângă tine și intervine cu puterea Sa.“

*„Ochii Domnului păzesc pe cel ce are știință,
dar înfruntă cuvintele celui stricat“ (Prov. 22:12).*

Dumnezeu nu este absent din lume. Amprenta Lui se vede deslușit, când te uiți cu băgare de seamă, în lucrurile și realitățile înconjurătoare. Chiar și observația empirică a dus la concluzia că „răul“ este un parazit al binelui, un accident tolerat doar temporar în universul „bun“ al lui Dumnezeu. Zicale ca acestea: „Ulciorul nu merge de multe ori la apă“ și „Minciuna are picioare scurte“ mărturisesc despre providența lui Dumnezeu în afacerile umane.

*„Martorul mincinos nu rămâne nepedepsit,
și cel ce spune minciuni nu va scăpa“ (Prov. 19:5)*

*„Martorul mincinos nu rămâne nepedepsit,
și cel ce spune minciuni va pieri“ (Prov. 19:9).*

*„Pâinea minciunii este dulce omului,
dar mai pe urmă gura îi este plină de pietriș“ (Prov. 20:17).*

*„Cel neprihănit se uită la casa celui rău,
și vede ce repede sunt aruncați cei răi în nenorocire“ (Prov. 21:12).*

Cine a observat ce se întâmplă cu cei din jur, poate spune cu certitudine că există o implicare directă a lui Dumnezeu în pedepsirea răului și în ocrotirea celor buni:

*„Nevinovăția omului fără prihană îi netezește calea,
dar cel rău cade prin însăși răutatea lui.*

nevinovăția oamenilor fără prihană îi scapă,

dar cei răi sunt prinși de răutatea lor.

La moartea celui rău, îi piere nădejdea,

și așteptarea oamenilor nelegiuți este nimicită.

Cel neprihănit este scăpat din strâmtoare,

și cel rău îi ia locul.

Cu gura lui omul nelegiuit pierde pe aproapele său,

dar cei neprihăniți sunt scăpați prin știință“ (Prov. 11:5-9).

„Adevărata neprihănire duce la viață,

dar cel ce urmărește răul găsește moartea.

Cei cu inima stricată sunt o scârbă înaintea Domnului,

dar cei ce umblă fără prihană Îi sunt plăcuți.

Hotărât: cel rău nu va rămânea nepedepsit,

dar sămânța celor neprihăniți va fi scăpată“ (Prov. 11:19-21).

„Omul nu se întărește prin răutate,

dar rădăcina celor neprihăniți nu se va clătina“ (Prov. 12:3).

„Nici înțelepciunea, nici priceperea,

nici sfatul n-ajută împotriva Domnului.

Calul este pregătit pentru ziua bătăliei,

dar biruința este a Domnului“ (Prov. 21:30-31).

Acum câteva decenii, pe zidurile unei capitale europene, un infatuat a mângălit afirmația: „Dumnezeu e mort!“ și a semnat cu numele filosofului german care o făcuse, Nietzsche. Scandalizat de obrăznicia de pe zid, un mucalit a adăugat dedesupt: „Nietzsche e mort!“ și a semnat: Dumnezeu.

De fapt, în contextul apariției ei, afirmația filosofului german nu susținea că „Dumnezeu a murit ca un fapt cosmic“, ci doar vroia să sublinieze că civilizația modernă a reușit să scoată din psihicul colectiv european „teama de Dumnezeu“ ca reper al gândirii și simțirii. Dumnezeu murise în conștiințele europenilor moderni. Acest eveniment a marcat trecerea la o civilizație numită orgolios „post-creștină.“

Cartea Proverbelor ne spune că o astfel de realizare se numește „nebulnie.“ Opusul ei este sănătoasa experimentare a „providenței“ văzută ca o

prezență perpetuă a lui Dumnezeu în fiecare milimetru cub al existenței pe care o experimentăm.

Una din definițiile „providenței“ este „imaneța lui Dumnezeu în creație.“ Cu alte cuvinte, tot ce există mărturisește despre natura și voința divină. Ba mai mult, tot ceea ce există se mișcă inexorabil înspre împlinirea scopurilor lui Dumnezeu în istorie.

Omul care înțelege aceste lucruri calcă voinicește dincolo de pragul porții pe care scrie „înțelepciune“ și poate sta la masă cu filosofii.

Cel mai extraordinar pasaj despre providența divină se găsește în Proverbe 16:1-9. El ne vorbește despre providența divină în ceea ce noi numim:

a. Vorbire.

*„Planurile pe care le face inima atârnă de om,
dar răspunsul pe care-l dă gura vine de la Domnul“ (Prov. 16:1).*

Obişnuim să spunem: „M-a luat gura pe dinainte“, dar nu de puține ori, inspirația de moment este în esența ei o „intervenție divină“ în dialogul pe care-l purtăm cu alții.

Despre implicarea lui Dumnezeu în inspirarea ideilor noastre ni se vorbește și în Noul Testament: „Dar, când vă vor da în mâna lor, să nu vă îngrijorați, gândindu-vă cum sau ce veți spune; căci ce veți avea de spus vă va fi dat chiar în ceasul acela; fiindcă nu voi veți vorbi, ci Duhul Tatălui vostru va vorbi în voi“ (Mat. 10:19-20).

b. Conștiință.

*„Toate căile omului sunt curate în ochii lui,
dar cel ce cercetează duhurile este Domnul“ (Prov. 16:2).*

*„Omul socotește că toate căile lui sunt fără prihană,
dar Cel ce cercetează inimile este Domnul“ (Prov. 21:2).*

Despre lucrarea aceasta a conștiinței scrie și apostolul Pavel în Romani 2:14-16:

„Când Neamurile (popoarele fără revelația Vechiului Testament), măcar că n-au lege, fac din fire lucrurile Legii, prin aceasta ei, care n-au o lege, își sunt singuri lege; și ei dovedesc că lucrarea Legii este scrisă în inimile lor; fiindcă despre lucrarea aceasta mărturisește cugetul lor și gândurile lor, care sau se învinovătesc sau se dezvinovătesc între ele. Și faptul acesta se va vedea în ziua când, după Evanghelia mea, Dumnezeu va judeca, prin Isus Christos, lucrurile ascunse ale oamenilor.“

*„Locuința morților și Adâncul sunt cunoscute Domnului,
cu cât mai mult inimile oamenilor!“ (Prov. 15:11).*

Durerea este conștiința trupului; ea ne anunță că ceva nu este în regulă. Oare putem spune și că, într-un anumit fel, conștiința este un fel de „durere“ a sufletului?

„Sigur că știu ce este conștiința“, spuse indianul punând mâna la inimă, „este ceva micuț și cu trei colțuri care stă liniștit cât timp fac ceea ce este bine, dar începe să se rostogolească producându-mi o mare durere de îndată ce fac răul. Dacă stăruiesc în facerea răului, colțurile încep să se tocească și nu mă mai doare așa de tare“.

Despre lucrarea lui Dumnezeu în subconștientul nostru vorbește și Elihu în cartea Iov:

**„Oamenii strigă împotriva mulțimii asupritorilor;
se plâng de silnicia multora;
dar niciunul nu zice:**

**„Unde este Dumnezeu, Făcătorul meu,
care ne insuflă cântări de veselie noaptea,
care ne învață mai mult decât pe dobitoacele pământului,
și ne dă mai multă pricepere decât păsărilor cerului“ (Iov. 35:9-11).**

**„Dumnezeu vorbește însă, când într-un fel, când într-altul,
dar omul nu ia seama.**

**El vorbește prin visuri, prin vedenii de noapte,
când oamenii sunt cufundați într-un somn adânc,
când dorm în patul lor.**

**Atunci, El le dă înștiințări,
și le întipărește învățăturile Lui,
ca să abată pe om de la rău,
și să-l ferească de mândrie,
ca să-i păzească sufletul de groapă,
și viața de loviturile săbiei (Iov. 33:14-18).**

Pentru cei ce s-au întrebat de ce trebuie să pierdem aproape o treime de viață dormind, Elihu răspunde prin a defini somnul drept o sesiune de „reprogramare“ a minții, o corectare a tendințelor păcătoase din timpul zilei.

Se spune adesea că „noaptea este un sfetnic bun.“ Aceasta este însă doar o observație a faptului că unele probleme de nerezolvat seara s-au dovedit foarte limpezi și ușor de rezolvat în dimineața de a doua zi. Nu noaptea este însă „sfetnicul“ cel bun, ci Dumnezeu! Elihu ne spune că limpezirea minții se datorează intervenției lui Dumnezeu în straturile subconștiente ale psihicului nostru. O fi și aceasta una din „tainele“ despre care vorbea apostolul Pavel ?

Conștiința nu este vocea lui Dumnezeu, ci darul lui Dumnezeu. Conștiința ne avertizează prietenește, dar dacă n-o ascultăm, ne pedepsește ca un judecător intransigent. Conștiința nu ne poate împiedica să facem răul, dar

ne poate răpi bucuria după ce l-am făcut. De aceea, când ai o luptă cu propria conștiință și te lași bătut, de fapt ... câștigi!

c. Circumstanțe.

**„Încredințează-ți lucrările în mâna Domnului,
și îți vor izbuti planurile.“ (Proverbe 16:3).**

Nu există coincidențe! Există doar o extraordinară potrivire lucrată de o mână nevăzută care le rânduieste pe toate.

Într-o casă de menoniți din Pensilvania am văzut o plăcuță de lemn pe care cineva a încrustat următoarea maximă de înțelepciune: „Omul poate afla câte semințe sunt într-un măr, dar numai Dumnezeu poate spune câte mere sunt într-o sămânță.“ Doar Creatorul este stăpân peste recolta din anul viitor. În această afirmație este ascunsă o evlavie tipică de fermier. Dumnezeu este direct implicat în viețile tuturor oamenilor:

**„Omul face multe planuri în inima lui,
dar hotărârea Domnului aceea se împlinește“ (Prov. 19:21).**

**„Inima împăratului este ca un râu de apă în mâna Domnului,
pe care îl îndreaptă încotro vrea“ (Prov. 21:1).**

Încercând să ilustreze providența divină, un profesor de teologie a așezat o furnică pe o cutie de conserve pe care o ținea în mână. În zadar se chinuie furnica să se ascundă de ochii profesorului, acesta întorcea cutia pe toate fețele în așa fel încât furnica să fie întotdeauna în fața ochilor lui. Dumnezeu poate face același lucru cu realitatea în care trăim noi. El poate modela evenimentele și împrejurările în așa fel încât să ne ducă exact în punctul în care ne dorește.

**„Inima omului se gândește pe ce cale să meargă,
dar Domnul îi îndreaptă pașii“ (Prov. 16:9).**

O poveste orientală spune despre slujitorul unui vizir pe care-l înștiințase îngerul morții că va muri peste două zile. În dimineața zilei cu pricina, slujitorul vizirului îl zări pe îngerul morții privindu-l mirat în piața cetății. Însăpăimântat, slujitorul alergă la vizir, îi ceru cel mai rapid bidiviu din herghelie și călări cu viteza vântului până într-o ascunzătoare aflată într-un defileu îndepărtat.

Când a descălecat rupt de oboseală și s-a întins pe nisipul încă dogoritor de sub streășina unei stânci, slujitorul a văzut cu groază același înger al morții privindu-l liniștit de la numai câțiva metri distanță. Rămas fără grai, slujitorul a mai avut putere să audă primele vorbe ale nedoritului musafir: „Te-am privit cu mirare azi dimineață în piața cetății, pentru că Dumnezeu îmi spusese să vin spre seară aici și să te iau și nu-mi închiptuiam cum vei reuși să faci atâta amar de drum doar într-o singură jumătate de zi!“

„Se aruncă sorțul în poala hainei,

dar orice hotărâre vine de la Domnul“ (Prov. 16:33).

*„Domnul surpă casa celor mândri,
dar întărește hotarele văduvei“ (Prov. 15:25).*

d. Dușmani

Eu numesc această categorie „răii providențiali“, uneltele nedorite de care se folosește uneori Dumnezeu:

*„Domnul a făcut toate pentru o țintă,
chiar și pe cel rău pentru ziua nenorocirii“ (Prov. 16:4)*

În călăuzirea noastră, Dumnezeu are nevoie de oameni care să ne atragă și de oameni care să ne împingă. Dușmanii noștri ne fac de multe ori același bine pe care ni-l fac și cei pe care-i numim „prieteni.“

Dacă n-ar exista dușmani, n-ar exista lupte; dacă n-ar exista lupte, n-ar exista biruințe; dacă n-ar exista biruințe n-am purta cunună.

Apostolul Pavel întrebă retoric:

„Nu este olarul stăpân pe lutul lui, ca din aceeași frământătură de lut să facă un vas pentru o întrebuințare de cinste și un alt vas pentru o întrebuințare de ocară? Și ce putem spune, dacă Dumnezeu, fiindcă voia să-Și descopere puterea, a suferit cu multă răbdare niște vase ale mâniei, făcute pentru pieire; și să-Și arate bogăția slavei Lui față de niște vase ale îndurării, pe care le-a pregătit mai dinainte pentru slavă (despre noi vorbesc)?“ (Rom. 9:21-23)

În planul istoriei, chiar și Satan, bineînțeles că fără să vrea, este înhămat la carul planurilor divine. Exponenții lui istorici: Nebucadnețar, Hitler sau Stalin au împlinit și ei, fără să știe, planurile „providenței“ divine. Asta nu-i scutește bineînțeles de responsabilitate și pedeapsă:

*„Orice inimă trufașă este o scârbă înaintea Domnului;
hotărât, ea nu va rămâne nepedepsită“ (Prov. 16:5).*

Așa ceva s-a întâmplat cu Haldeii babilonieni, pe care Dumnezeu i-a folosit la instaurarea unei noi ordini în lumea de atunci (Hab. 1:5-10). Folosit de Dumnezeu ca unealtă de distrugere, regatul babilonian a simțit plăcere în răutate și a depășit măsura tolerată de Dumnezeu, atrăgându-și asupra sa pedeapsa divină:

„Apoi aprinderea i se îndoiește, întrece măsura și se face vinovat, căci puterea o ia ca Dumnezeu al lui!“ (Hab. 1:11).

Nebunia lui Nebucadnețar și capătul de mână care a scris pe zidul lui Belșatar ne vorbesc și ele despre un Dumnezeu care poate folosi răul, dar care nu-l lasă până la urmă nepedepsit.

*„Cei răi se pleacă înaintea celor buni,
și cei nelegiuți înaintea porților celui neprihănit“ (Prov. 14:19).*

Pasajul din Proverbe 16 se încheie cu o promisiune: providența va fi binevoitoare cu cei care se aliniază planurilor și naturii divine:

*„Prin dragoste și credincioșie omul ispășește nelegiuirea
și prin frica de Domnul se abate de la rău.
Când îi sunt plăcute Domnului căile cuiva,
îi face prieteni chiar și pe vrăjmașii lui“ (Prov. 16:6-7).*

Nici un dușman al nostru nu ne poate face un rău dacă așa ceva nu este îngăduit mai întâi de Dumnezeu:

*„Cum sare vrabia încoace și încolo și cum zboară rândunica,
așa nu nimerește blestemul neîntemeiat“ (Prov. 26:2).*

Dușmanii nu trebuie să ne facă „dușmănoși“! Ei au rolul lor în procesul nostru de creștere:

*„Nu zice: „Îi voi întoarce eu răul!“
Nădărduește în Domnul, și El te va ajuta“ (Prov. 20:22).*

Cine a apucat pe calea „fricii de Domnul“ va trăi sub protecția divină:

*„Ferice de omul care se teme necontenit,
dar cel ce-și împietrește inima cade în nenorocire“ (Prov. 28:14).*

Același sfat îl întâlnim și în Noul Testament:

„ ... duceți până la capăt mântuirea voastră, cu frică și cutremur“ (Filip. 2:12).

Cel înțelept va vedea în „dușmanii“ săi instrumente ale dragostei și înțelepciunii divine. Cu cât Îl vom vedea pe Dumnezeu mai implicat în viața noastră, cu atât vom reuși să nu ne mai temem de oameni:

*„Frica de oameni este o cursă,
dar cel ce se încrede în Domnul n-are de ce să se teamă.
Mulți umblă după bunăvoința celui ce stăpânește,
dar Domnul este acela care face dreptate fiecăruia“ (Prov. 29:25-26).*

Înțeleptul se încredințează în mâna Domnului

Unul dintre cele mai populare cântece creștine „country“ din America are un text care dezvăluie esența succesului în viață: „Nu contează cine ești, ce ai sau ce ești, ci AL CUI ești!“

În universul acesta, durabil este doar ceea ce are o relație bună cu Dumnezeu Creatorul:

*„Încrede-te în Domnul din toată inima ta
și nu te bizui pe înțelepciunea ta!
recunoaște-L în toate căile tale,
și El îți va netezi cărările.
Nu te socoti singur înțelept;
teme-te de Domnul și abate-te de la rău!
Acesta va aduce sănătate trupului tău*

și răcorire oaselor tale“ (Prov. 3:5-8).

În vara lui 1989, îmi dădusem întâlnire cu Daniela, soția mea, în aeroportul din Frankfurt, Germania. Eu veneam dintr-o călătorie misionară pe care o făcusem cu prietenul și fratele meu pentecostal Petru Lascău prin Leningrad, Moskova, Kiev, Cernăuți și Chișinău, iar ea venea din Los Angeles. Doream să ne petrecem împreună un concediu în Europa sau să încercăm să reintrăm ca vizitatori în România, de unde fuseserăm expatriați cu 7 ani în urmă.

Ajuns în Frankfurt, am petrecut câteva ore de așteptare. Eram printre străini. O mulțime multicoloră de oameni din toate țările treceau pe lângă mine ca valurile neostoite ale mării. Eram într-o gălăgie continuă și-ntr-o aglomerație sufocantă. Totuși, ... eram singur! Fețele oamenilor îmi erau necunoscute și indiferente, reci și distante. Fiecare trecea prizonier propriilor preocupări, îndreptându-se spre locuri familiare pe care le numeau cu nostalgie: „acasă.“ Eram singur și stingher ...

Dintr-o dată, în mulțimea mișcătoare de capete am zărit chipul soției mele. Am „recunoscut-o“ imediat. M-am repezit înaintea ei, am îmbrățișat-o și m-am simțit imediat „acasă.“ Toate lucrurile din jur au căpătat dintr-o dată culorile unui concediu plăcut și promițător.

Acesta este sensul în care ni se spune în cartea Provebelor:

**„Recunoaște-L în toate căile tale
și El îți va netezi cărările“ (Prov. 3:6).**

Înțeleptul știe că Dumnezeu este deja acolo, în lumea înconjurătoare. Trebuie doar să-L „recunoaștem“, să nu-L tratăm ca pe un străin.

Cine-L găsește pe Dumnezeu se găsește de fapt pe sine însuși și găsește fericirea. Un astfel de om se simte „acasă“ și se bucură să stea în compania Celui care-l iubește „cu o iubire veșnică.“

Singurătatea noastră cosmică și stinghereala noastră spirituală se topesc de îndată ce „recunoaștem“ chipul lui Dumnezeu în toate căile noastre: „Și iată că Eu sunt cu voi în toate zilele până la sfârșitul veacului“ (Mat. 28:20).

**„Cine cugetă la Cuvântul Domnului, găsește fericirea,
și cine se încrede în Domnul este fericit“ (Prov 16:20).**

Înțeleptul nu se teme nici de viață și nici de ziua de mâine. Un astfel de om îl sfătuia pe un altul: „Nu te teme de viitor, Dumnezeu este deja acolo.“ Trebuie doar să-L „recunoaștem“!

Credința adevărată este o abandonare în brațele unui Dumnezeu care ne iubește. Iată ce a fost găsit într-unul din lagărele de exterminare din timpul celui de al doilea război mondial:

„Cred în soare și când nu strălucește,
cred în dragoste și când n-o simt
și cred în Dumnezeu și atunci când nu-mi răspunde.“

Înțeleptul primește sfaturile divine

Ne naștem ignoranți și murim prematur, încă lipsiți de experiență.

*„Domnul îndreaptă pașii omului,
dar ce înțelege omul din calea sa? (Prov. 20:24).*

Nu ne-a fost dată șansa să le învățăm pe toate „pe propria noastră piele“, așa că am face bine să ascultăm ce ne spune Cel care le știe pe toate. Prima dovadă de înțelepciune din viața unui om este că acceptă să fie sfătuit de unul mai deștept decât el. Iată ce ne spune Cartea Proverbelor:

*„Plecă-ți urechea și ascultă cuvintele înțeleptilor
și ia învățătura mea în inimă.
Căci este bine să le păstrezi înlăuntrul tău,
și să-ți fie toate deodată pe buze.
Pentru ca să-ți pui încrederea în Domnul,
vreau să te învăț eu astăzi, da, pe tine.
N-am așternut eu oare în scris pentru tine sfaturi
și cugetări ca să te învăț lucruri temeinice, cuvinte adevărate,
ca să răspunzi cu vorbe adevărate celui ce te trimite?“ (Prov. 22:17-21).*

*„Deschide-ți inima la învățatură,
și urechile la cuvintele științei“ (Prov. 23:12).*

*„Cumpără adevărul,
și nu-l vinde,
înțelepciunea, învățătura și priceperea“ (Prov. 23:23).*

Vai de cel care se încrede în sine însuși și nu primește sfaturile divine. Tot ce este în firea noastră pământească, inteligența, sentimentele și rațiunea noastră sunt deformată de contaminarea cu păcatul. Iată un proverb pe care ne-am aștepta să-l întâlnim în Noul Testament. El apare însă în cartea Proverbelor, ca o anticipare a lucrării lui Dumnezeu prin Christos :

*„Cine se încrede în inima lui este un nebun,
dar cine umblă în înțelepciune va fi mântuit“ (Prov. 28:26).*

Există și alte pasaje care ne îndeamnă să căutăm înțelepciunea, nu în noi înșine, ci în oferta pe care ne-o face Dumnezeu:

*„Fiule, dacă vei primi cuvintele mele,
dacă vei păstra cu tine învățăturile mele,
dacă vei lua aminte la pricepere;
dacă vei cere înțelepciune
și dacă te vei ruga pentru pricepere,
dacă o vei căuta ca argintul
și vei umbla după ea ca după o comoară,
atunci vei înțelege frica de Domnul
și vei găsi cunoștința lui Dumnezeu“ (Prov. 2:1-6).*

Un copil a stat într-o după-amiază însoțită în interiorul unei catedrale. Lumina pătrundea multicolor prin vitraliile care înfățișau chipuri de slujitori ai lui Dumnezeu de pe paginile Scripturilor și din filele de istorie. După ani și ani de zile, cineva l-a întrebat: „Ce este un sfânt?” Cu reminiscența unei amintiri încă vie în suflet, copilul de altă dată a răspuns: „Un sfânt este un om care lasă lumina să strălucească prin el!”

Înțeleptul se ferește de rău

Orice lucru care distruge sau slăbește ființa și personalitatea umană este un păcat. Simon Ben Gamaliel, un învățat evreu a spus: „Cugetă la trei lucruri și vei scăpa de păcat: să știi că deasupra ta este un ochi care vede tot, o ureche care aude tot și că toate faptele tale sunt scrise într-o carte.”

Un bătrân dintr-o adunare de la țară i-a spus unui tânăr care pleca la Seminarul de la oraș: „Învață să spui „Nu!”, asta te va ajuta mai mult decât limba latină.” Păcatul nu este dăunător pentru că este interzis, ci este interzis pentru că este dăunător!

Așa cum am arătat, „bun este unul singur: Dumnezeu!” Tot ceea ce nu se conformează cu natura și cu scopurile sale sunt lucruri „rele.”

În textul din Proverbe 6:12-19 găsim enumerate șase abateri de la voia divină de care este bine să ne ferim:

*„Omul de nimic, omul nelegiuit,
umblă cu neadevărul în gură,
clipește din ochi, dă din picior
și face semne cu degetele.
Răutatea este în inima lui,
urmărește lucruri rele într-una,
și stârnește certuri.
De aceea, nimicirea îi va veni pe neașteptate;
va fi zdrobit deodată și fără leac.
Șase lucruri urăște Domnul,
și chiar șapte îi sunt urâte:
ochii trufași, limba mîncinoasă,
măinile care varsă sînge nevinovat,
inima care urzește planuri nelegiuite,
picioarele care aleargă repede la rău,
martorul mîncinos, care spune minciuni,
și cel ce stârnește certuri între frați“ (Prov. 6:12-19).*

Nicolae Steinhardt, filosoful evreu convertit la creștinism a scris: „Poți să nu păcătuiești de *frică*. E o treaptă inferioară, bună și ea. Ori din *dragoste*: cum o fac sfinții și caracterele superioare. Dar și de *rușine*. O teribilă rușine, asemănătoare cu a fi făcut un lucru necuviincios în fața unei persoane delicate. a fi trântit o vorbă urâtă în fața unei femei bătrâne, a fi înșelat un om care se încrede în tine. După ce L-ai cunoscut pe Christos îți vine greu să păcătuiești, ți-e teribil de rușine.”

**„Pentru cel înțelept, cărarea vieții duce în sus,
ca să-l abată de la locuința morților, care este jos“ (Prov. 15:24).**

Sfântul Dionisus, un gânditor creștin din Biserica timpurie a scris: „Nici un om care se gândește serios la ce înseamnă păcatul, mai vrea apoi, de bună voie, să-l și comită. Gândește pentru un minut înainte de a săvârși un păcat și spune-ți: „Lucrul acesta mă va duce în iad.“ Imaginează-ți apoi toată grozăvia unei suferințe fără sfârșit, despărțit de Dumnezeu care poate oferi iertare. Îți garantez că nu vei mai păcătui. Gândește-te apoi la frumusețea cerului și la privilegiul posibil ca tu să ajungi acolo și, iarăși îți garantez, nu vei păcătui“ Păcatul este o clipă de plăcere și o veșnică durere! Cel mai scump lucru din lume este „păcatul“; prețurile tuturor lucrurilor din lume pot scade sau crește, dar plata pentru păcat va rămâne întotdeauna aceeași: moartea!

Fuga este rușinoasă, dar este sănătoasă, iar iubirea binelui se traduce prin îndepărtarea de rău. Înțeleptul știe că există niște „poftes ale tinereții care se războiesc cu sufletul“ (2 Tim. 2:22) și că singura scăpare de ele este „fuga“!

**„Înțeleptul se teme și se abate de la rău,
dar nesocotitul este îngâmfat și fără frică“ (Prov. 14:16).**

Un om bogat a vrut să-și angajeze un vizitiu și în fața lui s-au înfățișat trei candidați. Le-a pus fiecăruia aceeași întrebare: „Dacă v-a trebui să trecem pe un drum aflat la marginea unei prăpăstii, cât de aproape de prăpastie poți conduce trăsura?“

Cel dintâi a răspuns: „Cam la un pas de prăpastie.“

Al doilea a răspuns: „Eu pot merge chiar pe buza prăpastiei!“

Cel de al treilea a zis: „Domnule, viața ta și a mea îmi sunt foarte dragi. Eu am să merg, dacă este posibil, cât mai departe de prăpastie.“

Cred că știți și singuri pe care dintre cei trei l-a ales bogătașul ca vizitiu. Înțeleptul știe să stea la distanță de ceea ce este rău:

**„Frica de Domnul este urârea răului;
trufia și mândria, purtarea rea și gura mincinoasă,
iată ce urâsc eu“ (Prov. 8:13).**

Dușmanii lui Dumnezeu sunt întotdeauna falși prieteni ai omului!

**„Omul chibzuit vede nenorocirea și se ascunde,
dar cei proști merg înainte și sunt pedepsiți“ (Prov. 22:3).**

Cel prea încrezător în sine nu dă dovadă de prea multă înțelepciune!

Iosua s-a încrezut în sine și a pierdut o bătălie (Iosua 7). Samson s-a încrezut în sine și a ajuns robul dușmanilor (Jud. 16:20-etc.). Petru a fost încrezător în sine și s-a lepădat de Domnul de trei ori (Luca 22:33-34).

„Astfel dar, cine crede că stă în picioare, să ia seama să nu cadă“ (1 Cor. 10:12).

Înțeleptul știe CE, CUM, CÂND și CÂT să vorbească

*„Omul are bucurie să dea un răspuns cu gura lui,
și ce bună este o vorbă spusă la vreme potrivită! (Prov. 15:23).*

*„Prin rodul gurii ai parte de bine,
dar cei stricați au parte de silnicie.*

*Cine-și păzește gura, își păzește sufletul;
cine-și deschide buzele mari aleargă spre pieirea lui.*

*Cel neprihănit urăște cuvintele mincinoase,
dar cel rău se face urât și se acoperă de rușine“ (Prov. 13:2, 3, 5).*

Maxima creștină: „Orice om să fie grabnic la ascultare, încet la vorbire, zăbavnic la mânie; căci mânia omului nu lucrează neprihănirea lui Dumnezeu“ (Iacov 1:19) își are rădăcinile în cartea Proverbelor.

Un om înțelept este unul care știe să asculte, caută să înțeleagă și numai în urmă știe să dea un sfat bun. Învățați să ascultați cu atenție ce vă spun ceilalți. Veți afla astfel nu numai ce au de spus, dar și ce-i frământă, ce-i interesează, ce credințe și convingeri au și cu ce unități de măsură socotesc viața.

*„Martorul mincinos va pieri,
dar omul care ascultă bine va vorbi totdeauna cu izbândă“ (Prov. 21:28).*

Mai întâi, omul înțelept nu trebuie să se pripească să vorbească, ci știe că este mai bine întâi să asculte. Fiecare om care a reușit în viață a învățat mai întâi cum să asculte, de cine să asculte și când să asculte:

*„Urechea care ia aminte la învățăturile care duc la viață,
locuiește în mijlocul înțelepților“ (Prov. 15:31).*

*„Cine răspunde fără să fi ascultat,
face o prostie și își trage rușinea“ (Prov. 18:13).*

Dacă vrei să scapi de sforăit și de probleme, respiră pe nas și ... ține gura închisă! Cei neînțelepți vorbesc fără să gândească; oamenii mediocrii se gândesc la ceea ce au spus; cei înțelepți la ceea ce vor spune. Unii folosesc limbajul pentru a-și exprima gândurile, alții pentru a și le ascunde, iar alții îl folosesc ... în locul gândurilor.

*„O inimă pricepută dobândește știința,
și urechea celor înțelepți caută știința“ (Prov. 18:15).*

În principiu, orice lucru care este „urlat“ la noi sau ne este „șoptit“ la ureche nu merită să fie luat în seamă.

*„Cine are o inimă înțeleaptă primește învățăturile,
dar cine are o gură nesocotită se prăpădește singur“ (Prov. 10:8).*

Și peștele este prins tot când ... deschide gura!

*„Deschide-ți inima la învățătură,
și urechile la cuvintele științei“ (Prov. 23:12).*

Cele mai mari idei, cele mai profunde cugetări și cea mai bună poezie se nasc toate din pânțele tăcerii. Îmi plac oamenii care refuză să vorbească până ce știu cu siguranță ceea ce au de spus.

Înțeleptul știe că „nu tot ce zboară se mănâncă“, așa că el și-a dezvoltat un fel de auz „selectiv.“ Fii atent la ce ești atent! Memoria trebuie să fie un depozit, nu un coș de gunoi! Există cazuri când refuzul de a asculta este o dovadă de înțelepciune:

**„Încetează, fiule, să mai ascuți învățătura,
dacă ea te depărtează de învățăturile înțelepte“ (Prov. 19:27).**

Înțeleptul alege CÂND să vorbească. El știe că sunt vremuri când este mai bine să tacă:

**„Dacă vezi un om care vorbește nechibzuit,
poți să nădăjduiești mai mult de la un nebun decât de la el“ (Prov. 29:20).**

Ia un sfat de la natură: urechile n-au fost făcute să se poată închidă, dar gura, da!

**„Chiar și un prost ar trece de înțelept dacă ar tăcea,
și de priceput dacă și-ar ținea gura“ (Prov. 17:28).**

Cine știe să tacă, este un bun vorbitor! Tăcerea, împreună cu modestia, fac farmecul oricărei conversații! Am ajuns să cred că jumătate din problemele noastre sunt „imaginare“ și, dacă am păstra tăcere asupra lor, ar trece de la sine.

**„Cine clipește din ochi este o pricină de întristare,
și cine are o gură nesocotită se prăpădește singur“ (Prov. 10:10).**

Înțeleptul nu se grăbește să răspundă, este „încet la vorbire“:

**„Inima celui neprihănit se gândește ce să răspundă,
dar gura celor răi împroașcă răutăți“ (Prov. 18:28).**

Cînd vorbește, înțeleptul alege să spună doar ceea ce face bine celor din jurul lor:

**„Gura celui neprihănit este un izvor de viață,
dar gura celor răi ascunde silnicie.“ (Prov. 10:11).**

Există trei împrejurări când cineva nu are chef să te audă spunând un lucru important: când este obosit, când este flămând și ... imediat după ce a făcut o greșală.

**„Pe buzele omului priceput se află înțelepciunea,
dar nuiua este pentru spatele celui fără minte.
Înțelepții păstrează știința,
dar gura nebulului este o pieire apropiată“ (Prov. 10:13-14).**

O altă caracteristică a înțeleptului este aceea că el „are stil.“ Nu doar CE spune el, ci și CUM spune el este o sursă de mângâiere și bucurie. Cel înțelept știe să vorbească frumos, cu cuvinte alese și bine cumpănite:

*„Limba celui neprihănit este argint ales;
inima celor răi este puțin lucru.
Buzele celui neprihănit înviorează pe mulți oameni,
dar nebunii mor fiindcă n-au judecată“ (Prov. 10:20-21).*

*„Gura celui neprihănit scoate înțelepciune,
dar limba stricată va fi nimicită.
Buzele celui neprihănit știu să vorbească lucruri plăcute,
dar gura celor răi spune răutăți“ (Prov. 10:31-32).*

Ca și așternutul, limbajul arată frumos numai câtă vreme este curat!

*„Limba înțelepților dă știință plăcută,
dar gura nesocotiților împroașcă nebunie“ (Prov. 15:2).*

*„Cine are o inimă înțeleaptă este numit priceput,
dar dulceața buzelor mărește știința“ (Prov. 16:21).*

Nu vom putea supraestima niciodată valoarea și importanța felului nostru de vorbire. Epistola lui Iacov, care este supranumită și „cartea Proverbelor din Noul Testament, se ocupă în amănunt de această problemă (Iacov 3:1-18). Pentru studiul nostru este suficient să mai cităm câteva proverbe care subliniază extraordinara putere a cuvintelor:

*„Este aur și sunt multe mărgăritare;
dar buzele înțelepte sunt un lucru scump“ (Prov. 20:15).*

*„Din rodul gurii lui își satură omul trupul,
din venitul buzelor lui se satură.
Moartea și viața sunt în puterea limbii;
cine o iubește, îi va mânca roadele“ (Prov. 18:20-21).*

Înțeleptul știe ce să aleagă

Sănătatea noastră depinde de ce mâncăm și de ce ... nu mâncăm. Tot așa este și la nivelul sufletului:

*„Păzește-ți inima mai mult decât orice,
căci din ea ies izvoarele vieții“ (Prov. 4:23).*

Un om înțelept știe să caute binele și să se depărteze de nelegiuire. El va face o selecție a literaturii pe care o citește, a imaginilor la care se uită, a distracțiilor la care participă:

*„Izgonește neadevărul din gura ta
și depărtează viclenia de pe buzele tale!
Ochii tăi să privească drept
și pleoapele tale să caute drept înaintea ta.*

*Cărarea pe care mergi să fie netedă
și toate căile tale să fie hotărâte;
nu te abate nici la dreapta, nici la stânga
și ferește-te de rău“ (Prov. 4:24-27).*

Înțeleptul caută tovărășia înțelepților

„Spune-mi cu cine te împrietenești, ca să-ți spun cine ești“ spune proverbul. O mare parte a caracterului nostru este modelată de lumea prietenilor noastre. Cine vrea să urce pe scara valorilor trebuie să caute să stea în preajma celor ce se află mereu cu o treaptă mai sus decât el:

*„Cine umblă cu înțelepții se face înțelept,
dar cui îi place să se însoțească cu nebunii o duce rău“ (Prov. 13:20).*

„Sfinții din țară sunt toată plăcerea mea“ spunea psalmistul. Eu n-am avut privilegiul să-i cunosc personal pe toți sfinții lui Dumnezeu. Despre mulți însă pot citi în paginile Scripturii, iar despre alții pot citi în biografiile scrise despre ei. Clipele petrecute în părtașia acestor „titani“ zidește și în mine o inimă ca a lor.

Cel mai bine este să ne întovărășim cu Isus Christos și să „umblăm cu Dumnezeu“ în toate căile noastre. Despre ucenici este scris: „Când au văzut ei îndrăzneala lui Petru și a lui Ioan, s-au mirat, întrucât știau că erau oameni necărturari și de rând; și au priceput că fuseseră cu Isus“ (Fapte 4:13).

Înțeleptul câștigă suflete

*„Rodul celui neprihănit este un pom de viață,
și cel înțelept câștigă suflete“ (Prov. 11:30).*

L-am cunoscut pe Iosif Morcan în timpul studiilor de la Seminarul Teologic Baptist din București. L-am admirat apoi lucrând și ostenindu-se peste puteri în bisericile baptiste din județul Iași. De la el mi-a rămas o vorbă plină de înțelepciune: „Din tot pământul acesta care va arde cu toate lucrurile de pe el, doar două lucruri ajung în veșnicie: Cuvântul lui Dumnezeu și oamenii. Cine se concentrează asupra lor și le câștigă, este un om înțelept, care agonisește pentru eternitate.“ Înțelepciunea e „a ta“ doar când o dai și altora; altfel ea este numai „în tine“.

Dacă înțelepciunea înseamnă a privi lumea din punctul lui Dumnezeu de vedere, atunci nu suntem înțelepți decât în măsura în care ne angajăm în lucrarea care este cea mai importantă și mai imperios necesară pentru Dumnezeu: câștigarea de suflete.

Dumnezeu are păstrată o mare răsplată pentru cei care înțeleg și fac aceasta: „Cei înțelepți vor străluci ca strălucirea cerului, și cei ce vor învăța pe mulți să umble în neprihănire vor străluci ca stelele, în veac și în veci de veci“ (Daniel 12:3).

„Și Eu vă zic: „Faceți-vă prieteni cu ajutorul bogățiilor nedrepte, pentru ca atunci când veți muri, să vă primească în corturile veșnice“ (Luca 16:9).

Înțeleptul este răsplătit

Elifaz din cartea Iov se întreabă retoric:

„Poate un om să aducă vreun folos lui Dumnezeu? Nu; ci înțeleptul nu-și folosește decât lui“ (Iov. 22:2). Ce răsplată are cel înțelept? Cea mai mare răsplată este înțelepciunea însăși:

*„Înțelepciunea este un izvor de viață pentru cine o are;
dar pedeapsa nebulilor este nebunia lor“ (Prov. 16:22).*

*„Dacă ești înțelept, pentru tine ești înțelept,
dacă ești batjocoritor, tu singur vei suferi“ (Prov. 9:12).*

*„Cel cu inima rătăcită se satură de căile lui,
și omul de bine se satură și el de ce este în el“ (Prov. 14:14).*

Cel dintâi are „lehamite“ de viața lui, dar cel de pe urmă este „satisfăcut“ de el însuși. O altă răsplată este protecția divină și stabilitatea în viață:

*„Calea Domnului este un zid de apărare pentru cel nevinovat,
dar este o topenie pentru cei ce fac răul.
Cel neprihănit nu se va clătina niciodată,
dar cei răi nu vor locui în țară“ (Prov. 10:29-30).*

*„Celui rău, de ce se teme, aceea i se întâmplă,
dar celor neprihăniți li se împlinește dorința.
Cum trece vârtejul, așa piere cel rău;
dar cel neprihănit are temelii veșnice.“ (Prov. 10:24).*

*„Frica Domnului lungeste zilele,
dar anii celui rău sunt scurtați“ (Prov. 10:25,27).*

Noul Testament cladește deasupra acestor texte și ne spune că răsplata celui ce ascultă îndrumările divine este desăvârșirea în caracter și în abilitatea de a rezolva toate problemele vieții:

„Tu să rămâi în lucrurile pe care le-ai învățat și de care ești deplin încredințat, căci știi de la cine le-ai învățat: din pruncie cunoști Sfintele Scripturi, care pot să-ți dea înțelepciunea care duce la mântuire, prin credința în Isus Christos. Toată Scriptura este insuflată de Dumnezeu și de folos ca să învețe, să mustre, să îndrepte, să dea înțelepciune în neprihănire, pentru ca omul lui Dumnezeu să fie desăvârșit și cu totul destoinic pentru orice lucrare bună“ (2 Tim. 3:14-17).

*„Cei proști au parte de nebulie,
dar oamenii chibzuiți sunt încununați cu știință“ (Prov. 14:18).*

*„Ascultă sfaturile și primește învățătura,
ca să fii înțelept pe viitor“ (Prov. 19:20).*

6.

ÎNTELEPTUL ÎN FAMILIE

Toate familiile fericite sunt la fel; cele nefericite sunt de toate felurile.

Goethe a spus: „Împărat sau om de rând, cel mai fericit este cel ce-și găsește fericirea acasă.“ Pentru acest capitol vom căuta împreună să vedem cum trebuie să se poarte un om înțelept în propria lui familie.

Împreună cu Statul și Biserica, familia este una din cele trei instituții divine aflate azi în funcțiune. Spre deosebire de celelalte două, familia a fost instituită încă din Eden, înainte de căderea omului în păcat. Trăită la nivelul ascultării de Dumnezeu, viața de familie are șanse să ne ofere ceva din atmosfera raiului. Nu întâmplător, unul din cei mai buni păstori ai României, Petru Popovici, și-a intitulat o carte dedicată analizării vieții de familie chiar așa: „Familia, un colț de rai.“

Privită în realitățile ei contemporane, familia este însă departe de a fi ceea ce a fost în planul divin. Majoritatea căsnicilor sunt doar niște caricaturi ale modelului inițial. Un analist cu simțul umorului a remarcat că nu trebuie schimbată decât o literă și viața de „căsnicie“ devine o viață de „căznicie“, o sumă dureroasă de conflicte și îndatoriri chinuitoare.

Parcă nicăieri nu se cere mai multă înțelepciune decât în arena vieții de familie. Venită din partea Creatorului, Biblia rămâne singurul „mod de întrebuințare“ pe care trebuie să-l consultăm pentru o bună funcționare și întreținere a familiei. Vom enumera câteva din sfaturile pe care Proverbele le pun la dispoziția celor ce vor să aibă o experiență fericită în viața de căsnicie.

Înțeleptul se căsătorește „în Domnul”

Alegerea unui partener de viață este, după mântuire, cea mai importantă decizie din viață. Fericirea sau nefericirea cuiva depinde de această alegere:

*„O femeie cinstită este cununa bărbatului ei,
dar cea care-i face rușine este ca putregaiul în oasele lui” (Prov. 12:4).*

O alegere bună îl face pe un bărbat să poată trăi ca un rege, o alegere rea îl poate mânca pe dinăuntru.

Era prin vara anului 1974. și la Biserica Baptistă păstorită de fratele Chiu Mihai în Pârneava, Arad, se organiza în fiecare luni seara un studiu pentru pregătirea celor ce țineau Școala Duminicală. Se studia întotdeauna lecția de Duminica următoare. Veneau frați din multe Biserici și fiecare participa cu ceea ce se pregătise sau cu ceea ce îi descoperea Domnul. Discuțiile erau uneori aprinse, dar arareori ieșeau din limita politetii și a râvnei îngăduite.

Când am ajuns eu acolo, se discuta tocmai despre relațiile din familie, așa cum sunt ele descrise de apostolul Pavel în Efeseni 5. Se opriseră mai ales la afirmația: „Bărbatul este capul nevestei” (Efes. 5:23) și doreau să afle care este limita în care o femeie trebuie să-și urmeze soțul în toate lucrurile. Cineva a trecut la domeniul foarte practic și a cerut o lămurire pentru situația căsătoriilor mixte, când un membru al Bisericii Baptiste se căsătorește cu cineva din Biserica Pentecostală. Cine hotărăște în ce Biserică se vor închina de acum înainte. Unul din frați a sugerat că, bărbatul fiind „capul”, o soție trebuie să știe că își va urma soțul și că este normal ca toate aceste căsătorii „mixte” să se integreze acolo unde este membru soțul. Altceva a spus că lucrurile nu stau chiar așa de simplu; în aceste situații intervine de obicei și restul familiei, socrii, cumnații, etc. De multe ori, astfel de căsătorii produc tensiuni care duc la crize dureroase. Uneori se pune chiar problema divorțului. „Merg oare doi oameni pe un drum fără să fie învoiți?” (Amos 3:3). S-a cerut părerea fiecăruia și fiecare a cam spus cum se face în Biserica din care face parte. Discuțiile nu progresau de loc și „consensul” era foarte departe.

Spre surprinderea tuturor, fratele Emil Jiva, care tăcuse mîlc până atunci, a rupt tăcerea cu afirmația: „Eu, fraților, rămân lângă formula ortodoxă!”

S-a făcut liniște și fețe uimite așteptau o lămurire pentru „abaterea doctrinară” ...

Fratele Emil Jiva a continuat: „În liturghia ortodoxă se spune așa: „Se cunună robul Domnului cutare cu roaba Domnului cutare ...” Când aceasta este adevărat, nu vor apare probleme. Dacă și el și ea sunt „robi ai Domnului”, cei doi vor asculta în smerenie de Domnul și nu vor avea ambiții personale. Dacă însă sunt altfel, se vor certa nu numai pentru Biserica la care să meargă, dar și pentru multe, multe alte lucruri.”

A trecut de atunci multă apă pe sub moara vremii. Am participat la cununii și am fost martori la înțelegeri și la neînțelegeri ... De multe ori însă, în situații de criză, mi-au răsunat în urechi ecoul cuvintelor fratelui Emil Jiva: „Robul Domnului ... și cu roaba Domnului ...“ Într-adevăr, aceasta este rezolvarea tuturor problemelor!

*„Cine găsește o nevestă bună, găsește fericirea;
este un har pe care-l capătă de la Domnul“ (Prov. 18:22).*

Adam nu a avut de ales o nevestă. I-a dat-o Dumnezeu și aceasta a fost îndeajuns. Am putea spune că Eva i-a fost dăruită „ca prin somn.“ Dumnezeu l-a adormit, i-a scos o coastă și a modelat-o din ea pe cea care avea să-i devină „un ajutor potrivit.“ Astăzi, orice băiat trebuie să aleagă dintr-o mulțime de fete. Care sunt criteriile prin care o poate afla pe cea care i-a fost „rânduie“?

Cum să găsești o nevestă potrivită?

1. Cere ajutor de la Domnul.

*„Casa și averea le moștenim de la părinți,
dar o nevestă pricepută este un dar de la Domnul“
(Prov. 19:14).*

Succesul în această „aventură“ atârnă de Dumnezeu mult mai mult decât putem noi pricepe. Vai de cel ce pornește în această căutare singur!

Când eram în anul patru de Seminar, m-am îndrăgostit de o fată care era studentă la Galați: Daniela Ban. Mă întrebam însă dacă ea este cu adevărat cea aleasă de Dumnezeu pentru mine. Mă temeam să nu greșesc. Așteptam un semn, o confirmare de la Domnul. Tocmai fuseseră niște inundații catastrofale în Transilvania, urmate apoi de un mare cutremur de pământ și cei din străinătate trimiteau pachete cu ajutor umanitar. Îmi aduc aminte că mai toți seminariștii au primit pachete cu haine. Am primit și eu unul și era de la cineva pe care nu-l cunoșteam. Probabil pentru că se cunoștea cu tatăl meu, îmi trimisese un pachet cu haine fratele Ieremia Hodoroabă. Așadar, promisem un colet cu haine ... de la Paris! Nu cred că vă puteți da seama ce însemna aceasta pentru un tânăr care crescuse cu haine întoarse pe toate părțile și care colindase cu mama lui mai toate magazinele de „solduri“ din București. Mă și vedeam îmbrăcat cu cele mai selecte haine din capitala mondială a modei. Plin de anticipație, am dus pachetul acasă și l-am deschis repede. Stupoare! ... Dezamăgire! ... Toate hainele din pachet erau de ... damă! Și totuși, pe pachet era trecut foarte clar numele meu: Daniel Brânzei. Ce fel de glumă proastă era aceasta? După primele momente de perplexitate, Duhul lui Dumnezeu m-a îndem-

nat să privesc cu atenție la haine. Erau toate de aceeași măsură și ... toate erau pe măsura fetei de la Galați, cea care avea să devină nu peste multă vreme: Daniela Brânzei! Printr-o „coincidență“ imposibilă din punct de vedere omenesc, Dumnezeu îmi certifica valabilitatea alegerii mele și consimțământul Lui pentru căsătoria noastră! Știu din experiența mea că Dumnezeu este personal implicat în căsătoriile copiilor săi. O coincidență este o minune mai mică în care Dumnezeu preferă să rămână anonim.

2. Nu te opri la înfățișare.

Dumnezeu se uită la inimă și tu trebuie să faci la fel. Frumusețea este la fel de subțire ca pielea. Ea nu este o temelie pe care să poți clădi un cămin. Spurgeon spunea: „Cine se căsătorește cu o fată pentru frumusețea ei se aseamănă cu acela care a mâncat papagalul pentru frumusețea penelor lui!“

Ce păcat că multe alegeri se fac pe criteriul atracției fizice! În loc să faci așa, dacă ești înțelept te vei uita după alte lucruri:

3. Caută aceste caracteristici:

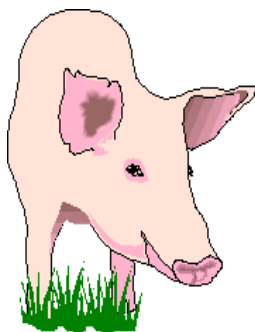
a. Spiritualitate

„Dezmierdările sunt înșelătoare și frumusețea este deșartă, dar femeia care se teme de Domnul va fi lăudată“ (Prov. 31:30).

Cea mai reușită înfrumusețare este o inimă mulțumită și un duh smerit. Există o singură frumusețe care nu se ofilește odată cu trecerea anilor: frumusețea interioară a spiritului. Această calitate a personalității fac să scipească ochii unei femei reușind s-o transforme dintr-o persoană mediocră într-una deosebită. Farmecul, căldura și atenția altruistă sunt cele mai durabile frumuseți din lumea noastră - și cele mai fericite.

b. Seriozitate

„Femeia frumoasă și fără minte este ca un inel de aur pus în râtul unui porc“ (Prov. 11:22).

În climatul libertin de azi, seriozitatea poate părea o povară și un handicap. Iată ce scrisoare a primit la un moment dat evanghelistul american Billy Graham: „Sunt o tânără creștină, frumoasă „așa și așa“. Sunt dezamăgită că băieții nu mă bagă în seamă. Sunt și eu ca și celelalte fete și mi-ar plăcea să am un prieten. Este oare posibil ca o fată să fie prea serioasă? Chiar și pentru tinerii credincioși?“

Marele om al lui Dumnezeu i-a trimis următorul răspuns: „Nu, nu ești prea serioasă pentru genul de tineri pe care îi meriți. În problema comporta-

mentului, prin comportament, noi facem un fel de selecție naturală a celor pe care-i atragem. O fată „neserioasă“ va atrage mereu tinerii „neserioși.“ Adu-ți aminte că cele mai multe idile se nasc dintr-o atracție fizică și numai puține sunt acelea bazate pe aprecierea adevărată a calităților celor doi parteneri. Cu siguranță că tu, care-i aparții lui Christos, îți dorești mai mult decât un prieten atras de trupul tău.“

„Ești creștină și trebuie să crezi că Dumnezeu a pregătit un plan special pentru viața ta: „Te-am chemat pe nume ... înainte ca tu să Mă cunoști“ (Is. 45:4).“

c. Înțelepciune

*„Femeia înțeleaptă își zidește casa,
iar femeia nebună o dăruiește cu înșeși mâinile ei“ (Prov. 14:1).*

O femeie poate dăruia mai mult decât zidește soțul ei. Cu un ajutor potrivit însă, căminul va fi întotdeauna ca un palat.

4. Ferește-te de femeia certăreață.

Cu cât este mai gol vasul, cu atât dă mai repede în clocot!

*„O nevastă gâlcevitore este ca o streășină de pe care picură într-una“
(Prov. 19:13).*

*„Mai bine să locuiești într-un colț pe acoperiș,
decât cu o nevastă gâlcevitore într-o casă mare“ (Prov. 21:9; 25:24)*

Multe din necazurile lumii au fost cauzate de o combinație nefericită între o inteligență mică și o gură mare.

*„Mai bine să locuiești într-un pământ pustiu,
decât cu o nevastă gâlcevitore și supărăcioasă“ (Prov. 21:19).*

O nevastă i-a spus proaspătului soț: „Făgăduiesc să nu te contrazic niciodată, dacă și tu promiți să fi întotdeauna de acord cu mine.“

*„O streășină care picură necurmat într-o zi de ploaie
și o nevastă gâlcevitore sunt tot una.
Cine o oprește, parcă oprește vântul,
parcă ține undelemul în mâna dreaptă“ (Prov. 27:15-16).*

O nevastă foarte săcâitoare a fost odată în toane bune și i-a cumpărat soțului ei două cravate. Surprins să le găsească pe noptieră, soțul s-a gândit să-i facă o plăcere și și-a pus la gât una dintre ele. „Hm!“ pufni soția reintrată în „normal“. „Vrei să spui că cealaltă nu-ți place!?“

Gura este megafonul inimii. De curând a ieșit pe piață o carte pentru cei certăreți. Se numește: Contradicționar!

Este mai bine să rămâi necăsătorit decât să-ți legi viața de un partener nepotrivit. Cine găsește însă o nevastă potrivită găsește fericirea.

Cum să găsești un soț potrivit?

Cele spuse despre căutarea unei soții bune se potrivesc și pentru căutarea unui soț bun. Mai sunt însă și alte sfaturi pe care ni le dă Dumnezeu în cartea Proverbelor. Dacă vrei să cunoști un potențial soț urmărește ...

1. Cum se poartă cu animalele?

Deși pare ne semnificativ, acest aspect al comportamentului său spune foarte multe despre înclinațiile unui bărbat:

*„Cel neprihănit se îndură de vite,
dar inima celui rău este fără milă“ (Prov. 12:10).*

Lacrimile vărsate pentru tine dovedesc slăbiciune, cele vărsate pentru alții sunt un semn de putere.

2. Cum primește sfaturi de la alții?

Du-te și vezi cum se poartă cu tatăl și cu mama lui. Dacă este atent și respectos față de ei, va avea răbdare să te asculte și pe tine în anii de căsnicie.

*„Calea nebulului este fără prihană în ochii lui,
dar înțeleptul ascultă sfaturile“ (Prov. 12:15).*

*„Cel ursuz caută ce-i place lui,
se supără de orice lucru bun“ (Prov. 18:1).*

3. În ce fel de anturaj se simte bine?

Prietenii lui de astăzi, vor fi musafirii tăi de mâine.

*„Cine umblă cu înțelepții se face înțelept,
dar cui îi place să se însoțească cu nebulii o duce rău“ (Prov. 13:20).*

4. Cum stă cu răbdarea și cu nervii?

*„Cine este încet la mânie are multă pricepere,
dar cine se aprinde iute, face multe prostii“ (Prov. 14:29).*

5. Cum își câștigă banii?

*„Cel lacom de câștig își tulbură casa,
dar cel ce urăște mita va trăi“ (Prov. 15:27).*

6. Cum se raportează la problemele altora?

„Omul stricat pregătește nenorocirea

*și pe buzele lui este ca un foc aprins.
Omul neastâmpărat stârnește certuri
și pârătorul dezbină pe cei mai buni prieteni“ (Prov. 16:27-28).*

*„Cine își înfrânează vorbele, cunoaște știința,
și cine are duhul potolit este un om priceput.
Chiar și un prost ar trece drept înțelept dacă ar tăcea,
și de priceput dacă și-ar ținea gura“ (Prov. 17:27-28).*

7. Care-i este atitudinea față de cei săraci?

*„Cine își astupă urechea la strigătul săracului,
nici el nu va căpăta răspuns, când va striga“ (Prov. 21:13).*

8. Bărbați pe care trebuie să-i eviți:

a. Cel ce se joacă cu fetele.

Ferește-te de „don Juan“! Orice băiat care se „joacă“ cu o fată pe care nu are de gând s-o ia de soție, păcătuiește cu nevasta altuia!

*„Poate cineva să ia foc în sân
fără să i se aprindă hainele?
Sau poate merge cineva pe cărbuni aprinși,
fără să-i ardă picioarele?
Tot așa este și cu cel ce se duce la nevasta aproapelui său:
oricine se atinge de ea nu va rămâne nepedepsit“ (Prov. 6:27-30).*

b. Cel iute la mânie.

*„Nu te împrieteni cu omul mânios
și nu te însoți cu omul iute la mânie,
ca nu cumva să te deprinzi cu cărările lui
și să-ți ajungă o cursă pentru suflet“ (Prov. 22:24-25).*

c. Cel dedat la beție.

*„Ale cui sunt vaietele? Ale cui sunt oftările?
Ale cui neînțelegerile? Ale cui sunt plângerile?
Ale cui sunt rănirile fără pricină? Ale cui sunt ochii roși?
Ale celor ce întârzie la vin,
și se duc să golească paharul cu vin amestecat“ (Prov. 23:29-30).*

Prin căsătorie hotărâm unele dintre cele mai mari probleme ale vieții noastre:

- „Care va fi persoana cu care îmi voi petrece tot restul vieții?“ (Divorțul nu este o opțiune valabilă pentru cel credincios - Mat. 19:9).

- „Cine va fi tatăl sau mama copiilor mei?“ (Realitate definitivă din momentul nașterii copiilor).

Iată de ce nu trebuie să ne grăbim și să ne căsătorim „în pripă.“ În contractarea unei căsătorii nu există „ocazii“ pe care le poți pierde. „Ce-i al tău e pus deoparte.“ Numai tu însuși poți împiedica planul lui Dumnezeu cu privire la partenerul tău de viață.

Cum poți fi o soție bună?

Căsătoria va fi fericită nu numai dacă vei găsi persoana potrivită, ci și dacă tu însuși vei fi persoana potrivită. Una din cele mai greșite pregătiri pentru căsnicie este calea „pretențiilor.“ Cine caută un partener bun trebuie să se silească cel puțin în aceeași măsură să știe el însuși cum să fie un partener ideal.

Cartea Proverbelor ne așează înaintea portretului unei soții ideale.

Ea este ...

1. Vrednică de încredere.

Aceasta înseamnă că bărbatul ei îi poate încredința câștigul muncii lui fără teamă că acesta va fi risipit fără noimă:

*„Inima bărbatului se încrede în ea
și nu duce lipsă de venituri“ (Prov. 31:11).*

Nimic nu este mai încurajator pentru un soț decât să știe că are în soția lui un partener și un asociat cu care-și clădește împreună bunăstarea și fericirea. Într-unul din sonetele sale, Shakespeare descrie dependența soțului de loialitatea soției sale:

“Părtaș să nu fiu, inima să-ndure,
Cu cea ce poate mie-mi să mă fure?”

2. Cu o dragoste statornică și de durată.

„La bine și la rău, în sănătate sau boală, ...“ cum s-a angajat prin jurământul rostit la căsătorie.

*„Ea îi face bine și nu rău,
în toate zilele vieții sale“ (Prov. 31:12).*

3. Harnică și pricepută.

„Ea face rost de lână și de in și lucrează cu mâini harnice. Ea este ca o corabie de negoț; de departe își aduce pâinea. Ea se scoală când este încă noapte și dă hrana casei sale, și împarte lucrul de peste zi slujnicilor sale. ... Ea își încinge mijlocul cu putere și își oțelește brațele. Vede că munca îi merge bine, lumina ei nu se stinge noaptea. Ea pune mâna pe furcă și degetele ei țin fusul“ (Prov. 31:13-19).

Dumnezeu dă de mâncare fiecărei păsări, dar nu i-o aruncă în cuib ...

4. Întreprinzătoare, cu spirit de inițiativă.

Femeia ideală din Proverbe nu este încarcerată între pereții casei, ci liberă să activeze și să propășească în „viața comercială a cetății.“

„Se gândește la un ogor și-l cumpără; din rodul muncii ei sădește o vie“ (Prov. 31:16).

5. Miloasă.

În inima fiecărei femei există o scânteie din focul ceresc, nevăzută în zilele de prosperitate, dar care se aprinde și arde ca o vâlvătaie în ceasurile întunecate ale tragediilor.

„Ea își întinde mâna către cel nenorocit, și întinde brațul către cel lipsit“ (Prov. 31:20).

Iată o posibilă definiție a milei: „Durerea ta în inima mea“. Acest sentiment presupune o mare capacitate de simpatie și de solidaritate. O expresie care mi s-a înfipt în inimă pe când mă aflam în drum spre Rusia: „Privit printr-o lacrimă, orice om care plânge este fratele tău.“

6. Prevăzătoare.

„Nu se teme de zăpadă pentru casa ei, căci toată casa ei este îmbrăcată cu cărămiziu. ... Ea este îmbrăcată cu tărie și slavă și râde de ziua de mâine“ (Prov. 31:21,25).

7. Dichisită.

„Ea își face învelitori, are haine de in subțire și purpură“ (Prov. 31:22).

Una din dimensiunile „specificului feminin“ este frumusețea și eleganța. Nu este suficient ca femeia ideală să aibe haine de in obișnuit și din cânepă. Cea descrisă în cartea Proverbelor este învăluită în haine de in subțire și purpură. Un tânăr baschetbalist american, devenit peste noapte o

celebritate, a vrut să-și bucure și să-și impresioneze mama și a invitat-o să-l viziteze de îndată ce și-a cumpărat o vilă impozantă și a terminat cu decorațiile interioare. La cinci minute după sosire, mama a cerut voie să meargă în oraș, a cumpărat câte ceva și după o altă jumătate de oră casa arăta ca un buchet de flori frumos mirositoare. Văzând schimbările pe care le-a făcut mama sa, tânărul sportiv a zâmbit și a spus: „Am înțeles mamă, trebuie să mă însor. Nici o casă nu este destul de frumoasă dacă nu o aranjează o mână de femeie!“

8. O cinste pentru bărbatul ei.

„Bărbatul ei este bine văzut la porți,
când șade cu bătrânii țării“ (Prov. 31:23).

9. Pricepută să facă bani.

„Ea face cămăși și le vinde,
și dă cingători negustorului“ (Prov. 31:24).

10. Înțeleaptă și veghetoare.

„Ea deschide gura cu înțelepciune
și învățături plăcute îi sunt pe limbă.
Ea veghează asupra celor ce se petrec în casa ei
și nu mănâncă pâinea lenevirii“ (Prov. 31:26-27).

11. Știe să primească laude și caută să fie o bună mărturie.

„Fii ei se scoală și o numesc fericită;
bărbatul ei se scoală și-i aduce laudă:
Multe fete au o purtare cinstită,
dar tu le întreci pe toate“ (Prov. 31:28).

Fiecare om are trei nume: numele de familie pe care l-a moștenit, numele propriu pe care i l-au dat părinții și renumele, pe care și-l face singur.

12. Cultivă spiritualitatea.

*„Desmierdările sunt înșelătoare și frumusețea este deșartă,
dar femeia care se teme de Domnul va fi laudată“ (Prov. 31:30).*

13. Cu picioarele pe pământ.

Femeile tânjesc după complimente, dar cele mai bune răsplăți vin din realizările reale ale muncii și comportamentului ei:

*„Răsplățiți-o cu rodul muncii ei,
și faptele ei s-o laude la porțile cetății“ (Prov. 31:31).*

Viața are un fel de a ține lucrurile în echilibru: pentru fiecare femeie care nenorocește un bărbat este o alta care face bărbat dintr-un nenorocit.

Răspata unei femei vine la fel de sigur ca și câștigul celor care dețin puterea:

*„O femeie plăcută capătă cinste,
și cei asupritori capătă bogăție“ (Prov. 11:16).*

Proverbul contrastează două realități din sfere diferite de existență pentru a sublinia o singură trăsătură comună și anume: succesul. Ca și un om care deține puterea, o femeie „plăcută“ este ... irezistibilă!

Cum poți fii un soț bun?

Nimeni n-a inventat încă un test de inteligență mai bun decât ... viața de căsnicie.

Deși nu există un pasaj unitar care să adreseze această problemă, nu trebuie să uităm că bărbatului i se adresează ... întreaga carte a Proverbelor! Așa că avem de a face cu un singur capitol adresat femeilor și cu restul de 30 adresate bărbatului! Chiar și la o privire fugară, este evident că Proverbele au fost scrise sub forma unor sfaturi pe care un

„tată“ le dă „fiului“ său. Este un fel de dialog „de la bărbat la bărbat.“ Expresia „fiul meu“ apare nu mai puțin de douăzeci și două de ori în text. Cum trebuie să fie un „bărbat vrednic de cinste“ ?

1. Îngăduie-i soției tale să-ți fie un „partener” în toate, nu doar o simplă anexă restrânsă la preocupări „casnice.”

Citește încă o dată capitolul 31 din cartea Proverbelor. I-ai creat soției tale un cadru propice pentru a se dezvolta pe coordonatele acestor recomandări?

În iarna anului 1996, mă aflam la o întrunire a „bordului” de conducere a societății Christian Aid Ministries din Ohio, Statele Unite. Așa cum probabil știți, aceasta este o organizație menonită, iar menoniții au anumite restricții în privința implicării femeilor în lucrările din afara familiei. Unul dintre cei prezenți a sugerat pasajul din Proverbe 31 ca material de studiu și a pus întrebarea: „Dacă femeia aceasta vrednică de cinste le cam face pe toate, mă întreb unde-i este bărbatul și ce-i mai rămâne lui de făcut?” Spre veselia tuturor, unul din cei prezenți, pus pe glume, i-a răspuns: „Bineînțeles că este la „ședința Bordului”! N-ai citit că „stă cu bătrânii la porțile cetății”?

Dacă ai ajuns să crezi că-ți iubești soția prea mult, n-ai ajuns încă s-o iubești cât trebuie!

2. Spune-i soției tale cât de mult apreciezi eforturile și munca ei.

O floare după zece ani de căsnicie face mai mult decât un întreg buchet din timpul logodnei!

„Bărbatul ei se scoală și-i aduce laudă:

Multe fete au o purtare cinstită,

dar tu le întreci pe toate“ (Prov. 31:28).

O floare dată în timpul vieții face mai mult decât o coroană așezată pe mormânt. Mai ales când este în casă, munca soției trece adesea nevăzută și neapreciată. Fă-ți un obicei din a nu lăsa să treacă o zi fără să scoți în evidență eforturile soției tale. Spune „Mulțumesc pentru masă” și spune-o din toată inima.

Nu te grăbi să te enervezi pe ea. Cineva a remarcat că „același bărbat care-i în stare să piardă o zi întreagă la pândă în baltă, vânând rațe, sau pe mal la pescuit, sare ca ars dacă acasă soția lui întârzie zece minute cu masa.”

Dacă cineva ți-ar da câte 10 bani pentru fiecare cuvânt frumos spus cuiva și ți-ar cere înapoi câte 5 bani pentru fiecare cuvânt urât spus, ce ai fi: om bogat sau sărăntoc?

3. Arată că ai încredere în soția ta.

„Inima bărbatului se încrede în ea

și nu duce lipsă de venituri“ (Prov. 31:11).

Unii soți se poartă de parcă ar avea soții reduse mental sau aproape incapabile să ia cea mai mică hotărâre. Nu fi unul din aceștia. Consultă-te mereu cu soția ta.

Nu te obișnuie să te consulți mai mult cu prietenii decât cu ea. Prețuiește sfaturile ei și acordă un credit deosebit „intuiției feminine.“ Nu uita că Dumnezeu pe ea ți-a dăruit-o ca ... ajutor potrivit! Pe peretele unui magazin de vopsele și tapet, cineva a pus un afiș: „Soții care aleg culorile trebuie să aibă aprobare scrisă din partea soțiilor lor.“ Amuzant la prima vedere, afișul exprima „experiența“ îndelungată a vânzătorului.

Și încă ceva, nu fii gelos din cale afară. Orice dragoste intensă se manifestă și prin gelozie. Nu lăsa însă ca acest element al iubirii să fie exagerat, să se mărească asemenea unei tumori desfigurante și să-ți „întemnițeze“ soția.

4. Asigură-ți soția că este singura „regină” din viața ta.

Dacă vrei să fi tratat acasă ca un rege, tratează-ți soția ca pe o regină!

Una din cele mai mari temeri ale unei femei este aceea că va fi înlocuită de o alta în inima soțului ei. Caută să risipești acești nori negrii care pot tulbura atmosfera familiei. Ascultă sfaturile înțelepciunii din Prov. 5:15-21:

*„Bea apă din fântâna ta și din izvoarele puțului tău.
Ce, vrei să ți se verse izvoarele înafară?
Și să-ți curgă râurile în pietele de obște?
Lasă-le să fie numai pentru tine,
și nu pentru străinii de lângă tine.
Izvorul tău să fie binecuvântat,
și bucură-te de nevasta tinereții tale.
Cerboaică iubită, căprioară plăcută:
fii îmbătat tot timpul de dragălășiile ei,
fii îndrăgostit necurmat de dragostea ei!” (Prov. 5:15-20).*

O căsnicie reușită este una în care te îndrăgostești de mai multe ori, dar de aceeași persoană. Ar fi cu mult mai puține divorțuri dacă soții ar încerca să-și păstreze soțiile cu același zel cu care s-au străduit să le cucerească.

*„Furia este fără milă și mânia năvalnică,
dar cine poate sta împotriva geloziei? (Prov. 27:4).*

Opusul iubirii nu este ura, așa cum se crede de obicei. Ura, cu toate efectele ei negative este un sentiment care ține seama că celălalt există. Gelozia, cu toate furiile ei, este sora geamănă a iubirii. Când ești gelos dai dovadă că „îți pasă“, că încă mai iubești. Opusul iubirii este ceva mult mai rece și mai distrugător, mult mai plin de cruzime: opusul iubirii este indiferența! Cele mai multe familii sunt dezintegrate de această maladie modernă.

Iată o filă din jurnalul amintirilor mele cu familia Wurmbrand:

Toamna aduce fiorii reci ai unei morți inevitabile. Aflat în vacanță la Portland am aflat că sora Bințea a fost internată în spital, pentru o operație. La vârsta dânsai, orice intervenție chirurgicală era „majoră”, cu consecințe greu de întrevăzut.

M-am întors la Los Angeles și pe 3 Iulie 1996 am plecat la spital cu părinții noștri. L-a poarta spitalului ne-am întâlnit cu fratele Wurmbrand. Era într-un cărucior cu roțile care-l ajuta să-și depășească neputințele trupului, dar nu și pe ale inimii: „Sunt într-o mare încercare! O operează pe Bințea ...”

Ne-am dus împreună în salonul spitalului și am făcut roată în jurul patului în care stătea sora Wurmbrand. Deloc tristă sau îngrijorată, doar cu fața brăzdată de spasmele involuntare produse de durerile acute, dânsa ne-a vorbit duios despre „Cel ce numără firele de păr de pe capul celor credincioși”:

„Am cunoscut odată un tânăr matematician. Era doctor în matematici și se specializase în computere. L-am admirat și l-am lăudat pentru priceperea lui, dar i-am spus că Dumnezeu știe să numere mai bine decât el. Săracul de el, nu-L cunoștea pe Dumnezeu și era pierdut. I-am explicat că eu nu știu nimic în comparație cu el, dar că și el are încă de învățat de la Dumnezeu. Dumnezeu este cel mai mare matematician cu putință. El numără stelele de pe cer, firele de păr de pe capul oamenilor și ne socotește chiar și numărul zilelor vieții noastre. Ce minunat este să știi că El se preocupă de toate acestea și că face așa pentru că ne iubește.”

A intrat asistenta medicală să o pregătească pentru operație, așa că ne-am retras în liniște. Am mai apucat totuși să-l mai văd și să-l mai aud pe fratele Richard, care s-a apropiat cu căruciorul de patul soției sale, a apucat-o de mână și i-a spus plin de căldură: „Te iubesc mai mult decât în ziua nunții!”

Fiorii înghețați ai toamnei au fost izgoniți pentru câteva clipe de flacăra din cuvintele dragăstoase. În ochii celor doi strălucea acum o lumină hotărâtă să biruiască dincolo de limitele obișnuite ale firii.

5. Fă din familia ta prioritatea numărul unu a vieții tale.

După relația cu Dumnezeu, cea mai mare responsabilitate a unui bărbat este asigurarea unei vieți de familie fericite. Nicăieri nu se cere mai multă înțelepciune ca în viața de familie. Nici o realizare nu este mai importantă decât reușita în propriul cămin. Cine reușește aici, are o platformă solidă pentru toate celelalte realizări ale vieții. Cine falimentează aici, clădește pe nisip și va fi lipsit de adevărata împlinire în viață:

*„Cine își tulbură casa va moșteni vânt,
și nebunul va fi robul omului înțelept” (Prov. 11:29).*

Nu uita că cel care dă tonul în viața de familie este bărbatul. Ce faci tu este factorul principal care va hotărî fericirea sau nefericirea familiei tale:

*„Unde nu sunt boi, ieslea rămâne goală,
dar puterea boilor aduce belșug de roduri“ (Prov. 14:4).*

Cum să fim părinți înțelepți?

Una dintre cele mai răspândite greșeli printre femei: credința că este suficient să ai un copil pentru a deveni mamă; este ca și cum ai crede că poți deveni mare muzician de îndată ce ți-ai procurat un pian. A fi mamă cere multă înțelepciune, multă dragoste, mult sacrificiu și multă perseverență.

Cea mai mare responsabilitate pe care ne-o poate încredința Dumnezeu este educația celor care se nasc în familia noastră. Oricât am anticipa nașterea copiilor, oricât am dori-o, venirea lor ne va găsi întotdeauna lipsiți de experiență. Cineva a spus: „Cei mai mulți dintre noi ajungem părinți înainte de a înceta să mai fim copii.“

Daniel Webster, unul din cei mai mari oameni din istoria Americii a spus: „Ce săpăm în marmură, piere cu timpul, ce turnăm în bronz se macină, temple pe care le zidim vor ajunge odată ruină, dar ce scriem pe coala nepieritoare a sufletului, principiile veșnice ale temerii de Dumnezeu și ale iubirii față de aproapele, va străluci și în viața de acum și în cea viitoare.“

Ce ne spune Biblia despre creșterea copiilor. În cartea Psalmilor există doi psalmi dedicați vieții de familie: Psalmul 127 și Psalmul 128. În amândoi, iată câteva considerente preliminare :

1. Copiii sunt un dar de la Domnul.

Iată un paradox contemporan: Familiile fără copii și familiile cu copii mulți se compătimesc reciproc. Cine are dreptate?

**„Iată, fiii sunt o moștenire de la Domnul,
rodul pântecului este o răsplată dată de El“ (Ps. 127:4)**

Copiii sunt averea celui sărac, și cea mai prețioasă comoară a bogăților.

2. Copiii sunt podoaba și farmecul familiei

„Nevasta ta este ca o viță roditoare înlăuntrul casei tale;

copiii tăi stau ca niște lăstari de măslin împrejurul mesei tale“ (Ps. 128:3).

În fața reținerii unora de a avea copii, cineva a remarcat: „Se pare că în ziua de azi copiii au ajuns atât de scumpi încât doar familiile sărace și-i mai pot permite.“

3. Copiii își primesc direcția în viață prin educația dată de părinți

Un copil este un baton de dinamită, o sursă incalculabilă de energie potențială, de aceea veghează asupra lui cu atenție, ferindu-l de scânteile care l-ar putea face să explodeze, punând în pericol temeliiile societății. Îndreaptă-l cu cea mai mare grijă spre locul în care vigoarea și capacitățile lui vor putea fi folosite pentru construirea unei lumi mai bune.

„Ca niște săgeți în mâna unui războinic,

asa sunt fiii făcuți la tinerete.

Ferice de omul care-și umple tolba de săgeți cu ei!“

Căci ei nu vor rămânea de rușine,

când vor vorbi cu vrăjmașii lor la poartă“ (Ps. 127:4,5).

După cum arcașul este priceput să trimeată săgețile la țintă, părinții sunt responsabili de direcția pe care o iau copiii lor în viață.

Socrate a zis: „Mă voi sui pe cel mai înalt loc din Atena și voi striga: „Concetățeni, cum de sunteți gata să munciți pe brânci, să spargeți chiar și pietre ca să ajungeți bogați, dar nu vă preocupați deloc de copiii cărora le veți lăsa toate acestea drept moștenire?“

Cartea Proverbelor clădește pe aceste adevăruri generale:

4. Copiii trebuie educați prin exemplu personal

De obicei un tată vrea ca fiul său să fie așa cum ...n-a reușit el să ajungă. Copiii au mai multă nevoie de un model de urmat decât de critici. Diferența dintre critică și educație este atitudinea în care sunt făcute. Învăță-l pe copil calea pe care trebuie să meargă și apoi ... mergi, mergi tu însuși pe ea. Nimic nu este mai dăunător decât un dascăl care dă în același timp un sfat bun și un exemplu personal prost.

„Cel neprihănit umblă în neprihănirea lui;

ferice de copiii lui după el!“ (Prov. 20:7).

Credința părinților, deși nu se moștenește, poate fi un factor de mare influență în caracterul copiilor:

„Cine se teme de Domnul are un sprijin tare în El,

și copiii lui au un loc de adăpost în El.

Frica de Domnul este un izvor de viață,

ea ne ferește de cursele morții“ (Prov. 14:26-27).

Adeseori, cea mai bună metodă de îndreptare a copiilor noștri este să ne corectăm exemplul personal pe care li-l dăm. Trăiește în așa fel încât atunci când oamenii îi vor spune copilului tău că seamănă cu tine, el să simtă nevoia să scoată în afară pieptul, nu limba.

Am auzit odată pe cineva spunând că nu poți spune dacă un părinte și-a făcut datoria sau nu, decât după ce vei vedea ce fel de oameni vor fi nepoții lor.

5. Copiii trebuie educați prin sfătuire

Un tată face mai mult decât o sută de profesori. Experiența mea este că toți profesorii din școlile ateiste ale României nu mi-au putut clinti convingerile pe care mi le-a așezat în suflet tatăl meu. Nici lipsa de carte și nici lipsa de bogăție nu scade cu ceva puterea de influență a unui părinte.

Știind cele de mai sus, părinții trebuie să se îngrijească să stea de vorbă cu copiii lor. Educația lor are nevoie de o investiție de timp și de preocupare:

*„Învață pe copil calea pe care trebuie s-o urmeze,
și când va îmbătrâni, nu se va abate de la ea“ (Prov. 22:6).*

Copiii sunt singura bogăție terestră pe care o putem lua cu noi în cer, de aceea ei trebuie să fie mereu în atenția noastră. Educația nu începe cu primele sfaturi pe care le dăm copiilor, ci mult mai devreme. Cam pe la vârsta de cinci ani un copil a primit deja jumătate din toată influența pe care părinții vor reuși s-o aibe asupra lui:

*„Copilul lasă să se vadă încă din faptele lui
dacă purtarea lui va fi curată și fără prihană“ (Prov. 20:11).*

Există pe alocuri părerea că nu trebuie să influențăm prea mult creșterea copiilor ca să nu le stânjenim formarea unei personalități proprii. Aceasta este însă numai o vicleană metodă de a-i scoate pe copii de sub autoritatea părinților sau de a-i scăpa pe părinți de apăsarea responsabilității personale. Există părinți care spun: „Noi nu vrem să ne influențăm copiii în probleme de religie!“

De ce nu?

Presa îi va influența!

Radioul îi va influența!

Filmele îi vor influența!

Televizorul îi va influența!

Vecinii îi vor influența!

Colegii de servici îi vor influența!

Politicienii îi vor influența!

Nici școala și nici Biserica nu pot înlocui familia în educația copiilor.

Suntem gata să ne exersăm influența asupra creșterii florilor din grădina și a animalelor din grajd. Oare se cade să ne oprim influența tocmai când este vorba de copiii noștrii?

Ce să înțeleagă copiii de la părinții care socotesc că ei nu pot sta să asculte 2 ore în biserică, dar îi lasă ore întregi în fața televizorului? Sau ce pot ei învăța de la cei ce le dau 4 dolari să se ducă la film, și numai 50 de cenți să pună la colectă?

6. Copiii trebuie educați prin mustrare

Cineva spunea cu ironie: „Nu există decât un singur copil perfect în lumea aceasta și fiecare mamă îl are.“ De fapt, nu există copil perfect. Nici un om nu poate ajunge pe pământ perfecțiunea. Singura noastră șansă este „perfeccionarea“ prin corectare.

Deși negativă în natura ei, mustrarea este constructivă. Însuși Dumnezeu, Tatăl nostru desăvârșit o aplică atunci când este cazul. Vai de părinții „mai înțelepți ca Dumnezeu“ care disprețuiesc mustrarea, preferând să-și lase copiii să trăiască după capul lor:

*„Fiule, nu disprețui mustrarea Domnului,
și nu te mâhni de pedepsele Lui.
Căci Domnul mustră pe cine iubește,
ca un părinte pe copilul pe care-l iubește!“ (Prov. 3:11-12)*

*„Nuiaua și certarea dau înțelepciunea,
dar copilul lăsat de capul lui face rușine mamei sale“ (Prov. 29:15).*

Cuvântul evreiesc pentru părinte este „horim“ care derivă de la „moreh“, învățător. Primul și cel mai mare învățător al copilului trebuie să se afle în familia lui.

*„O mustrare pătrunde mai mult pe omul priceput,
decât o sută de lovituri pe cel nebun“ (Prov. 17:10).*

Să nu crezi că ai pierdut timpul degeaba dacă copiii tăi ți-au auzit sfaturile, dar nu le-au pus în practică. Peste ani de zile ei și le vor reaminti și le vor spune la rândul lor copiilor pe care-i vor crește.

*„Cum am putut eu să urăsc certarea,
și cum a disprețuit inima mea mustrarea?
Cum am putut să n-ascult glasul învățătorilor mei,
și să nu iau aminte la cei ce mă învățau?“ (Prov. 5:12-13).*

Mustrările din copilărie sunt ca semințele care încolțesc uneori numai la vârsta adultă.

7. Copiii trebuie educați prin greutăți

Cea mai sigură metodă de a le pregăti copiilor o viață grea este aceea de a le îngădui o copilărie prea ușoară și lipsită de griji. De prea multe ori,

părinții care n-au știut de plăceri din cauza trudei își dau banii pe mâna unor copii care știu doar de plăceri, dar nu vor să știe de muncă. Una din cele mai vesele definiții ale taților este aceasta: „Tatăl este acea persoană care a ajuns să poarte poze acolo unde obișnuia să țină banii.“

*„Mai bine un prânz de verdețuri și dragoste,
decât un bou îngrășat și ură“ (Prov. 15:17).*

*„Mai bine o bucată de pâine uscată, cu pace,
decât o casă plină de cărnuri, cu ceartă!“ (Prov. 17:1).*

Profetul Ieremia a recomandat greutățile drept o pregătire pentru viața de adult când a zis: „Este bine pentru un tânăr să poarte un jug în tinerețea lui“ (Plângerile lui Ieremia 3:27). Cine vrea să le facă o viață grea copiilor săi, să le ofere o copilărie prea ușoară! Un proverb arab spune: „Doar zile senine și cer însoțit / Fac din grădină un loc pustiit.“

8. Copiii trebuie educați prin pedeapsă

Inima educației este educația inimii!

Nu există dragoste fără disciplină, și nu trebuie să existe nici disciplină fără dragoste. Pedeapsa nu trebuie decât în ultimă instanță să fie corporală. există o gamă întregă de interdicții la care îi putem supune pe copiii noștri. Unele dintre ele îi vor ustura mai rău decât cea mai aspră bătaie.

Când însă trebuie, pedeapsa corporală nu trebuie evitată. Un tată texan remarcă că Dumnezeu a prevăzut o anumită regiune a corpului în care bătaia este mai ușor de primit. El a adăugat: „Am primit educația pe genunchii mamei, dar și pe genunchii tatălui meu am învățat multe (aluzie la faptul că era culcat pe genunchii tatălui și bătut la fund).“

*„Cine cruță nuiăua, urăște pe fiul său,
dar cine-l iubeste, îl pedepsește îndată“ (Prov. 13:24).*

*„Pedepsește-ți fiul, și el îți va da odihnă,
și îți va aduce desfătare sufletului tău“ (Prov. 29:17).*

Pornirile păcătoase ale inimii firești trebuiesc curmate încă din cea mai fragedă pruncie. O palmă dată la timp face mai mult decât ani grei de închisoare.

*„Nebunia este lipită de inima copilului,
dar nuiăua certării o va dezlipi de el“ (Prov. 22:15).*

*Nu cruța copilul de mustrare, căci dacă-l lovești cu nuiăua, nu va muri.
Lovindu-l cu nuiăua,
îi scoți sufletul din locuința morților“ (Prov. 23:13-14).*

Există pedagogi „de școală nouă“ care spun că „bătaia“ este o metodă barbară care aparține trecutului. „A-i învăța pe copii“, spun ei, „că violența este calea de rezolvare a problemelor înseamnă a crește o generație care va recurge la violență ori de câte ori va avea probleme.“ Așa să fie oare? Oare se pricep acești pedagogi mai bine decât Dumnezeu la creșterea copiilor?

*„Fiule, nu disprețui mustrarea Domnului,
și nu te mâhni de pedepsele Lui.
Căci Domnul mustră pe cine iubește,
ca un părinte pe copilul pe care-l iubește!“ (Prov. 3:11-12).*

9. Copiii nu trebuie să fie ținta nervilor noștri

Cea mai rea educație este cea făcută sub imperiul nervilor. Mulți părinți se năpustesc asupra copiilor doar ca să-și descarce nervii.

*„Pedepsește-ți fiul, căci tot mai este nădejde,
dar nu dori să-l omori“ (Prov. 19:18).*

Există cuvinte pe care nici un copil n-ar trebui să le audă. Cele mai grave dintre ele sunt: „Te omor în bătaie! Eu te-am făcut, eu te omor!“ O astfel de exprimare este în fapt o declarație de capitulare și de totală înfrângere. Un astfel de părinte a eșuat în obligațiile familiale și va da socoteală cu siguranță înaintea Domnului.

Noul Testament va reformula această interdicție astfel: „Și voi, părinților, nu întărâtați la mânie pe copiii voștri, ci creșteți-i în mustrarea și învățătura Domnului“ (Efes. 6:4).

Copiii n-ar trebui să se teamă de părinți decât în măsura în care se simt vinovați față de Domnul.

10. Copiii trebuie educați prin încurajare

Prea puțini părinți știu să facă „galerie“ copiilor lor. Vorbele au în ele o extraordinară putere. Cu ele putem zidi și tot cu ele putem dărâma. „Limba înțelepților dă știință plăcută“ (Prov. 15:2).

„Limba dulce este un pom de viață“ (Prov. 15:4).

Oamenii au caracteristica să devină ceea ce-i încurajezi să fie, nu ceea ce-i bați la cap.

„Buzele înțelepților seamănă știință“ (Prov. 15:7).

Mulți își judecă prea aspru copiii, apreciindu-i doar după rezultatele de la școală. N-ar trebui să fie așa. Este foarte greșit să apreciem inteligența copiilor numai după rezultatele școlare. Thomas Edison a fost socotit un elev mediocru, iar Einstein unul foarte redus. Adevărata inteligență este mult mai mult decât o acumulare de cunoștințe. Ea este măsurată în felul creator în care poate folosi cunoștințele acumulate. Unul care gândește încet, dar care știe să ajungă la niște concluzii proprii folositoare este cu mult mai inteligent decât acele „enciclopedii ambulante” care plutesc în derivă pe marea vieții. Există laturi ale inteligenței care nu se pot măsura prin abilitatea cu care manevrăm simbolurile grafice sau verbale care alcătuiesc testele școlare. Un părinte înțelept trebuie să știe să descifreze înclinațiile copiilor săi și să-i încurajeze să progreseze. Într-un cuvânt, părinții trebuie să creadă în posibilitățile copiilor lor.

„Tobă de carte“

„Cine are o inimă înțeleaptă își arată înțelepciunea când vorbește, și mereu se văd învătățuri noi pe buzele lui.

Cuvintele prietenoase sunt ca un fagur de miere, dulci pentru suflet și sănătoase pentru oase“ (Prov. 16:23,24).

Cel mai mare dar pe care-l pot face părinții copiilor este propria lor prietenie. Dacă ai un adolescent, nu-l disprețui; este singurul lucru din care Dumnezeu poate face un adult!

11. Copiii trebuie crescuți în dragostea părinților lor

Cei adulți știu să dea sfaturi și să poruncească, dar când este vorba de dialogul cu adolescenții, cei mai în vârstă ar face bine să învețe să asculte cu amândouă urechile și ... cu inima.

Cel mai mare bine pe care-l poți face copiilor tăi este s-o iubești pe mama lor. Cea mai mare pacoste a zilelor noastre sunt divorțurile. Am putea spune că, judecând după numărul divorțurilor, mai mult fug de acasă părinții decât copiii.

Educația copiilor este o artă în care dragostea și disciplina trebuie să se împletească armonios. Suzana Wesley, mamă a nouăsprezece copii, n-a făcut școală de pedagogie, dar a educat pe unii din cei mai de seamă oamenii ai Americii. Deși vechi de două sute de ani, regulile ei sunt la fel de valabile pentru creșterea copiilor din ziua de azi și pentru a-i face să „plângă fără gălăgie“:

1. Nu îngădui să se mănânce între mese.
2. Pune copiii la culcare la ora opt seara.
3. Cere-le să ia medicamentele fără mofturi.
4. Frânge încăpățânarea capriciilor și vei lucra împreună cu Dumnezeu la mântuirea sufletului.

5. Învăță-i să se roage de îndată ce învață să vorbească.
6. Cere-le tuturor să stea cuminți la închinăciune.
7. Nu le da nimic când plâng isteric, dă-le doar atunci când vorbesc frumos și politicos.
8. Ca să nu încurajezi minciuna, nu pedepsi o greșală recunoscută însoțită de părere de rău.
9. Nu lăsa niciodată nepedepsit un păcat.
10. Nu pedepsi niciodată un copil de două ori pentru aceeași greșală.
11. Laudă, încurajează și răsplătește buna purtare.
12. Orice încercare de a face ceva bun, oricât de nereușită ar fi, trebuie lăudată.
13. Respectă dreptul la proprietate, chiar și în cele mai mici amănunte.
14. Ține-te întotdeauna de cuvânt.
15. Nu cere nici unei fete să muncească, înainte ca ea să știe să citească bine.
16. Învăță-i pe copii să se teamă de nuia.

Cât timp rămân copiii ... copii? Probabil că toată viața. Totuși, atitudinea noastră față de ei trebuie să țină seama de transformările din viața lor. Chiar și când nu mai sunt atât de drăgălași ca atunci când erau în scutece, copiii au drept la dragostea noastră. Un mucalit a observat că: „Un copil este un înger ale cărui aripi se micșorează pe măsură ce îi cresc picioarele.“ Pe măsura creșterii lui, trebuie să crească și capacitatea noastră de dragoste.

Unele mame își iubesc copiii în mod egoist, de parcă copiii ar exista pentru propria lor împlinire. Altele mame își iubesc copiii ca niște sclave, de parcă ele însele n-ar exista decât ca să le fie de folos copiilor. Există însă și mame care au găsit calea cea bună și își iubesc copiii cu spirit de sacrificiu, considerând că și ele și copiii lor există doar ca să facă voia Domnului.

Cum să fi un copil înțelept?

Există două greșeli în conflictul dintre generații. Prima este că cei tineri cred că inteligența este un substitut pentru experiență, iar cea de a doua este a celor în vârstă care cred că experiența poate înlocui cu succes inteligența.

*Slava tinerilor este tăria,
dar podoaba bătrânilor sunt perii albi“ (Prov. 20:29).*

Ca unul care a trecut prin ambele faze, un prieten al meu a exclamat plin de ironie: „M-am născut într-o generație greșită. Când eram tânăr, nimeni nu-i prețuia pe cei tineri. Acum, când am ajuns la bătrânețe, nimeni nu-i respectă pe cei în vârstă!“

Din punctul de vedere al unui părinte, necazul cu creșterea copiilor este că pe când crezi că ai ajuns să ai experiență, copiii te scot la pensie.

1. Pețuiește-ți tatăl

Nu uita că ești doar un schimb de ștafetă în scurgerea generațiilor. Înțelepciunea nu s-a născut odată cu tine și nici nu va muri când îți vei da obștescul sfârșit. Ai datoria să preiei de la tatăl tău tot ce este bun și să transmiți mai departe copiilor tăi sfaturile înțelepciunii:

*„Ascultați, fiilor, învățătura unui tată,
și luați aminte, ca să pricepeți;
căci eu vă dau sfaturi bune;
nu lepădați învățătura mea.
Căci când eram încă fiu la tatăl meu,
și fiu gingaș și singur la mama mea,
el mă învăța atunci și-mi zicea:
„Păstrează bine în inima ta cuvintele mele,
păzește învățăturile mele, și vei trăi!
N-o părași și ea te va păzi;
iubește-o și te va ocroti!” (Prov. 4:1-6).*

Observați „ștabela” nevăzută transmisă de la o generație la cealaltă: „*Ascultați învățătura unui tată ... când eram eu încă fiu la tatăl meu ... el mă învăța și-mi zicea ...*”

Dumnezeu a rânduit ca valorile sfințeniei și experiența umblării de viață să fie transmise de la o generație la alta.

Citiți textul din Deuteronom 6:6-9 și vă veți convinge de aceasta. Și nu uitați că una din cele zece porunci, cea de a cincea și singura însoțită de o făgăduință, este cea care prescrie respectul și ascultarea față de părinți: „Cinstește pe tatăl tău și pe mama ta, pentru ca să îți se lungească zilele în țara pe care ți-o dă Domnul, Dumnezeul tău” (Exod 20:12).

În procesele formării propriei personalități din vremea adolescenței, copilul are tendința să nege toate valorile din familia lui. Cel care duce această tendință până dincolo de limita împotrivrării fățișe și a neascultării se pedepsește singur. Nu suntem chemați să ne clădim viața pe dărâmurile educației primite de la părinți.

*„Nu muta hotarul cel vechi,
pe care l-au așezat părinții tăi” (Prov. 22:28).*

Dumnezeu ne îndeamnă să zidim „deasupra” ei. Alegerea este între „demolare” și „acumulare”. Ca și la ridicarea unui edificiu cu mai multe etaje, înțelepciunea ne cere să respectăm și să păstrăm ce au zidit cei dinaintea noastră și să le ducem mai departe realizările.

Un tată este mai temut, dar și mai neglijat atunci când este vorba de apreciere. Definiția dată de un copil pentru „ziua tatălui”: Este la fel ca și ziua mamei, numai că costă mult mai puțin.

2. Prețuiește-ți mama

Pentru o mamă, fiul ei nu încetează niciodată să fie un copil; iar fiul nu a ajuns cu adevărat adult decât atunci când înțelege și acceptă acest adevăr despre propria lui mamă. Nu uita că tu ești rodul viselor ei, răspunsul la cele mai duioase rugăciuni:

*„Ce să-ți spun, fiule? Ce să-ți spun fiul trupului meu?
Ce să-ți spun, fiule, rodul juruințelor mele?” (Prov. 31:1b-2)*

Nu uita că nimeni nu te cunoaște și nu te înțelege mai bine ca mama ta. Primul „detector de minciuni” a fost făcut din coasta unui bărbat și de atunci nu a trebuit să i se facă nici un fel de îmbunătățire!

Mamele noastre sunt cele mai importante persoane din lume. Cineva a remarcat că Dumnezeu a încredințat lumea în conducerea bărbaților, dar a încredințat formarea viitorilor lideri în mâinile mamelor. Privit retrospectiv, de multe ori tații noștri ne-au învățat cum ar fi trebuit să fim; mamele noastre ne-au învățat ceea ce suntem.

3. Ascultă-ți părinții

*„Ascultă, fiule, învățătura tatălui tău,
și nu lepăda îndrumările mamei tale!
Căci ele sunt o comună plăcută pe capul tău,
și un lanț de aur la gâtul tău” (Prov. 1:8-9).*

*„Un fiu înțelept ascultă învățătura tatălui său,
dar batjocoritorul n-ascultă mustrarea” (Prov. 13:1; 15:5).*

Nu uita că nimeni nu-ți dorește mai mult binele ca ei. S-ar putea uneori să ți se pară că alți oameni sunt mai înțelepți sau că prietenii tăi țin mai mult la tine, dar nu uita că Dumnezeu a ales să-ți vorbească prin părinți. Ei sunt singurii care seamănă cu Dumnezeu în iubirea lor pentru tine. Doar părinții au o dragoste dezinteresată, doar ei te iubesc gata de sacrificii. De aceea, numai ei îți pot transmite mesajul lui Dumnezeu în forma lui cea mai clară.

În capitolul „seriilor de patru”, capitolul 30 din cartea Proverbelor, neascultarea de părinți este așezată ca sursă din care se dezvoltă peste ani o viață de păcat și nenorocire:

*„ESTE UN NEAM DE OAMENI care bleastă mă pe tatăl său,
și nu binecuvintează pe mamă-sa.
ESTE UN NEAM DE OAMENI care se crede curat,
și totuși, nu este spălat de întinăciunea lui.
ESTE UN NEAM DE OAMENI ai căror ochi sunt trușași,
și care își țin pleoapele sus.
ESTE UN NEAM DE OAMENI, ai căror dinți sunt niște săbii,
și ale căror măsele sunt niște cuțite,
ca să mănânce pe cel nenorocit de pe pământ,*

și pe cel lipsit dintre oameni“ (Prov. 30:11-14).

Prin expresia „neam de oameni“ se înțelege o generație, o vârstă de oameni. Nedisciplinată în copilărie, o astfel de generație ajunge o tragedie pentru societate.

Lipsit de „umbrela“ poveștelor părintești, un copil este pradă ușoară în plasa uneltirilor celui rău.

Într-o tipică descriere orientală, cartea Proverbelor ne descrie astfel soarta generației care se răzvrățește împotriva propriilor părinți:

*„Pe ochiul care își bate joc de tatăl său,
și nesocotește ascultarea de mamă,
îl vor scobi corbii de la pârâu,
și îl vor mânca puii de vultur“ (Prov.
30:17).*

În loc de propășirea dorită, neascultătorii de părinți sfârșesc undeva în pustie, eșuați în singurătatea celor înstrăinați și nenorociți de propriile lor alegeri.

*„Cine părăsește cărarea este aspru pedepsit,
și cine urăște mustrarea va muri“ (Prov. 15:10).*

Aruncarea „tradițiilor“ și „moralei“ părinților a dus în Europa la apariția comunismului, iar în America a produs generația „hippy“ cu toată decadența ei cu și tragediile provocate de ea. Sloganul zilei era atunci: „Să n-aveți încredere în niciunul din cei cu vârsta peste treizeci de ani!“

4. Nu trăi pe seama părinților

Dacă ai ajuns la vârsta la care poți să te întreții singur, nu mai recurge la ajutorul părinților. Nu fii printre cei care pretind că obligațiile părinților nu se sfârșesc niciodată și că tu ai drept la tot ceea ce le aparține lor. Părinții tăi au muncit din greu pentru ceea ce au acumulat. Acum este rândul tău să faci același lucru.

*„Cine fură pe tatăl său și pe mama sa, și zice că nu este un păcat,
este frate cu nimicitorul“ (Prov. 28:24).*

*„Cine jefuiește pe tatăl său și izgonește pe mamă-sa,
este un fiu care aduce rușine“ (Prov. 19:26).*

5. Îngrijește-ți părinții

Dumnezeu a așezat un echilibru în familie: până la o vârstă, părinții sunt datori să îngrijească de copii, după aceea, este de datoria copiilor să se îngrijească de bunăstarea părinților. Vai de cel ce-și uită părinții la bătrânețe!

„Dacă cineva blastămă pe tatăl său și pe mamă-sa,
îi se va stinge lumina în mijlocul întunerecului“ (Prov. 20:20).

„Ascultă pe tatăl tău, care te-a născut,
și nu nesocoti pe mamă-ta, când a îmbătrânit“ (Prov. 23:22).

6. Răsplătește-ți părinții

Adu-ți aminte că au fost timpuri când tatăl tău era în ochii tăi cel mai important și mai puternic om din univers. Amintește-ți ocaziile în care te laudai cu el înaintea prietenilor de joacă:

„Copiii copiilor sunt cumuna bătrânilor,
și părinții sunt slava copiilor lor“ (Prov. 17:6).

7. Fă bucurie părinților

Așa cum copiii se laudă cu părinții lor, și părinții se laudă cu copiii lor.

„Un fiu înțelept este bucuria tatălui,
dar un fiu nebun este mâhnirea mamei sale“ (Prov. 10:1).

„Un fiu înțelept este bucuria tatălui său,
dar un fiu nesocotit disprețuiește pe mamă-sa“ (Prov. 15:20).

„Cine dă naștere unui nebun va avea întristare,
și tatăl unui nebun nu poate să se bucure“ (Prov. 17:21).

Reușitele copiilor sunt pentru părinți dovada că nu au trăit degeaba.

„Tatăl celui neprihănit se veselește,
și cel ce dă naștere unui copil înțelept se bucură.
Să se bucure tatăl tău și mama ta,
să se veselească cea care te-a născut“ (Prov. 23:24-25).

„Fiule, fii înțelept, și înveselește-mi inima,
și atunci voi putea răspunde celui ce mă batjocorește“ (Prov. 27:11).

„Cine iubește înțelepciunea înveselește pe tatăl său,
dar cine umblă cu curvele risipește averea“ (Prov. 29:3).

Cea mai mare răsplată a părinților este fericirea copiilor lor.

7.

ÎNTELEPTUL ȘI PRIETENII SĂI

S-ar putea ca cineva să obiecteze că Proverbele Bibliei sunt învechite și că nu mai au greutate în zilele noastre. „La urma urmelor“, vor zice ei, „problemele contemporane cer răspunsuri contemporane!“ Așa să fie?

Într-un ziar din Manila, capitala Filipinelor, a apărut trista poveste a unui sărac colector de fier vechi. El își câștiga existența din banii pe care-i câștiga din vânzarea bucăților de metal, din gloanțele și din rămășițele ruginite pe care le scotea din pământul răvășit de luptele din cel de al doilea război mondial. În acea zi, omul nostru săpase și dăduse peste un obuz rămas neexplodat. Tentat de prețul pe care l-ar fi putut obține din greutatea aceluși metal, l-a pus în cărucior și, cu mare greutate, l-a dus acasă. În mintea lui, sărântocul vedea deja hainele și mâncarea pe care le-ar fi putut cumpăra cu banii obținuți. Ajuns acasă, cu scule rudimentare, omul s-a apucat să demonteze obuzul care zăcuse mai bine de douăzeci de ani în pământ. La una din lovituri, Buum, ...obuzul a explodat, aruncând în aer casa și ucigându-i pe toți membrii familiei. Vedeți, vârsta obuzului nu-i micșorase cu nimic puterea ...

În mod similar, proverbele Bibliei conțin și acum în ele o extraordinară energie. Ele ne vor părea uneori puțin cam ruginite și demodate, cu unele cuvinte sunând arhaic în urechile noastre moderne. Cu toate acestea, ca și bombele învechite, proverbele își vor manifesta puterea ori de câte ori le vom pune la lucru. În loc de distrugere însă, ele ne vor da lumina necesară ca să ne orientăm pe cărările noastre de fiecare zi.

Trăim în cercuri concentrice; în noi înșine, în familiile noastre, în lumea prietenilor noastre, în societate. Pentru studiul din acest capitol ne vom opri asupra lumii prietenilor noastre.

Înțelepciunea prietenilor

Unii oameni vin și pleacă repede din viața noastră. Alții stau o vreme, punându-și amprenta pe inima noastră. După plecarea lor, viața noastră nu va mai fi niciodată aceeași. Aceștia sunt „prietenii“ noștri. Relația noastră cu ei este una „specială“. Am putea spune că „un prieten ne îmbogățește viața fără să sărăcească el însuși prin aceasta, căci iubind pe cineva, îl ai în sufletul tău, fără ca el să păgubească.“

Iată o declarație de dragoste, posibilă într-o prietenie adevărată sau într-o căsnicie reușită unde cei doi parteneri sunt și ... prieteni:

„Te iubesc nu doar pentru ceea ce ești, ci și pentru ceea ce sunt, atunci când sunt cu tine.

Te iubesc nu doar pentru ceea ce ai făcut din tine însuși, ci și pentru ceea ce faci acum din mine.

Te iubesc pentru că mi-ai făcut mai mult bine decât orice convingere și m-ai fericit mai mult decât oricare soartă. Ai făcut asta chiar fără să mă atingi, fără să-mi vorbești, fără să-mi faci măcar un semn. Ai făcut-o doar prin simplul fapt că exiști lângă mine și, la urma urmei, s-ar putea ca tocmai asta să fie ceea ce se înțelege de obicei prin cuvântul „prieten!“

Secretul prietenilor

Zâmbetul este cel mai scurt drum între două inimi. Oamenii din toate popoarele zâmbesc toți în aceeași limbă!

Dacă vrei să ai prieteni, fi prietenos! Arată atenție și preocupare pentru problemele oamenilor din jur. Nu fi prea pretențios, ci caută să cobori în lumea lor ca să le dai o mână de ajutor. Unii sunt singurateci pentru că clădesc ziduri, în loc să construiască poduri. Un om bun este, mai întâi, un om care știe să asculte, apoi, unul care știe să înțeleagă, și numai după aceea, unul care este în stare să ajute. Îți poți face mult mai mulți prieteni cu urechile decât cu ... glasul!

Nu te grăbi să dai buzna în viața nimănui și, mai ales, nu te arăta prea priceput la „sfaturi.“ Iată cum s-a rugat un om înțelept: „Doamne, Tu știi mai bine ca mine că am început să îmbătrânesc. Te rog, ferește-mă să devin plicticos în vorbire, crezând că eu am întotdeauna soluția cea mai bună în toate problemele și în toate discuțiile. Învață-mă sfânta lecție că s-ar putea să mă înșel și eu. Fă-mă înțelept, dar nu acru, cunoscător, dar nu arogant, săritor, dar nu dominant, căci Tu știi, Doamne, că aș vrea să pot păstra măcar câțiva prieteni până la capăt!“

Henry David Thoreau a spus: „Prietenii adevărați nu trăiesc întotdeauna în armonie, cum cred unii, ci în ... melodie.“ Asta înseamnă că în prietenie nu trebuie să existe o uniformitate depersonalizantă, ci o acomodare reciprocă, o completare binevoitoare.

Valoarea prietenilor

Un prieten poate fi un izvor de mângâiere.

Prietenia este opusul dușmăniei. Un prieten este o persoană cu care poți tăcea confortabil. Adevărata prietenie știe să treacă dincolo de vorbe, putând să-ți citească tăcerile. O prietenie este o inimă care bate în două piepturi. Ea se bazează pe dragoste reciprocă și loialitate.

*„Prietenul adevărat iubește oricând,
și în nenorocire ajunge ca un frate“ (Prov. 17:17).*

„... este un prieten care ține mai mult la tine decât un frate“ (Prov. 18:24).

*„Nu părăsi pe prietenul tău și pe prietenul tatălui tău,
dar nu intra în casa fratelui tău în ziua necazului tău:
mai bine un vecin aproape decât un frate departe“ (Prov. 27:10).*

Un prieten poate fi un izvor de sfătuire

*„Cum înveselește untdelemnul și tămâia inima,
așa de dulci sunt sfaturile pline de dragoste ale unui prieten“ (Prov. 27:9).*

*„Când nu este chibzuință, poporul cade;
dar biruința vine prin marele număr de sfetnici“ (Prov. 11:14).*

*„Cel neprihanit arată prietenului său calea cea bună,
dar calea celor răi duce în rătăcire“ (Prov. 12:26)*

*„Cine umblă cu înțelepții se face înțelept,
dar cui îi place să se însoțească cu nebunii o duce rău.“ (Prov. 13:20)*

Înțeleptul își alege cu grijă prietenii.

Înțeleptul știe că nu poate fi prieten cu toată lumea.

Atâta vreme cât lumea se împarte în oameni buni și oameni răi, va trebui să acceptăm ostilitatea din partea unei anumite categorii din cei ce ne înconjoară. Caracterul unei persoane se poate măsura și din „calitatea“ celor care-l disprețuiesc!

*„Omul neleguit este o scârba înaintea celor neprihăniți,
dar cel ce umblă fără prihană este o scârbă înaintea celor răi“ (Prov. 29:27).*

Nu știi care este cheia succesului, dar știi precis care este cheia eșecurilor: încercarea de a face pe placul tuturor. Adu-ți aminte de acel soldat „nehotărât“ din timpul războiului de secesiune care, hotărât să se pună bine cu ambele tabere, s-a îmbrăcat cu tunică albastră, dar cu pantaloni gri și a coborât pe câmpul de luptă. Ce-a câștigat? Au tras în el din ambele direcții!

Dușmanii lui Dumnezeu sunt întotdeauna prietenii falși ai omului.

Prieteni de care trebuie să te ferești

Este în general știut că adevăratul caracter al cuiva se vede și din prietenii pe care...nu și-i face. Cel ce umblă prea mult cu lupii, învață să urle ca ei. Noul Testament ne avertizează să ne alegem prietenii cu grijă: „Prietenii rele strică obiceiurile bune“ (1 Cor. 15:33). Este și acesta un ecou al mesajului din cartea Proverbelor:

Bârfitorii

„Cine umblă cu bârfeli dă pe față lucruri ascunse;
și cu cel ne nu-și poate ține gura să nu te amesteci“ (Prov. 20:19).

Limba bârfitorului ucide trei dintr-o lovitură: pe cel ce bârfește, pe cel ce ascultă și pe cel despre care se vorbește. O limbă de zece centimetri poate ucide un om de doi metri.

„Cuvintele bârfitorului sunt ca prăjiturile:
alunecă până în fundul măruntaielor“ (Prov. 18:8).

Mânioșii

Din această categorie a prietenilor periculoși trebuie să ne ferim mai ales de aceia care au un temperament nesupus și necontrolat, predispuși mereu să vadă violența drept o metodă preferată pentru rezolvarea problemelor:

„Cine este iute la mânie face prostii,
și omul plin de răutate se face urât“ (Prov. 14:17).

„Nu te împrieteni cu omul mânios,
și nu te însoți cu omul iute la mânie,
ca nu cumva să te deprinzi cu cărările lui,
și să-ți ajungă o cursă pentru suflet“ (Prov. 22:24-25)

„Un om mânios stârnește certuri,
și un înfuriat face multe păcate“ (Prov. 29:22).

Mânia „aprinsă“ a „stins“ multe prietenii! Mânia, ca și focul, până la urmă se stinge; dar ce facem cu cenușa? ...

„Cel pe care-l apucă mânia trebuie să-și ia pedeapsa;
căci dacă-l scoți din ea, va trebui să mai faci odată lucrul acesta“ (Prov. 19:19).

Betivii

„Nu fi printre cei ce beau vin,
nici printre cei ce se îmbuibă cu carne.

*Căci bețivul și cel ce se dedă la îmbuibare sărăcesc,
și ațipirea te face să porți zdrențe“ (Prov. 23:20-21).*

Neastâmpărații

*„Fiule, teme-te de Domnul și de împăratul;
și să nu te amesteci cu cei neastâmpărați!
Căci deodată le va veni pierirea,
și cine poate ști sfârșitul amândorura?“ (Prov. 24:21-22)*

Mincinoșii, schimbăcioșii și superficialii

*„Ca un buzdugan, ca o sabie și ca o săgeată ascuțită,
așa este un om care face o mărturisire mincinoasă împotriva aproapei lui.
Ca un dinte stricat și ca un picior care șchiopătează,
așa este încrederea într-un stricat la ziua necazului.
ca unul care își scoate haina iarna pe o zi rece,
sau varsă oțet pe silitră,
așa este cine cântă cântece unei inimi în nenorocire“ (Prov. 25:18-20).*

Prietenii „de vreme bună”, doar pentru avantajul lor.

Lingușirea arată uneori că prietenia, după cum și câinele seamănă din anumite puncte de vedere cu..... lupul.

*„Săracul este urât chiar și de prietenul său,
dar bogatul are foarte mulți prieteni“ (Prov. 14:20).*

*„Bogăția aduce un mare număr de prieteni,
dar săracul este părăsit de prietenii lui“ (Prov. 19:4).*

*„Omul darnic are mulți lingușitori,
și toți sunt prieteni cu cel ce dă daruri.
Toți frații săracului îl urăsc;
cu cât mai mult se depărtează prietenii lui de el!“ (Prov. 19:6-7).*

Clevetitorii și lingușitorii

Lingușirea trebuie tratată ca parfumul: miroase-o și bucură-te, dar n-o „înghiți.“

*„Cine lingușește pe aproapele său,
îi întinde un laț sub pașii lui“ (Prov. 29:5).*

*„Când nu mai sunt lemne, focul se stinge;
și când nu mai este nici un clevetitor, cearta se potolește.
După cum cărbunele face jăratec și lemnul foc,
tot așa și omul gâlcevitor aprinde cearta.
Cuvintele clevetitorului sunt ca niște prăjituri,
alunecă până în fuhdul măruntaielor“ (Prov. 26:20-22).*

„Cel ce urăște se preface cu buzele lui,

*și înlăuntrul lui pregătește înșelăciunea.
Când îți vorbește cu glas dulce, nu-l crede,
căci șapte urâciuni sunt în inima lui.
Chiar dacă-și ascunde ura în prefăcătorie,
totuși răutatea lui se va descoperi în adunare.
Cine sapă groapa altuia cade el în ea,
și piatra se întoarce peste cel ce o prăvălește.
Limba mincinoasă urăște pe cei pe care-i doboară ea,
și gura lingușitoare pregătește pieirea“ (Prov. 26:24-28).*

*„Vântul de miazănoapte aduce ploaia,
și limba clevetitoare aduce o față mâhnită“ (Prov. 25:23).*

Ceasul încercării îți dă posibilitatea să faci deosebirea dintre prieteni și ... cunoscuți. Privite din acest punct de vedere, necazurile ne fac bine, ne ajută să ne cunoaștem prietenii adevărați!

Aventurierii păcătoși

Promițându-ne „aventuri“ și o viață ușoară, aceștia ar putea să ne împingă înspre un sfârșit tragic:

*„Fiule, dacă niște păcătoși vor să te amăgească,
nu te lăsa câștigat de ei!
Dacă-ți vor zice: „Vino cu noi!
Haidem să întindem curse ca să vărsăm sânge,
să întindem fără temei lațuri celui nevinovat;
haidem să-i înghiițim de vii, ca locuința morților,
și întregi, ca pe cei ce se pogoară în groapă;
vom găsi tot felul de lucruri scumpe,
și ne vom umplea casele cu pradă;
vei avea și tu partea ta la fel cu noi,
o pungă vom avea cu toți!“ -
fiule să nu pornești la drum cu ei,
abate-ți piciorul de pe cărarea lor!
Căci picioarele lor aleargă la rău,
și se grăbesc să verse sânge.
Dar degeaba se aruncă lațul înaintea ochilor tuturor păsărilor;
căci ei întind curse tocmai împotriva sângelui lor,
sufletului lor își întind ei lațuri.
Aceasta este soarta tuturor celor lacomi de câștig:
lăcomia aduce pieirea celor ce se dedau la ea“. (Prov. 1:10-19).*

La începutul anului 1999, am fost chemat să traduc la tribunal pentru părinții unui tânăr român care se afla în arestul poliției din localitate. Deși crescut într-o familie bună, creștină, tânărul se lăsase atras într-una din bandele de derbedei din oraș și fusese implicat într-o serie de furturi și tâlhării.

Când l-am văzut la tribunal, tânărul era speriat și trist. Ce rămăsese din promisiunile prietenilor lui de „viață ușoară”? Spuma halbei de bere trecuse și ajunsese să bea acum gustul amar al drojdiei de la fund!

„Cine împarte cu un hoț își urăște viața,
aude blestemul, și nu spune nimic“ (Prov. 29:24).

„Cel ce păzește legea, este un fiu priceput,
dar cel ce umblă cu cei desfrânați face rușine tatălui său“ (Prov. 28:7).

„Depărtează-te de nebun,
căci nu pe buzele lui vei găsi știința“ (Prov. 14:7).

Prieteni pe care trebuie să-i cauți

Prieteni înțelepți

„Cine umblă cu înțelepții se face înțelept,
dar cui îi place să se însoțească cu nebunii o duce rău“ (Prov. 13:20).

Prieteni care să te sfătuiască

„Cum înveselește untdelemnul și tămâia inima,
așa de dulci sunt sfaturile pline de dragoste ale unui prieten“ (Prov. 27:9).

Prieteni care să te ajute

„Mai bine o muștrare pe față
decât o prietenie ascunsă.
Rănilor făcute de un prieten dovedesc credințioșia lui,
dar sărutările unui vrăjmaș sunt mincinoase“ (Prov. 27:5-6).

Prieteni buni la suflet

„Ceea ce face farmecul unui om este bunătatea lui;
și mai mult prețuiește un sărac decât un mincinos“ (Prov.19:22).

Bunătatea este o limbă pe care o înțeleg și surzii și cei lipsiți de minte. Bunătatea poate fi definită și drept sincronizarea emoțiilor noastre cu emoțiile celor din jur. Bunătatea se bucură, când aproapele se bucură și suferă când aproapele suferă. Răutatea funcționează „pe invers”: se bucură de răul altuia și se întristează când aproapelei îi merge bine. Bunătatea este naturală, normală; răutatea este anormală și dezzechilibrantă. Bunătatea este abilitatea de a-i iubi pe oameni mai mult decât merită. Cuvintele frumoase pot fi scurte și ușor de spus, dar ecoul lor ține vreme îndelungată. O vorbă bună poate ține de cald trei luni de iarnă. Un prieten bun este ca o plapumă caldă pe o vreme de iarnă.

Înțeleptul știe că orice prietenie are limite

Oricât de buni ne-ar fi prietenii, există lucruri pe care nu le vom putea împărtăși cu nimeni. Nu este corect să ne așteptăm ca prietenii noștri să ne poată împărtăși toate simțămintele:

*„Inima își cunoaște necazurile,
și nici un străin nu se poate amesteca în bucuria ei.“ (Prov. 14:10).*

Nicolae Iorga ne-a lăsat următorul sfat: „Pentru durerea ta, stai singur; la bucurie cheamă și pe alții; numai așa vei avea tovarăși nefățarnici.“

Un mucalită a spus odată: „Dacă tot trebuie neapărat să spui cuiva despre necazurile tale, nu-ți plictisi prietenii cu ele - spune-le dușmanilor tăi, ei se vor bucura din inimă să audă despre ele!

Cum poți păstra o prietenie?

Dacă ești înțelept, ascultă aceste sfaturi:

Evită cearta

Horatiu a scris: Mânia este o nebunie de moment.

*„Începutul unei certe este ca slobozirea unor ape;
de aceea, curmă cearta înainte de a se întete!“ (Prov. 17:14).*

M-am mirat să găsesc acest proverb care ilustrează așa de bine „crizele“ din multe adunări creștine de azi:

*„Frații nedreptățiți sunt mai greu de câștigat decât o cetate întărită,
și certurile lor sunt tot atât de greu de înlăturat ca zăvoarele unei case
împărătești“ (Prov. 18:19).*

Nu judeca niciodată acțiunile cuiva până nu-i cunoști adevăratele motive.

Nu muștra un prieten în public

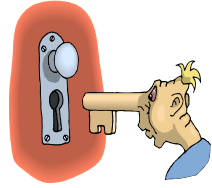
Ceartă-ți prietenul în ascuns și laudă-l în public.

*„Nu te grăbi să te ieie la ceartă,
ca nu cumva la urmă să nu ști ce să faci,
când te va lua la ochi aproapele tău“ (Prov. 25:8).*

Nu te amesteca în ce nu te privește

*„Un trecător care se amestecă într-o ceartă care nu-l privește,
este ca unul care apucă un câine de urechi“ (Prov. 26:17).*

Dacă vrei să-ți păstrezi o dantură intactă pentru cât mai multă vreme, spală-te zilnic pe dinți, du-te la dentist cel puțin de două ori pe an și ... nu te amesteca în treburile altora.

Nu sta mai mult decât ești dorit

*„Calcă rar în casa aproapelui tău,
ca să nu se sature de tine și să te urască“ (Prov. 25:17).*

Nu glumi pe seama prietenilor tăi

*„Ca nebunul care aruncă săgeți aprinse și ucigătoare,
așa este omul care înșeală pe aproapele său,
și apoi zice: „Am vrut doar să glumesc!“ (Prov. 26:18-19).*

*„Cine vorbește în chip ușuratic rănește ca străpungerea unei săbii,
dar limba înțelepților aduce vindecare“ (Prov. 12:18).*

Nu-ți bârfi prietenii.

Tentația de a purta vorbe și de a destăinui confidențe este foarte periculoasă:

*„Apără-ți pricina împotriva aproapelui tău
dar nu da pe față taina altuia,
ca nu cumva, aflând-o cineva, să te umple de rușine,
și să-ți iasă nume rău care să nu se mai șteargă“ (Prov. 25:9-10).*

*„Cine umblă cu bârfeli dă pe față lucruri ascunse,
dar sufletul credincios ține ce i s-a încredințat“ (Prov. 11:13).*

Un prieten este un confident la care mergem ca la spovedanie și nimic nu ne rănește mai mult decât să ajungem să auzim de la dușman vorbele pe care i le-am spus unui prieten:

*„Omul neastâmpărat stârnește certuri,
și pârătorul dezbină pe cei mai buni prieteni“ (Prov. 16:28).*

*„Cine acopere o greșeală, caută dragostea,
dar cine o pomenește mereu în vorbirile lui, dezbină pe prieteni“ (Prov. 17:9)*

Cea mai bună metodă pentru a afla ce fel de om este cineva este de obicei să-i ceri părerea despre un altul.

Iată câteva maxime despre „bârfă“ adunate de mine în decursul anilor:

„O spun doar ca pe un fapt pe care nu-l comentez: dacă toți oamenii ar ști ce spun ceilalți despre ei, n-ar mai exista în lume nici măcar patru prieteni“. - Blaise Pascal

„Mințile ilustre discută idei, inteligențele medii discută evenimente, iar mințile reduse îi discută pe oameni“.

„Prietenul tău are un prieten, iar acel prieten al prietenului tău are și el un prieten, așa că fii discret“. - Talmud

„Unii nu vor să spună nimic rău despre cei morți, dar nici nimic bun despre cei vii“.

„Tot ceea ce intră pe o ureche și iese peste gard este bârfă“.

„Conversația este un exercițiu al minții; bârfa este doar un exercițiu al limbii.“

„O limbă de zece centimetri poate ucide un om de doi metri.“

„Cel ce seamănă buruieni să nu se aștepte să culeagă trandafiri!“

„Nu toate femeile repetă zvonuri, unele ... le inventează“.

„Tuturor ne place să auzim adevărul, mai ales ... despre alții“.

Cum se rezolvă problemele între prieteni?

Fii sigur că ești pe placul Domnului

„Când îi sunt plăcute Domnului căile cuiva,
îi face prietenii chiar și pe vrăjmașii lui“ (Prov. 16:7).

Fii încet la mânie

„Un om iute la mânie stârnește certuri,
dar cine este încet la mânie potolește neînțelegerile“ (Prov. 15:18).

„După cum fierul ascute fierul,
tot așa și omul ațâță mânia altui om“ (Prov. 27:17).

„Cum răspunde în apă fața la față,
așa răspunde inima omului inimii omului“ (Prov. 27:19).

„Cel încet la mânie prețuiește mai mult decât un viteaz,
și cine este stăpân pe sine prețuiește mai mult
decât cine cucerește cetăți“ (Prov. 16:32).

Nu te grăbi să-ți spui părerea

„Cine răspunde fără să fi ascultat,
face o prostie și își trage rușinea“ (Prov. 18:13).

Evită cearta

*„Este o cinste pentru om să se ferească de certuri;
dar orice nebun se lasă stăpânit de aprindere“ (Prov. 20:3).*

*„Prin mândrie se atâță numai certuri,
dar înțelepciunea este cu cel ce ascultă sfaturile“ (Prov. 13:10).*

Dacă apare o ceartă, ține minte că ai mai multă dreptate decât vrea celălalt să recunoască și mai puțină ... decât vrei tu să recunoști.

*„Cine iubește certurile iubește păcatul,
și cine-și zidește poarta prea înaltă, își caută pieirea“ (Prov. 17:19).*

Fii blând

*„Un răspuns blând potolește mânia,
dar o vorbă aspră atâță mânia“ (Prov. 15:1).*

Când cineva țipă la tine ai tendința să țipi și tu la el. ... Poți folosi această constatare a psihologiei pentru a-ți potoli adversarii. Stăpânește-ți glasul în așa fel încât să-l potolești și pe cel ce te atacă. Studiile făcute de oamenii de știință au demonstrat că cei ce știu să-și stăpânească vocea păstrând-o domoală își liniștesc cel mai repede nervii. Este o altă instanță în care cercetările omenești au ajuns să dea dreptate Bibliei: „Un răspuns blând potolește mânia“.

„Un răspuns bun este ca un sărut pe buze“ (Prov. 24:26).

Inteligența este ca și râurile, cu cât este mai adâncă cu atâta face mai puțin zgomot.

Fii scurt și concis în ceea ce spui

*„Cine vorbește mult nu se poate să nu păcătuiască,
dar cel ce-și ține buzele, este un om chibzuit“ (Prov. 10:19).*

Înțeleptul gândește în tăcere, prostul vorbește fără să gândească.

*„Cine-și păzește gura și limba,
își scutește sufletul de multe neazuri“ (Prov. 21:23).*

Fii principial

*„Cine mustră pe alții găsește mai multă bunăvoință pe urmă
decât cel cu limba lingușitoare“ (Prov. 28:23).*

Fii iertător

Cine vrea să-și păstreze prietenii, să fie sigur că are o curte suficient de mare în care să le îngroape greșelile.

„Înțelepciunea face pe om răbdător,

și este o cinste pentru el să uite greșelile“ (Prov. 19:11).

Cine nu iartă distruge puntea pe care trebuie să treacă el însuși. Suntem animalici când ucidem, umani când judecăm și dumnezeiești când acordăm iertare.

Iată încă una din situațiile în care am primit înțelepciune din sfaturile familiei Wurmbrand:

M-a chemat la dânsul pentru că nu se simțea bine și auzise că nici eu nu mă simțeam excelent. Pe dânsul îl apăsa boala și bătrânețea, pe mine mă apăseau niște vorbe și niște atitudini ale unora din Biserică. Sângeram înăuntru și mi-a simțit inima grea. Probabil că s-a gândit din timp la ceea ce vroia să-mi zică, pentru că a început repede, fără tatonările de rigoare. Eram un grup destul de mare, dar dânsul a vorbit uitându-se la mine:

„Multă vreme m-am frământat cu un text din Evanghelia. Isus îmi spune că trebuie să fiu desăvârșit, „cum Tatăl meu din ceruri este desăvârșit“. Am citit și i-am spus: „Doamne așa ceva nu se poate. Nu este cu putință și nu este drept să-mi ceri așa ceva. Nu poți cere râmei care se târăște pe pământ să zboare ca șoimul. Eu sunt om păcătos și Dumnezeu este Dumnezeu! Îmi ceri să fiu desăvârșit, și nu oricum de desăvârșit, ci ca Dumnezeu însuși!“

Dumnezeu m-a văzut supărat și mi-a zis: „Lasă că mai vorbim noi despre asta.“

După un timp, Domnul mi-a arătat un text în Vechiul Testament care spune că „Robul Domnului este surd“. Auzi, Dumnezeu nu are auz perfect! Sunt lucruri pe care El nu le aude sau „se face că nu le aude“. I-am spus: „Doamne așa pot să fiu și eu!“

Altădată mi-a arătat alt text în care scrie că „Dumnezeu nu vede nicio nelegiuire în Iacov“. Nu că n-ar fi nelegiuire în Iacov, dar Dumnezeu nu vede. Asta înseamnă că El nu vede prea bine ... M-a întrebat: Așa poți fi ca Mine?“ I-am răspuns că „da“.

Într-o altă ocazie mi-a dat să citesc un text care spune că Dumnezeu aruncă păcatele noastre în „marea uitării“. Auzi, Dumnezeu nu ține minte. El „uită“ anumite lucruri despre noi. Cu memoria nici eu nu stau prea bine! Deci pot să fiu ca El!

Dumnezeu nu aude, Dumnezeu nu vede, Dumnezeu nu ține minte! Ca un așa Dumnezeu pot să fiu și eu ... desăvârșit!“

A intervenit de alături și sora Bințea: „Scrie undeva despre împăratul Saul că „s-a făcut că nu aude“, anumite vorbe rele spuse despre el. E bine să ști ce să păstrezi și ce să dai la o parte ca să poți conduce poporul Domnului“.

Îmi aduc aminte de o vorbă spusă de prietenul meu și fratele meu mai mare în Domnul, Aurelian Popescu: „O iertare fără uitare nu face prea multe parale! Când ierți, fă așa cum face Dumnezeu: aruncă în „marea uitării.“

Urmărește binele prietenilor tăi

Un anunț la gazeta de perete dintr-o universitate americană spunea: „Un prieten nu-și lasă prietenul să conducă beat“. La ce bun prietenia, dacă prietenii noștri nu ne-ar feri de răul pe care nu-l vedem noi singuri?

*„Rănilă făcute de un prieten dovedesc credințioșia lui,
dar sărutările unui vrăjmaș sunt mincinoase“ (Prov. 27:6).*

Mustrările noastre nu trebuie să izvorască din dorința de a avea dreptate, ci dorința de a face bine prietenilor noștri.

Când o facem noi, muștrarea trebuie să fie făcută cu multă înțelepciune, ca nu cumva să ajungem ca ursul din fabula lui La Fontaine. Celerul om de litere francez spune ca un călugăr sihastru se împrietenise cu un urs la fel de singuratic ca și el. Amândoi își petreceau după-amiezele dormitând în căldura soarelui din poiană. Într-o bună zi, ursul a văzut cum o muscă tot bâzâia pe lângă urechile călugărului adormit. Nevoind să-și lase prietenul deranjat, ursul a pus mâna pe un ditamai pietroi și, buf, strivi musca ce tocmai se așezase pe nasul calugărului. Din păcate însă, călugărul ... muri și el cu această ocazie. Grijă pe care o purtăm prietenilor noștri trebuie să fie „înțeleaptă“!

Fii gata să suferi

*„Cine defaimă pe aproapele său este fără minte,
dar omul cu pricepere primește și tace“ (Prov. 11:12).*

Fii gata să arăți dragoste

*„Ura stârnește certuri,
dar dragostea acopere toate greșelile“ (Prov. 10:12)*

Fii gata să ierți

Fiecare om este supus greșelii! Chiar și cei mai buni prieteni ai noștri! Ce vom face atunci? Cineva a spus că cel ce vrea să-și păstreze prietenii trebuie să aibe în spatele casei un cimitir destul de mare ca să le poată îngropa toate...greșelile. Florile prieteniei cresc lângă izvorul iertării.

Cine vrea un prieten perfect, va rămâne fără prieteni. Un înțelept a zis: „Mai bine un diamant cu defect, decât o piatră perfectă!“ Fii gata să vezi valoarea din prietenii tăi. Știi, defectele sunt multe când dragostea este puțină. Cu cât câștigi mai multe certuri, cu atât vei avea mai puțini prieteni.

*„Cine acopere o greșeală, caută dragostea,
dar cine o pomenește mereu în vorbirile lui, dezbină pe prieteni“ (Prov. 17:9).*

Prietenul care ține mereu morțiș să-ți îndrepte greșelile, nu-ți este de fapt prieten, ci critic. Un prieten adevărat este unul care-ți știe toate defectele și totuși mai are ochi să-ți vadă și calitățile.

Într-o prietenie adevărată există o îmbogățire reciprocă, o creștere comitentă. Marele om de stat Beniamin Disraeli a spus: „Cel mai mare lucru pe care-l poți face pentru un prieten nu este să-i dai din bogățiile tale, ci să i le scoți la iveală pe cele care sunt ascunse în el însuși“.

Prietenia este o floare cu o creștere lentă. Cine vrea să o cultive trebuie să fie foarte atent cu el însuși. Dacă ai putea fi „altcineva“, tu te-ai împrietenii cu tine?

Iată o întrebare pe care trebuie să ne-o punem fiecare.

8.

ÎNTELEPTUL ÎN DOMENIUL FINANCIAR

Ce ai cere tu, dacă Dumnezeu S-ar oferi să-ți dea tot ce-ți dorește inima?

Acum aproape 3.000 de ani, Dumnezeu a făcut acest lucru cu tânărul împărat Solomon. Dintre toate cererile posibile, Solomon a ales să ceară „înțelepciune“. De atunci și până astăzi, acest împărat al lui Israel continuă să împartă cu noi darul înțelepciunii prin extraordinara carte a Proverbelor.

În lumea noastră, banii sunt o necesitate. Totuși, lipsa de echilibru în domeniul financiar poate ruina un caracter și-l poate înlănțui într-o robie istovitoare. Dacă Mamona este zeița averii, atunci ea este cel mai mare stăpân de sclavi din lume. Cine este înțelept, trebuie să se ferească din capcana „iubirii de bani“ și să ajungă să-i folosească doar pentru propășirea și bunăstarea lui spirituală.

Cum poți dobândi bani ?

Apostolul Pavel rezumă filosofia financiară creștină într-un text din epistola scrisă creștinilor din Efes: „Cine fura să nu mai fure; ci mai

degrabă să lucreze cu mâinile lui la ceva bun, ca să aibă ce să dea celui lipsit“ (Efes. 4:28).

Din acest text deducem că există trei posibilități să intri în posesia banilor: să-i furi, să-i câștigi sau să-i primești în dar. Furtul este condamnat (Exod 20:15), munca este laudabilă (Exod 20:9), și „este mai fericit să dai, decât să primești“ (Fapte 20:35).

Cartea Proverbelor are multe de spus în privința acestor trei feluri de oameni: hoșii, harnicii și cei săraci care au nevoie de ajutor. Printre hoși, l-am putea include și pe „leneșul“ care refuză să lucreze și pretinde că are drept la o îngrijire specială din resursele altora.

HOȘII

Așa cum am văzut în capitolul dedicat prietenilor, Cartea Proverbelor debutează cu un avertisment energic adresat celor ce sunt ademiniți să intre în asocieri cu „hoșii de profesie“ (Prov. 1:10-19). Trebuie să ne ferim întotdeauna de banii câștigați prea ușor, de ofertele prea frumoase ca să fie corecte:

*„Bogăția câștigată fără trudă scade,
dar ce se strânge încetul cu încetul, crește“ (Prov. 13:11).*

*„Un om pizmaș se grăbește să se îmbogățească,
și nu știe că lipsa va veni peste el“ (Prov. 28:22).*

*„Comorile câștigate pe nedrept nu folosesc,
dar neprihănirea izbăvește de la moarte“ (Prov. 10:2).*

Proverbe 21:5-7 ne indică trei căi ilicite spre bogăție: înșelăciune (21:5), promisiuni mincinoase (21:6) și hoșie (21:7).

Cinstea în negoț este o consecință a implicării lui Dumnezeu în reglementarea lui:

*„Cântarul și cumpăna dreaptă vin de la Domnul;
toate greutatețile de cântărit sunt lucrarea Lui“ (Prov. 16:11).*

A fi necinstit în afaceri este sinonim cu hoșia. Pentru unii negustori, a „face o afacere“ înseamnă a scoate banii din buzunarul cuiva fără a face apel la forța fizică.

*„Cumpăna înșelătoare este urâtă Domnului,
dar cântărea dreaptă Îi este plăcută“ (Prov. 11:1).*

*„Două feluri de greutateți și două feluri de măsuri,
sunt o scârbă înaintea Domnului“ (Prov. 20:10,23).*

LENEȘII

Una dintre cele mai perfide forme de hoșie este lenevia. Leneșul și lenevia sunt pomenite de șaptesprezece ori în Cartea Proverbelor. Este clar

că Dumnezeu a știut că toți copiii Săi au nevoie să se ferească de această maladie.

Lenea ar putea concura pe drept cel mai subestimat păcat. Pe tăcute ea își paralizează victima. Lipsind-o de vloga vieții și împingând-o spre lipsuri, robie și moarte. Care-i sunt semnele apariției? Indiferența, un aer dis-trat, fantezii nerealiste, scuze nefondate, mândrie orgolioasă. Un astfel de om ar trebui să se așeze în coate și în genunchi și să învețe înțelepciunea de la o furnică.

*„Du-te la furnică, leneșule;
uită-te cu băgare de seamă la căile ei și înțelepțește-te!
Ea n-are nici căpetenie,
nici priveghetor, nici stăpân;
totuși își pregătește hrana vara,
și strânge de ale mâncării în timpul secerișului“ (Prov. 6:6-8).*

Munca nu este un blestem. Dumnezeu i-a dat de lucru lui Adam chiar și înainte de alungarea din rai (Gen. 2:15), Domnul Isus a fost tâmplar (Marcu 6:3), iar apostolul Pavel a făcut corturi (Fapte 18:1-3). Lenea este o denaturare a făpturii umane:

Leneșului îi place să doarmă:

*„Până când vei sta culcat, leneșule?
Când te vei scula din somnul tău?
Să mai dormi puțin, să mai ațipești puțin,
să mai încrucișezi puțin mâinile ca să dormi!
...
Și sărăcia vine peste tine ca un hoț
și lipsa ca un om înarmat“ (Prov. 6:9-11).*

Cuvântul „ușor“ nu apare decât o singură dată în Noul Testament și atunci este așezat în contextul slujirii: „Căci jugul Meu este bun și sarcina Mea este ușoară“ (Mat. 11:30).

*„Am trecut pe lângă ogorul unui leneș,
și pe lângă via unui om fără minte.
Și era numai spini, acoperit cu mărăcini,
și zidul de piatră era prăbușit.
M-am uitat bine și cu luare aminte,
și am tras învățătură din ce am văzut:
„Să mai dorm puțin, să mai ațipesc puțin,
să mai încrucișez mâinile puțin ca să mă odihnesc!“ ...
Și sărăcia vine peste tine pe neașteptate,
ca un hoț, și lipsa, ca un om înarmat“ (Prov. 24:30-34).*

Leneșul se pricepe să fabrice scuze:

„Leneșul zice: „Afară este un leu,
care m-ar putea ucide pe uliță!“ (Prov. 22:13).

Unii oameni sunt ca bătăturile, nu se arată decât după ce s-a terminat treaba. Cu cât este mai leneș cineva, cu atât face mai multe planuri ... pentru mâine!

„Leneșul zice: „Afară este un leu, pe ulițe este un leu!
Cum se învârtește ușa în țâțâmile ei,
așa se învârtește leneșul în patul lui.
Leneșul vâără mâna în blid,
și-i vine greu s-o ducă iarăși la gură.
Leneșul se crede mai înțelept
decât șapte oameni care răspund cu judecată“ (Prov. 26:13-16; 19:24).

„Toamna, leneșul nu ară;
la secerat, ar vrea să strângă roade, dar nu este nimic!“ (Prov. 20:4).

Doctorul: „Ca să fiu foarte deschis cu dumneata, problema dumneatale este lenea.“

Pacientul: „Știu, doctore, dar cum se spune asta în limba latină, ca să-i spun și neveste-mi.“

Leneșul nu știe să folosească oportunitățile:

„Cine strânge vara, este un om chibzuit,
cine doarme în timpul seceratului este un om de rușine“ (Prov. 10:5).

„Cum este oțetul pentru dinți și fumul pentru ochi,
așa este leneșul pentru cel ce-l trimete“ (Prov. 10:26).

„Leneșul nu-și frige vânatul,
dar comoara de preț a unui om este munca“ (Prov. 12:27).

Leneșul risipește și ce are:

„Leneșul își vâără mâna în blid,
și-i vine greu s-o ducă iarăși la gură“ (Prov. 26:15).

„Cine se lenevește în lucrul lui
este frate cu cel ce nimicește“ (Prov. 18:9).

Leneșul trăiește într-o lume a propriilor lui fantezii:

„Leneșul dorește mult și totuși n-are nimic,
dar cei harnici se satură“ (Prov. 13:4).

„Poftele leneșului îl omoară,
pentru că nu vrea să muncească cu mâinile.
Toată ziua o duce numai în pofte:

dar cel neprihănit dă fără zgârcenie“ (Prov. 21:25-26).

„Drumul leneșului este ca un hățiș de spini,
dar cărarea celor fără prihană este netezită“ (Prov. 15:19).

„Lenesul se crede mai înțelept decât șapte oameni
care răspund cu judecată“ (Prov. 26:16).

Leneșul o va sfârși în sărăcie:

„Lenea te cufundă într-un somn adânc,
și sufletul molatec sufere de foame“ (Prov. 19:15).

Pentru că lenea merge așa de încet, ea este prima pe care o ajunge din urmă sărăcia.

„Cine lucrează cu o mână leneșă sărăcește,
dar mâna celor harnici îmbogățește“ (Prov. 10:4).

Foarte mulți caută de lucru, dar puțini vor să muncească. Un leneș indolent este un mort care nu poate fi încă îngropat legal.

Leneșul își va pierde libertatea:

„Mâna celor harnici va stăpâni,
dar mâna leneșă va plăti bir“ (Prov. 12:24).

Lenea crește pe oameni ca iedera. Ea se așează pe oameni ca o pânză de păianjen și se transformă apoi într-un lanț de oțel.

CEI SĂRACI

Sărăcia nu este dezonorantă în sine, atâta vreme cât nu este produsul lenii, ignoranței sau risipei. Una din cele mai răscolitoare constatări ale Domnului Isus este și că „pe săraci îi aveți totdeauna cu voi“ (Ioan 12:8). Existența săracilor este o realitate. Căile prin care au ajuns ei săraci sunt multe. Unii au ajuns acolo din cauza lenei:

„Cine lucrează cu o mână leneșă sărăcește“ (Prov. 10:4).

Alții au ajuns săraci pentru că s-au ținut după lucruri de nimic:

„Cine își lucrează câmpul are belșug de pâine,
dar cine aleargă după lucruri de nimic are belșug de sărăcie“ (Prov. 28:19).

Există însă și destui săraci care au ajuns în această stare din cauză că alții i-au înșelat sau din cauza bolii. Aceștia au drept la mila și ajutorul nostru:

„Cine disprețuiește pe aproapele său face un păcat,
dar ferice de cine are milă de cei nenorociți“ (Prov. 14:21).

Săracul nenorocit este sub protecția divină:

*„Cine asuprește pe sărac, batjocorește pe Ziditorul său,
dar cine are milă de cel lipsit, cinstește pe Ziditorul său“ (Prov. 14:31).*

*Nu despuia pe sărac, pentru că este sărac,
și nu asupri pe nenorocitul care stă la poartă!
Căci Domnul le va apăra pricina lor,
și va despuia viața celor ce-i despoaie“ (Prov. 22:22-23).*

Înțeleptul știe să arate compasiune cui merită:

*„Cel bun pricepe pricina săracilor,
dar cel rău nu poate s-o priceapă“ (Prov. 29:7).*

*„Un împărat care judecă pe săraci după adevăr,
își va avea scaumul de domnie întărit pe vecie“ (Prov. 29:14).*

Cel milostiv va fi răsplătit de Dumnezeu:

*„Cine are milă de sărac, împrumută pe Domnul,
și El îi va răsplăti binefacerea“ (Prov. 19:17).*

*„Omul milostiv va fi binecuvântat,
pentru că dă săracului din pâinea lui“ (Prov. 22:9).*

Cel fără milă nu va avea parte de răsplată:

*„Cine își astupă urechea la strigătul săracului,
nici el nu va căpăta răspuns, când va striga“ (Prov. 21:13).*

*„Cine dă săracului, nu duce lipsă,
dar cine închide ochii, este încărcat cu blesteme“ (Prov. 28:27).*

Nu poți lua banii cu tine în cer, dar îi poți trimite acolo înaintea ta. Dărnicia nu începe cu milioanele pe care nu le ai, ci cu mărunțișul pe care-l ții în buzunar. Învață să ai încredere în Domnul: copilul care i-a dat lui Isus cele cinci pâini și cei doi pești n-a rămas nici el flămând!

Este uimitor cum cinci dolari pot părea așa de mult când îi dai la Biserica și așa de puțini când te duci la cumpărături!

CEI HARNICI

Cele trei trepte ale drumului spre succes sunt, de obicei, aspirație, inspirație și ... transpirație.

Un om harnic este unul care-și dă seama că munca nu se termină niciodată. De fapt, pentru un astfel de om munca nu este niciodată o „caznă.“ Dimpotrivă, munca este un exercițiu al minții, o înaripare a voinței, o extraordinară împlinire emoțională și un salt înainte al imaginației. Dumnezeu i-a hărăzit omului munca încă în Eden, înainte de apariția căderii în păcat. Munca nu este un blestem. Doar condițiile în care o facem acum și rezultatele ei insuficiente sunt parte a blestemului. Domnul Isus i-a șocat pe mulți când a spus: „Tatăl Meu lucrează și de asemenea și Eu lucrez.“ Munca este parte integrantă a existenței. Din acest punct de vedere,

munca nu trebuie să se sfârșească niciodată. Niciunul dintre noi nu poate spune că este cu adevărat un „om de succes.“

Succesul nu se măsoară prin ceea ce suntem, ci prin ceea ce suntem comparat cu ceea ce am fi putut fi.

Succesul nu se măsoară prin ceea ce facem, ci prin ceea ce facem comparat cu ceea ce am fi putut face!

Cei harnici și pricepuți sunt comoara unei națiuni

*„Dacă vezi un om iscusit în lucrul lui,
acela poate sta lângă împărați, nu lângă oamenii de rând“ (Prov. 22:29).*

Cea mai mare răsplată pentru strădaniile unui om nu este ceea ce câștigă prin munca sa, ci ceea ce devine el prin ea.

Una din cele mai mari satisfacții ale vieții este să fi în stare să faci ceva bine! Dumnezeu nu ne vrea întotdeauna să facem lucruri extraordinare; de cele mai multe ori El ne vrea să facem lucruri ordinare, dar extraordinar de bine.

Cartea Proverbelor este un manifest pentru excelență. Secretul ascendenței evreilor în lume este ascuns în această goană după excelență. Dacă vrei să fii pronovat, caută să fii cel mai bun în ceea ce faci. Un om priceput aleargă întotdeauna după perfecțiune.

Reversul neșcesar este că această carte a Proverbelor este un protest împotriva mediocrității, a lenei, a șmecheriei și a mulțumirii de sine.

A fi mediocru înseamnă a fi un eșec. Este ceva straniu cu poziția de mijloc. A fi la nivel mediu înseamnă a fi în același timp cel mai rău dintre buni și cel mai bun dintre cei răi. Faptul că cei mai mulți nu se străduiesc să facă ceva deosebit este principalul motiv pentru care nivelul mediu este atât de jalnic.

Nivelul mediu ascunde de multe ori deficiențe jenante. Cel ce stă cu un picior într-un cazan cu apă fiartă și cu celălalt într-unul cu gheață, o duce, în medie, bine.

Cei harnici aduc belșugul în țară

*„Oriunde se muncește este și câștig,
dar oriunde numai se vorbește, este lipsă.
„Bogăția este o cunună pentru cei înțelepți,
dar cei nesocotiți n-au altceva decât nebulie“ (Prov. 14:23-24).*

Dumnezeu dă de mâncare fiecărei păsări, dar nu le-o și aruncă în cuib ... Cineva spunea unui prieten: „Este bine că ești un om cu picioarele pe pământ, dar nu uita că trebuie să le mai și miști ...

*„Cine-și lucrează ogorul va avea belșug de pâine,
dar cine umblă după lucruri de nimic este fără minte“ (Prov. 12:11).*

„Cine muncește, pentru el muncește,

căci foamea lui îl îndeamnă la lucru“ (Prov. 16:26).

Cei harnici și pricepuți fac planuri înțelepte

*„Vezi-ți întâi de treburile de afară,
îngrijește de lucrul câmpului,
și apoi apucă-te să-ți zidești casa“ (Prov. 24:27).*

Una din cele mai bune căi de economisire a timpului este planificarea. Cinci minute de gândire pot uneori economisi o oră de lucru.

*„Planurile omului harnic nu duc decât la belșug,
dar cel ce lucrează cu grabă n-ajunge decât la lipsă“ (Prov. 21:5).*

Cine nu știe cum să-și cheltuiască timpul, va ajunge în curând să se cheltuiască pe sine.

*„Nu iubi somnul, căci vei ajunge sărac;
deschide ochii și te vei sătura de pâine“ (Prov. 20:13).*

Cei harnici se chivernisesc în toate

*„Îngrijește bine de oile tale,
și ia seama la turmele tale.
Căci nici o bogăție nu ține veșnic,
și nici cumuna nu rămâne pe vecie.
După ce se ridică fânul,
se arată verdeața nouă,
și ierburile de pe munți sunt strânse.
Mieii sunt pentru îmbrăcăminte,
și țapii pentru plata ogorului;
laptele caprelor ți-ajunge pentru hrana ta, a casei tale,
și pentru întreținerea slujnicilor tale“ (Prov. 27:23-27).*

Cei harnici stăpânesc în țară:

*„Bogatul stăpânește peste cei săraci,
și cel ce ia cu împrumut este robul celui ce-i dă cu împrumut“ (Prov. 22:7).*

*„Averea este o cetate întărită pentru cel bogat;
dar prăpădirea celor nenorociți, este sărăcia lor“ (Prov. 10:15).*

CE POȚI FACE CU BANII?

O istorioară care circulă prin lumea evreiască spune că Șloim, unul din cei mai săraci oameni ai obștii a venit la rabin și i-a cerut împrumut o sută de dolari. Rabinului i s-a făcut milă de el și i-a dat. Peste o lună, Șloim a adus rabinului suta de dolari înapoi, dar peste numai alte câteva zile i-a cerut împrumut o altă sută de dolari. rabinul, văzându-l om de cuvânt, i-a dat iarăși. Peste o altă lună, Șloim a adus banii înapoi, dar peste alte câteva

zile i-a cerut iarăși o sută. Bănuind ceva, rabinul a făcut un semn pe suta de dolari. Când, peste o lună, Șloim i-a adus suta înapoi, rabinul s-a convins, era exact aceeași sută pe care i-o dăduse cu o lună în urmă. Când, ca de obicei, peste câteva zile Șloim a venit iarăși să-i ceară o sută împrumut, rabinul i-a spus toată tărășenia și l-a întreat de ce-i trebuie bani dacă nu-i cheltuiește. Zâmbind poznaș, Șloim i-a răspuns: „Deh, altfel vorbește omul când are o sută de dolari în buzunar!”

Poate că zâmbiți, dar este uimitor ce mult din imaginea noastră despre noi înșine este determinată de situația noastră financiară. Creștem în ochii noștri când avem bani și scădem în ochii noștri când ducem lipsă. Același efect îl au banii și în părerea pe care și-o fac cei din jur despre noi.

*„Săracul vorbește rugându-se,
dar bogatul răspunde cu asprime“ (Prov. 18:23).*

Felul în care folosim banii spune despre noi o sumedenie de lucruri. El dă pe față relația noastră cu Dumnezeu, realția noastră cu noi înșine și relația noastră cu cei din jurul nostru. Nu există decât trei lucruri posibile pe care le poți face cu banii: să-i cheltuiești, să-i pui de-o parte și să-i dăruiești.

Înțeleptul dă partea Domnului

*„Cinstește pe Domnul cu averile tale,
și cu cele dintâi roade din tot venitul tău:
căci atunci grânarele îți vor fi pline de belșug,
și teascurile tale vor geme de must“ (Prov. 3:9-10).*

Înțeleptul cheltuiește cu cumpătare.

Un psiholog remarca cu amărăciune: „Oamenii sunt pur și simplu caraghioși: ei cheltuiesc banii pe care nu-i au, ca să cumpere lucruri care nu le trebuie, pentru a-i impresiona pe alții pe care nu pot să-i suferă!”

Lucrurile nu au valoare în ele însele, ci o primesc în funcție de sentimentele noastre față de ele. Indienii de pe coastele Americii schimbau cu naivitate podoabele lor de aur pentru cioburile de sticlă pe care li le ofereau conchistadorii spanioli. Cine știe să-și stăpânească sentimentele prin chibzuință este un om înțelept:

*„Rău! Rău!“ zice cumpărătorul,
și, plecând, se fericește“ (Prov. 20:14).*

Risipa este sora mai mare a sărăciei. De cele mai multe ori, ea apare alături de bani câștigați fără prea multă muncă:

*„O moștenire repede câștigată de la început,
nu va fi binecuvântată la sfârșit“ (Prov. 20:21).*

Deși pare paradoxal, se cere mai multă înțelepciune să știi cum să cheltuiești banii, decât să știi cum să-i câștigi.

**„Comori de preț și untdelemn sunt în locuința celui înțelept,
dar omul fără minte le risipește“ (Prov. 21:20).**

Cea mai bună cheltuială este investirea banilor în așa fel încât să aducă maximum de bine pentru maximum de oameni. Baniii sunt exact atât de buni sau de răi după cum îi folosești. Cel mai bun lucru pe care poți să-l faci cu ei este să-i ții în circulație ca să producă bunuri cât mai multe, pentru cât mai mulți oameni și la prețuri cât mai accesibile.

Înțeleptul dăruiește cu inimă largă.

Proverbele sunt semințele din care avea să răsară învățătura Nou Testametală: „Dați și vi se va da; ba încă, vi se va turna în sân o măsură bună, îndesată, clătinată, care se va vărsa pe deasupra. Căci cu ce măsură veți măsura, cu aceea vi se va măsura“ (Luca 6:38).

„Nu opri o binefacere celui ce are nevoie de ea, când poți s-o faci.

Nu zice aproapelui tău: „Du-te și vino iarăși;

îți voi da mâine!“ când ai de unde să dai“ (Prov. 3:27-28).

Cineva poate dărui fără să iubească, dar nimeni nu poate iubi fără să dăruiască. Privită dintr-un anumit punct de vedere, dărnicia este un semn de sănătate mentală. Nu există boli care să se manifeste prin dărnicie, dar ... invers ...

„Unul care dă cu mână largă, ajunge mai bogat;

și altul, care economisește prea mult, nu face decât să sărăcească.

Sufletul binefăcătorului va fi săturat,

și cel ce udă pe alții va fi udat și el.

Cine oprește grâul este blestemat de popor,

dar pe capul celui ce-l vinde vine binecuvântarea“ (Prov. 11:24-26).

Cei ce aduc soarele în viața altora vor trăi și ei în lumină.

În timp de secetă, unii pot forța ridicarea prețurilor prin refuzul de a vinde. Așa ceva s-a întâmplat pe vremea lui Neemia (Neem. 5).

Când ne punem contribuția în talerul colectei, noi nu „dăm“ Domnului, ci doar ne luăm mâna de pe ceea ce-I aparține. Cine strânge bani își umple buzunarele, cine-i dăruiește, își umple inima.

Mulți oameni își reglează dărnicia după mărimea câștigului. Dacă și Dumnezeu ar face la fel și ne-ar da după mărimea dărnicii noastre, mulți am săraci foarte repede ...

Este voie să dăm bani împrumut cu dobândă? Cu alte cuvinte, este voie să facem camătă? Trebuie să spunem că afacerile sunt afaceri, iar ajutorarea săracilor este o facere de bine. Dobânda încasată este diferența dintre facerea de bine și facerea unei afaceri. Copiii lui Dumnezeu sunt chemați la faceri de bine:

„Cine își înmulțește averile prin dobândă și camătă,
le strânge pentru cel ce are milă de săraci“ (Prov. 28:8).

Înțeleptul știe să economisească.

Orice risipă este o soră mai mică a sărăciei. La succes financiar nu se ajunge dacă economisești după ce ai făcut cheltuielile, ci dacă faci cheltuielile după ce ai pus ceva deoparte.

„Du-te la furnică, leneșule,
uită-te cu băgare de seamă la căile ei și înțelepțește-te!
Ea n-are nici căpetenie, nici priveghetor, nici stăpân;
totuși își pregătește hrana vara,
și strânge de ale mâncării în timpul secerișului“ (Prov. 6:6-8).

S-ar putea ca un om să aibe mai mulți bani decât minte, dar asta nu va dura prea mult. Înțelepciunea ne sfătuiește să începem să economisim „acum“, oricare ar fi situația noastră financiară. Nu amâna pe mai târziu. Ascultă sfatul unuia care a văzut multe în viață: „Ar trebui să pui câte ceva deoparte cât timp ai un salariu mic. Când vei câștiga mai mult îți va fi cu neputință!“ În problema economiilor nu contează ce teorie ști, ci câtă practică faci. Un om de Stat a remarcat odată ironic: „Ne-am descurca cu mult mai bine dacă am avea mai puțini economiști și mai mulți economi.“ Există două căi sigure de îmbogățire: cheltuiește mai puțin decât câștigi sau câștigă mai mult decât cheltuiești.

Problema nu este: „Cât câștigi?“, ci: „Cât îți mai rămâine?“ Nu te întreba ce-ai face cu milionul pe care nu-l ai, ci ce faci cu dolarul sau mărunțișul pe care-l ai acum în buzunar.

Te-ai gândit vreodată că:

\$83 economisiți pe lună fac \$1.000 într-un an?

La o dobândă de 12.5%, peste 40 de ani, aceasta înseamnă \$1.000.000,00?

La o dobândă de 6.5%, peste 40 de ani, aceasta înseamnă \$500.000,00.

Asta înseamnă că de mâine ar trebui să pui câte ceva deoparte.

Pentru că tot am ajuns la socoteli aritmetice, iată cum a exprimat cineva „matematica vieții“:

Scade din tristețea altora.

Înmulțește-le fericirea,

Adună amintiri frumoase,

Împarte din averea ta cu alții.

Ce nu poți face cu banii?

Nu se poate dobândi spiritualitate

„Unii oameni falsifică bani; unii bani falsifică oameni.“

Banii sunt un bun slujitor, dar un rău stăpân. Dumnezeu ne-a dat oameni pe care să-i iubim și bunuri materiale pe care să le folosim. Pervertirile interioare produse de îndepărtarea de Dumnezeu ne-au făcut să iubim bunurile materiale și să vrem să-i folosim pe oameni pentru a le obține. Se cere o revenire la normalitate și o reaşezare a priorităților în ordinea stabilită de Dumnezeu.

*„Ferice de omul care găsește înțelepciunea,
și de omul care capătă pricepere!*

*Căci câștigul pe care-l aduce ea este mai de preț decât al argintului,
și venitul adus de ea este mai de preț decât aurul;
ea este mai de preț decât mărgăritarele,
și toate comorile tale nu se pot asemui cu ea.
În dreapta ei este o viață lungă;
în stânga ei, bogăție și slavă“ (Prov. 3:13-16).*

Trebuie să învățăm să ne ridicăm deasupra averilor noastre materiale. Albina are mare nevoie de aripi chiar și după ce a adunat mierea în stup, altfel s-ar îneca singură în miere. Cu banii este la fel ca și cu sentimentele: totul depinde dacă ești Posesorul sau ... Posedatul.

Nu se poate cumpăra mulțumire

Mulțumirea este o stare a sufletului și ea nu depinde de mărimea averilor. Apostolul Pavel mărturisește: „Căci m-am deprins să fiu mulțumit cu starea în care mă găsesc ...“ (Fil 4:11).

Cartea Proverbelor ne spune prin rugăciunea lui Agur, fiul lui Iache care trebuie să fie atitudinea noastră față de lucrurile materiale:

*„Două lucruri îți cer;
nu mi le opri înainte de moarte!
Depărtează de la mine neadevărul și cuvântul mincinos;
nu-mi da nici sărăcie, nici bogăție,
dă-mi pâinea care-mi trebuie.
Ca nu cumva, în belșug, să mă lepăd de Tine,
și să zic: „Cine este Domnul?“
Sau nu cumva în sărăcie, să fur,
și să iau în deșert Numele Dumnezeului meu“ (Prov. 30:7-9).*

Un om înțelept nu dorește niciodată mai mult decât poate dobândi pe drept, mai mult decât poate folosi cu demnitate, mai mult decât poate dărui cu bucurie și mai mult decât poate lăsa în urmă mulțumit.

Nu se dă chezașie pentru nimeni

Deși pare la început o lipsă de dragoste, a nu te pune „garant“ pentru cel ce împrumută bani este o dovadă de înțelepciune și de bunăvoință față de aproapele nostru. Cine se pune garant pentru cineva îl îndeamnă să iasă din limitele financiare stabilite de Dumnezeu și-l încurajează să apuce pe un drum pe care va sfârși rău.

Cartea Proverbelor este categorică în această privință. Niciodată, dar niciodată să nu te pui chezaș pentru altcineva:

*„Fiule, dacă te-ai pus chezaș pentru aproapele tău,
dacă te-ai pus chezaș pentru altul,
dacă ești legat prin făgăduința gurii tale,
dacă ești prins de cuvintele gurii tale,
fă totuși lucrul acesta, fiule: dezleagă-te,
căci ai căzut în mâna aproapelui tău!*

*De aceea, du-te, aruncă-te cu fața la pământ,
și stăruiește de el.*

*Nu da odihnă ochilor tăi,
nici ațipire pleoapelor tale!*

*Scaapă din mâna lui cum scaapă căprioara din mâna vânătorului,
și ca pasărea din mâna păsărarului ... “ (Prov. 6:1-5).*

*„Cui se pune chezaș pentru altul îi merge rău,
dar cine se teme să se pună chezaș este liniștit“ (Prov. 11:15).*

*„Omul fără minte dă chezașie,
se pune chezaș pentru aproapele său“ (Prov. 17:18).*

O astfel de imprudență se plătește din greu. Mai acum câțiva ani, am primit din România scrisoarea unui frate disperat care a „garantat“ cu casa sa la bancă pentru un altul care a împrumutat ca să înceapă o afacere. Aveau de gând să împartă câștigul pe jumătate. Acum ajunseseră amândoi să împartă paguba. Fratele cerea zadarnic bani din America. Un astfel de om merită să fie lăsat să învețe din greșelile lui:

*„Ia-i haina, căci s-a pus chezaș pentru un altul;
și ține-l zălog pentru alții“ (Prov. 20:16).*

*„Nu fi printre cei ce pun chezașii,
printre cei ce dau zălog pentru datorii.
Căci dacă n-ai cu ce să plătești,
pentru ce ai voi să îți se ia patul de sub tine?“ (Prov. 22:26-27).*

*„Ia-i haina, căci s-a pus chezaș pentru altul,
ia-l zălog în locul unei străine“ (Prov. 27:13).*

O, ce bine ar fi dacă oamenii ar citi mai atent Cartea Proverbelor și dacă ar pune-o serios în practică!

Nu se poate cumpăra fericire

Înțeleptul știe că bunăstarea nu înseamnă întotdeauna fericire.

Andrew Carnegie, unul din marii oameni ai Americii, a spus: „Cunosc o mulțime de milionari și pot să vă spun că foarte puțini trăiesc cu zâmbetul pe buze.“

*„Mai bine puțin, cu frică de Domnul,
decât o mare bogăție, cu turburare!
Mai bine un prânz de verdețuri și dragoste,
decât un bou îngrășat și ură“ (Prov. 15:16-17).*

*„Domnul nu lasă pe cel neprihănit să sufere de foame,
dar îndepărtează pofta celor răi“ (Prov.10:3).*

*„Mai bine o bucată de pâine uscată, cu pace,
decât o casă plină de cărnuri, cu ceartă!“ (Prov. 17:1).*

Bogăția nu înseamnă întotdeauna că cineva este binecuvântat de Dumnezeu. Uneori creștinilor li se pare că se îmbogățesc pentru că Satan îi lasă în pace, iar Dumnezeu îi binecuvintează. Mă tem însă că s-ar putea să fie și ... invers!

Un om bătrân și foarte bogat îl vizită într-o zi pe rabin ca să-i ceară un leac pentru nefericire și singurătate.

Rabinul l-a luat de mână și la dus la fereastră.

„Ce vezi?“ l-a întrebat el.

„Văd bărbați, femei și copii umblând pe stradă.“

Rabinul îl luă iarăși de mână și-l conduse în fața oglinzii.

„Acum ce vezi?“ zise el.

„Văd mutra mea acră“, răspunse bătrânul.

„Înțelegi?“, căută să-i explice rabinul, „și fereastra și oglinda sunt făcute din sticlă. Oglinda are însă un strat foarte subțire de argint pe ea și, de îndată ce apare argintul, nu-i mai poți vedea pe ceilalți, ci te vezi doar pe tine însuși.“

Poate că tu vei spune că nu ești așa de bogat ca „nefericitul“ de mai sus, totuși, și un simplu bănuț te poate împiedica să vezi chiar și cea mai luminoasă stea, dacă îl ții prea aproape de ochi.

Nu se poate cumpăra intrarea în cer

Înțeleptul știe că adevăratul câștig în viață este viața însăși, nu banii.

*„Toate zilele celui nenorocit sunt rele,
dar cel cu inima mulțumită are un ospăț necurmat“ (Prov. 15:15).*

Banii ne pot duce oriunde, cu excepția cerului, și ne pot da orice, cu excepția fericirii. Mai scumpe decât toate bogățiile lumii acesteia sunt trăi-

rile cu care ne clădim caracterul pe care-l vom duce cu noi în veșnicie. Iată câteva versuri de o uimitoare valoare și frumusețe:

„Trăim în fapte, nu în ani;
În bucurii și nu în bani;
În sentimente ce-au rămas,
Nu-n limbile ce merg pe ceas.

Ne măsurăm cu ce-am făcut,
Nu doar cu ceasul ce-a bătut.
Și vom primi, doar ce am dat,
Săraci sau sfinți la secerat“.

Comentând afirmația „cei blânzi vor moșteni pământul“ din Matei 5:5, Beniamin Fărăgău scrie: „Cel care se folosește de pământ pentru a sluji Împărăția cerurilor va moșteni pământul; cel de care se folosește Pământul va fi moștenit de pământ. Fiecare alergăm de dimineața până seara. Vă întreb: „Pentru ce?“ Cel care se folosește de pământ ca să promoveze sistemul de valori al Împărăției lui Dumnezeu va moșteni Pământul, dar cel care ar aduce și Împărăția cerurilor ca să câștige astăzi Pământul, dând din coate și călcând în picioare, va fi mâncat de viermi și va fi moștenit de pământ.“

Acest capitol este prea important ca să nu facem o scurtă recapitulare. Țineți deci minte:

Cu bani:

- poți cumpăra medicamente, dar nu sănătate
- poți cumpăra un pat, dar nu somn
- poți cumpăra o casă, dar nu un cămin
- poți cumpăra cărți, dar nu înțelepciune
- poți cumpăra un rob, dar nu un prieten
- poți cumpăra distracții, dar nu fericire
- poți cumpăra importanță, dar nu iubire
- poți cumpăra lux, dar nu și cultură
- poți cumpăra pământul, dar nu poți cumpăra cerul.

**„Un nume bun este mai de dorit decât o bogăție mare,
și a fi iubit prețuiește mai mult decât argintul și aurul“ (Prov. 22:1).**

Banii pot rezolva problema „ambalajului“ vieții, dar nu pot determina conținutul ei.

**„Mai mult prețuiește săracul care umblă în neprihănirea lui,
decât bogatul care umblă pe căi sucite“ (Prov. 28:6).**

**Omul bogat se crede înțelept,
dar săracul care este priceput îl cercetează“ (Prov. 28:11).**

Pentru fericirea și împlinirea lăuntrică, doar înțelepciunea care vine de sus este eficientă:

*„Eu, înțelepciunea, am ca locuință mintea,
și pot născoci cele mai chibzuite planuri.
Eu iubesc pe cei ce mă iubesc,
și cei ce mă caută cu tot dinadinsul mă găsesc.
Cu mine este bogăția și slava,
avuțiile trainice și dreptatea.
Rodul meu este mai bun decât aurul cel mai curat,
și venitul meu întrece argintul cel mai ales.
Eu umblu pe calea nevinovăției,
pe mijlocul cărărilor neprihănirii,
ca să dau o adevărată moștenire celor ce mă iubesc,
și să le umplu visteriile“ (Prov. 8:12, 17-21).*

9.

ÎNTELEPTUL ÎN POZIȚII DE CINSTE

Filosoful Shopenhauer a scris: „În fiecare generație, majoritatea indiferentă este condusă de o minoritate de activiști. Cei mulți, dar apatici, sunt stăpâniți de cei puțini, dar întreprinzători. Cei ce dau însă cu adevărat tonul vieții sociale, în economie, filosofie, religie și în toate celelalte domenii sunt cei ... pasionați. O mână de oameni care „ard“ pentru un ideal dau culoarea și direcția specifică a unei generații. Apropo, care este ... pasiunea ta?”

Vremea când au domnit în Israel David și Solomon este cunoscută drept „epoca de aur a regatului unit. Este interesant să găsim în această carte a Proverbelor și un îndreptar pentru pozițiile de „autoritate“ din sistemele sociale. Numit în context „împăratul“, această persoană poate fi astăzi oricare din cei situați pe un anumit palier al ierarhiei sociale.

Există trei structuri de autoritate stabilite de Dumnezeu în lume: Familia, Statul, Biserica. Pe lângă acestea, relațiile de muncă au dat naștere companiilor, corporațiilor, etc. În toate aceste structuri există poziții dominante (cei care ocupă pozițiile de autoritate) și poziții dominate (cei aflați în subordine). Acest capitol și capitolul următor cuprind sfaturi pentru aceste două feluri de poziții. Fericirea și armonia noastră depind de modul în care ne vom conforma înțelepciunii Proverbelor.

Proverbele împăraților

Cu cât sunt mai mulți cei ce depind de tine, cu atât responsabilitățile tale sunt mai mari. Cu cât popularitatea ta este mai mare, cu atât crește și mulțumirea pentru o slujbă bine împlinită:

„Mulțimea poporului este slava împăratului,

lipsa poporului este pieirea voievodului“ (Prov. 14:28).

Pasiunea pentru proverbele înțelepciunii nu s-a stins cu împăratul Solomon! Ezechia, un alt împărat din șirul celor „buni“ din regatul lui Iuda, a fost și el un îndrăgostit de înțelepciune:

*„Iată încă vreo câteva din Pildele lui Solomon,
strânse de oamenii lui Ezechia, împăratul lui Iuda“ (Prov. 25:1).*

Tu te-ai gândit vreodată să faci o culegere de proverbe și maxime? Nu uita că „cine umblă cu înțelepții se face el însuși înțelept.“ Eu am început o astfel de colecție pe când eram în liceu și am numit-o atunci, influențat de specificul de metrologie al liceului, „Caiet de mase și capacități“ („Masa“ fiind cantitatea de materie „cenușie“, iar „capacitățile“ fiind eroii mei cu nume și fără nume).

Vai de „împăratul“ care nu prețuiește înțelepciunea! Domnia unui astfel de om nu va fi o binecuvântare și nici nu va fi ... de durată!

*„De la mine vine sfatul și izbânda,
eu sunt priceperea, a mea este puterea.
Prin mine împărățesc împărații și dau voievozii porunci drepte.
Prin mine cârmuiesc dregătorii,
și mai marii, toți judecătorii pământului“ (Prov. 8:14-16).*

Un lider bun îi face pe alții să aibă încredere în el; un lider și mai bun îi face pe oameni să aibă încredere în ei înșiși. Cel mai bun lider îi face pe oameni să aibă încredere în Dumnezeu.

Poziția împăraților

În univers, singura autoritate absolută este Dumnezeu Atotputernicul, Creatorul tuturor văzutelelor și nevăzutelelor, Domnul domnilor și Împăratul împăraților. Toate celelalte forme de autoritate sunt „delegate“ temporar de Dumnezeu unor creaturi ale Sale. Apostolul Pavel scrie:

„ ... căci nu este stăpânire care să nu vină de la Dumnezeu. Și stăpânirile care sunt, au fost rânduite de Dumnezeu. De aceea, cine se împotrivesc stăpânirii, se împotrivesc rânduielii puse de Dumnezeu, și cei ce se împotrivesc, își vor lua osânda“ (Rom. 13:1-2).

Există două posibilități de a răspândi lumina: să fi tu lumânarea sau să fi oglinda care o reflectă. Singura sursă de lumină spirituală din univers este Dumnezeu, noi suntem doar oglinzile prin care se răspândește slava Lui. Biserica primară a exprimat această realitate atunci când a spus că „Christos este soarele, iar Biserica este luna care-i reflectă lumina pe pământ în perioada de timp în care soarele nu este vizibil.“ Trăim noaptea absenței lui Christos dintre noi și așteptăm să răsară „Luceafărul de dimineată“ care să vestească venirea zorilor. Până atunci, suntem chemați să reflectăm în lume, lumina autorității lui Christos.

*„Căci gura Domnului dă înțelepciune,
din gura Lui iese cunoștință și pricepere.
El dă izbândă celor fără prihană,
da un scut celor ce umblă în nevinovăție.
Ocroțește cărările neprihănirii,
și păzește calea credincioșilor Lui.
Atunci vei înțelege dreptatea, judecata, nepărtinirea,
toate căile care duc la bine“ (Prov. 2:6-9).*

Orice om care se află în poziții de autoritate trebuie să știe că el însuși se află sub o autoritate mai mare și că deasupra tuturor există un Dumnezeu absolut și perfect care va judeca purtarea fiecăruia.

Înainte de a invada Rusia, Napoleon Bonaparte i-a spus ambasadorului rus că și-a pus în gând să distrugă imperiul rus. Ambasadorul i-a replicat cu un citat celebru: „Omul propune, dar Dumnezeu dispune!“

„Spune-i stăpânului tău“, s-a răstit arogantul și prea plin de sine corsican, „că de-acum eu propun și tot eu sunt cel care dispune!“

Cuvintele acestea au fost o provocare obraznică la adresa lui Dumnezeu și Cel Atotputernic nu a ezitat să o ia în considerație. Dumnezeu nu s-a ostenit să se ridice de pe tronul Său din slavă, ci și-a trimis unul dintre plăpânzii și firavii supuși să dea piept cu arțăgosul Napoleon: fulgul de zăpadă. Corsicanul a năvălit cuceritor pe străzile pustii ale Moscovei, dar după retragerea sa tragică, grosul trupelor sale au rămas înghețate în tundra troienită. Autoritățile rusești aveau să contabilizeze prețul plătit de Napoleon: 213. 516 trupuri de francezi morți de frig și mizerie și 95.816 cadavre de cai morți.

Oricât de mare ai fi în ierarhia socială, nu uita că nu poți fi decât „numarul doi.“ Numărul Unu l-a păstrat Dumnezeu pentru Sine însuși.

Împăratul David a fost „un om după inima lui Dumnezeu, pentru că a recunoscut suveranitatea lui Dumnezeu și toată viața s-a comportat ca un „numărul doi“ așteptându-L pe Dumnezeu să aibă ultimul cuvânt. Fiul său, Solomon, a primit această educație de la tatăl său și, cel puțin teoretic, că este înțelept doar cel care ascultă:

„Să ascultăm dar încheierea tuturor învățăturilor: Teme-te de Dumnezeu și păzește poruncile Lui. Aceasta este datoria oricărui om. căci Dumnezeu va aduce orice faptă la judecată, și judecata aceasta se va face cu privire la tot ce este ascuns, fie bine, fie rău“ (Eclesiastul 12:13-14).

Prerogativele împăraților

Privilegiul ocupării unei poziții înalte în societate aduce cu sine o responsabilitate suplimentară. A fi la înălțimea unei chemări cere o preocupare constantă pentru autoperfecționare. Dumnezeu a păstrat sfaturi specifice pentru cei destinați să fie reprezentanții Săi în structurile de autoritate ale lumii.

*„Slava lui Dumnezeu stă în ascunderea lucrurilor,
dar slava împăraților stă în cercetarea lucrurilor“ (Prov. 25:2).*

Adevărata înțelepciune a „împăraților“ ar trebui să vină dintr-un sentiment de „călăuzire“ providențială. Mai toți marii conducători ai lumii au avut acest sentiment extraordinar. Alexandru Macedon și-a condus armata din linia întâi. Trupele îl adorau pentru că-l vedeau acolo unde era mai periculos. Tânărul Alexandru se credea împins de la spate de chemarea unui destin unic și implacabil. Napoleon Bonaparte a fost un geniu cu un destin aparte. Conștiința acestui fapt l-a făcut să riște moartea, refuzând să se ascundă pe câmpul de luptă: „Nu s-a turnat încă plumbul care să mă răpună, sunt un om providențial!“ El Sadat, președinte al Egiptului, obișnuia să asculte sfaturile consilierilor lui, apoi se retrăgea întotdeauna în liniștea solitudinii și aștepta îndemnuri din tainicul ființei. Iată ce spun Proverbele despre această realitate:

*„Înălțimea cerurilor, adâncimea pământului,
și inima împăraților sunt nepătrunse“ (Prov. 25:3).*

*Inima împăratului este ca un râu de apă în mâna Domnului,
pe care îl îndreaptă încotro vrea“ (Prov. 21:1).*

Povețe pentru „împărați”

Parcurgerea acestor sfaturi este ca citirea unui manual prin care „Împăratul împăraților“ își instruește reprezentanții vremelnici de pe pământ („Oricine să fie supus stăpânirilor celor mai înalte; căci nu este stăpânire care să nu vină de la Dumnezeu. Și stăpânirile care sunt, au fost rânduite de Dumnezeu. De aceea, cine se împotrivesc stăpânirii, se împotrivesc rânduielii puse de Dumnezeu; și cei ce se împotrivesc, își vor lua osânda. ... El este slujitorul lui Dumnezeu pentru binele tău“ - Rom. 13:1-4).

Vezi să n-ai „rău de înălțime”!

Unii oameni pot fi echilibrați în anonimat, dar se dezechilibrează îndată ce sunt promovați în poziții de cinste. Celui care este ridicat înaintea oamenilor i se văd toate defectele de caracter:

*„Ce este tîgaia pentru lămurirea argintului
și cuptorul pentru lămurirea aurului;
aceea este și bunul nume pentru un om“ (Prov. 27:21).*

Cea dintâi dovadă a unei personalități mărețe este un sentiment profund de nevrednicie. Cei cu adevărat mari își dau seama că ceea ce li se întâmplă nu este „în ei“, ci doar se manifestă „prin ei“, păstrând întotdeauna un sentiment de umilință. Ei reușesc să vadă ceva bun în fiecare om din jur, dovedind mereu o capacitate imensă, nelimitată de simpatie.

Ferește-te de sfătuitoari răi.

Una din cele mai mari dovezi de înțelepciune este selecția „sfetnicilor.“ Funcționăm în mare măsură asemănător unui computer. Cine-l programează prin introducerea de informații îi predetermină și direcția de funcționare. De aceea ...

*„Scoate zgura din argint,
și argintarul va face din el un vas ales.
Scoate și pe cel rău dinaintea împăratului,
și scaunul lui de domnie se va întări prin neprihănire“ (Prov. 25:4-5).*

*„Gândurile celor neprihăniți nu sunt decât dreptate,
dar sfaturile celor răi nu sunt decât înșelăciune“ (Prov. 12:5).*

*„Martorul care spune adevărul scapă suflete,
dar cel înșelător spune minciuni“ (Prov. 14:25).*

*„Cel rău ascultă cu luare aminte la buza nelegiuită,
și mincinosul pleacă urechea la limba nimcitoare“ (Prov. 17:4).*

*„Când cel ce stăpânește dă ascultare cuvintelor mincinoase,
toți slujitorii lui sunt răi“ (Prov. 29:12).*

Primește sfaturile celor buni

*„Planurile nu izbutesc când lipsește o adunare care să chibzuiască,
dar izbutesc când sunt mulți sfetnici“ (Prov. 15:22).*

*„Planurile se pun la cale prin sfat!
fără războiul cu chibzuință“ (Prov. 20:18).*

*„Prin înțelepciune se înalță o casă,
și prin pricepere se întărește;
prin știință se umplu cămărilor ei
de toate bunătățile de preț și plăcute.
Un om înțelept este plin de putere,
și cel priceput își oțelește vлага.
câci prin măsuri chibzuite câștiga bătălia,
și prin marele număr al sfetnicilor ai biruință“ (Prov. 24:3-6).*

Fii imparțial

*„Hotărâri dumnezeiești sunt pe buzele împăratului,
gura lui nu trebuie să facă greșeli când judecă“ (Prov. 16:10).*

„Iată ce mai spun înțelepții:

„Nu este bine să ai în vedere fața oamenilor în judecăți“ (Prov. 24:23; 18:5)

„Două feluri de greutate și două feluri de măsuri,
sunt o scârbă înaintea Domnului“ (Prov. 20:10).

„Un împărat care judecă pe săraci după adevăr,
își va avea scaunul de domnie întărit pe vecie“ (Prov. 29:14).

Fii principial

„Nu este bine să osândești pe cel neprihănit la o gloabă,
nici să lovești pe cei de neam ales din pricina neprihănirii lor“ (Prov. 17:26).

Uneori este posibil să faci ceva corect, dar dintr-o motivație greșită! Principiile sunt stâlpii de rezistență din universul conviețuirii sociale. I.L. Căragiale, satirizând realitățile din jur și prețiozitatea din limbajul găunos al vremii, scria într-una din piesele sale: „O societate fără prințip, va să zică ... că nu le are!“

Fii drept

„Cel ce iartă pe cel vinovat și osândește pe cel nevinovat,
sunt amândoi o scârbă înaintea Domnului“ (Prov. 17:15).

Este bine că „dreptatea este oarbă“, altfel ar roși de rușine dacă ar vedea unele lucruri care se fac în numele ei. Într-o lume pornită spre nedreptate, fii un om care să asculte toate variantele și, mai ales, un om care să știe să ceară înțelepciune de la Domnul:

„Cel care vorbește întâi în pricina lui, pare că are dreptate,
dar vine celălalt, și-l ia la cercetare. -
Sorțul pune capăt neînțelegerilor
și hotărăște între cei puternici“ (Prov. 18:17-18).

Cartea Proverbelor are multe de spus celor ce activează în domeniul juridic și fac parte din justiție. Ei țin în mână pârghiile sănătății sociale și, în terminologia Noului Testament, sunt „slujitorii lui Dumnezeu“ (Rom. 13:3-6). Când justiția este coruptă, societatea se prăbușește. Decadența justiției deschide ușa tuturor viciilor umane. Păzitorii dreptății sunt la fel de importanți în ochii lui Dumnezeu ca și cei ce oficiază în fața altarelor religioase:

„A face dreptate și judecă, este mai plăcut Domnului decât jertfele“ (Prov. 21:3)

„Pe cel ce zice celui rău: „Tu ești bun!“ îl bleastă mă popoarele,
și-l urăsc neamurile.

Dar celor ce judecă drept le merge bine
și o mare binecuvântare vine peste ei“ (Prov. 24:24-25).

„Un împărat întărește țara prin dreptate,
dar cine ia mită, o nimicește“ (Prov. 29:4).

Fii conștient de consecințele hotărârilor tale

„Mânia împăratului este ca răgnetul unui leu,
și bunăvoința lui este ca roua pe iarbă“ (Prov. 19:12).

„Împăratul, care șade pe scaunul de domnie al dreptății,
risipește orice rău cu privirea lui“ (Prov. 20:8).

Fii bun

Dumnezeu este mai interesat în desăvârșirea caracterului tău decât în dimensiunile confortului în care trăiești. Unele probleme sunt trimise de Dumnezeu pentru „cioplirea“ noastră și nu ne vor părăsi decât atunci când și-au făcut pe deplin lucrarea:

„Nu te bucura de căderea vrăjmașului tău,
și să nu ți se veselească inima când se poticnește el,
ca nu cumva Domnul să vadă, și să nu-i placă,
și să-și întoarcă mânia de la el“ (Prov. 24:17).

Dacă ești patron, fă-te uneori că nu vezi; dacă ești angajat, fă-te uneori că nu auzi.

„Nu zice: Cum mi-a făcut el așa am să-i fac și eu,
îi voi răsplăti după faptele lui!“ (Prov. 24:29).

Cine se răzbună, dovedește că este egalul celui ce l-a nedreptățit. Cel ce poate trece cu vederea, dovedește că îi este superior.

„Celui ce întoarce rău pentru bine,
nu-i va părăsi răul casa“ (Prov. 17:13).

Pentru Dumnezeu, ce se întâmplă cu tine este mult mai important decât ceea ce se întâmplă cu dușmanul tău. Fi preocupat de progresul și desăvârșirea ta interioară. Dacă vei face așa, Domnul te va ajuta:

„Dacă este flămând vrăjmașul tău,
dă-i pâine să mănânce,
dacă-i este sete, dă-i apă să bea.
căci făcând așa, aduni cărbuni aprinși pe capul lui,
și Domnul îți va răsplăti“ (Prov. 25:21-22).

Aceste versete sunt citate de apostolul Pavel în Romani 12:20.

Nu uita că „Dumnezeu nu se uită la ce izbește privirea, ci se uită la inimă“:

„Ceea ce face farmecul unui om este bunătatea lui;
și mai mult prețuiește un sărac decât un mincinos“ (Prov.19:22).

„Fiule, nu uita învățăturile mele,
și păstrează în inima ta sfaturile mele!“

*Căci ele îți vor lungi zilele și anii vieții tale,
și-ți vor aduce multă pace.
Să nu te părăsească bunătatea și credincioșia:
leagă-le la gât, scrie-le pe tăblița inimii tale.
Și astfel vei câpăta trecere și minte sănătoasă,
înaintea lui Dumnezeu și înaintea oamenilor“ (Prov. 3:1-4).*

Nu uita că oamenii tânjesc după cineva care să le dorească binele. Fă binele și vei fi iubit:

*Bunătatea și credincioșia păzesc pe împărat,
și el își întărește scaunul de domnie prin bunătate“ (Prov. 20:28).*

*„Când se înalță cei răi, fiecare se ascunde,
dar când pier ei, cei buni se înmulțesc“ (Prov. 28:28).*

*„Când se înmulțesc cei buni, poporul se bucură,
dar când stăpânește cel rău, poporul geme“ (Prov. 29:2).*

Nu uita că bunătatea este o răsplată în ea însăși. Fă binele de dragul binelui:

*„Omul milostiv își face bine sufletului său;
dar omul fără milă își tulbură însăși carnea lui“ (Prov. 11:17).*

Cei ce aduc soarele în viața altora vor trăi și ei în lumină.

Fii un standard de neprihănire pentru ceilalți

Și dacă ne place și dacă nu ne place, când suntem așezați în poziții de mare vizibilitate, viața noastră devine un model pentru ceilalți. Din această cauză, este bine să știm să ne purtăm „într-un chip vrednic de chemarea noastră.“ Există comportamente nedemne care sunt „sub poziția noastră“ și de care trebuie să ne ferim:

*„Împăraților le este scârbă să facă rău,
căci prin neprihănire se întărește un scaun de domnie“ (Prov. 16:12).*

*„Neprihănirea înalță pe un popor,
dar păcatul este rușinea popoarelor“ (Prov. 14:34).*

Fii categoric cu cei răi

Nu uita că iubirea binelui se arată și prin urârea răului.

*„Cel rău nu caută decât răscoală,
dar un sol fără milă va fi trimis împotriva lui“ (Prov. 17:11).*

*„Lovește pe batjocoritor și prostul se va face înțelept;
mustră pe omul priceput, și va înțelege știința“ (Prov. 19:25; 21:11).*

*„Un împărat înțelept vântură pe cei răi,
și trece cu roata peste ei“ (Prov. 20:26).*

„Cei ce părăsesc legea, laudă pe cel rău,
dar cei ce păzesc legea se mânie pe cel rău“ (Prov. 28:4).

„Mijloacele de vindecare pentru cel rău sunt bătăile
și vânățile până la rană“ (Prov. 20:30).

„Izgonește pe batjocoritor, și cearta se va sfârși,
neînțelegerile și ocările vor înceta“ (Prov. 22:10).

„Nu prin vorbe se pedepsește un rob,
câci chiar dacă pricepe, n-ascultă“ (Prov. 29:19).

Fii apărătorul celor mici și neputincioși

„Izbăvește pe cei târați la moarte
și scapă pe cei ce sunt aproape să fie junghiați.
Dacă zici: „Ah! N-am știut!“ ...
Crezi că nu vede cel ce cântărește inimile
și cel ce veghează asupra sufletului tău?
Și nu va răspândi El fiecăruia după faptele lui?“ (Prov. 24:11-12).

Foarte puțini mai știu astăzi că pe acest text se bazează „dreptul de grațiere“ pe care îl acordă societatea americană președinților și guvernantorilor! În societățile cu mare influență creștină, nici un om nu este executat înainte de a avea dreptul să ceară clemență de la „scaunul suprem“ de dreptate sau de autoritate.

Nu fii lacom

„Cel lacom stârnește certuri,
dar cel ce se încrede în Domnul este săturat din belșug“ (Prov. 28:25).

„Un voievod fără pricepere își înmulțește faptele de asuprire,
dar cel ce urăște lăcomia își lungeste zilele“ (Prov. 28:16).

Nu primi mită

Diferența dintre mită, interzisă, și daruri, recomandate, este că mita urmărește strâmbarea dreptății, în timp ce darurile sunt „lubrificantul“ care face mașinăria să meargă mai bine.

„Cel rău primește daruri pe ascuns,
ca să sucească și căile dreptății“ (Prov. 17:23).

„Nu este bine să căuți la fața oamenilor;
chiar și pentru o coajă de pâine poate un om să se dedea la păcat“ (Prov. 28:21).

Păstrează disciplina

„Slujitorul pe care-l răsfeți din copilărie,
la urmă ajunge de se crede fiu“ (Prov. 29:21).

Americanii spun: „Familiarity brews contempt!“ Păstrează clare delimitările și îndatoririle specifice poziției.

Fugi de imoralitate

Puterea, banii și femeile corup inimile oamenilor. Uneori, puterea absolută corupe în mod absolut.

*„Nu-ți da femeilor vlagă,
și dezmierdările tale celor ce pierd pe împărați!“ (Prov. 31:3).*

*„Omul care nu este stăpân pe sine,
este ca o cetate surpată și fără ziduri!“ (Prov. 25:28).*

Imoralitatea a provocat mai multe morții timpurii decât orice alt defect de caracter. Cel care-și folosește poziția de autoritate pentru a păcătui și pentru a-i face și pe alții să păcătuiască nu vor ajunge „vârsta perilor albi“:

*„Omul asupritor amăgește pe aproapele său,
și-l duce pe o cale care nu este bună.
Cine închide ochii, ca să se dedea la gânduri stricate,
cine-și mușcă buzele, a și săvârșit nelegiuirea.
Perii albi sunt o comună de cinste,
ea se găsește pe calea neprihănirii.
Cel încet la mânie prețuiește mai mult decât un viteaz,
și cine este stăpân pe sine,
prețuiește mai mult decât cine cucerește cetăți!“ (Prov. 16:29-31).*

Fugi de beție

*„Nu se cade împăraților, Lemuele,
nu se cade împăraților să bea vin,
nici voievozilor să umble după băuturi tari,
ca nu cumva să uite legea,
și să calce drepturile tuturor celor nenorociți!“ (Prov. 31:4-5).*

Fii apărătorul celor neputincioși

Mărimea influenței pe care o avem asupra altora depinde de grija pe care le-o purtăm. Statul trebuie să se îngrijească de cei neputincioși. O zicală spune că „la barza cioară Dumnezeu îi face cuib!“ Cel ce deține privilegiul de a manevra pârghiile puterii trebuie să aibă grijă ca ele să nu-i zdrobească pe cei lipsiți de abilitatea de a se descurca singuri.

*„Nu despuia pe sărac, pentru că este sărac,
și nu asupri pe nenorocitul care stă la poartă!
căci Domnul le va apăra pricina lor,
și va despuia viața celor ce-i despoaie!“ (Prov. 22:22-23).*

*„Cine își bate joc de cel sărac, își bate joc de Cel ce l-a făcut;
cine se bucură de o nenorocire, nu va rămâne nepedepsit!“ (Prov. 17:5).*

*„Deschide-ți gura pentru cel mut, pentru pricina tuturor celor părăsiți!
Deschide-ți gura, judecă cu dreptate,
și apără pe cel nenorocit și pe cel lipsit“ (Prov. 31:8-9).*

*„Nu muta hotarul văduvei, și nu intra în ogorul orfanilor,
căci răzbunătorul lor este puternic:
El le va apăra pricina împotriva ta“ (Prov. 23:10-11).*

Fii neprihănit

Fiecare om alege cum vrea să „intre în istorie“:

*„Pomenirea celui neprihănit este binecuvântată,
dar numele celor răi putrezește“ (Prov. 10:7).*

Faptul că Iuda a fost un vânzător nemernic a atașat de sonoritatea acestui nume o conotație negativă. Puțini mai știu astăzi că „Iuda“ înseamnă de fapt „laudă“ și că a fost preferatul lui Dumnezeu în linia mesianică!

10.

ÎNTELEPTUL ÎN SUBORDONARE

Uneori în raport cu pozițiile de cinste nu suntem cei ce le ocupă, ci cei ne înfățișăm înaintea celor ce le ocupă. Și atunci, ni se cere o mare măsură de înțelepciune în comportament. Cineva remarca diferențele dintre poziția de șef și cea de subaltern astfel: „Dacă ești patron, fă-te uneori că nu vezi; dacă ești angajat, fă-te uneori că nu auzi.“

Spurgeon, marele predicator englez, a spus: „Se cere mult mai multă înțelepciune să poți fi „al doilea“ decât să fi „șeful“! Orice nerod poate face pe șeful, dar pentru a fi „al doilea“ se cere o inteligență de ordin superior!“ Cel ce nu știe să se supună, nu are dreptul nici să conducă.

Cel care slujește cu înțelepciune poate ajunge să împartă bunăstarea celor pe care-i slujește:

„Un argat cu minte stăpânește peste fiul care face rușine, și va împărți moștenirea cu frații lui“ (Prov. 17:2).

Slujește cu înțelepciune

Nu contează numai cât de ocupat ești, ci și care este lucrul cu care ești ocupat. Albina este lăudată. Țânțarul, oricât de harnic ar fi, numai de palme are parte.

**„Un împărat are plăcere de un slujitor chibzuit,
dar pe cel de ocară, îl atinge mânia lui“ (Prov. 14:35).**

Deși pare paradoxal, în practică, poziția de subordonare poate avea ... ultimul cuvânt! Dumnezeu a rânduit în mecanismele sociale o poziție dominantă și una „dominată.“ Cea dominantă este poziția de decizie, dar cea dominată este poziția de ... influență! Soțiile noastre știu cum nu se poate mai bine acest lucru.

De fapt, există un punct de vedere din care „slujirea“ este universală. Ea face parte din caracteristicile vieții noi, de calitate veșniciei. Domnul isus a venit printre noi să o ilustreze:

„Știți că cei priviți drept cârmuitori ai neamurilor, domnesc peste ele, și mai marii lor le poruncesc cu stăpânire. Dar între voi să nu fie așa. Ci oricare va vrea să fie mare între voi, să fie slujitorul vostru; și oricine va vrea să fie cel dintâi între voi, să fie robul tuturor. Căci Fiul omului n-a venit să I se slujească, ci El să slujească, și să-și dea viața răscumpărare pentru mulți!“ (Marcu 10:42-45).

Apostolul Pavel ne-a recomandat viața de slujire în capitolul 4 din epistola către Efeseni. Acolo, el vorbește despre transformările petrecute în viața celui credincios, despre „dezbrăcarea de omul cel vechi“ și despre „îmbrăcarea cu omul cel nou, făcut după chipul lui Dumnezeu“ (Efes. 4:20-24).

Caracteristicile vieții noi în care a intrat cel credincios sunt:

1. „umblarea în adevăr“ (4:24b-32)
2. „umblarea în dragoste“ (5:1-7)
3. „umblarea în lumină“ (5:8-14)
4. „umblarea în înțelepciune“ (5:15-20)
5. „umblarea în supunere“ (5:21-6:9)
6. „umblarea în biruință“ (6:10-20)

Este bine să subliniem că atunci când ajunge la „umblarea în supunere“, apostolul Pavel ne spune că toți trebuie să trăim în supunere. Aici nu este vorba de supunerea pe care o datorăm Domnului (Iacov 4:7), ci de supunerea reciprocă pe care ne-o datorăm unul altuia, „Supuneți-vă unii altora“ (Efes. 6:21).

Să zăbovim puțin asupra acestei realități în care vrea să ne ducă Domnul. „Stăpânirea“ ne dă iluzia trăiri într-o lume unde totul este mai puțin valoros decât „prețioasa“ noastră persoană. Viața de „supunere“ înmobilează caracterul și-i dăltuiește devenirea. Supunerea ne înfrățește cu toți și scoate la suprafață diamantele inimii. Ea ne transformă pe toți în „samariteni milostivi“, care, și atunci când trec prin „valea plângerii, o prefac într-un loc plin de izvoare“ (Ps. 84:6).

Definiția supunerii

A te supune înseamnă a considera pe altul mai presus decât tine însuși și a te subordona lui. În limbajul folosit de Pavel, această definiție sună așa: „Fiecare din voi să se uite nu la foloasele lui, ci și la foloasele altora“ (Fil.2:4). În pasajul din care a fost luată această definiție, Pavel merge mai departe dându-ne exemplul suprem de supunere în persoana Domnului Isus: „El, măcar că avea chipul lui Dumnezeu, totuși n-a crezut ca un lucru de apucat să fie deopotrivă cu Dumnezeu, ci s-a dezbrăcat de Sine însuși și a luat un chip de rob, ...“ (Fil. 2:6-7)

Supunerea în structurile tradiționale

Dumnezeu este un Dumnezeu al „rînduiei“ (1 Cor. 14:33) și El a rînduit în lume structuri care să garanteze pacea și stabilitatea. În cadrul acestor structuri rînduite de Dumnezeu, ni se cere tuturor o viață de supunere: „Oricine să fie supus stăpînilor celor mai înalte, căci nu este stăpînire care să nu vină de la Dumnezeu“ (Rom. 13:1).

Ca structuri tradiționale rînduite de Dumnezeu putem enumera: Statul, dregătoriile, familia și Biserica.

Caracterul general al supunerii

Spre deosebire de părerea celor ce cred că supunerea este o fațetă negativă a vieții de exploatare din acest veac păcătos, Biblia ne spune că supunerea este o constantă a vieții divine și că cine intră în părtășia lui Dumnezeu intră într-o viață de supunere. Dumnezeu vrea ca toți oamenii să trăiască o viață de supunere. „Supuneți-vă unii altora“ este norma cerului. Dacă pe pămînt, visul firii pămîntești este să stăpînească, în cer dorința celui ajuns acolo este să se supună. Într-un sens pe care-l vom vedea imediat, acolo nu se mai poate vorbi despre cine stăpînește și cine se supune, căci toți copiii lui Dumnezeu se supun „unui altora.“

În Biserică, trebuie să ne familiarizăm încă de pe acum cu o astfel de viață. Fiecare din noi trebuie să învățăm să ne supunem.

Dublul caracter al supunerii:

Biblia vorbește despre o supunere „în ascultare“ și o supunere „în slujire.“ În toate structurile rînduite de Dumnezeu există două poziții caracteristice: poziția *dominantă* care se supune celorlalți printr-o viață de slujire, și poziția *dominată* chemată să se supună celei dintîi printr-o viață de ascultare.

Exemplul Statului

Prin vot, cetățenii Statului aleg un președinte pe care făgăduiesc să-l asculte. Cu prilejul instalării în funcție, prima declarație pe care o face cel

ales este că „se va consacra slujirii poporului și că nu va da odihnă ochilor lui pînă ce ... etc., etc.“

Poporul îl consideră pe președinte „important“ și-l ascultă, și reciproc, președintele consideră poporul „important“ și se jertfește pe altarul slujirii. Nimeni nu a auzit despre un președinte care să slujească doar 8 ore pe zi. El nici nu este plătit cu ora. În mod paradoxal, cu cît cineva este înălțat mai mult în autoritate, cu atît i se pretinde o măsură mai mare de renunțare de sine și de consacrare.

Dublul caracter al supunerii nu alterează cu nimic egalitatea dintre cel ales și ceilalți în fața Legii. Din acest punct de vedere, și președintele și cetățenii sunt egali. Nimeni nu are statut de excepție. Valoarea lor este aceeași chiar dacă poziția și responsabilitățile lor sunt deosebite.

Exemplul familiei

Pasajul din Efeseni 5:21 pînă la 6:9 ne vorbește despre supunerea din cadrul vieții de familie. El începe cu declarația: „Supuneți-vă unii altora în frica lui Christos“ (5:21) și continuă cu lămurirea vieții de supunere dintre soț și soție și dintre părinți și copii.

În căsnicie, soțul are poziția dominantă și este chemat la o viață de slujire, în timp ce soția are poziția dominată și este chemată la o viață de ascultare. Pentru a transmite mai bine aceste realități, Pavel folosește exemplul lucrării lui Christos cu Biserica. Ca și cap al Bisericii și Domn al ei, Christos, din poziția dominantă, S-a aplecat să slujească și „S-a dat pe Sine pentru ea“ (5:25).

Din poziția ei, ca parte dominată, Biserica este chemată să-L asculte pe Christos în totul.

La fel este în viața de familie: Deși între cei doi soți nu există deosebiri valorice, Dumnezeu i-a așezat în poziții diferite în cadrul tiparului vieții de familie. Întrebarea clasică: „Cine se supune și cui?“ trebuie eliminată. În sensul biblic, și soțul și soția sunt chemați la „umblarea în supunere.“ Soția trebuie să se supună *în ascultare*, iar soțul trebuie să se supună *în slujire*. Această exprimare sună mult mai corect decît ceea ce se predică de obicei la nunți, și anume că „soția trebuie să se supună, iar soțul trebuie să iubească“. Lucrurile nu stau chiar așa. Amîndoi sunt chemați la iubire și tot amîndoi sunt chemați la supunere. Iubirea trebuie arătată însă prin fapte. Christos a iubit așa de mult Biserica încît „S-a dat pe Sine pentru ea“.

Un soț creștin este chemat să se dedice 24 de ore pe zi slujirii soției sale, iar ea este chemată să-l asculte „în toate lucrurile“ (5:24). Necazul este că Diavolul ne-a învățat să schimbăm tiparul așezat de Dumnezeu și am ajuns astăzi ca soția să pretindă să fie ascultată, iar soțul să pretindă să i se slujească (!!!).

Teoretic însă, niciodată n-a fost vorba despre așa ceva! Legămîntul solemn depus cu ocazia cununiei i-a spus soției să se supună și soțului să

slujească. Chiar și declarațiile de dragoste, atunci când sunt izvorâte dintr-o inimă curată, îi așează pe oameni în ordinea stabilită de Dumnezeu. Când iubește, fata este gata să asculte și să meargă oriunde cu iubitul ei, în timp ce băiatul este gata, într-o atitudine de slujire, să-i aducă până și ... luna de pe cer (!).

Cine și-ar putea închipui un schimb de cuvinte în care băiatul să se angajeze că va fi ascultător toată viața, iat fata că îi va purta de grijă în toate lucrurile ?

Femeia nu-și pierde din valoare atunci când ascultă. Ea se împlinește pe sine, urmându-și destinul fixat de Dumnezeu. Nici bărbatul nu se dezonoarează atunci când își slujește nevasta. Dumnezeu i-a arătat în Christos cât de frumoasă și înălțătoare este o astfel de misiune.

Tot în familie se manifestă și cealaltă formă de supunere reciprocă: aceea dintre părinți și copii. Pavel spune: „*Copii ascultați în Domnul de părinții voștri, căci este drept*“ (6:1). De data aceasta poziția **dominantă** este ocupată de părinți, în timp cea **dominată** de copii.

În acest tipar, copiii sunt chemați la o viață de supunere prin ascultare, iar părinții la una de supunere prin slujire și sacrificii. Probabil că cele mai mari exemple de sacrificiu personal sunt prezente în viața de creștere a copiilor. Noaptea nedormite, oboseala, renunțările nenumărate și adesea nemăsurate sunt faptele eroice săvârșite din dragoste.

„Meseria“ de părinte se întinde pe întreaga durată a zilei. Este adevărat că mai există și „tată de duminică“, dar așa ceva este o încălcare a tiparului lui Dumnezeu pentru viața de familie. De multe ori, rebeliunea copiilor nu este altceva decât deghizarea un strigăt disperat după un drept acordat de Dumnezeu prin creație: dreptul de a fi ținta preocupărilor majore ale părinților. Printr-o foarte naturală reacție, când preocuparea părinților pentru copii scade, se micșorează și ușurința cu care copiii acceptă să li se supună.

„Și voi, părinților, nu întăriți la mînie pe copiii voștri“ (6:4) spune Pavel. Supunerea copiilor față de părinți rămîne însă o împlinire a datoriei lor față de Domnul. „Copii ascultați în Domnul de părinții voștri.“

Exemplul Bisericii

Același tipar al dublei supuneri există și în viața Bisericii. Deși toți suntem egali în valoare și deși toți suntem chemați în aceeași lucrare de slujire a lui Christos, există poziții diferite pe care suntem chemați să le ocupăm în Biserică. Pavel spune că: „Sunt felurite daruri, dar este același Duh; sunt felurite slujbe,“ ...și „sunt felurite lucrări“ (1 Cor. 12:4,5).

Unora li s-a încredințat slujba „privegherii“ peste turma lui Christos. Aceștia sunt cei ce „se ostensesc între voi“, „care vă cîrmuiesc în Domnul și care vă sfătuiesc“ (1 Tes. 5:12). Petru se consideră un astfel de slujitor (1 Petru 5:1-4). Credincioșii din categoria celor chemați la astfel de slujiri devin pentru Biserică „mai marii voștri care v-au vestit Cuvîntul lui

Dumnezeu“ și cei „care priveghează peste sufletele voastre“ (Evrei 13:7,17). Putem numi poziția lor: **dominantă**. Față de ei, cei din adunare sunt îndemnați să accepte poziția **dominată**, adică să asculte, „să le fie supuși“ și „să-i prețuiască nespun de mult, în dragoste, din pricina lucrării lor“ (Evrei 13:17, 1 Tes. 5:13).

Bineînțeles că și în Biserică, ca și în familie sau societate, tiparul stabilit de Dumnezeu poate fi pervertit și transformat în pricină de ceartă. Deosebiri poziționale pot fi interpretate fals ca deosebiri valorice. Christos nu a hotărât însă așa. Când ucenicii se certau pentru întâietate, Domnul Isus le-a spus: „Știți că cei priviți drept cîrmuitori ai neamurilor, domnesc peste ele, și mai marii lor le poruncesc cu stăpînire. Dar între voi să nu fie așa. Ci oricare va vrea să fie mare între voi, să fie slujitorul vostru; și oricine va vrea să fie cel dintîi între voi, să fie robul tuturor. Căci Fiul omului n-a venit ca să I se slujească, ci El să slujească și să-și dea viața răscumpărare pentru mulți“ (Marcu 10:43-45).

Ordinea așezată de Christos în Biserică este diferită de dezordinea existentă în lume. Păcatul a făcut ca „domnitorii“ neamurilor să-și uite menirea și să trăiască mai mult pentru ei înșiși. În Biserică nu trebuie să se împlină așa ceva. Cei din poziția dominantă n-au voie să uite că ei sunt chemați să se supună celorlalți printr-o viață de slujire. Apostolul Pavel a fost o ilustrare a slujirii în Biserică. El „s-a făcut robul tuturor“ ca să-i poată conduce la Christos (1 Cor. 9:19-23). Osteneala și necazurile slujirii lui îl îndreptățesc să fie considerat un „slujitor cu autoritate“ (2 Cor. 11:23-31).

Caracterul dublu al supunerii îi face pe „presbiteri“ să nu „stăpînească peste frați“, ci mai degrabă să îi slujească cu tot devotamentul. Slujitorii Bisericii sunt chemați să-și subordoneze interesele lor intereselor Bisericii. Păstorul adevărat este acela care-și paște turma, nu acela care se paște pe sine însuși. Grăsimea oilor, nu grăsimea lui îi va aduce laudă înaintea Domnului!

La rîndul lor, credincioșii sunt îndemnați să-și arate supunerea într-o viață de ascultare față de „presbiteri“. Nimeni n-are voie să trăiască în Biserică „cum vrea el.“ Supunerea față de Dumnezeu nu trebuie să fie folosită ca scuză pentru o viață scoasă de sub controlul celor din Biserică. „Presbiterii“ trebuie să se consacre slujirii, iar credincioșii trebuie să accepte autoritatea „presbiterilor“. Împreună, ei trebuie „să vegheze unii asupra altora“ (Evrei 10:24) și să „se supună unii altora.“

Necesitatea supunerii

Viața trăită în supunere este superioară tuturor celorlalte feluri de viețuire. Ar fi suficient să spunem că Dumnezeu însuși a ales-o ca formă de conviețuire în Împărăția lui cerească. Totuși chiar și pentru pămîntul acesta păcătoș viața trăită în supunere este singura formă de viață care se merită

trăită. Supunerea este o formă a dăruirii de sine motivată de dragoste. Stăpînirea este pornită din ură și dispreț.

Supunerea ne așează într-o lume în care tot ceea ce ne înconjoară are valoare. „În cinste, fiecare să dea întîietate celui alt“ (Rom. 12:10).

Slujește cu râvnă

Munca nu înjosește pe om; din păcate însă, unii oameni înjosesc munca. Cele mai mărețe înfăptuiri nu s-au realizat prin putere, ci prin perseverență.

*„Ca răcoreala zăpezii pe vremea secerișului,
așa este un sol credincios pentru cel ce-l trimite;
el înviorează sufletul stăpînului său“ (Prov. 25:13).*

N-ai decât două căi să ajungi în vârful unui stejar: să muncești cățărându-te sau să te așezi deasupra unei ghinde și ... să aștepti să crească.

Indira Gandhi a povestit ceva din copilăria ei: „Bunicul meu mi-a spus odată că există două categorii de oameni: cei ce muncesc și cei ce se laudă. Sfatul lui a fost să caut să fiu mereu în prima categorie, căci este mult mai puțină concurență.“

*„Cine îngrijește de un smochin va mânca din rodul lui,
și cine-și păzește stăpînul va fi prețuit“ (Prov. 27:18).*

Unul din frații din Biserica noastră m-a rugat să-l ajut într-o situație dificilă și delicată. Ca proprietar de companie, avea câțiva angajați care erau și ei creștini, membrii la noi. Observase la aceștia un fel de lipsă de respect și duh de nemulțumire pe fondul unei pretenții de a fi tratați altfel decât restul angajaților. Ei ar fi vrut să muncească mai puțin și să fie prețuiți mai mult decât ceilalți angajați ai companiei. Mi-a venit imediat în minte textul din 1 Timotei 6:1-2 și mi-am dat seama că rezolvarea propusă de Pavel este universal valabilă situațiilor în care subordonarea este cerută față de „frați în credință“:

„Toți cei ce sunt sub jugul robiei, să socotească pe stăpînii lor vrednici de toată cinstea, ca Numele lui Dumnezeu și învățătura să nu fie vorbite de rău. Iar cei ce au stăpâni credincioși, să nu-i disprețuiască, sub cuvânt că sunt „frați“, ci să le slujească și mai bine, tocmai pentru că cei ce se bucură de binefacerile slujbei lor sunt credincioși și prea iubiți. Învăță pe oameni aceste lucruri, și spune-le apăsător“ (1 Tim. 6:1-2).

Slujește cu teamă

*„Frica pe care o însuflă împăratul este ca răgnetul unui leu,
cine îl supără, păcătuiește împotriva sa însuși“ (Prov. 20:2).*

Slujește cu nevinovăție

„Cine iubește curăția inimii,

*și are bunăvoința pe buze,
este prieten cu împăratul“ (Prov. 22:11).*

Slujește cu modestie

*„Dacă stai la masă la unul din cei mari,
ia seama ce ai dinainte:
pune-ți un cuțit în gât, dacă ești prea lacom.
Nu pofti bucatele lui alese,
căci sunt o hrană înșelătoare“ (Prov. 23:1-3).*

Există două feluri de oameni: cei care atunci când intră într-o cameră spun: „Iată-mă! Am venit!“ și cei care când intră spun: „Hei! Aici erați!“

Nu căuta să te autopromovezi!

*„Nu te fâli înaintea împăratului,
și nu lua locul celor mari;
căci este mai bine să îți se zică: „Suie-te mai sus!“
decât să fii pogorât înaintea voievodului pe care ți-l văd ochii“ (Prov. 25:6-7)*

*„Nu este bine să mănânci multă miere:
tot așa, nu este o cinste să alergi după slava ta însuși“ (Prov. 25:27).*

Când unul dintre vicepreședinții băncii a murit, unul dintre asistenții mai tineri s-a grăbit să se înfățișeze înaintea șefului și l-a întrebat: „Credeți c-ar fi posibil ca să-i iau eu locul?“ „Eu sunt de acord“, a răspuns șeful, „dar trebuie să aranjezi cu cei de la morgă“.

*„Să te laude altul, nu gura ta,
un străin, nu buzele tale“ (Prov. 27:2).*

Fii răbdător și potolit în vorbire

*„Buzele neprihănite sunt plăcute împăraților,
și ei iubesc pe cei ce vorbește cu neprihănire.
Mânia împăratului este un vestitor al morții,
dar un om înțelept trebuie s-o potolească.
Seninătatea feței împăratului este viață,
și bunăvoința lui este ca o ploaie de primăvară“ (Prov. 16:13-15).*

Noul angajat se târî istovit lângă șeful său la terminarea primei zile de muncă și-l întrebă:

„Șefule, ești sigur că ai reținut cum mă cheamă?“

„Bineînțeles, te cheamă Simson“.

„Da, așa este, m-am temut că mă confuzi cu ... Samson!“

*„Prin răbdare se înduplecă un voievod,
și o limbă dulce poate zdrobi oase“ (Prov. 25:15).*

„Limba dulce este un pom de viață,

dar limba stricată zdrobește sufletul“ (Prov. 15:4).

Fii priceput la daruri

Darurile nu sunt tot una cu „mita“. Darurile atrag bunăvoința dregătorului pentru o cauză dreaptă. A ști când și cui să dai daruri este o mare dovadă de înțelepciune:

*„Darurile par o piatră scumpă în ochii celor ce le primesc:
ori încotro se întorc, izbâdesc“ (Prov. 17:8).*

*„Darurile unui om îi fac loc,
și-i deschid intrarea înaintea celor mari“ (Prov. 18:16).*

*„Omul darnic are mulți lingușitori,
și toți sunt prieteni cu cel ce dă daruri“ (Prov. 19:6).*

11.

ÎNTELEPTUL ÎN SUFERINȚE

Pe ușa unei capele scria: „Dacă aveți necazuri, intrați! Intrați și dacă nu aveți necazuri, ca să ne spuneți cum reușiți!“

Un prieten l-a sfătuit pe un altul: „Nu umbla cu lumânarea după necaz. Stai liniștit și așteaptă că te găsește el și singur.“

Pentru că trăim într-o lume căzută în păcat, fiecare dintre noi trece prin vremuri de suferințe. Uneori, ele sunt meritate, alteori, nemeritate.

Cel încăpățânat, cel rău, cel bârfitor, cel leneș, cel mincinos și cel dedat la imoralitate își atrag singuri asupra lor suferința. Cartea Proverbelor ne spune răspicat că după orice faptă rea urmează și o răsplată corespunzătoare.

Când ne-o facem „cu mâna noastră“, suferința este mai ușor de îndurat. Mult mai greu este când asupra noastră și asupra celor ce ne sunt dragi vin suferințe nemeritate, în fața cărora suntem complet nevinovați.

În aceste cazuri, este revolta noastră față de Dumnezeu justificată? Pățaniile lui Iov ne arată că putem fi sinceri în nedumerirea și protestele noastre și că, în final, vom învăța fiecare că suferința are uneori ca scop să ne apropie și mai mult de Dumnezeu și să modeleze în noi trăsături unice pe care numai suferința poate să le dăltuiască. Sub loviturile ei, avem ocazia să creștem în asemănarea cu „omul durerii“, Isus Christos. Înteleptul știe că:

Suferința este o parte integrantă a vieții

Dacă vrei să ocupi un loc sub soare, trebuie să te aștepți din când în când să ți se ardă pielea.

*„Nu întinde curse, nelegiuitule,
la locuința celui neprihănit,*

**și nu-i tulbura odihna.
Căci cel neprihănit de șapte ori cade și se ridică,
dar cei răi se prăbușesc în nenorocire“ (Prov. 24:16).**

Se vede clar din acest text că și neprihănitul și cel rău au parte să fie „trântiți“ de circumstanțele vieții. Din cauza căderii, Dumnezeu i-a blestemat pe primii oameni și a făcut din suferință o parte integrantă a existenței lor (Gen. 3:16-19). Există unii care spun: „Dacă există Dumnezeu, de ce există suferința?“ Sărmani ignoranți, citiți Geneza și veți afla. Suferința nu este dovada că Dumnezeu nu există, ci tocmai proba că cine caută să scape de sub autoritatea Lui o sfârșește prost! Suferința nu este pedeapsa unui Dumnezeu rău, ci justiția unui Dumnezeu drept. Ea nu evidențiază lipsa lui de dragoste, ci lipsa noastră de ascultare.

Mulți oameni au o fobie nejustificată împotriva suferinței. Într-o lume în care toți sunt chemați să sufere, ei ar vrea să fie singurii care să poarte un fel de pașaport cu dispensă specială. Ei nu tebuie să sufere!

Sigur, tragediile inutile trebuie evitate cu orice preț, dar ... există o doză de bine care nu se poate obține decât din distilarea suferințelor.

Milton și-a scris cele mai frumoase poezii doar după ce a orbit.

Bethoven și-a scris unele din cele mai mari capodopere după ce a surzit.

Filosoful german Kant, care a suferit de o boală incurabilă, ne-a lăsat scris următorul comentariu: „Am ajuns să-mi stăpânesc suferința și reușesc să n-o mai las să-mi influențeze gândurile și sentimentele. Am reușit să o ignor, de parcă ar fi o problemă care-l privește pe un altul.“

William Wilberforce, eroul luptei împotriva sclaviei din imperiul britanic, n-ar fi putut rezista nici o singură zi fără calmante împotriva durerii, dar s-a străduiut întotdeauna să ia cea mai mică doză cu putință.

Henry Stanley, crescut într-un orfelinat sărăcăcios, a deprins acolo tăria și rezistența necesare pentru a-l căuta și găsi pe Livingstone în jungla Africii.

Kernan, născut fără mâini și picioare dezvoltate deplin, a perseverat și a ajuns membru în Parlamentul Angliei.

Solzhenitsyn a scris: „Fii binecuvântată tu, închisoare.“ Anii petrecuți acolo i-au dat tăria de caracter necesară pentru a lupta împotriva comunismului.

Suferința nu este întotdeauna de natură fizică. Există și o suferință a sufletului, uneori cu mult mai greu de îndurat decât suferințele trupului. Aceste dureri ale inimii pot fi provocate de dorințe și năzuințe neîmplinite:

**„O nădejde amânată îmbolnăvește inima,
dar o dorință împlinită este un pom de viață“ (Prov. 13:12).**

Alteori, durerile sufletului sunt produse de niște copii neascultători:

**„Un fiu înțelept este bucuria tatălui,
dar un fiu nebun este mâhnirea mamei sale“ (Prov. 10:1).**

Există și suferințe ale dezrădăcinării:

*„Ca pasărea plecată din cuibul ei,
așa este omul plecat din locul său“ (Prov. 27:8).*

Acestea sunt alinate de vești „de acasă“:

*„Ca apa proaspătă pentru un om obosit,
așa este o veste bună venită dintr-o țară îndepărtată“ (Prov. 25:25).*

Am stat odată să reflectez asupra valorii inestimabile care se găsește în „lucrurile sfărâmate“. Ulcioarele sfărâmate au dat la iveală lumina necesară biruinței (Jud. 7:19-21); pâinea frântă a saturat mulțimile flămânde (Matei 14:19-21); vasul de alabastru spart a răspândit parfumul care a umplut casa (Marcu 14:3,9); iar trupul frânt a adus salvarea tuturor ce cred și-L primesc ca Mântuitor (Isaia 53:5-6, 12; 1 Cor. 11:24) Și câte alte lucruri ar putea face Cel ce s-a frânt dacă I-am da Lui nădejtile noastre spulberate, visele noastre sparte și inimile noastre zdrobite?

Geniul se poate forma în liniștea bibliotecilor, dar tăria de caracter este de multe ori rezultatul unei vieți trăite „pe nicovala suferinței.“

Să nu uităm că Fiul lui Dumnezeu a fost numit „om al durerii și obișnuit cu suferința“! A devenii creștin înseamnă, cel puțin în parte, a accepta să suferi împreună cu Christos. Suferința este o unealtă în mâna lui Dumnezeu. Ea poate fi:

1. O pedeapsă în care este ascunsă o corectare

Multe din bolile noastre sunt un fel de „taxe“ pe care le plătim pentru poftele noastre nesăbuite.

*„Biciul este pentru cal, frâul pentru măgar,
și muiaua pentru spinarea nebulilor“ (Prov. 26:3).*

Apostolul Pavel ne spune că cei ce n-au liniște până se îmbuibază în bogății „se străpung singuri cu o mulțime de chinuri“ (1 Tim. 6:10). Acest lucru fusese deja spus în cartea Proverbelor:

*„O inimă liniștită este viața trupului,
dar pizma este putrezirea oaselor“ (Prov. 14:30).*

Orice neascultare se plătește! Orice deviație de la calea pe care merge Păstorul cel Bun, va atrage asupra noastră „mângâierea“ toiagului și a nuielei! Dacă nu vrei să ai parte de „nuia“ rămâi pe calea ascultării depline:

*„Nu te socoti singur înțelept;
teme-te de Domnul, și abate-te de la rău!
Asta va aduce sănătate trupului tău,
și răcorire oaselor tale“ (Prov. 3:7-8).*

Adu-ți aminte ce scrie în cartea lui Iov, acest veritabil manual al celor ce trec prin suferințe:

„Și prin durere este muștrat omul în culcușul lui,

când o luptă necurmată îi frământă oasele.
Atunci îi este greață de pâine,
chiar și de bucatele cele mai alese.
carnea i se prăpădește și piere,
oasele care nu i se vedeau rămân goale;
sufletul i se apropie de groapă,
și viața de vestitorii morții.
Dar dacă se găsește un înger mijlocitor pentru el,
unul din miile acelea care vestesc omului
calea pe care trebuie s-o urmeze,
Dumnezeu Se îndură de el și zice îngerului:
„Izbăvește-l, ca să nu se pogoare în groapă;
am găsit un preț de răscumpărare pentru el!“
Și atunci carnea lui se face mai fragedă ca în copilărie,
se întoarce la zilele tinereții lui.
Se roagă lui Dumnezeu,
și Dumnezeu îi este binevoitor,
îl lasă să-I vadă Fața cu bucurie,
și-i dă înapoi nevinovăția.
Atunci, el cântă înaintea oamenilor, și zice:
„Am păcătuit, am călcat dreptatea,
și n-am fost pedepsit după faptele mele;
Dumnezeu mi-a izbăvit sufletul ca să nu intre în groapă,
și viața mea vede lumina!“
Iată, acestea le face Dumnezeu, de două ori,
de trei ori, omului, ca să-l ridice din groapă,
ca să-l lumineze cu lumina celor vii“ (Iov 33:19-30).

2. O experiență prin care Dumnezeu ne încearcă puterea

Încercarea este șansa de a ne cunoaște puterile sau ... lipsa lor.

„Dacă slăbești în ziua necazului, mică ți-e puterea“ (Prov. 24:10).

Fata fratelui Tonoiu, devenită prin căsătorie Cernucan n-a fost nici ea scutită de grele încercări, deși venise în America iluziilor cu câțiva ani buni mai înainte. Când simțea că nu mai poate, se așternea pe scris „acasă“, lui tata. Răspunsurile călătoreau înapoi, pline de dragoste și îngreuiate de înțelepciune: „Nu mă mir că ți-este mai greu și ai și mai multe necazuri. Asta înseamnă că Dumnezeu te promovează într-o clasă superioară. La grădiniță mai mult ne jucăm. Când ajungem la școală încep materiile mai grele, dar de abia la liceu și la facultate dăm cu adevărat de „greu“. Dacă-mi scrii că ai necazuri, eu mă bucur. Înseamnă că Dumnezeu te-a găsit vrednică. Ești mai mare în ochii Lui și te pune la teste mai complicate. Nu uita să privești viața ca pe o școală a uceniciei. Dumnezeu ne desăvârșește prin suferințe. Ca și pe Fiul Său de altfel.“

Când este provocată de confruntarea cu cel rău, suferința trebuie îndurată și folosită pentru binele altora. Cine a predicat biruință în vremuri de pace, trebuie să fie gata de luptă în vremuri de înclăștare. Altfel, mărturia noastră este echivocă și ineficientă:

*„Ca o fântână tulbure și ca un izvor stricat,
așa este cel neprihănit care se clatină înaintea celui rău“ (Prov. 25:26).*

Am observat încă din copilărie că zmeul se înalță întotdeauna împotriva vântului și că ajunge cu atât mai repede sus cu cât vântul este mai tare.

3. O încercare a gradului de încredere în Dumnezeu

Domnul ne duce la apă adâncă nu ca să ne înece, ci ca să ne învețe să înotăm.

*„Încrede-te în Domnul din toată inima ta
și nu te bizui pe înțelepciunea ta!
recunoaște-L în toate căile tale,
și El îți va netezi cărările“ (Prov. 3:5).*

O altă amintire despre fratele Wurmbrand o am dintr-o altă situație grea, când moara suferințelor și tăvălugul îngerărilor au venit peste familia noastră. Medicii descoperiseră că soția mea, Daniela, are un nodul tare în sânul drept și planificaseră o biopsie. M-am întilnit cu fratele Richard pe firul telefonic, nemaiavînd nici răbdarea și nici timpul necesar să mai alerg pînă la dînsul. M-a surprins foarte repede, așa cum făcea de obicei, cu pornirile dumnealui greu de prevăzut. În loc să mă mîngîie așa cum nădăjduiam, mi-a spus brusc: „Haide să ne rugăm!“ L-am auzit atunci, prin firul telefonic, rostind una dintre cele mai interesante rugăciuni pe care mi-a fost dat să le aud vreodată. Cuvintele ei mi s-au înfipt ca fierul aprins peste pielea marcată, lăsînd în urma lor o urmă de neșters. Iată-le: „Doamne, Dumnezeul lui Avraam, Isaac și Iacov. Iartă-ne că te deranjăm cu un fleac ca acest boț mic de carne. Tu conduci universul și galaxiile de milioane de stele și sori, și noi te deranjăm cu o problemă mică ca a noastră. Te rog însă să o rezolvi Tu pentru că noi nu o putem rezolva nici pe asta. Te rog să-i dai sănătate soției lui Daniel și îți mulțumim că Tu ne iubești și ne vrei binele. Amin!“

Apropo de rugăciune pentru cei bolnavi, eram în primii mei ani de America și Domnul îmi deschisese o ușă de har ca să pot studia și învăța din experiențele Bisericii „Grace Community Church“ din Panorama City. Pentru doi ani am fost cooptat alături de cei 43 de păstori ai Bisericii și în fiecare marți dimineața ne adunam pentru studiu, rugăciune, informare și părtășie. În vremea aceea a venit mama din România ca să fie operată de cancer. Tristețea de pe fața mea a fost repede observată de ceilalți și a trebuit să le spun necazul care mă lovise. Știind că am nevoie de întărire și dîndu-și seama că am un respect deosebit față de John MacArthur, păs-

torul învățător al adunării, moderatorul grupului a spus: „John, nu vrei să te rogi tu pentru Daniel și mama lui“. În sala aceea 44 de capete s-au plecat umile și am auzit una dintre acele rugăciuni scurte și pline de miez, din care nu poți scoate nimic și la care nu mai ai nimic de adăugat: „Doamne, Tatăl nostru prin Domnul Isus Mîntuitorul nostru îți mulțumim că soarta noastră este în mîna Ta. Te rog să-l convingi pe Daniel în tulburarea în care se află că Tu ești prea puternic ca să se poată întîmpla ceva fără aprobarea Ta și că Tu ești prea bun ca să lași să se întîmple ceva care să fie spre răul copiilor Tăi. Mulțumim pentru slava pe care o vei manifesta și în această împrejurare. În numele lui Isus. Amin.“ N-a fost de loc o rugăciune sentimentală. Cel puțin aparent. Mama mea a mai trăit încă cincisprezece ani după această rugăciune și pot mărturisi că am experimentat din plin și atotputernicia Domnului și bunătatea Lui.

4. O ocazie de creștere spirituală:

Unii oameni fac probleme, dar și unele probleme fac ... oameni. Adversitățile au capacitatea de a trezi calități latente surprinzătoare ale sufletului, care altfel ar dormita în amorteală.

În timpul încercărilor unora le cresc aripi; alții cumpără cărje ... Același soare care topește gheața întărește nămolul.

Dumnezeu este mult mai interesat în caracterul nostru decât în confortul nostru. El are ca scop nu să ne întărească în trup, ci să ne desăvârșească în spirit. Loviturile vieții nu sunt numai distructive, ci și constructive; ca loviturile ciocanului în dalta unui sculptor priceput. După mulți ani petrecuți pe nedrept în închisoare, N. Steinhardt scrie: „Contactul cu suferința nu înobilează dacă ea devine motiv de auto-compătimire, autococolșire, egocentrism, cult al eului pătimitor.“

*„Fiule, nu disprețui mustrarea Domnului,
și nu te mâhni de pedepsele Lui.
căci Domnul mustră pe cine iubește,
ca un părinte pe copilul pe care-l iubește!“ (Prov. 3:11-12)*

Cele mai durabile impresii le fac cuvintele ascultate în vreme de adîncă sensibilizare provocată de o suferință sau de un necaz. În Februarie 1992, după o călătorie în Pensilvania, m-am întors acasă cu o tulburare a vederii la ochiul stîng. M-am grăbit să-mi vărs necazul către familia Wurmbrand și dînsul mi-a înlesnit o vizită la un specialist din Pachistan, convertit de curînd la creștinism și botezat. Înainte însă de a ajunge la doctor, fratele Richard mi-a spus: „Bagă de seamă Brînzei, că uneori o vedere prea bună ne împiedică să vedem adevăratele frumuseți din viață. Eu am călătorit în peste 50 de țări, dar cele mai frumoase lucruri nu le-am văzut în țările pe care le-am vizitat, ci înlăuntrul meu. Caută să vezi Împărăția lui Dumnezeu înlăuntrul tău și să te bucuri de frumusețea ei și a Împăratului ei“. În spaima care mă stăpînea, la gândul că sunt pe cale să-mi pierd vederea, îmi vedea să-i

răspund scurt și nepolitic: „În veci amin! Dar să știți că tot mă duc la doctor“. Nu de predici aveam eu nevoie în ceasul acela!

Abea după ce am rămas singur am înțeles tâlcul ascuns al cuvintelor lui. Fratele Richard observase repede că problema mea cea mare nu era la ochi, ci la inimă. Panica mea dădea pe față o lipsă de încredere în Domnul și o pierdere prea ușoară a liniștii pe care ar trebui să ne-o dea credința. Am înțeles că trebuie să mă uit mai atent în mine însumi și să-L las pe Împăratul meu să facă ce vrea El în Împărăție. Într-adevăr, uneori o vedere prea bună în afară ne fură de capacitatea de a vedea în lăuntru nostru lucrurile minunate ale Domnului. „Doamne, dă-mi ochi să văd frumusețea lucrării Tale în mine!“.

Botaniștii ne spun că arborii au neapărată nevoie de vânturile puternice din Februarie și Martie care le răsucesc trunchiurile și le fac loc rădăcinilor să pătrundă și mai adânc în pământ. Fără rafalele nemiloase, frunzele n-ar avea de unde să primească hrana necesară. Tot așa avem și noi nevoie de adversitățile vieții pentru a ne dezvolta resursele interioare de caracter. O perioadă furtunoasă de necazuri și de încercări poate fi doar preludiul unei primăveri în care viața își va redobândi frumusețea și rodnicia. Se cade să învățăm să privim prin credință dincolo de aspectul superficial al lucrurilor și să acceptăm răul ca pe o necesară pregătire a binecuvântărilor viitoare.

5. O ocazie de a-ți cunoaște adevărații prieteni:

*„Neliniștea din inima omului îl doboară,
dar o vorbă bună îl înveselește“ (Prov. 12:25).*

*„Prietenul adevărat iubește oricând,
și în nenorocire ajunge ca un frate“ (Prov. 17:17).*

Ceasul încercării îți dă posibilitatea să faci deosebirea între cunoscuți și ...prieteni.

23 August 1997. O zi „caracteristică“ în viața de lucrător cu Evanghelia printre emigranții români din Los Angeles. Dimineața, am participat la o înmormântare a unei surori din biserica pentecostală „Bethel“ din Fullerton. Am predicat Evanghelia împreună cu fratele Nelu Pruneanu și cu un seminarist venit în vizită de la Seminarul Pentecostal din București. După amiază, cam pe la ora 4, am primit un telefon de la sora Eugenia Avramescu, soția preotului ortodox din Anaheim. Era agitată. Mă suna din casa unei familii care venise doar de câteva zile. Copilul ei în vârstă de opt anișori era bolnav: febră mare și dureri abdominale. „Dacă-l ducem la „Urgență“, n-au asigurare medicală și costă foarte mult“, mi-a spus dânsa. „Nu știți pe cineva, un cadru medical care ne-ar putea ajuta?“

M-am gândit repede la toți pe care-i știam. Ca un făcut, majoritatea se aflau plecați din localitate. Mi-am adus aminte însă de fratele Ioan Sima, predicator la Biserica Creștinilor după Evangheliile din Riverside. Am rugat-

o să-mi dea zece minute să-l caut și dacă nu voi reveni, să alerge cu copilul la un spital. Fratele Sima mi-a răspuns repede și amabil: „Am să le dau un telefon numaidecât. Văd eu ce este de făcut. Dacă nu este grav îi invit să vină mâine la dumneavoastră la Biserică. Este duminică și vin iarăși să-i consult pe cei care n-au asigurare medicală.“

Un baptist „strângând aproape“ la durerea unor frați pentecostali. O preoteasă ortodoxă în vizită la o familie necăjită, nou venită. Un pastor baptist care mijlocește intervenția unui medic-predicator creștin după evanghelie ... Minuni din viața celor care sunt ... prieteni cu Isus Christos!

*„O privire prietenoasă înveselește inima,
o veste bună întărește oasele“ (Prov. 15:30).*

6. Doar ambalajul unei binecuvântări

Pârâiașul și-ar pierde susurul dacă i-ai lua pietrele din cale.

Un pastor a vizitat o familie al cărei fiu tocmai fusese omorât într-un accident de mașină. Mama s-a năpustit asupra vizitatorului, spunând: „Unde a fost Dumnezeu când a murit fiul meu?“ Păstorul i-a răspuns calm: „În același loc în care era și când a fost ucis Fiul Său.“

După cum suferințele Domnului Isus ne-au deschis calea către tezaurul binecuvântărilor divine, tot așa și suferințele noastre pot fi doar ambalajul în care este ascunsă o binecuvântare.

*„Căci Domnul mustră pe cine iubește,
ca un părinte pe copilul pe care-l iubește! (Prov. 3:12).*

Iată cum este descris acest paradox în cartea lui Iov:

**„Dar Dumnezeu scapă pe cel nenorocit prin nenorocirea lui,
și prin suferință îl înștiințează“ (Iov 36:15).**

După o noapte de nesomn și de lupte, patriarhul Iacov a trecut vadul Iabocului și s-a apropiat șchiopătând dureros de familia lui. Obrajii îi erau sgariați de măcăci, hainele îi erau prăfuite și rupte, părul îi era răvășit, mâinile îi atârnavu bălăbănindu-se pe lângă corp. I-au ieșit repede în întâmpinare și l-au întrebat cu jale și îngrijorare în glas: „Ce-ai pățit?“

Din conturul obosit al feței, ochii-i străluceau ca două lumini din altă lume, glasul îi era scurt și exaltat. Le răspunse: „Am fost binecuvântat!“

Scena din Geneza 32:24-31 este o ilustrație a unei taine: uneori binecuvântarea vine în urma suferinței. Dumnezeu se mai luptă și astăzi cu noi și uneori ne mai lovește încă în coapsă și ne lasă șchiopi pe viață. Acesta nu este însă un semn de înfrângere, ci o pecete a binecuvântării!

Frater Dorca din Biserica fraților pentecostali fusese pe vremuri un jandarm aspru și fără milă. Împreună cu un alt sergent arestaseră într-o zi pe un „predicator“ de-al pocăiților și s-au apucat să-l bată ca să afle de la el locul de adunare. Dorca îl ținea de cap, iar celălalt îl lovea cu patul armei.

Curând, mâinile jandarmului au simțit sângele cald curgând. Atingerea aceea i-a produs un șoc dureros în inimă: „Ajunge!“ s-a răstit el, „Destul!“ A trebuit să se repeadă la celălalt și să-l prindă de mâini. Intrase în nebunia unei violențe sălbatice.

Scăpat din mâini, „pocăitul“ s-a scurs la podea, rămânând întins ca o zdreanță. Gemea doar încetișor. Jandarmul Dorca a fugit în cealaltă cameră și a început să plângă amar. Un fel de greutate se lăsase pe inima lui și o căldură nemaisimțită îi topise îndârjirea. L-a apucat dintr-o dată mila de cel bătut, l-a apucat disperarea în fața violenței cu care se obișnuise.

După un timp, Dorca s-a dus iar în prima cameră. Pocăitul se ridicase acum și încerca să se șteargă de sânge. Era amețit de tot. „Unde stai? Vrei să te duc acasă?“ Buimăcit și temător încă, omul s-a ferit: „Nu, să trăiți, nu-i nevoie. Mă descurc singur. Dumnezeu să vă răsplătească bunătatea“.

A doua zi, Dorca s-a dus la om acasă cu ceva mâncare și medicamente. Speriată, nevasta celui bătut i-a dat drumul în cameră.

„Iartă-mă omule! Iartă-mă! Spune-mi unde vă adunați diseară. Nu te teme că nu vă mai bat. Vreau să vin și eu s-ascult. Mi-e silă de ce-am făcut aseară“, a mormăit jandarmul.

Rugămintea i-a fost ascultată și jandarmul Dorca s-a dus să asculte. Oamenii din adunare l-au primit la început cu teamă, dar apoi cu bucurie. După ce s-a convertit, autoritățile l-au mutat mai întâi la un depozit, iar apoi l-au dat afară de tot.

În câțiva ani, a ajuns să fie el însuși arestat și interogat. Sergentul l-a avertizat: „Tu ști ce urmează. Mai bine spune tot, mă! Te fac eu să spui tot“. A sunat însă telefonul și sergentul a alergat de urgență la locul unui incendiu care izbucnise într-o casă.

Dorca a rămas singur în încăperea rece și s-a rugat fierbinte ca Domnul să nu-l lase și să-i dea putere să îndure. Înaintea ochilor îi apărea mereu scena cu „predicatorul“ bătut de el odinioară. Pe mâini, parcă simțea curgând încă sângele acela cald și lipicios. „Doamne, iartă-mă și izbăvește-mă“

A doua zi au venit în arestul poliției „șefii de la centru“. L-au găsit pe Dorca acolo, așteptând liniștit.

„Tu ce cauți mă aici?“

„Aștept pe dom'sergent să scoată totul din mine. M-a lăsat aseară aici și mi-a promis că vine repede“.

„Du-te omule acasă, sergentul nu mai vine. S-a băgat aseară într-o casă care luase foc și a căzut tavanul pe el. A murit acolo. Du-te acasă“.

Dumnezeu îl iertase și-i ascultase rugăciunea.

Nu te teme niciodată de umbre; ele arată că undeva strălucește o lumină! Unii oameni sunt nemulțumiți că trandafirii au spini. Eu sunt fericit că o plantă cu așa de mulți spini are flori atât de frumoase!

Suferința nu trebuie să curme optimismul credinței

Nu există nici un medicament mai puternic, nici o motivație mai mare și nici un tonic mai bun ca o anticipație plăcută a viitorului.

*„O inimă veselă este un bun leac,
dar un duh mâhmit usucă oasele“ (Prov. 17:22).*

Cam prin 1988, pe când mă bucuram de privilegiul de a crește în Los Angeles la umbra unor stejari duhovnicești ca Simion Cure, Pit Popovici, Liviu Olah și Richard Wurmbrand, l-am vizitat la spital pe fratele Richard, care ne speriasse pe toți cu o serie de leșinuri. L-am găsit pe fratele Richard împreună cu „îngerul lui păzitor“, tanti Bințea.

„Brînzei“, mi-a zis dânsul de cum m-a văzut, „să-mi aduci hainele imediat că vreau să plec acasă. Nevasta asta a mea m-a băgat în spital degeaba și nu vrea să mă ia acasă. Imediat să-mi aduci tu niște haine și să mă scoți de aici.“

Obișnuit cu felul dânsului de a fi, nerăbdător și greu de deslușit între glumă și vorbă serioasă, mi-am plimbat un timp privirea prudent când la tanti Bințea, când la dânsul, și am îngâimat un tărăgănat: „Să vedem, să vedem ...“.

Mai înainte ca să se audă ceva de sub zâmbetul care înflorise pe fața soției, nenea Richard a continuat torențial: „Nu știi ce este cu Bințea. Nu mă mai înțelege! Să-ți spun ție ce mi s-a întâmplat: Am eu un prieten, care tot așa a leșinat și el puțin și Dumnezeu l-a dus până în al treilea cer și i-a arătat frumusețile paradisului. Când s-a trezit din leșin era bine mersi și nimeni nu s-a grăbit să-l interneze! Și tot așa s-a întâmplat și cu un alt prieten al meu, și el a căzut într-un fel de leșin, și Dumnezeu i-a dat să ne scrie cartea Apocalipsei. Nu știi cum pe mine nu mă înțelege Bințea! Ea, cum am leșinat nițel, gata m-a băgat la spital. Când m-am trezit, eram aici și-mi luaseră hainele. Ce știe ea ce descoperiri mi-a dat Domnul și ce revelații am primit eu! Te rog imediat să-mi aduci hainele ca să pot pleca acasă!“.

Bineînțeles că n-am îndrăznit să contrazic un „înger păzitor“ de talia soriei Bințea. De altfel, Domnul ne-a ascultat rugăciunile și după câteva zile nenea Richard a fost iarăși acasă. Mi-a rămas însă în minte spiritul său evreiesc de autoironie și de necapitulare în fața necazurilor. Toate acestea îmbrăcate într-un profund românesc: „Hai să facem haz de necaz!“.

Oricât de trist și greu ar fi prezentul, înțeleptul care și-a încredințat soarta în mâna Domnului știe că „viitorul îi va aduce întotdeauna ceva bun.“ Privind înainte, înțeleptul Îl așteaptă cu credință pe Dumnezeu ca să-i „netezească cărările.“

*„Recunoaște-L în toate căile tale,
și El îți va netezi cărările“ (Prov. 3:6).*

Viitorul este ca un vas cu două toarte: încrederea și îngrijorarea. Depinde de noi de care toartă apucăm. Solicitățile îi fac pe unii abătuți, iar

pe alții să bată recordurile. Afișează bucuria pe care spui că n-o ai și vei avea în curând bucuria pe care ți-o doreai. S-ar putea să nu știm ce ascunde viitorul, dar știm Cine îl pregătește. Afieșază întotdeauna un zâmbet optimist pe buze.

**„Duhul omului îl sprijinește la boală;
dar duhul doborât de întristare, cine-l va ridica? (Prov. 18:14).**

Cea mai sigură cale spre bucurie este să cauți să faci o bucurie altuia.

Am vizitat-o pe sora Sabina Wurmbrand în zile de grea încercare, dar n-am auzit-o niciodată să se plângă de ceva. I-am admirat întotdeauna zâmbetul duios și ochii plini de încredere și i-am invidiat calmul și seninătatea lăuntrică. Odată chiar am întrebat-o: „Cum de reușiți?“ Mi-a răspuns: „Am învățat de mult o lecție. De câte ori mi-e greu, mă gândesc la greutățile altora și caut să-i ajut. Mă rog Domnului să mă folosească.“

Uneori Domnul liniștește furtuna, alteori El preferă să ne liniștească pe noi. Chiar și când se sfârșesc cu moartea, suferințele noastre nu sunt tragice. În povestea vieții noastre, viața nu este un punct, ci doar o virgulă. Urmează apoi veșnicia fără sfârșit și întâlnirea cu Dumnezeu și cu cei dragi. Înaintea morții, oamenii se împart în două categorii: unii văd în ea un sfârșit fără nădejde, alții văd o nădejde fără de sfârșit.

Cei care și-au trăit viața cu înțelepciune, fac parte din cei care au nădejde chiar și în clipa morții:

**„Cel rău este doborât de răutatea lui,
dar cel neprihănit chiar și la moarte trage nădejde“ (Prov. 14:32).**

Acest verset din Proverbe și-a găsit împlinirea plenară în strigătul apostolului Pavel:

„Cine ne va despărți pe noi de dragostea lui Christos? Necazul, sau strâmtorarea, sau prigonirea, sau foamea, sau lipsa de îmbrăcăminte, sau primejdia, sau sabia? ...

Căci sunt bine încredințat că nici moartea, nici viața, ... nici lucrurile de acum, nici cele viitoare, ... nu vor fi în stare să ne despartă de dragostea lui Dumnezeu, care este în Isus Christos, Domnul nostru“ (Rom. 8:35-39).

Gunnel este numele oncologului care a tratat-o pe mama timp de peste 14 ani. Am stat de vorbă aseară cu el pe culoarul din fața salonului unde se odihnea după operație mama.

„O admir în mod deosebit pe mama ta. Are liniștea maturității spirituale și este o femeie foarte tare. Am privit-o toți acești ani și îmi place foarte mult de ea. Vin uneori la mine oameni pe care i-a pocnit cancerul la 86 de ani și-mi spun revoltați: „De ce mie și de ce acum? Nu vreau să mor!“

În loc să se uite înapoi la darul unei vieți așa de îndelungate și de sănătoase. Alteori vin „frați“ exasperați și-mi spun: „Trebuie să ne rugăm mai mult! Sau poate că n-avem destulă credință!“

Acestora, intuind că se zbucoimă cu concepte teologice greșite încerc să le spun ceva care să-i lămurească. Iată ce le spun:

„În toată istoria omenirii a existat doar o singură persoană cu puterea de a se vindeca de orice boală și de a nu muri niciodată și El a ales să moară de cea mai cruntă și mai chinuitoare dintre morți. Noi, toți ceilalți, nu avem această posibilitate. Primim doar ceea ce ni se dăruiește și ne supunem. Cel ce a ales să-și demonstreze dragostea față de noi prin alegerea Sa dumnezeiască are drept la toată încrederea noastră.“

***„O inimă veselă înseninează fața,
dar când inima este tristă, duhul este mâhnit (Prov. 15:13).***

Bucură-te de lucrurile mici; sunt cele mai multe. Multă bucurie este trecută cu vederea pentru simplul motiv că este gratuită și la îndemâna oricui.

Cei mai fericiți oameni din lume nu sunt de obicei cei mai bogați oameni, cei mai frumoși sau cei mai talentați. Oamenii care trăiesc bucuria nu se lasă în voia artificiilor exterioare. Ei se bucură de obicei de lucrurile fundamentale, neschimbătoare și adesea simple din viață. Fără să piardă prea mult timp cu invidia față de ceea ce au ceilalți, fără regrete tardive pentru ziua de ieri și fără îngrijorări nebunești pentru ziua de mâine, astfel de oameni știu să prețuiască ziua de astăzi, bucuoși că sunt încă în viață, fericiți cu lucrul pe care-l au de îndeplinit, mulțumiți pentru familiile lor și pentru lucrurile frumoase din jur. Ei sunt ușor adaptabili, se apleacă sub bătaia vântului, se schimbă odată cu schimbările vremii, acceptă încercările ca pe niște examene necesare și înfruntă cu anticipație viața. Ochii lor nu zăbovesc prea mult asupra lor înșiși, ci stăruiesc asupra celor ce au nevoie de ajutor și de iubire.

Îți recomand și ție să înveți să zâmbești mai mult. Este aproape imposibil să zâmbești în exterior fără să te simți mai bine lăuntric.

Nu te teme de viitor, Dumnezeu este deja acolo.

12.

ÎNȚELEPCIUNEA MODERAȚIEI MATERIALE

Înțelepciunea morală

Moralitatea este stadiul nostru de „normalitate.“ Ceea ce este moral este, din punctul lui Dumnezeu de vedere, normal. Orice deviere de la normalul moral rupe echilibrul, sparge simetriile creației și ne prăbușește în caricatural, în abuzul dezechilibrant și în aberantul autodestructiv.

Immanuel Kant a spus: „Dacă existența nu are o rațiune estetică, atunci ea nu mai are nici o rațiune.“

Mircea Djuvara, ilustru om de litere român, a spus: „Dacă, în adevăr nu ar exista valori ideale, atunci totul se pierde în materialismul comun și fără nici o nădejde. Atunci nu mai avem nici un rost în viață, nici un scop rațional și, prin urmare, nici un fel de consolare în această lume. Dacă dimpotrivă, rațiunea însăși, printr-o analiză rece, obiectivă, științifică, restabilește aceste valori ideale și le așează acolo unde trebuie să stea: în centrul activității umane, atunci, într-ucât convingerea astfel obținută umple într-adevăr sufletul, întreaga viață apare dintr-o dată într-o nouă perspectivă. Fecunditatea vieții omenești, seriozitatea ei, rostul ei, numai cu prețul acesta se pot obține“.

Credința noastră are de a face cu ceea ce a spus Dumnezeu, nu cu ceea ce spun „experții“.

Unul din oamenii îndrăgostiți de studiul Scripturii a spus: „Dați-mi în mână o Biblie și o lumânare; închideți-mă apoi chiar și într-o peșteră întunecoasă și tot am să vă pot spune ce se petrece în lume.“ Într-adevăr, această carte este un fel de „mod de întrebuințare“ pentru făptura omenească. Cine vrea să înțeleagă societatea din jur trebuie să asculte ce spune Biblia despre om.

Într-adevăr, moralitatea fără religie n-are rădăcini. Ea devine o tradiție schimbătoare, modelată de etica vremii și, ceea ce este cel mai grav, considerată de cei puternici doar opțională.

Trei lucruri corup morala unui om: banii, puterea și femeile! La acestea trei trebuie să adăugăm beția ca o poartă deschisă spre dezastru.

Venită din partea lui Dumnezeu ca un îndrumar de viață, cartea Proverbelor se adresează în mod preponderent acestor patru tendințe periculoase. Capitolele care urmează se ocupă, pe rând, de fiecare dintre ele.

MODERAȚIA MATERIALĂ

Nu umbla după bogăție

Dumnezeu a făcut lucrurile materiale ca să le folosim și pe oameni ca să-i iubim, dar, din cauza păcatului, am ajuns să facem invers, folosind oamenii și iubind lucrurile materiale!

*„Nu te chinui ca să te îmbogățești,
nu-ți pune priceperea în aceasta.
Abia ți-ai aruncat ochii spre ea și nu mai este;
căci bogăția își face aripi,
și, ca vulturul, își ia zborul spre ceruri“ (Prov. 23:4-5).*

Cât este „destul“ când este vorba de bani? Cineva a spus că „destul“ este întotdeauna un pic mai mult decât are vecinul. Cine intră în această cursă a îmbogățirii, uită să se bucure de viață și, nu de puține ori, sfârșește nefericit.

*„Dacă dai de miere, nu mânca decât atât cât îți ajunge,
ca să nu ți se scârbească și s-o verși din gură“ (Prov. 25:16).*

În anul 1923 s-au întâlnit la Chicago cei mai mari oameni de afaceri din America. Au fost prezenți:

Președintele celei mai mari oțelării independente.

Președintele celei mai mari întreprinderi de prestări de servicii.

Președintele bursei.

Cel mai mare comerciant de grâne.

Unul din membrii cabinetului prezidențial.

Președintele băncii de comerț internațional.

Patronul celui mai mare concern industrial din lume.

Împreună, acești oameni controlau mai mult capital decât era în Trezoreria de Stat a Americii.

Ani de zile, numele lor a fost nelipsit de pe primele pagini ale ziarelor de mare tiraj, iar educatorii nu mai pridideau să-i dea ca exemple demne de urmat pentru generația mai tânără. Ce s-a întâmplat însă cu fiecare din aceștia în doar douăzeci și cinci de ani?

Președintele celei mai mari oțelării independente, Charles Schwab, a trăit cu bani de împrumut în ultimii cinci ani din viață și a murit calic.

Cel mai mare comerciant de grâne, Arthur Cutten, a murit în străinătate, sărac lipit.

Președintele bursei, Richard Whitney, a fost de curând eliberat din închisoarea Sing Sing.

Cel care era membru în cabinetul prezidențial, Albert Fall, a fost eliberat din închisoare, din motive umanitare, ca să poată să moară acasă.

Președintele băncii de comerț internațional, Leon Fraser, s-a sinucis.

Patronul celui mai mare concern industrial din lume, Ivar Kreuger, s-a sinucis și el.

Fiecare dintre acești oameni a știut cum să facă bani, dar niciunul dintre ei n-a știut cum să trăiască! Sic transit gloria mundi! (Așa trece slava lumii!)

*„În casa celui neprihănit este mare belșug,
dar în câștigurile celui rău este turburare“ (Prov. 15:6).*

Nu confunda averea cu siguranța zilei de mâine:

*„Averea este o cetate întărită pentru cel bogat;
în închipuirea lui, ea este un zid înalt“ (Prov. 18:11).*

*„Comorile câștigate cu o limbă mincinoasă sunt o deșertăciune care fuge,
și ele duc la moarte“ (Prov. 21:6).*

*„Cine se încrede în bogății va cădea,
dar cei neprihăniți vor înverzi ca frunzișul“ (Prov. 11:28).*

*„Mai mult prețuiește săracul care umblă în neprihănirea lui,
decât un bogat cu buze stricate“ (Prov. 19:1).*

*„Nu te fâli cu ziua de mâine,
căci nu ști ce poate aduce o zi“ (Prov. 27:1).*

Roagă-te Domnului pentru pâinea de fiecare zi:

*„Două lucruri Îți cer;
nu mi le opri înainte de moarte!
Depărtează de la mine neadevărul și cuvântul mincinos;
nu-mi da nici sărăcie, nici bogăție,
dă-mi pâinea care-mi trebuie.
Ca nu cumva, în belșug, să mă lepăd de Tine,
și să zic: „Cine este Domnul?“
Sau ca nu cumva în sărăcie să fur
și să iau în deșert Numele Dumnezeului meu“ (Prov. 30:7-9).*

Cei din vechime aveau o linie de mijloc, „aurea mediocritas“, pe care căutau să se țină. Noul Testament recomandă și el „moderația“: „Blânde-

țea (în original „moderația“) voastră să fie cunoscută de toți oamenii. Domnul este aproape!“ (Filipeni 4:5).

*„Toate zilele celui nenorocit sunt rele,
dar cel cu inima mulțumită are un ospăț necurmat“ (Prov. 15:15).*

Mulțumirea îl face pe sărac bogat; nemulțumirea îl face pe bogat sărac. La drept vorbind, mulțumitor nu te face ceea ce ai în pungă, ci ceea ce ai în inimă, iar pentru un copil al lui Dumnezeu, înainte de a fi un sentiment, mulțumirea este o datorie.

Încrede-te în Domnul pentru viața de fiecare zi:

Nu cultiva nemulțumirea, ci fii mulțumit cu ceea ce ai.

Taina suficienței nu este în a avea mai mult, ci în a fi mulțumit cu ceea ce deja ai:

*„O inimă liniștită este viața trupului,
dar pizma este putrezirea oaselor“ (Prov. 14:30).*

Gândește-te la cruzimea lumii afacerilor. Un pește înghite pe alt pește, pentru a fi înghițit la rândul lui de unul mai mare:

*„Cine asuprește pe sărac ca să-și mărească avuția,
va trebui să dea și el altuia mai bogat și va duce lipsă“ (Prov. 22:16).*

Calitatea vieții nu depinde întotdeauna de cantitatea avuției. La mulțumire nu se ajunge printr-o mai mare bogăție, ci prin mai puține pofte. Mulțumirea sufletească vine de la Domnul. El ne-o poate da sau ne-o poate refuza indiferent de ceea ce avem în pungă:

*„Domnul nu lasă pe cel neprihănit să sufere de foame,
dar îndepărtează pofța celor răi“ (Prov. 10:3).*

*„Binecuvântarea Domnului îmbogățește,
și El nu lasă să fie urmată de niciun necaz“ (Prov. 10:22).*

Ceea ce numește lumea progres și cultură nu este câteodată decât un ambalaj modern pentru străvechea imoralitate. Ai grijă pe ce îți cheltuiești banii:

*„Cel neprihănit își întrebuițează câștigul pentru viață,
iar cel rău își întrebuițează venitul pentru păcat“ (Prov. 10:16).*

Nu te păgubi sufletește încercând să te îmbogățești în cele materiale:

*„Un om credincios este năpădit de binecuvântări,
dar cel ce vrea să se îmbogățească repede nu rămâne nepedepsit“ (Prov. 28:20).*

*„Un om pizmaș se grăbește să se îmbogățească,
și nu știe că lipsa va veni peste el“ (Prov. 28:22).*

Un caracter integru și o viață demnă sunt cea mai mare avere pe care-o putem agonisi în această viață. Iar pentru ele nu se cere nici un fel de cheltuială financiară!

*„În ziua mâniei, bogăția nu slujește la nimic;
dar neprihănirea izbăvește de la moarte“ (Prov. 11:4).*

*Cel rău dobândește un câștig înșelător,
dar cel ce seamănă neprihănirea are o adevărată plată“ (Prov. 11:18).*

*„Mai bine puțin, cu dreptate,
decât venituri mari, cu străbătate“ (Prov. 16:8).*

Toate aceste versete sunt repetate în rezumat de apostolul Pavel:

„Negreșit evlavia însoțită de mulțumire este un mare câștig. Căci noi n-am adus nimic în lume, și nici nu putem să luăm cu noi nimic din ea. Dacă avem, dar, cu ce să ne hrănim și cu ce să ne îmbrăcăm, ne va fi de ajuns. Cei ce vor să se îmbogățească, dimpotrivă, cad în ispită, în laș și în multe poftes nesăbuite și vătămătoare, care cufundă pe oameni în prăpăd și pierzare. căci iubirea de bani este rădăcina tuturor relelor; și, unii, care au umblat după ea, au rățacit de la credință și s-au străpuns singuri cu o mulțime de chinuri“ (1 Tim. 6:6-10).

*„Cu cât mai mult face câștigarea înțelepciunii decât a aurului!
Cu cât este mai de dorit câștigarea priceperii decât a argintului!
Calea oamenilor fără prihană este să se ferească de rău;
acela își păzește sufletul, care veghează asupra căii sale“ (Prov. 16:16-17).*

*„Bogatul și săracul se întâlnesc:
Domnul i-a făcut și pe unul și pe altu“ (Prov. 22:2).*

*„Săracul și asupritorul se întâlnesc,
dar Domnul le luminează ochii la amândoi“ (Prov. 29:13).*

La cimitir, deosebirile dintre oameni se opresc la suprafață; deși monumentele funerare sunt deosebite, sub pământ toți sunt deopotrivă! Și așa vor fi și la judecata lui Dumnezeu.

*„Fiule, dacă-ți va fi inima înțeleaptă,
inima mea se va bucura;
și lăuntru meu se va veseli,
când buzele tale vor spune ce este bine.
să nu-ți pizmuiască inima pe cei păcătoși,
ci să aibă întotdeauna frică de Domnul;
căci este o răsplată,
și nu ți se va tăia nădejdea.
Ascultă, fiule, și fii înțelept;
îndreaptă-ți inima pe calea cea dreaptă“ (Prov. 23:15-19).*

13.

ÎNȚELEPCIUNEA SMERENIEI

*„Frica de Domnul este școala înțelepciunii,
și smerenia merge înaintea slavei“ (Prov. 15:33).*

Cred că adevăratul test al oricărui om de seamă este umilința. Nu înțeleg prin aceasta o continuă îndoială asupra capacităților proprii, ci aceea ce am văzut mereu la cei cu adevărat mari și importanți: o convingere imensă că acea „măreție“ care-i caracterizează nu este „a lor“, ci doar se manifestă cumva „prin intermediul lor“. Această convingere îi ținea smeriți și îi ajuta să vadă ceva dumnezeiesc în toți ceilalți, născând astfel o atitudine de nemăsurată îngăduință față de alții. Măreția este tolerantă. Micimea, ca și proverbialul pat al lui Procust, este mereu intolerantă.

Ca opus al smereniei, mândria este o alterare a percepției și o denaturare lăuntrică. Cine are o părere prea bună despre sine nu este un bun judecător al naturii umane.

*„Înainte de piere, inima omului se îngâmfă,
dar smerenia merge înaintea slavei“ (Prov. 18:12).*

*„Să te laude altul, nu gura ta,
un străin, nu buzele tale“ (Prov. 27:2).*

Măreția este o problemă de comparație. Transatlanticul pare mare în port, dar foarte mic în imensitatea oceanului! Egali între noi, suntem toți „praf și pulbere“ atunci când ne cântărim în cumpăra veșniciei divine. „Ce lucru avem pe care să nu-l fi primit? Și dacă l-ai primit, de ce te lauzi ca și cum nu l-ai fi primit?“ (1 Cor. 4:7). Înaintea lui Dumnezeu, smerenia și tăcerea sunt dovezi de înțelepciune:

„Omul înțelept ascunde știința,

dar inima nebulilor vestește nebunia“ (Prov. 12:23).

**„Dacă vezi un om care se crede înțelept,
poți să ai mai multă nădejde pentru un nebul
decât pentru el“ (Prov. 26:12).**

Mulți curcani nu s-ar mai înfoia așa de tare în fața gospodarului dacă ar putea vedea puțin în viitorul care-i așteaptă. Un om mândru este asemănător cocoșului care își închipuie că, în fiecare dimineață, soarele se trezește devreme și răsare doar ca să-l audă pe el cum cântă.

Mândria este surdă la sfaturile înțelepciunii, dar smerenia le ascultă. Cel mândru este într-o continuă campanie personală de publicitate, căutându-și propria glorie. Cel smerit nu ascultă glasul mulțimii, ci caută mai degrabă să ajute pe cei din jur. Cel mândru este asemănător unui balon de săpun: umflat, dar gol pe dinăuntru, căci nimeni nu este mai gol ca cel plin de el însuși.

**„Când vine mândria, vine și rușinea;
dar înțelepciunea este cu cei smeriți“ (Prov. 11:2).**

Una din manifestările mândriei este goana după articolele de „lux.“ Pofta după lux intră timid în casă mai întâi ca un musafir, apoi devine gazdă primitoare și sfârșește prin a ne deveni tuturor un nemilos stăpân.

**„Mândria merge înaintea pieirii,
și trufia merge înaintea căderii“ (Prov. 16:18).**

Mândria este o formă de ignoranță. Cine suferă de ea n-a văzut încă slava lui Dumnezeu și nu s-a văzut încă pe sine în comparație cu măreția divină (Isaia 6). Smerenia este capacitatea noastră de a ne vedea așa cum ne vede Dumnezeu. Dsacă am reuși să ne privim cu ochii lui Dumnezeu, am vedea că foarte puțini oameni au despre ei înșiși o părere mai proastă decât se cuvine.

Suntem toți „ignoranți“ și „handicapați“, numai că fiecare în alt domeniu. Orice om pe care-l întâlnești este, într-un anumit sector, mai bun decât tine. De aceea, ambiția aceasta de a fi mereu „Cel dintâi“, „Cel mai mare“ și „Cel mai tare“ din lumea păcătoasă nu este de laudat. Ea ne împinge să intrăm în rândurile oamenilor pe care n-avem pentru ce-i invidia:

**„Nu pizmui pe oamenii răi, și nu dori să fi ca ei;
căci inima lor se gândește la prăpăd,
și buzele lor vorbesc nelegiuiri“ (Prov. 24:1-2).**

„Lăudăroșenia vieții“ este una din cele trei ispite irezistibile la care ne supune Diavolul. Împreună cu „pofța firii pământeste“ și cu „pofța ochilor“, ea este amintită de Ioan (1 Ioan 2:16) ca o trimitere la circumstanța catastrofalei căderi în păcat a primilor oameni: „Femeia a văzut că fructul era (1) bun la mâncat și (2) că era plăcut la privit, și (3) că era de dorit ca să deschidă cuiva mintea“ (Gen. 3:6).

Iată un proverb despre deșertăciunea poftelor ochilor:

„După cum locuința morților și adâncul nu se pot sătura, tot așa nici ochii omului nu se pot sătura“ (Prov. 27:20).

Falsitatea „pozițiilor” sociale:

O lume a aparențelor înșelătoare, o lume a măștilor preferențiale, a unor roluri jucate pentru popularitate sau progres personal.

„Unul face pe bogatul și n-are nimic, altul pe săracul și are totuși mari avuții“ (Prov. 13:7).

„Mai bine să fii într-o stare smerită și să ai o slugă, decât să faci pe fudulul și să n-ai ce mânca“ (Prov. 12:9).

Am citit undeva o întâmplare care mi-a dat mult de gândit, arătându-mi deșertăciunea „faimei“ pe care credem că ne-am dobândit-o. Iat-o:

„Un copil dintr-un orașel adormit de provincie, ajuns între timp om celebru în marea metropolă, s-a decis să revină în locurile natale ca să mai vadă cine mai trăiește și ce au ajuns prietenii săi de altădată.

Pe jumătate așteptând un fel de primire triumfală, cu famfară și cu un discurs ținut de primar, omul nostru ajunsese la țintă într-o amiază admirabilă. De la fereastra vagonului văzu străzile goale, piața centrală pustie și casele cu ușile date la perete. Cu diplomatul în mână, sări jos din tren și porni agale spre bătrânul hamal, încovoiat acum de spate și troienit sub pletele albe. Când ajunsese lângă el, călătorul îl privi în ochi, așteptând un semn de recunoaștere și de mirare. Mirarea veni repede, dar nu așa cum se așteptase el. Privind cumva pe lângă el, spre soare, și ștergându-și fruntea îmbrobonată, hamalul îi zise: „Bună, Iacove. Pleci undeva?“

Concluzia întâmplării de mai sus este că „la douăzeci de ani nu ne pasă ce crede lumea de noi, la treizeci suntem terorizați de ceea ce gândesc alții despre noi, la cincizeci de ani ne dăm seama că, de fapt, lumea nu se prea gândește la noi.“

Poleiala de „lux“ în care se ascunde lumea „civilizată“ nu poate ascunde putreziciunea păcătoasă din așa zisa viață „privată“:

„Ca zgura de argint pusă pe un ciob de pământ, așa sunt buzele aprinse și o inimă rea“ (Prov. 26:23).

Falsitatea „distracțiilor” care ascund drama unei vieți lipsite de sens și valoare:

„De multe ori chiar în mijlocul râsului inima poate fi mâhnită, și bucuria poate sfârși prin necaz“ (Prov. 14:13).

Un trup prea bine hrănit, poate ascunde uneori un suflet care moare de foame.

Falsitatea hainelor scumpe:

Nu se judecă un cal după calitatea hamurilor.

*„Mai bine să fii smerit cu cei smeriți,
decât să împarți prada cu cei mândri“ (Prov. 16:19).*

Am citit într-un ziar o glumă plină de tristețe:

Între iepuri:

- „Ce mai face fratele tău, Jeanot?“

- „Bine, e vizon la Paris!“

Cartea Proverbelor ne spune că „aparențele“ lumii „bune“ n-au de ce să ne atragă. În spatele lor sunt întotdeauna curse pentru sufletele oamenilor. Una din cele mai dezastroase presupuneri pe care le putem face este să credem că cei care sunt foarte „frumoși și eleganți“ pe afară sunt la fel de frumoși și pe dinăuntru! Realitatea este că mulți astfel de „iluștrii“ ai zilei se aseamănă cu plantele carnivore: atrăgătoare de la distanță, dar ucigătoare în momentul contactului personal:

*„Nu mânca pâinea celui pizmaș,
și nu pofti mâncările lui alese,
căci el este ca unul care își face socotelile în suflet.
„Mănâncă și bea“, îți va zice el;
dar inima lui nu este cu tine.
Bucata pe care ai mâncat-o, o vei vărsa,
și cuvintele plăcute pe care le vei spune, sunt pierdute“*

(Prov. 23:6-8).

Falsitatea nădejzii de viitor:

Mai bine să-ți cerșești acum pâinea cu Lazăr, decât în veșnicie să cerșești o picătură de apă împreună cu bogatul!

*„Cine iubește petrecerile va duce lipsă
și cine iubește vinul și untdelemnul nu se îmbogățește“ (Prov. 21:17).*

Majoritatea femeilor care aplică pentru ajutor social în America sunt în jurul vârstei de 35-40 de ani. Ele n-au nici pregătire și nici o familie stabilă. Și-au petrecut tinerețea într-o goană inconștientă după distracții. Le vezi acum, stafidite și oboseite de viață, gata să îngroașe zgura unei societăți cu adevărat „de consum.“

Certitudinea judecății divine

Răsplata smereniei este în mâna lui Dumnezeu. Uneori ea ne este dată în viața aceasta, alteori ne va fi dată în viața viitoare:

*„Ochii Domnului sunt în orice loc,
ei văd pe cei răi și pe cei buni“ (Prov. 15:3).*

*„Iată, cel neprihănit este răsplătit pe pământ;
cu cât mai mult cel rău și păcătos?“ (Prov. 11:31).*

Mândria este așa de viclană că, dacă nu veghem, ajungem să fim mândri de ... smerenia noastră! Așa s-a întâmplat cu învățătoarea de Școală

Duminicală care, la terminarea lecției despre vameșul smerit și fariseul cel mândru, i-a îndemnat pe copii: „Haideți acum să-i mulțumim Domnului că noi nu suntem așa de mândri ca fariseul din Biblie“.

Probabil că cel mai frumos exemplu de smerenie pe care l-am văzut a fost viața pictorului, sculptorului, artistului și poetului creștin Costache Ioanid. L-am întâlnit de multe ori și mi-a făcut cinstea să mă numească printre prietenii lui din mai tânăra generație. Multe din sfaturile lui m-au ajutat să-mi îmbunătățesc felul de vorbire și de predicare. Cine l-a auzit măcar o dată recitând știe despre ce extraordinar talent vorbesc. Iată una din întâmplările pe care nu le voi uita niciodată. Cineva din occident mi-a trimis pe numele dumnealui un pachet cu ajutoare materiale de după inundații. Ne-am dus împreună la poștă și am scos o cutie nu prea grea, dar voluminoasă. La toate insistențele mele de a mă lăsa s-o duc singur dânsul a stăruit s-o ducem împreună. Diferența mare de vârstă și de putere fizică m-a făcut să mă simt stânjenit să fiu văzut cărând împreună cu dânsul o povară pe care aș fi putut s-o duc de unul singur. Se uitau oamenii la noi pe stradă. N-am putut însă cu nici un chip să-i iau plăcerea de a mă ajuta. Avea o deosebită bucurie să se așeze la nivelul celor cu care avea deaface. Ajuns înapoi la Seminarul teologic unde locuiam, m-am așezat pe genunchi și m-am rugat pentru dânsul. I-am cerut Domnului să-mi facă și mie harul să fiu asemenea acestui om smerit. Din impresia acelor clipe s-a născut o poezie pe care i-am dedicat-o. N-a apărut încă niciodată într-o publicație, dar v-o dăruiesc tuturor acum:

Pentru fratele Ionid

Mi-e mersul umil și pasul ușor
 Și-ades eu m-ascund în tăcere.
 Mărire nu vreau, nu caut onor,
 Nu fac din orgoliu, avere.

Nu vreau să mă-nalț, căci nu vreau să cad,
 Mai mic vreau să fiu tuturora.
 Golit de mândrie, păzit de arțag,
 Voința-mi nu-i lege altora.

În lumea cea strîmbă, cu susul în jos,
 Micimea nu-i semn de putere,
 Da-n lumea ce vine, în cea cu Christos,
 Domnia-i va fi mângâiere.

Cum trăznetul cade pe ce-i înălțat,
 Mînie va fi pentru cel îngâmfat.

Un alt exemplu minunat de smerenie a fost fratele Tonoiu. L-am cunoscut doar în perioada lui „californiană.“ Venea la biserica noastră amplasată vremelnic într-un garaj convertit în casă de rugăciune și ne vorbea cu glasul lui obosit de bătrânețe, dar strălucind de dragoste pentru Dumnezeu.

Când, după ani grei de suferințe și persecuții, fratele Tonoiu și-a făcut bagajele și a plecat din țară ca să se stabilească în sânul minusculei comunități de creștini din Los Angeles, mulți au privit această mutare ca pe o „pierdere“. Unul dintre cei care l-au găzduit în primele zile în California la și întrebat chiar: „Frate Tonoiu, locul dumneavoastră era încă între mulțimile de credincioși din România. Ce-o să faceți dumneavoastră aici?“

Răspunsul dânsului a fost uimitor și a devenit foarte repede „proverbial“ printre cei chemați la umiliința exilului: „Am venit să ajung „nimic“. În țară nu mă lăsau frații, mă împulzeau Bisericile și-mi dădeau mereu impresia că sunt „cineva“. Dumnezeu vrea să mă facă „nimic“, ca pe Apolo și pe Pavel. Vreau să ajung și eu ca ei, un „nimic“ în ochii mei, ca să mă prețuiască mai mult Domnul Christos!“

L-am avut printre noi o vreme și l-am rugat de multe ori să ne predice. Ne-a predicat însă foarte rar. Răspundea cel mai adesea: „Puneți pe altul. Eu am venit să ascult și să mă bucur cu voi.“

Mândria unui om îl scoboară,

dar cine este smerit cu duhul capătă cinste“ (Prov. 29:23).

Nebăgați în seamă de contemporani, cei smeriți sunt aleșii cerului pentru stabilirea unei civilizații viitoare, pe un pământ în care va locui neprihănirea. Domnul Isus ne-a spus că „cei blânzi vor moșteni pământul“ (Mat. 5:5). În procesul pregătirii noastre continue, facem bine dacă cultivăm această stare lăuntrică sănătoasă prin care ne identificăm cu Christos: „Învățați de la Mine, căci Eu sunt blând și smerit cu inima“ (Mat. 11:29).

***„Răsplata smereniei, a fricii de Domnul,
este bogăția, slava și viața“ (Prov. 22:4).***

14.

ÎNTELEPCIUNEA CASTITĂȚII

Pe vremea penuriei de benzină, într-o seară un șofer distrat a vrut să vadă dacă mai era ceva carburant în rezervorul mașinii. Pe întunec, a deschis capacul, a aprins un chibrit și ... „BUUUM“! Mai era ...

Benzina nu se verifică cu flacără deschisă. Totuși, motoarele sunt cu „ardere internă.“ În logica mecanicii, benzina trebuie să explodeze controlat, în cantități mici și în interiorul cilindrilor.

Întâmplarea este cu tâlc pentru viața energiilor noastre vitale.

O problemă de creație

Dumnezeu ne-a făcut „o ființă așa de minunată“ (Ps. 139:14a). Tot ce a pus El în noi prin creație este desăvârșit și cu totul vrednic de laudă. Nimic nu este rușinos sau vrednic de ocară:

„Minunate sunt lucrările Tale

și ce bine vede sufletul meu lucrul acesta!“ (Ps. 139:14b).

Una din energiile majore care se manifestă în trupul nostru este aceea necesară în actul procreației. Folosită în cadrul ei normal, din perimetrul familiei, ea este motorul care ne poartă de la o generație la alta. Aprinsă însă dincolo de limitele „normalului“ ea explodează destructiv în imoralitatea cea mai crasă.

O viață curată

Este surprinzător ce multe versete din cartea Proverbelor se ocupă cu necesitatea purității în viața intimă. Este de parcă Dumnezeu a vrut să ne spună: „Stați puțin să discutăm și problema aceasta. Ea este importantă și merită o atenție deosebită.“ Vom încerca să lăsăm glasul lui Dumnezeu din Proverbe să ne vorbească:

„ ... înțelepciunea va veni în inima ta,
 și cunoștința va fi desfătarea sufletului tău;
 chibzuința va veghea asupra ta,
 priceperea te va păzi, ca să te scape de calea cea rea,
 de omul care rostește cuvântări stricate;
 de cei ce părăsesc cărările adevărate
 ca să umble pe drumuri întunecoase;
 care se bucură să facă răul,
 și își pun plăcerea în răutate,
 care umblă pe cărări strâmbe,
 și apucă pe drumuri sucite;
 ca să te scape de nevasta altuia,
 de străina, care întrebuițează vorbe ademenitoare,
 care părăsește pe bărbatul tinereții ei,
 și uită legământul Dumnezeuului ei.
 căci casa ei pogoară la moarte,
 și drumul ei duce la cei morți:
 niciunul care se duce la ea nu se va mai întoarce,
 și nu va mai găsi cărările vieții.
 De aceea, tu să umbli pe calea oamenilor de bine,
 și să ții cărările celor neprihăniți!
 Căci oamenii fără prihană vor locui țara,
 și oamenii neîntinați vor rămânea în ea;
 dar cei răi vor fi nimiciți din țară,
 și cei necredincioși vor fi smulși din ea“ (Prov. 2:10-22).

Textul vorbește despre „calea oamenilor de bine“ ca opus al „drumurilor întunecoase“, al „cărărilor strâmbe“ și al „drumurilor sucite“ care „pogoară în moarte.“ Dumnezeu a pregătit pentru poporul Său o țară minunată, la care nu au însă dreptul decât cei ce trăiesc frumos „Să trăim frumos, ca în timpul zilei, nu în chefuri și în beții; nu în curvii și în fapte de rușine“ (Rom. 13:11-14).

Dezmățul transformă dragostea în desfrânare și puritatea în pofta deșănțată. Oricât de paradoxal ar părea, în ochii lui Dumnezeu, cine este astăzi cu o femeie și mâine cu alta, nu face cât doi oameni, ci cât ... niciunul!

O primejdie „dulce” cu urmări amare

„Fiule, ia aminte la înțelepciunea mea,
 și pleacă urechea la învățătura mea,
 ca să fii cu chibzuință,
 și buzele tale să aibă cunoștință.
 căci buzele femeii străine strecoară miere,
 și cerul gurii ei este mai lunecos decât untdelemnul;
 dar la urmă este amară ca pelinul,
 ascuțită ca o sabie cu două tăișuri.
 Picioarele ei pogoară la moarte,

*pașii ei dau în locuința morților.
Așa că ea nu poate găsi calea vieții,
rătăcește în căile ei și nu știe unde merge.
Și acum, fiilor, ascultați-mă,
și nu vă abateți de la cuvintele gurii mele:
depărtează-te de drumul care duce la ea,
și nu te apropia de ușa casei ei,
ca nu cumva să-ți dai altora vloga ta,
și unui om fără milă anii tăi;
ca nu cumva niște străini să se bucure de averea ta,
și tu să te trudești pentru casa altuia;
ca nu cumva să gemi, la urmă,
când carnea și trupul ți se vor istovi,
și să zici: „Cum am putut eu să urăsc certarea,
și cum a disprețuit inima mea mustrarea?
Cum am putut să n-ascult glasul învățătorilor mei,
și să nu iau aminte la cei ce mă învățau?
Cât pe ce să mă nenorocesc de tot
în mijlocul poporului și adunării!” (Prov. 5:1-14)*

Pasiunea poftelor nesăbuite orbește rațiunea sănătoasă și ne face surzi la sfaturile bune ale celor din jur. Vai! Câte vieți au fost distruse în astfel de situații! Ce bine ar fi dacă cei tineri ar asculta sfaturile părinților lor:

O povată înțeleaptă

*„Fiule, păzește sfaturile tatălui tău,
și nu lepăda învățătura mamei tale:
Leagă-le necurmat la inimă, atârnă-le de gât.
Ele te vor însoți în mersul tău,
te vor păzi în pat și îți vor vorbi la deșteptare!
Căci sfatul este o candelă,
învățătura este o lumină,
iar îndemnul și mustrarea sunt calea vieții.
Ele te vor feri de femeia străină,
de limba ademenitoare a celei străine.
N-o pofti în inima ta pentru frumusețea ei,
și nu te lăsa ademenit de pleoapele ei.
Căci pentru o femeie curvă,
omul ajunge de nu mai rămâne decât cu o bucată de pâine,
și femeia măritată întinde o cursă unui suflet scump” (Prov. 6:20-26).*

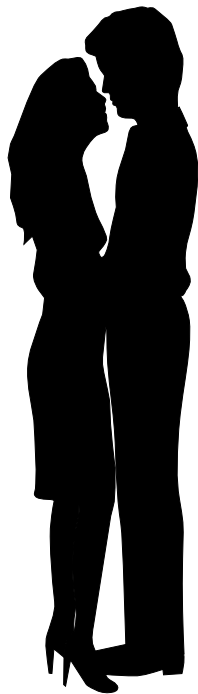
O hoție de două ori vinovată

Numind curvie, imoralitatea celui necăsătorit, Dumnezeu condamnă preacurvia, ca pe un abuz sexual al celui deja căsătorit, deci a celui ce este fără limite în apetitul poftelor trupului:

*„Hoțul nu este urgisit când fură ca să-și potolească foamea,
căci îi este foame;
și dacă este prins, trebuie să dea înapoi înșeptit,
să dea tot ce are în casă.
dar cel ce preacurvește cu o femeie este un om fără minte,
singur își pierde viața cine face așa.
Nu va avea decât rană și rușine,
și ocara nu i se va șterge.
Căci gelozia înfurie pe un bărbat,
și n-are milă în ziua răzbunării;
nu se uită la nici un preț de răscumpărare,
și nu se lasă înduplecat nici chiar de cel mai mare dar“ (Prov. 6:30-35).*

O haină religioasă pentru un străvechi păcat

Într-unul din pasaje, imoralitatea este oferită drept „jertfă de mulțumire“ în religia femeii străine. Aluzia este fără îndoială la cultul Astarteei, zeiță a fertilității, un pericol constant pentru evrei de a se întina cu femeile canaanite.

*„Zi înțelepciunii: Tu ești sora mea!“
Și numește priceperea prietena ta, -
ca să te ferească de nevasta altuia,
de străina care întrebuințează cuvinte ademenitoare.
Stăteam la fereastra casei mele,
și mă uitam printre zăbrele.
Am zărit printre cei neîncercați,
am văzut printre tineri pe un băiat fără minte.
Trecea pe uliță, la colțul unde stătea una din aceste străine,
și a apucat pe calea care duce spre locuința ei.
Era în amurg, seara,
în noaptea neagră și întunecoasă.
Și, iată că, i-a alergat înaintea o femeie
îmbrăcată ca o curvă și cu inima șireată.
Era bună de gură și fără astâmpăr;
picioarele nu-i puteau sta acasă:
când în uliță, când în piațe,
pe la toate colțurile stătea la pândă.
Ea l-a îmbrățișat și l-a sărutat,
și cu o față fără rușine i-a zis:
„Eram datoare cu o jertfă de mulțumire,
azi mi-am îndeplinit juruințele.
De aceea ți-am ieșit înaintea,
să te caut și te-am găsit.
Mi-am împodobit patul cu învelitori,
cu așternut de pânzeturi din Egipt;
mi-am stropit așternutul cu smirnă, aloe și scorțișoară.*

*Vino, să ne îmbătăm de dragoste până dimineață,
și să ne desfătăm cu dezmierdări!
Căci bărbatul meu nu este acasă,
a plecat într-o călătorie lungă,
a luat cu el sacul cu bani,
și nu se va întoarce acasă decât la luna nouă.“
Tot vorbindu-i, ea l-a ademenit,
și l-a atras cu buzele ei ademenitoare.
Deodată a început să meargă după ea,
ca boul care se duce la măcelărie,
ca un cerb care aleargă spre cursă,
ca pasărea care dă buzna în laț,
fără să știe că o va costa viața,
până ce săgeata îi străpunge ficatul (Prov. 7:1-23).*

Participarea la astfel de „jertfe“ imorale este în sine o sinucidere spirituală:

*Și acum, fiilor, ascultați-mă,
și luați aminte la cuvintele gurii mele.
Să nu ți se abată inima spre calea unei asemenea femei,
nu te rătăci pe cărările ei.
Căci ea a făcut să cadă multe jertfe,
și mulți sunt cei pe care i-a ucis ea.
Casa ei este drumul spre locuința morților,
drumul care pogoară spre locașurile morții“ (Prov. 7:24-27).*

Sufletele multor neascultători de Dumnezeu au căzut ca „jertfă“ pe altarele imoralității păgâne.

*„Gura curvelor este o groapă adâncă,
pe cine vrea să-l pedepsească Domnul, cade în ea“ (Prov. 22:14).*

Într-o astfel de fântână seacă a fost aruncat Iosif de către frații săi, care aveau de gând să-l lase să moară acolo (Gen. 37:24).

*„Fiule, dă-mi inima ta,
și să găsească plăcere ochii tăi în căile Mele.
Căci curva este o groapă adâncă,
și străina o fântâna strâmtă.
Ea pândește ca un hoț,
și mărește între oameni numărul celor stricați“ (Prov. 23:26-28).*

O temă mereu actuală

Aceiași subliniere a gravității păcatului curviei o vom întâlni și în Noul Testament: „Fugiți de curvie! Orice alt păcat pe care-l face omul este un păcat săvârșit afară din trup; dar cine curvește, păcătuiește împotriva trupului său“ (1 Cor. 6:18). „Curvia sau orice altfel de necurăție, ..., nici să nu fie pomenite între voi, așa cum se cuvine unor sfinți“ (Efes. 5:3).

„Știți, în adevăr, ce învățături v-am dat prin Domnul Isus. Voia lui Dumnezeu este sfințirea voastră; să vă feriți de curvie; fiecare din voi să știe să-și stăpânească vasul în sfințenie și cinste, nu în APRINDEREA poftelor, ca Neamurile, care nu cunosc pe Dumnezeu“ (1 Tesal. 4:2-5).

Apostolul Pavel folosește aceeași metaforă din întâmplarea cu șoferul care a verificat nivelul de combustibil cu chibritul aprins.

În afara trăirilor duhovnicești legate de părtășia cu Dumnezeu, trăirile împlinirii trupești din cadrul familiei produc cele mai mari bucurii din viață. Lăsate însă să explodeze fără frâu, aceleași energii vitale pot distruge toată fericirea personală, tot echilibrul familiei și toată armonia vieții sociale.

*„Bea apă din fântâna ta,
și din izvoarele puțului tău.
Ce, vrei să îți se verse izvoarele pe piețele de obște?
Lasă-le să fie numai pentru tine,
și nu pentru străinii de lângă tine.
Izvorul tău să fie binecuvântat
și bucură-te de nevasta tinereții tale.
Cerboaică iubită, căprioară plăcută:
fii îmbătat tot timpul de drăgălășeniile ei,
fii îndrăgostit necurmat de dragostea ei!
Și pentru ce, fiule, ai fi îndrăgostit de o străină,
și ai îmbrățișa sânul unei necunoscute?
Căci căile omului sunt lămurite înaintea ochilor Domnului
și El vede toate cărările lui.
Cel rău este prins în înșeși nelegiuirile lui,
și este apucat de legăturile păcatului lui.
El va muri din lipsă de înfrânare,
se va poticni din prea multa lui nebulie“ (Prov. 5:15-23).*

15.

ÎNTELEPCIUNEA CELOR CE NU BEAU ALCOOL

Iunie 1999. Adunați în sesiunea solemnă a Convenției de la Atlanta, Georgia, delegații bisericilor baptiste din Convenția de Sud au votat păstrarea interdicției de a consuma alcool în rândul tuturor membrilor. M-am întrebat: „Mai este oare nevoie de o astfel de „recomandare“?”

Știu că America s-a luptat cu alcoolul în timpul celebrei prohibiții și, ca societate a pierdut bătălia. Dar bisericile? Este oare nevoie să spui celor din biserici că alcoolul nu este frate bun cu sfințenia?

Mi-am amintit atunci că problema nu e nouă. Biserica creștină a avut întotdeauna de luptat cu beția. Apostolul Pavel le scrie celor din Corint: „Fiindcă atunci când vă adunați la masă, fiecare se grăbește să-și ia cina adusă de el, înaintea altuia; așa că unul este flămând, iar altul este beat“ (1 Cor. 11:21).

„Realizările” alcoolului

„Sunt cel mai mare criminal din istorie.

Am ucis mai mulți oameni decât toate războaiele lumii.

I-am transformat pe oameni în brute.

Am adus nefericire în milioane de cămine.

I-am redus pe mulți tineri promițători la nivelul unor epave deznădăjduite.

Am rostogolit la vale mulțimi nenumărate.

I-am distrus pe cei slabi și i-am slăbit pe cei tari.

I-am înebunit pe cei înțelepți și i-am transformat pe nebuni în saltimbancii lumii.

Cei nevinovați și neîncercați îmi cad lesne pradă.

Nevasta părăsită mă cunoaște bine și nu le sunt străin copiilor care n-au de mâncare.

Părinții care și-au coborât triști în mormânt perii albi mi-au simțit mușcătura.

Am ruinat milioane și, nesățios, mă arunc flămând să înghit încă altele, și mai multe.

Numele meu este: ALCOOL!“

Beția este o formă de nebunie voluntară.

Pentru un om, ca și pentru o națiune, una din cele mai mari înșelări de sine este să creadă că poate ajunge la fericire prin ... beție!

*„Vinul este batjocoritor,
băuturile tari sunt gălăgioase;
oricine se îmbată cu ele nu este înțelept“ (Prov. 20:1).*

Iată ce a scris un medic despre băutura: „Alcoolul face nasul roșu, ochii vineți, ficatul cenușiu, nopțile albe, zilele negre, inima albastră și viitorul ... întunecat.“

Beția este păgubitoare

Beția și prosperitatea nu stau de obicei la aceeași masă. Sărăcia nu duce la beție fără consimțământul celui în cauză, dar beția duce la sărăcie, fie că ne place sau nu:

*„Nu fi printre cei ce beau vin,
nici printre cei ce se îmbuibă cu carne.
Căci bețivul și cel ce se dedă la îmbuibare sărăcesc,
și ațipirea te face să porți zdrențe“ (Prov. 23:20-21).*

Băutura ta duce la câștig ... pentru spitale, pentru ambulanțe, pentru șoferi, pentru doctori, pentru cadre medicale, pentru avocați, pentru salariații de la morgă și pentru gropari.

Beția este degradantă

Alcoolul conservă ființele moarte, dar le ucide pe cele vii. Demnitatea nu poate fi conservată în alcool. După cum observa cineva: „Cârciumarului îi sunt tare dragi bețivii, dar nu-i vrea ca gineri!“ și „Cârciumarul nu se poate lăuda cu cei mai buni clienți ai lui!“

Cartea Proverbelor conține o descriere extraordinar de precisă a manifestărilor caracteristice alcoolismului. Ea conține:

(1) Un sentimentalism exacerbat și o stare de confuzie a rațiunii:

*„Ale cui sunt vaietele? Ale cui sunt oftările? Ale cui sunt neînțelegerile?
Ale cui sunt plângerile? Ale cui sunt ochii roșii?
Ale celor ce întârzie la vin,
și se duc să golească paharul cu vin amestecat.
Nu te uita la vin când curge roș
și face mărgăritare în pahar;
el alunecă ușor,
dar pe urmă ca un șarpe mușcă
și înțepă ca un basilisc“ (Prov. 23:29-32).*

(2) Relativism moral, lipsa de discernământ și logoree verbală:

*„Ochii ți se vor uita după femeile altora,
și inima îți va vorbi prostii“ (Prov. 23:33).*

(3) Alterarea simțului de orientare și pierderea coordonării motorii:

*Vei fi ca un om culcat în mijlocul mării,
ca un om culcat pe vârful unui catarg“ (Prov. 23:34).*

(4) „Delirium tremens“ (o stare de delir):

*„M-a lovit ... dar nu mă doare! ...
M-a bătut ... dar nu simt nimic!
Când mă voi trezi? Mai vreau vin!“ (Prov. 23:29-35).*

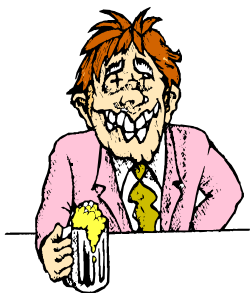
Beția este înșelătoare

Un alcoolic trăiește într-o continuă „înșelare de sine.“ Majoritatea celor ce ajung pradă beției nici nu-și dau seama de aceasta. Ei se cred în continuare „stăpâni pe situație“ și oricând în stare să ... se abțină. Un alcoolic nu este unul care bea prea mult, ci unul cărui i se pare că întotdeauna bea prea puțin!

Există un pasaj care, cel puțin aparent, justifică consumul de băuturi alcoolice. Este vorba de cazul celor care au nevoie de un „anestezic“ pentru viață, de cei necăjiți și amărâți care trebuie să-și uite starea și să se refugieze într-o lume a iluziilor bahice:

*„Dați băuturi tari celui ce piere,
și vin celui cu sufletul amărât;
ca să bea și să-și uite sărăcia,
și să nu-și mai aducă aminte de necazurile lui“ (Prov. 31:6-7).*

Beția nu este însă decât o soluție temporară.

Nimeni nu poate fi beat toată viața. Avem datoria să dăm față cu realitatea și să ne străduim să ne facem o soartă mai bună. Celor ce beau ca să-și înece necazul trebuie să li se spună că el știe să înoate! Ne vom întâlni mereu cu el pe „țărnuțel“!

Paharul de vin îi spuse sticlei de șampanie: „Știi, n-o fi eu prea dus la școală, dar ceva matematică tot știu să fac! Adun necazuri pe capul omului, scad banii din buzunarul lui, îi înmulțesc necazurile, îi împart averea cu cârciumarii, așa că nu-i mai rămâne decât o fracție din ce-a câștigat, iau dobândă din munca lui și îi reduc șansele de sănătate și viață lungă.

Băuturile alcoolice în Biblie

În prescripțiile jertfelor

Deși pare surprinzător, în timpurile biblice, vinul a făcut parte din elementele jertfelor mozaice: „... iar vin pentru jertfa de băutură la arderea de tot sau la jertfă să aduceți un sfert de hin de fiecare miel. ... și să faci o jertfă de băutură de o treime de hin de vin, ca dar de mâncare de un miros plăcut Domnului“ (Num. 15:5,7).

În interdicțiile slujbelor preoțești

Lui Aaron și preoției le-a fost cerută abținerea: „Tu și fiii tăi împreună cu tine, să nu beți vin, nici băutură amețitoare, când veți intra în cortul întâlnirii, ca să nu muriți: aceasta va fi o lege veșnică printre urmașii voștri“ (Lev. 10:9).

În interdicția pentru Nazirei

Orice „nazireu“, adică orice om închinat lui Dumnezeu trăia sub interdicția consumului de băuturi alcoolice: „... să se ferească de vin și de băutură îmbătătoare“ (Num. 6:3).

Un astfel de om a fost Samson: „Tu ... vei naște un fiu; și acum să nu bei nici vin, nici băutură tare, și să nu mănânci nimic necurat, pentru că acest copil va fi închinat lui Dumnezeu din pântecul maicii lui, până în ziua morții lui“ (Jud. 13:7).

În practica socială

Orientalii beau un fel de băutură răcoritoare compusă dintr-o parte vin și patru până la șapte părți apă. În felul acesta, apa este, într-o oarecare măsură, purificată prin acțiunea alcoolului din vin. De la băutura pentru sete însă, drumul spre beție era foarte ușor.

„Nimeni, după ce a auzit cuvintele legământului acestuia încheiat cu jurământ, să nu se laude în inima lui și să zică: „Voi avea pacea, chiar dacă aș urma după pornirile inimii mele, ai chiar dacă aș adăuga beția la sete“ (Deuteronom 29:19).

În vremurile biblice, cuvântul „vin“ nu desemna neapărat aceiași băutură de astăzi. Fermentarea naturală produce maximum 14% alcool. O proporție mai mare de alcool ar distruge chiar drojdia care-l produce. Băuturile moderne cu un conținut de până la 50% alcool sunt rezultate în urma înghețării și a distilării, tehnologii necunoscute în vechime. În teritoriul Israelului, vinul nu putea conține mai mult de 8% alcool din cauza conținutului redus de zahăr din zeama strugurilor, Evreii nu aveau trestie de zahăr cu care să-l îndulcească.

Când vorbește despre vin, Vechiul Testament folosește doi termeni:

(1) „Tiroș“ este folosit de 38 de ori și denumește sucul de struguri sau „mustul“ nefermentat. În Ioel 2:24, Osea 9:2 și Proverbe 3:10 ni se spune că acest „tiroș“ umplea teascurile, deci era încă proaspăt.

(2) „Yayin“ este folosit de 153 de ori și denumește vinul fermentat, dar cu un procentaj redus de alcool.

În viciile fiilor neascultători pedepsiți cu moartea

„Dacă un om are un fiu neascultător și îndărătnic, care n-ascultă nici de glasul mamei lui, și nu-i ascultă nici chiar după ce l-au pedepsit, tatăl și mama să-l ia și să-l ducă la bătrânii cetății ... Să spună bătrânii cetății lui: „Iată, fiul nostru este neascultător și îndărătnic, n-ascultă de glasul nostru, și este lacom și bețiv. ... să-lucidă cu pietre, și să moară“ (Deuteronom 21:20-21a).

În „căderile” celor aleși

Pe paginile Bibliei sunt o sumedenie de tragedii „înmuiate în băutură.“

Imediat după potop, Noe „a băut vin și s-a îmbătat“ și și-a dezgolit rușinea înaintea fiilor săi. Rătăcirea lui a dus la blestemarea unuia dintre cei copii ai săi: Ham.

Fetele lui Lot, și-au îmbătat tatăl și l-au făcut astfel părtaș faptelor lor rele (Gen. 19:32). Din acest incest vinovat s-au născut Moab și Amon, dușmani istorici ai Israelului.

În condamnările profeților

Ca împărat al lui Israel, Solomon a știut că beția nu face casă bună cu chibzuința. El recomandă moderația:

„Ferice de tine țară, al cărei împărat este de neam mare, și ai cărei voievozi mănâncă la vremea potrivită, ca să-și întărească puterile, nu ca să se dedea la beție!“ (Eclesiastul 10:17).

Vai! Această recomandare a fost prea rar pusă în practică. Excesele celor din Israel au trezit mânia divină. Profetul Isaia strigă din partea lui Dumnezeu:

„Vai de cei ce disdedimineață aleargă după băuturi ametoitoare și șed până târziu noaptea și se înfierbântă de vin“ (Is. 5:11).

„Vai de cununa îngîmfată a bețivilor lui Efraim, de floarea veștejită, care este strălucirea podoabei sale, pe culmea văii mănoase a celor ce se îmbată!“ (Isaia 28:1).

Chiar și preoții sunt condamnați pentru beție:

„Dar și ei, se clatină de vin, și băuturile tari îi ameteșc; preoți și proroci sunt îmbătați de băuturi tari, sunt stăpâniți de vin, au ameteți din pricina băuturilor tari; se clatină când proorocesc, se poticesc când judecă“ (Isaia 28:7).

Iată ce zice Naum:

„Căci vor fi ca niște mănunchiuri de spini încîlciți, și tocmai când vor fi beți de vinul lor, vor fi mistuiți de foc, ca o miriște de tot uscată“ (Naum 1:10).

În interdicția dată urmașilor lui Recab

Este greu să găsești un pasaj în care băutura devenită beție a dus la ceva bun. De aceea, unii reformatori ai propriilor lor familii au interzis cu desăvârșire consumarea băuturilor alcoolice: „Noi nu bem vin! Căci Ionadab, fiul lui Recab, tatăl nostru, ne-a dat următoarea poruncă: „Să nu beți niciodată vin, nici voi, nici fiii voștri“ (Ier. 35:6).

În minunile Domnului Isus

Paradoxal, cea dintâi minune-semn mesianic făcută de Domnul Isus s-a produs la o nuntă și a constat în ... transformarea apei în vin! fără îndoială că mama Domnului Isus a fost invitată la o nuntă destinată să se transforme într-o beție. Observați din textul din Ioan 2 câteva lucruri:

(1) La nunta aceea lumea venise să se îmbete. În Cana, nu s-a terminat mîncarea, ci vinul. Asta spune că cei prezenți acolo erau departe de a practica abstenența! Obiceiul amintit în versetul 10: „Orice om pune la masă

întâi vinul cel bun; și, după ce oamenii au băut bine, atunci pune pe cel mai puțin bun“, ne arată că, la astfel de nunți, vinul era consumat până ce oamenii își pierdeau capacitatea de a mai face deosebire între vinul bun și vinul mai puțin bun.

(2) La nunta aceea, mama i-a cerut lui Isus să rezolve problema unor bețivi. „Nu mai au vin“, a zis ea. dacă ar fi fost într-una din bisericile noastre, Domnul Isus ar fi răspuns: „Foarte bine, și așa Eu sunt împotriva băuturii și vă voi învăța cu această ocazie că nu este bine să bei vin!“

(3) Domnul Isus a schimbat apa în vin! Apoi a băut probabil împreună cu ucenicii săi alături de toți ceilalți.

Este fapta Domnului Isus un certificat pentru justificarea beției noastre. Bineînțeles că nu! Este însă incontestabil că Domnul Isus și ucenicii au băut vin ca și toți ceilalți contemporani ai lor.

Până și în seara ultimei „Cine Pascale“, conform prescripțiilor ceremoniale, vinul a fost și el prezent la masă. Ținând paharul în mână, Domnul Isus a anunțat o vreme în care acest rod al viței va fi consumat chiar și în reînoita împărăție viitoare:

„Vă spun că, de acum încolo nu voi mai bea din acest rod al viței, până în ziua când îl voi bea cu voi nou în Împărăția Tatălui Meu“ (Mat. 26:29).

Rodul viței va fi și el răscumpărat din „robia stricăciunii“ și va fi iarăși desfătarea noastră în vremea Împărăției viitoare a lui Dumnezeu.

Recunoscând practicarea consumului de vin, Noul Testament păstrează interdicția abuzului de băuturi alcoolice, plasând-o în conflict direct cu trăirea unei vieți de plinătate spirituală: „Nu vă îmbătați de vin, aceasta este destrăbălare. Dimpotrivă, fiți plini de Duh“ (Efes. 5:18).

Viața creștină nu face casă bună cu beția.

Beția aparține trecutului păcătos

„Ajunge, în adevăr, că în trecut ați făcut voia Neamurilor, și ați trăit în desfrânări, în poftă, în beții, în ospete, în chefuri și în slujiri idolești neîngăduite. De aceea se miră ei că nu alergați împreună cu ei la acelaș potop de desfrâu, și vă batjocoresc ...“ (1 Petru 4:3-4).

Beția este dovada trăirii în firea pământească

„Și faptele firii pământești sunt cunoscute și sunt acestea: preacurvia, curvia, ... pizmele uciderile, bețiile, îmbuibările și alte lucruri asemănătoare cu acestea. Vă spun mai dinainte, cum am mai spus, că cei ce fac astfel de lucruri, nu vor moșteni Împărăția lui Dumnezeu“ (Gal. 5:19-21).

Beția este un subiect de disciplină bisericească

„Ci v-am scris să n-aveți nici un fel de legături cu vreunul care, măcar că își zice „frate“ totuși este curvar sau lacom de bani sau închinător la

idoli sau defăimător sau bețiv sau răpareț; cu un astfel de om nu trebuie nici să mâncați“ (1 Corinteni 5:11).

Beția trebuie lepădată de cei ce-L așteaptă pe Domnul

„Și aceasta cu atât mai mult, cu cât știți în ce împrejurări ne aflăm: este ceasul să vă treziți în sfârșit din somn; căci mântuirea este mai aproape de noi decât atunci când am crezut.

Noaptea aproape a trecut, se apropie ziua. Să ne desbrăcăm dar de faptele întunerecului, și să ne îmbrăcăm cu faptele luminii. Să trăim frumos, ca în timpul zilei, nu în chefuri și în beții; nu în curvii și în fapte de rușine; nu în certuri și în pizmă; ci îmbrăcați-vă în Domnul Isus Christos, și nu purtați grijă de firea pământească, pentru ca să-i treziți poftele“ (Rom. 13:11-14).

S-ar putea ca beția să nu te scoată din Biserică, dar ea te va ține cu siguranță afară din Împărăția lui Dumnezeu!

„Nu știți că cei nedrepti nu vor moșteni Împărăția lui Dumnezeu?

Nu vă înșelați în privința aceasta: nici curvarii, nici închinătorii la idoli, ... nici bețivii, ... nu vor moșteni împărăția lui Dumnezeu“ (1 Cor. 6:9-10).

Un sfat pentru bețivi

William Pen, întemeietorul Pennsylvaniei, căuta din răspuțeri să-l convingă pe un bețiv să se lase de băutură. „Vreau, domnule, dar nu pot! Cum să fac?“

„Este la fel de simplu ca și întinderea degetelor de la mână!“

„Cum așa? Învățați-mă și, pe cinstea mea, vă promit că voi face!“

„Iată cum: ori de câte ori vezi în mâna ta un pahar sau o sticlă cu băutură, întindeți repede degetele înainte ca să duci la gură! N-ai să te mai îmbeți niciodată!“

Amuzat de simplitatea planului, victima beției a plecat zâmbind. S-a hotărât să încerce și ... a reușit!

16.

ÎNTELEPCIUNEA CELOR CARE NU CUVÂNTĂ

Capitolul 30 din cartea Proverbelor este supranumit „capitolul numerelor“ sau „înțelepciunea celor care nu cuvântă.“ Primul verset ne spune că întreg capitolul conține:

*„Cuvintele lui Agur, fiul lui Iache.
Cuvintele înțelepte rostite de omul acesta pentru Itiel,
pentru Itiel și pentru Ucal“ (Prov. 30:1).*

Stilul acestei cuvântări este foarte asemănător cu discursul lui Elihu, din cartea lui Iov.

Ca și mai tânărul său corespondent din cartea Iov, Agur face apel la „cartea naturii“ pentru a ilustra înțelepciunea divină. Tot ca și Elihu (Iov 32 - 37), Agur începe prin a-și publica modestia:

*„Negreșit, sunt mai prost decât oricine,
și n-am pricepere de om.
N-am învățat înțelepciunea,
și nu cunosc știința sfinților“ (Prov. 30:2-3).*

Ca și Elihu, Agur continuă prin a-L recomanda ca sursă de înțelepciune pe Dumnezeu:

*„Cine s-a suit la ceruri,
și cine s-a pogorât din ele?
Cine a adunat vântul în pumnii lui?
Cine a tras apele în haina lui?
Cine a hotărât toate marginile pământului?
Cum se numește el,
și cum cheamă pe fiul său?*

*Ști tu lucrul acesta?
Orice cuvânt al lui Dumnezeu este încercat.
El este un scut pentru cei ce se încred în El.
N-adăuga nimic la cuvintele Lui,
ca să nu te pedepsească,
și să fii găsit mincinos“ (Prov. 30:4-6)*

„Destul” și „prea destul”

Cititorul capitolului 30 va observa că lucrurile folosite ca ilustrații pentru susținerea anumitor principii abstracte merg în grupe de „patru.” Aceste grupe sunt introduse de expresia: „trei lucruri, ba patru ...” O întâlnim în versetele 15, 18, 21 și 24. Ea este un „idiom” al limbii ebraice care poate fi tradus în semnificație prin: „destul și mai mult decât destul”, „cu măsură și chiar peste măsură de mult”, „cât trebuie și chiar mai mult decât trebuie”, „mult și chiar prea mult”.

Aceiași expresie este folosită și în cartea profetului Amos 1:3. Expresia pentru trei ..., ba pentru patru ...” „Pentru trei nelegiuiri ale Gazei, ba pentru patru, ...” Nelegiuirile amintite nu sunt întotdeauna patru, căci expresia nu are neapărat valoare numerică, ci forță declamatorie. Este ca și cum Dumnezeu ar spune: „Cu trei nelegiuiri, ați umplut măsura răbdării mele; acum, cu cea de a patra faceți să dea paharul pe dinafară.”

Cine va căuta să identifice Amos 1:3 text patru nelegiuiri nu va putea. De fapt se vorbește numai despre una: „Pentru că au treierat Galaadul cu treierătoare de fier.”

Aceiași nepotrivire „matematică” poate fi observată și în cazul celorlalte verdicte proclamate de profetul Amos împotriva Tirului (Amos 1:9), Edomului (Amos 1:11), Amonului (Amos 1:13), Moabului (Amos 2:1), Iudei (Amos 2:4) și Israelului (Amos 2:6).

Folosirea acestui „idiom” ebraic în capitolul 30 din cartea Proverbelor ne avertizează asupra intensității de mesaj conținut în text.

Împotriva lăcomiei

Iată o definiție a lăcomiei: „La puține trebuințe, tot mai multe și mai mari dorințe.” Ca să militeze împotriva ei, Agur ne dă o zicătoare și patru ilustrații nedorite:

*„Lipitoarea are două fete: „Dă! DĂ!”
Trei lucruri sunt nesățioase,
patru lucruri nu zic niciodată: „Destul!”
și anume: Locuința morților, femeia stearpă,
pământul, care nu este sătul de apă,
și focul, care nu zice niciodată: „Destul!” (Prov. 30:15-16).*

Lăcomia este asemănată deci cu: moartea, prostituția, seceta și incendiul! Pentru avere, omul se lipsește de plăcerile vieții, se prostituează moral, trăiește într-o continuă și nepotolită arșiță și arde cu o pasiune care-l consumă lăuntric. Ce deșertăciune!

Dacă ai putea auzi poveștile spuse de banii care-ți trec prin mână, n-ai mai vrea să te atingi de ei! Câți indivizi care și-au vândut trupul și sufletul pentru ei! De câte ori au fost folosiți pentru crime, pentru beție, pentru prostituție, pentru mită și pentru arme de război! Banii sunt pătați cu lacrimi și cu sânge. Nicio băutură alcoolică nu îmbată așa de repede și așa de degradant ca ei!

Împotriva desmățului

Există urmări și consecințe. Orice abatere de la standardul divin se plătește. Chiar dacă nu înțelegem noi cum, chiar dacă nu pricepem noi de ce, Dumnezeu are evidența tuturor faptelor noastre și fiecare își va trage ponoasele.

*„Trei lucruri sunt mai presus de puterile mele,
și chiar patru pe care nu le pot pricepe:
urma vulturului pe cer,
urma șarpelui pe stâncă,
urma corăbiei în mijlocul mării,
și urma omului la o fată.
Tot așa este și calea femeii preacurve:
ea mănâncă și se șterge la gură,
și apoi zice: „N-am făcut nimic rău“ (Prov. 30:18-20).*

Probabil că acest pasaj este unul dintre cele mai greu de înțeles. Așa este și cu viața noastră. Cunoaștem în parte și mulți ne pot înșela cu ușurință. Dar pe Dumnezeu nu-L poate înșela nimeni. El știe urma vulturului pe cer, urma șarpelui pe stâncă, urma corăbiei în mijlocul mării și tot El știe ceea ce nu știm noi, imoralitatea tainică și vinovată a celor care cred că pot scăpa nepedepsiți. Sărmani înșelători de sine!

Împotriva neorânduielilor sociale

Există limite peste care revolta populară este inevitabilă. Fiecare din cele patru scenarii care urmează s-au întâmplat în istoria lumii și au dus la tulburări sociale:

*„Trei lucruri fac să se răscoale o țară,
și patru lucruri nu le poate suferi:
un rob, care a început să împărătească,
un nebun, care are pâine din belșug,
o femeie disprețuită care se mărită,*

și o roabă care moștenește pe stăpână-sa“ (Prov. 30:21-23).

Cartea Proverbelor ne vorbește și despre alte cauze care produc tulburări sociale.

1. Lipsa unui om chibzuit și apariția tendințelor centrifuge:

*„Când este răscoală într-o țară, sunt mulți capi,
dar cu un om priceput și încercat, domnia dăinuiește“ (Prov. 28:2).*

2. Apariția unui conducător lacom într-o țară săracă:

*„Un om sărac care apasă pe cei obișduiți,
este ca o rușere de nori care aduce lipsă de pâine“ (Prov. 28:3).*

*„Ca un leu care răgnește și ca un urs flămând,
așa este cel rău care stăpânește peste un popor sărac“ (Prov. 28:15).*

3. Tirania unor dictatori răi:

*„Când biruiesc cei neprihăniți, este o mare slavă,
dar când se înalță cei răi, fiecare se ascunde“ (Prov. 28:12).*

4. Pălăvrăgeala politicianilor ușuratici

*„Cei ușuratici aprind focul în cetate,
dar înțelepții potolesc mânia“ (Prov. 29:8).*

Tulburările și tulburătorii trec și sunt risipiți ca pleava. Cei ce fac voia Domnului rămân în veac:

*„Când se înmulțesc cei răi, se înmulțește și păcatul,
dar cei buni le vor vedea căderea“ (Prov. 29:16).*

*„Calea oamenilor fără prihană este să se ferească de rău;
acela își păzește sufletul, care veghează asupra căii sale“ (Prov. 16:17).*

Patru principii pentru progres

Prevedere, unitate, solidaritate, smerenie. iată patru principii care pot aduce progresul în viața comunității umane. De unde să le învățăm?

De la furnici, de la șoarecii de munte, de la lăcuste și de la păianjeni. Lucrurile mari le putem învăța și de la animale mici, căci adevărurile mari pot fi scrise uneori și cu litere foarte mici.

Lecții din cartea creației

De fapt, Dumnezeu a înscris înțelepciunea Sa în felul în care a făcut lucrurile care ne înconjoară. Știi că Pavel a spus în Rom. 1: 19 că „ ... ceea ce se poate cunoaște despre Dumnezeu, ... însușirile nevăzute ale Lui, puterea Lui veșnică și dumnezeirea Lui, se văd lămurit, de la facerea lumii, când te uiți cu băgare de seamă la ele în lucrurile făcute de El“.

A te uita cu băgare de seamă înseamnă a face știință. Din acest unghi de vedere, orice cercetare științifică este un studiu în teologie, căci el ne descoperă lucruri despre Dumnezeu însuși.

Acest lucru îl vedem cel mai bine în cartea Iov. Patriarhul avea o problemă teologică, Dumnezeu îi răspunde însă dându-i lecții de zoologie. În capitolele 38-41 al cărții lui Iov, Dumnezeu îi vorbește patriarhului perplex despre câte în lună și în stele și despre tainele de înțelepciune ascunse în felul de viață al animalelor:

„Știi tu când își fac caprele sălbatice puii? ...Cine a lăsat slobod măgarul sălbatic? ...“ etc.

Există o înțelepciune instinctivă așezată de Creator în creație. Animalele nu au inteligență, în sensul în care aceasta este dăruită omului. Totuși, ele fac anumite lucruri „din instinct“ și dovedesc o inteligență așezată în ele de Dumnezeu. Excepțiile de la regulă, citate de Agur în cazul celor patru animale mici de la care putem învăța lucruri mari sunt și ele dovada intervenției lui Dumnezeu în creație. Ceea ce fac ele nu se poate justifica prin „experiență“ sau prin evoluție, ci pe o „programare“ directă din partea Creatorului.

De exemplu, pasajul în care Dumnezeu ne vorbește despre „vitejia“ calului (Iov 39:19-25) subliniază „neobișnuita lipsă a instinctului de conservare“ pe care o manifestă acest animal în timpul războaielor. Dumnezeu a înscris în cal caracteristici unice, care l-au transformat în „tanc de luptă“ pentru războinici! Ce s-ar întâmpla dacă am încerca să înhăimăm în locul lui zebra sau struțul?!

Ne întâlnim iarăși cu o serie de „patru“, ceea ce înseamnă că lecțiile din viața acestor patru animale mici sunt copleșitoare.

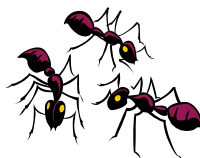
A. Lecția furnicii

*„Furnicile, care nu sunt un popor tare,
dar își pregătesc hrana vara“ (Pov. 30:25).*

Aș numi această lecție „înțelepciunea prevederii“. La Fontaine a popularizat această înțelepciune a furnicii în fabula „Greierile și furnica.“

Dacă este adevărat că în lume supraviețuiesc cei tari, furnica face excepție de la această regulă. Ea nu supraviețuiește datorită tăriei, ci datorită strategiei.

Tendința firească este să consumi cât ai și să nu te gândești la viitor. Vorbind despre felul nostru de a fi, un prieten mi-a mărturisit: „Daniel, eu am descoperit cât cheltuiește fiecare.“ „Cât?“, l-am întrebat eu curios. „Fiecare cheltuiește atâta cât are!“ Mi-a replicat el. „Ba, încă unii dintre noi mai cheltuim și pe datorie.“

Domnul Isus a lăudat trăsătura „prevederii“ chiar și atunci când ea se manifestă la un „ispravnic necredincios.“ „Fiii lumii acesteia sunt mai înțelepți decât fiii luminii“ când este vorba despre prevedere.

A ști să-ți pregătești viitorul este o dovadă de înțelepciune. A putea privi în viitor înseamnă a nu suferi de miopie spirituală, iar cine știe să-și pregătească încă de pe pământ destinul veșnic este cel mai înțelept dintre oameni. Cel ce se îngrijește doar de viața aceasta, dar nu se pregătește pentru veșnicie, s-ar putea să treacă drept om deștept acum, dar va fi un nebun în veșnicie. La o analiză atentă, singurul lucru pe care-l poate cu adevărat câștiga cineva înainte de moarte este ... cerul.

B. Lecția șoarecilor de munte

„Șoarecii de munte, care nu sunt un popor puternic, dar își așează locuința în stânci“ (Prov. 30:26).

Aș numi această lecție „înțelepciunea asocierii“. Tendința firească a tuturor este să ne lăsăm pradă comodității, să stăm acolo unde ne este totul la îndemână. Așezările umane s-au făcut pe lângă ape și, pe cât posibil în zone de câmpie. Ce putem învăța însă de la șoarecii de munte? În loc să stea în vale, lângă apă și aproape de lanurile de cereale, șoarecii de munte au ales să se alieze cu muntele. Dușmanii lor naturali i-ar putea găsi și distruge ușor dacă și-ar fi făcut locuința în câmpie. Alegând să se așeze „în stânci“, șoarecii sălbatici s-au aliat cu puterea munților și au supraviețuit primejdiilor.

Omul slab ar trebui să știe și el că „prietenia cu Dumnezeu“ este un izvor de scăpare în ceas de primejdie.

C. Lecția lăcustelor

„Lăcustele n-au împărat și totuși pornesc toate în cete“ (Prov. 30:27).

Aceasta este lecția „solidarității“. Prin natura sa, lăcusta este una dintre cele mai lacome viețuitoare. Ea trebuie să consume zilnic de câteva ori greutatea propriului ei corp. Înzestrată cu niște fălci mari și puternice, lăcusta lacomă este teroarea culturilor agricole. Egoismul și formidabila ei poftă de mâncare ar trebui să o facă pe lăcustă să se ferească de concurența suratelor ei și să caute singurătatea. Ea ar putea zice: „Am să mă ascund de suratele mele ca să nu-mi fure mâncarea și mă voi duce să colind grădinile singură.“ Ce s-ar întâmpla însă dacă ar face-o? Fermierul din câmpie ar putea să iasă în câmp și cu o singură lovitură să o distrugă: Pleosc!

Dintr-un instinct lăuntric tainic, lăcustele, „fără un împărat“, pornesc toate în cete și dau năvala în nori uriași peste ogoarele oamenilor. Numărul lor extraordinar le fac teroarea culturilor. Fermierii fug neputincioși dinaintea lor. Solidaritatea lăcustelor le face de temut. Mulțimea lor întunecă cerul. Când se ridică dintr-un loc, în urma lor rămân câmpiile parcă arse de foc și copacii descojiți de scoarță.

Oamenii ar trebui să știe că „unde-i unu nu-i putere.“ Am putea învăța și noi din solidaritatea acestor mici viețuitoare.

D. Lecția păianjenului

*„Păianjenul îl poți prinde cu mâinile
și se găsește totuși în casele împăraților“ (Prov. 30:28).*

Aceasta este lecția „smereniei care înalță“. V-ați gândit vreodată că, deși nu este simpatizat de nimeni, păianjenul reușește să pătrundă peste tot, chiar și în casele împăraților?. Care este secretul lui?

Total lipsit de apărare și în nici un fel împodobit ca să ne placă, urâtul păianjen trăiește unde nici nu te aștepți. Este în casa ta, în casa mea și chiar în casele împăraților. Nici o altă viețuitoare nu se poate lăuda cu o așa performanță. Cum de reușește?

Aș putea numi comportamentul său „o smerenie inconștientă și nepremeditată.“ Dumnezeu l-a făcut așa!

Mai întâi, el n-are glas! Se spune că fiecare pasăre pe limba ei piere! Chiar și țânțarul ar scăpa mai ușor dacă n-ar face atâta gălăgie!

Alte lecții de zoologie

Înțelepciunea înscrisă de Dumnezeu în animalele necuvântătoare trebuie să ne vorbească fiecăruia dintre noi. V-ați gândit vreodată la ironia cu care a ales Dumnezeu să vorbească în anumite cazuri unora dintre slujitorii Săi prin animale alese înadins?

Ce ziceți de încăpățânatul Balaam, care, deși a aflat că Dumnezeu nu vrea să-l lase să se ducă la Balac, a insistat pofticios după „plata fărădelegii“? Dumnezeu a ales să-i vorbească printr-o ... măgăriță! Ori măgarul este proverbialul exponent al ... încăpățânării!

Ce ziceți de neascultătorul Iona, care dorea să fugă departe de fața Domnului? Dumnezeu i-a trimis un pește care l-a coborât „până la temelile munților.“ Acolo, profetul a gustat din propria lui nebunie și s-a îngrozit:

**„În strâmtorarea mea, am chemat pe Domnul,
și m-a ascultat;
din mijlocul locuinței morților am strigat,**

**și mi-ai auzit glasul.
Și totuși, mă aruncasei în adânc, în inima mării,
și râurile de apă mă înconjuraseră;
toate valurile și toate talazurile tale au trecut peste mine.
Ziceam: „Sunt lepădat dinaintea ochilor tăi!
Dar iarăși voi vedea Templul Tău cel sfânt.“
Apele m-au acoperit, până aproape să-mi ia viața,
adâncul m-a învăluit,
papura s-a împletit în jurul capului meu.
M-am pogorât până la temeliile munților,
zăvoarele pământului mă încuiau pe vecie“ (Iona 2:2-6).**

Ce spuneți de fricosul Ilie, căruia, ca să-l asigure de puterea protecției divine, Dumnezeu i-a trimis carne prin ... corbi! Este știut că aceste păsări sunt cele mai rapace carnivore! Mesajul sugerat de Dumnezeu a fost: „Nu te teme! Chiar și pe cel mai crud împărat al lui Israel îl pot face să slujească planurilor mele!“

Sau ce ziceți de țațoșul apostol Petru? Nu este oare sugestiv că Dumnezeu a ales să-l trezească la realitate prin cântecul unui ... cocoș?

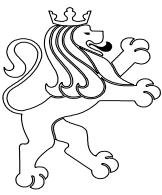
ÎMPOTRIVA MÂNDRIEI

Probabil că aceasta este cea mai hazlie serie de patru. Ea li se adresează celor ce n-au astâmpăr și vor cu tot dinadinsul să fie „în față.“ Sfatul înțelepciunii este „stai la locul tău! Dacă ai valoare vei ieși de la sine la suprafață. Dacă nu, evită să fi înfumurat și caraghios.“

*„Dacă mândria te împinge la fapte de nebunie,
și dacă ai gânduri rele,
pune mâna la gură:
căci baterea laptelui dă smântână,
scărpinarea nasului dă sânge,
și stoarcerea mâniei dă certuri“ (Prov. 30:32-33).*

Ca să ilustreze cât de caraghios este cel fără merite, dar cu ambiție, Agur alege trei ilustrații din lumea animalelor. Selecția lui este subtilă și dovedește o adâncă cunoaștere. Ironia este mușcătoare și mesajul este ușor de identificat:

*Trei ființe au o ținută frumoasă, și patru au mers măreț:
leul, viteazul dobitoacelor,
care nu se dă înapoi dinaintea nimănui,
calul închingat gata, și țațul;
și împăratul, căruia nimeni nu-i poate sta împotriva“ (Prov. 30:29-31).*

Este evident că avem de-a face cu trei „lideri îndreptățiți“ (leul, calul gata de bătălie și împăratul). Cel de al patrulea, țapul este un „impostor obraznic.“ Fără nici un merit deosebit, el mimează semeția. Pe ce bază se fudulește el? N-a făcut nici o ispravă. Este nestatornic și jegos. Ba mai și miroase ... urât!

Într-o carte în care Domnul Isus își aseamănă urmașii cu oile, cât de sugestiv este să-l găsim drept impostor pe ... căpetenia caprelor! Ce multe tulburări a produs el în adunările noastre!

17.

ÎNTELEPCIUNEA CARACTERULUI

Importanța caracterului

Fără nici o îndoială, scopul lui Dumnezeu cu noi este să ne „repare“ prin nașterea din nou și prin asemănarea cu Isus Christos, Fiul Său și fratele nostru mai mare, Cel în care Dumnezeu își găsește „toată plăcerea.“ Cartea Proverbelor este o pledoarie pentru caracter.

Caracterul ne determină acțiunile

Cândva, un scorpion a rugat o broască țestoasă să-l ducă de pe un mal pe altul. „Și dacă ai să mă înțepi“ i-a replicat broasca. „N- am să te înțep“, a răspuns scorpionul, „că asta ar însemna să mori, ne-am scufunda amândoi și asta n-ar avea nici o logică“. La mijlocul râului, scorpionul a înțepat sârmana broască. În timp ce murea trăgându-l și pe el la fund, ea a mai apucat să-l mai întrebe: „De ce-ai făcut-o? Care-i logica?“ „N-are nimic de a face cu logica“, i-a răspuns sufocându-se scorpionul. „Ăsta-i felul meu de a fi și n-am ce-i face“.

*„Sufletul celui rău dorește răul,
semenul lui n-are nici o trecere înaintea lui“ (Prov. 21:10).*

*„Un martor credincios nu minte,
dar un martor mincinos spune minciuni“ (Prov. 13:5).*

Semnificația caracterului

Redăm mai jos un material scris de Petru Popovici în introducerea la cartea sa „Formarea caracterului“:

„La originea cuvântului „caracter“ este semnul sau „litera“ făcută în piatră sau metal cu dalta sau priboiul gravorului. Caracterul nu se stergea, ci rămânea uneori peste veacuri. Așa ceva este și la om. Caracterul este o „înscrisoare“ în lăuntru lui, care rămâne și îi direcționează gândurile, gusturile, năzuințele, acțiunile și întregul lui comportament.“

„Biblia nu dă definiții, ci prezintă caractere și face referiri la caracter, numindu-l „omul dinlăuntru.“ Omul din afară reprezintă persoana; omul dinlăuntru reprezintă personalitatea. Omul de afară îmbătrânește, omul dinlăuntru nu îmbătrânește, nu este supus entropiei (2 Cor. 4:16).“

„Personalitatea are adevărata valoare „Comoara aceasta o purtăm în niște vase de lut“ (2 Cor. 4:7). Nu vasul de lut are valoare, ci comoara din vas. Unii caută să împodobească vasul de lut, omul de afară, dar apostolul Petru a scris: „Podoaba voastră să nu fie podoaba de afară, care stă în împletitura părului, în purtarea de scule de aur sau în îmbrăcarea hainelor, ci să fie omul ascuns al inimii, în curăția nepieritoare a unui duh blând și liniștit, care este de mare preț înaintea lui Dumnezeu“ (1 Petru 3:3,4). Și aici se arată că valoarea cea mare nu o are omul de afară, ci omul din lăuntru. O persoană poate avea o față frumoasă, dar dacă nu are caracter, nu are valoare. Frumusețea de afară nu este mai adâncă decât pielea și e atât de trecătoare! Frumusețea lăuntrică este cea care ferește viața și care are valoare și înaintea lui Dumnezeu și înaintea oamenilor. Ce valoare are o față frumoasă la față, dacă e lipsită de caracter, e ușuratică?“

„Caracterul trebuie format, dezvoltat. Tim LaHaye a scris: „Caracterul nu se naște odată cu persoana. El se formează prin dragostea și grija părinților. Este datoria lor să instileze în inima copiilor principiile pe care Dumnezeu le-a instilat înlăuntru lor.“

„Vrând să arate importanța preocupărilor pentru caracter, Ioan Gură de Aur a scris: „Mai presus de orice pictor, mai presus de orice sculptor sau orice alt artist, eu îl prețuiesc pe cel ce este dibaci în arta formării sufletului copiilor.“

„Distinsul predicator S.D. Gordon a scris: „Instruirea unui copil este cea mai înaltă, cea mai sfântă și cea mai fascinantă ocupație.“

„Cu mult înainte de Christos, oamenii înțelepți au dat o foarte mare importanță cunoașterii de sine. Pittacus din Mitilene (652-569 î.Ch) considerat unul din cei șapte înțelepți ai lumii antice, avea dictonul: „Cunoaște-te pe tine însuși“, care a fost săpat cu litere de aur în templul lui Apolo din Delfi. Acest principiu a fost preluat mai târziu de Socrate, ca principiu de bază al filosofiei. Acest Socrate a spus: „caracterul omului este ca umbra ce îl însoțește pretutindeni; câteodată merge înapoia lui, altădată merge înaintea lui; uneori e mai lungă, alteori e mai scurtă.“

„Caracterul ne dă adevărata identitate. De aceea trebuie să acordăm o mare atenție formării lui. Stanley C. Baldwin a scris: „Întrebăm ce ar trebui să facem, nu ce ar trebui să fim. Întrebăm cum am putea schimba mediul înconjurător, dar nu cum am putea schimba caracterul nostru. Ceea ce

suntem are valoare, de aceea trebuie să ne formăm un caracter bun.“ Johann Amos Comenius a scris: „Omul trebuie format ca să devină om.“ Omul se naște cu un mare potențial de atitudini, dar trebuie format, altfel crește deformat. Trebuie să veghem asupra formării caracterului nostru.“

„Caracterul este o carte de vizită, nescrisă pe hârtie, dar săpată în adâncul ființei, care te prezintă oriunde, oricând și oricui. El se exprimă prin felul în care te îmbraci, cum te porți în familie, în biserică, în societate, prin felul în care conduci bicicleta, căruța sau mașina; prin felul în care îți alegi prietenii. Nu uita vorba din bătrâni: „Păsările de aceleași pene zboară împreună“ sau „Spune-mi cu cine te împrietești, ca să-ți spun cine ești.“ Toate adevăresc, fără grai, ce fel de caracter ai tu. Faptul că îți ți cuvântul sau ți-l calci, că ești punctual sau veșnic întârziat, că ești ordonat sau dezordonat, că privești lucrurile de fond sau doar pe cele de suprafață, că iubești curăția sau că te complaci în murdărie, că ești aprins sau blând, că ești certăreț sau pașnic, că ești mândru sau smerit, că te bucuri de lucrurile ușuratică sau de cele serioase, toate acestea, absolut toate, spun ce fel de caracter ai. Nu putem să ni-l ascundem. Toate vorbele, toate mișcărilor, toate faptele noastre ne trădează. Ele spun în gura mare ce fel de caracter avem.“

„Caracterul este o forță superioară care îți înlesnește succesul în acțiune. Și aceasta fără prea mare efort din partea ta. Dacă tu te preocupi de caracter, el va rezolva o serie întreagă de lucruri. Cuvântul tău, chiar și cu greșeli de exprimare, va avea efect asupra celor ce te ascultă. Ei nu se vor opri la greșeli, ci vor avea în vedere scopul pe care-l urmărești. Benjamin Franklin, care a urcat de la treapta de om de rând la aceea de șef al statului, și-a atribuit succesul său nu atât de mult talentelor sale sau puterii în vorbire, căci a fost slab în aceste privințe, ci integrității caracterului său: „Acesta a făcut să am greutate în fața concetățenilor mei. Am fost un vorbitor slab, nu am fost niciodată elocvent. Eram supus multor ezitări în alegerea cuvintelor și n-am fost mereu corect în limbajul meu; totuși mi-am atins scopul.“

„Caracterul ajunge să fie cunoscut până la mari depărtări și îți asigură o protecție mai bună decât îmbrăcămintea de zale a cavalerilor de altădată sau decât paza multor gardieni. E ceva divin în această protecție. Se istorisește despre Michel de Montaigne (1533-1592), eseist și moralist francez, că, în timpul războaielor, el a fost singurul om din toată națiunea franceză care nu-și avea porțile castelului barate și păzite de o gardă. Caracterul lui era o forță mai mare decât un regient de cavalerie. Îl păzea felul lui de a se impune atât prietenilor, cât și dușmanilor săi.“

„Caracterul este o invincibilă forță lăuntrică. Dușmani îți pot răpi bunurile, îți pot răpi drepturile, libertatea, te pot îmbrăca în zdrențe sau în straie de batjocură cu diavoli zugrăviți pe ele, ca pe vremea inchiziției, dar cu atât va străluci mai mult caracterul omului dinlăuntru; ei pot, prin bătăi să-ți strivească trupul, dar nu-ți pot strivi caracterul. El este invincibil.

Iată o ilustrație a acestor adevăruri printr-un caz din istorie. Bernard de Palisy a fost olarul care a redescoperit secretul egiptenilor de a pune un strat de smalt pe oalele de pământ. El a fost un simplu olar deci, dar, datorită smaltului, a ajuns celebru, iar renumele său i-a atras prietenia regelui Henric al III-lea al Franței. Acest Palisy era însă creștin „hughenot“ (reformat). Regele l-a ocrotit pentru o vreme de prigoana Inchiziției. După o vreme însă, cu toată mila regală, Henry i-a spus că se vede forțat de împrejurări să-l dea pe mâna persecutorilor lui. Iată cum a răspuns Palisy: „Sire, adeseori mi-ai spus că ți-este milă de mine. Astăzi trebuie să-ți spun că mie mi-e milă de altețea voastră. Un rege ca tine a trebuit să spui că ești forțat. Astfel de cuvinte nu sunt potrivite pentru gura unui rege și eu îți spun, în cuvinte regești, că nici dinastia Guise, nici tot poporul tău, nici tu însuși nu vei fi în stare să forțezi pe un biet olar să-și plece genunchiul în fața statuiilor tale de sfinți.“ Caracterul lui Palisy nu a putut fi înfrânt. El a murit moarte de martir. Caracterul dă statornicie în crez, indiferent de situațiile prin care trebuie să treci. În lumea credinței de azi și în necazurile care vor urma, e nevoie de credincioși cu caracter de oțel. Numai aceștia vor fi mai mult decât biruitori. O, Doamne, fă ca în generația tânără să fie mulți oameni cu un așa caracter! “

Aceste cuvinte scrise de Petru Popovici dau pe față și scopul cu care am scris această carte.

Oamenii s-au îndepărtat astăzi foarte mult de Dumnezeu. Separarea de izvorul vieții i-a făcut să trăiască vieți caricaturale, schimonosite de lepra păcatului și ruinate sub dărâmurile unei societăți care se prăbușește câte puțin în fiecare zi.

Este nevoie iar să repetăm lucrurile fundamentale.

Trebuie să spunem că există bine și că există rău:

*„Cine se gândește să facă rău,
se cheamă un om plin de răutate“ (Prov. 24:8).*

*„În adevăr cei ce gândesc răul se rătăcesc,
dar cei ce gândesc binele
lucrează cu bunătate și credincioșie“ (Prov. 14:22).*

Trebuie să spunem că distincția dintre bine și rău nu este dată de bunul nostru plac, ci de conformarea cu standardul divin veșnic.

Există un „mod de funcționare“ înscris în ființa noastră prin creație și orice abatere de la el ne ruinează:

*„Gândurile celor neprihăniți nu sunt decât dreptate,
dar sfaturile celor răi nu sunt decât înșelăciune.
Cuvintele celor răi sunt niște curse ca să verse sânge,
dar gura celor fără prihană îi izbăvește.
Cei răi sunt răsturnați, și nu mai sunt,
dar casa celor neprihăniți rămâne în picioare!“ (Prov. 12:5-7).*

Trebuie să spunem că cine face răul se autopedepsește, condamându-se singur la o existență de chin:

„*Cel cu inima prefăcută nu găsește fericirea,
și cel cu limba stricată cade în nenorocire*“ (Prov. 17:20).

„*Dorința celor neprihăniți este numai bine;
dar așteptarea celor răi este numai mânie*“ (Prov. 11:23).

„*Cine urmărește binele, își câștigă bunăvoință,
dar cine urmărește răul este atins de el*“ (Prov. 11:27).

„*Spini și curse sunt pe calea omului stricat;
cel ce-și păzește sufletul se depărtează de ele*“ (Prov. 22:5).

„*Omul chibzuit vede răul și se ascunde,
dar proștii merg spre el și sunt pedepsiți*“ (Prov. 27:12).

Trebuie să spunem că există o judecată și că de multe ori ea începe încă de pe acest pământ, cu pedepse inevitabile:

„*Pe capul celui neprihănit sunt binecuvântări,
dar gura celor răi ascunde silnicie*“ (Prov. 10:6).

„*Un om este prețuit după măsura priceperii lui,
dar cel cu inima stricată este disprețuit*“ (Prov. 12:8).

„*O minte sănătoasă câștigă bunăvoință,
dar calea celor stricați este pietroasă*“ (Prov. 13:15).

„*Cine umblă fără prihană, umblă fără teamă,
dar cine apucă pe căi străambe se dă singur de gol*“ (Prov. 10:9).

„*Neprihănirea oamenilor cinstiți îi cârmuiește fără teamă,
dar vicleniile celor stricați le aduc pieirea*“ (Prov. 11:3).

„*Nenorocirea urmărește pe cei ce păcătuiesc,
dar cei neprihăniți vor fi răsplătiți cu fericire.
Omul de bine lasă moștenitori pe copiii copiilor săi,
dar bogățiile păcătosului sunt păstrate pentru cel neprihănit.
Ogorul pe care-l desțelenește săracul dă o hrană îmbelșugată,
dar mulți pier din pricina nedreptății lor*“ (Prov. 13:21-23).

„*Cel neprihănit mănâncă până se satură,
dar pântecul celor răi duce lipsă*“ (Prov. 13:25).

„*Casa celor răi va fi nimicită,
dar cortul celor fără prihană va înflori*“ (Prov. 14:11).

„*Nu te mânia din pricina celor ce fac rău,
și nu pizmui pe cei răi!
căci cel rău n-are nici un viitor,
și lumina celor răi se stinge*“ (Prov. 24:19-20).

„*Omul care se abate de la calea înțelepciunii,*

se va odihni în adunarea celor morți“ (Prov. 21:16).

*„Cel rău fuge fără să fie urmărit,
dar cel neprihănit îndrăznește ca un leu tânăr“ (Prov. 28:1).*

*„Cine rătăcește pe oamenii fără prihană pe calea cea rea,
cade în groapa pe care au săpat-o,
dar oamenii fără prihană moștenesc fericirea“ (Prov. 28:10).*

Trebuie să spunem că judecata de pe pământ este doar anticiparea unei judecăți mult mai crunte, judecata veșnică:

*„Cine samănă nelegiuire, nelegiuire va secera,
și nuiaua nelegiuirii lui este gata“ (Prov. 22:8).*

*„Un om al cărui cuget este încărcat cu sângele altuia
fuge până la groapă; nimeni să nu-l oprească“ (Prov. 28:17).*

Trebuie să spunem că suntem chemați înapoi la o viață de ascultare de Dumnezeu:

*„Învățătura înțeleptului este un izvor de viață,
ca să abată pe om din cursele morții“ (Prov. 13:14).*

*„Ascultați, căci am lucruri mari de spus,
și buzele mi se deschid ca să învețe pe alții ce este drept.
căci gura mea vestește adevărul,
și buzele mele urăsc minciuna!*

*Toate cuvintele gurii mele sunt drepte,
n-au nimic neadevărat, nici sucit în ele.
Toate sunt lămurite pentru cel priceput,
și drepte pentru cei ce au găsit știința.
primiți mai degrabă învățăturile mele decât argintul,
și mai degrabă știința decât aurul scump.
căci înțelepciunea prețuiește mai mult decât mărgăritarele,
și nici un lucru de preț nu se poate asemui cu ea“ (Prov. 8:6-11).*

Trebuie să spunem că cine nu ascultă chemarea lui Dumnezeu și nu vine „acasă“ la Domnul, se pedepsește singur și se condamnă la eterne suferințe:

*„Cine iubește certarea, iubește știința;
dar cine urăște mustrarea, este prost“ (Prov. 12:1).*

*„Împlinirea unei dorințe este dulce sufletului,
dar celor nebuni le este urât să se lase de rău“ (Prov. 13:19).*

Trebuie să spunem că, din dragoste, Dumnezeu ne vrea înapoi și că este pregătit să ne ofere înțelepciunea Sa pentru trăirea unei vieți care să ne redea fericirea. Cartea Proverbelor ne este dată ca să mergem pe căile înțelepciunii:

„Căile ei sunt niște căi plăcute,

*și toată cărările ei sunt niște cărări pașnice.
Ea este un pom de viață pentru cel ce o apucă,
și cei ce o au sunt fericiți.
Prin înțelepciune a întemeiat Domnul pământul,
și prin pricepere a întărit El cerurile;
prin știința Lui s-au deschis Adâncurile,
și strecoară norii roua.
Fiule, să nu se depărteze învățăturile acestea de ochii tăi:
păstrează înțelepciunea și chibzuința!
Căci ele vor fi viața sufletului tău,
și podoaba gâtului tău.
Atunci vei merge cu încredere pe drumul tău,
și piciorul nu ți se va poticni.
Când te vei culca, vei fi fără teamă,
și când vei dormi, somnul îți va fi dulce.
Nu te teme nici de spaima năpraznică,
nici de o năvălire din partea celor răi;
căci Domnul va fi nădejdea ta,
și El îți va păzi piciorul de cădere“ (Prov. 3:17-26).*

Nu există înlocuitor pentru caracter. Poți cumpăra cunoștințe, dar caracterul nu se găsește de vânzare. Fii ceea ce vrei să pari altora!

Dacă vrei să-l cunoști pe dușmanul care-ți poate face cel mai mult rău, privește atent ... în oglindă! Singura persoană din lume care-ți poate ruina caracterul ești tu însuși.

Îi admirăm pe oamenii de geniu, îi invidiem pe oamenii bogați, ne temem de oamenii aflați la putere, dar de încrezut, nu ne încredem decât în oamenii de caracter.

Cum poți cunoaște caracterul cuiva?

Spune-mi la ce fel de glume râzi, ca să-ți spun cine ești.

*„Nu vorbi în chip ușuratic împotriva aproapelui tău;
ori ai vrea să înșeli cu buzele tale?“ (Prov. 24:28).*

Ce faci când n-ai nimic de făcut îți dă pe față caracterul.

La jocuri, caracterul se vede cel mai bine din felul în care ști să pierzi.

Dacă vrei să cunoști caracterul cuiva, uită-te la felul în care-i tratează pe cei de la care nu poate câștiga nimic.

*„Cel vinovat merge pe căi sucite,
dar cel nevinovat face ce este bine“ (Prov. 21:8).*

Poți judeca dimensiunile unui om prin mărimea problemelor pe care le abordează. Aproape întotdeauna, oamenii se apucă instinctiv să rezolve ceva pe măsura lor, lăsându-le pe celelalte în seama unora mai mari sau mai mici ca ei înșiși.

„Cine urmărește neprihănirea și bunătatea,

găsește viață, neprihănire și slavă“ (Prov. 21:21).

Judecă pe cineva după reputația dușmanilor săi. Una din dovezile despre valoarea Bibliei este și caracterul celor ce o batjocoresc.

Caracterul este veșnic

Semeni un gând și culegi o faptă, semeni o faptă și culegi un obicei, semeni un obicei și culegi un caracter, semeni un caracter și culegi... un destin veșnic.

***„Gândurile rele sunt urâte Domnului,
dar cuvintele prietenoase sunt curate înaintea Lui“ (Prov. 15:26).***

Slava lumii trece, popularitatea este doar un accident, bogățiile prind aripi, cei ce ne cântă osanale astăzi, ne vor blestema mâine; singurul lucru cu adevărat durabil este caracterul! Reputația este pentru o vreme, caracterul pentru eternitate. În clipa morții lăsăm în urmă tot ce avem, dar luăm cu noi tot ceea ce suntem. Reputația este ceea ce cred oamenii despre noi; caracterul este ceea ce ne vede Dumnezeu că suntem.

Caracterul nu este un cadou, ci o cucerire!

***„Cel ce leapădă certarea își disprețuiește sufletul,
dar cel ce ascultă mustrarea capătă pricepere“ (Prov. 15:32).***

Fiecare va trebui să meargă prin viață cu sine însuși; iată de ce, cu cât își va modela mai frumos caracterul, cu atât va avea o companie mai plăcută!

***„Cine capătă înțelepciune, își iubește sufletul;
cine pastrează priceperea, găsește fericirea“ (Prov. 19:8).***

Și încă ceva, caracterul este ceea ce pierdem ori de câte ori sacrificăm un ideal înalt pe altarele popularității și profitului.

***„Lipsa de înțelepciune este o pagubă pentru cineva,
și cine aleargă negliobește înainte, o nimerește rău“ (Prov. 19:2).***

Ce suntem, este darul lui Dumnezeu pentru noi; ce devenim, este darul nostru pentru Dumnezeu.

Fiul lui Dumnezeu a devenit om pentru ca oamenii să poată deveni fiii lui Dumnezeu.

***„Pe cărarea neprihănirii este viața,
și pe drumul însemnat de ea nu este moarte“ (Prov. 12:28).***

18.

ÎNTELEPTUL LA ÎNCHINARE

Asemănător animalelor, omul este făcut din pământ; neasemănător lor, el poate deveni un cetățean al cerului. Omul este un paradox dureros. Numai el reușește să tânjească după Dumnezeu și să încerce să se ascundă de fața Lui în aceeași fracțiune de secundă.

*„Tigaia lămurește argintul, și cuptorul lămurește aurul;
dar Cel ce încearcă inimile, este Domnul“ (Prov. 17:3).*

Ceea ce credem noi despre Dumnezeu este cel mai important lucru despre noi înșine. Religia este o reluare („religare“) a părtășiei pierdute prin căderea în păcat. Sentimentul religios este o constantă universală umană. Există însă religii și ... „religii.“ Care este închinăciunea înțeleaptă?

Cartea Proverbelor ne vorbește despre multitudinea de forme religioase care pretind că dăruiesc viața de dincolo de moarte:

*„Multe căi pot părea bune omului,
dar la urmă se văd că duc la moarte“ (Prov. 14:12; 16:25).*

Cea mai răspândită religie de azi este CONFUZIONISMUL.

Este natural să fi religios, dar supranatural să fi creștin. Un creștin nu este unul care caută iertarea și bunăvoința lui Dumnezeu, ci unul care le-a găsit deja. Creștinismul începe acolo unde se sfârșesc toate celelalte religii ale lumii: cu viața de înviere. Perfecțiunea pe care o promet celelalte religii doar în „lumea de dincolo“, este pentru un copil al lui Dumnezeu ținta viețuirii zilnice.

Prietenul și colegul meu de pastorat între românii din Los Angeles, Liviu Țiplea a spus: „Religiozitatea nu te poate mântui. Fenomenul religios este ca foamea, dezvăluind necesitatea după hrană. Foamea te face să fi preocupat să ajungi la mâncare, dar ea, (foamea) nu te poate ține în viață! Tot așa și religiozitatea; ea dă doar pe față nevoia noastră după

Dumnezeu. Templul în sine și toate slujbele nu pot să mântuiască. Domnul Isus a venit să curățească Templul și să umple Templul. Cine vine la Templu din religiozitate, trebuie să se întâlnească cu El pentru mântuire.“

Închinarea adevărată este definită de Domnul Isus a fi „în duh și în adevăr“ (Ioan 4: 23). Această exprimare dă experienței religioase o dimensiune subiectivă și una obiectivă. Calitatea relației cu Dumnezeu trebuie să fie evidențiată de calitatea viețuirii mele printre oameni. Această definiție din Noul Testament evidențiază dorința lui Dumnezeu după „autenticitate“ în experiența trăirii cu El. Există astăzi și a existat și pe vremea Proverbelor multă ipocrizie și multă formalitate religioasă fără nici o valoare în ochii lui Dumnezeu.

*„Nu gândi rău împotriva aproapelui tău,
când locuiește liniștit lângă tine.
Nu te certa fără pricină cu cineva,
când nu ți-a făcut nici un rău.
Nu pizmui pe omul asupritor,
și nu alege niciuna din căile lui!
Căci Domnul urăște pe oamenii cei stricați,
dar este prieten cu cei fără prihană“ (Prov. 3:28-32).*

Mulți dintre aceia care spun „Tatăl nostru“ duminica, trăiesc apoi ca niște orfani în timpul săptămânii. Credința adevărată este viața pe care o ducem, nu crezul pe care-l mărturisim.

*„Jertfa celor răi este o scârbă înaintea Domnului,
dar rugăciunea celor fără prihană Îi este plăcută.
Calea celui rău este urâtă Domnului,
dar El iubește pe cel ce umblă după neprihănire“ (Prov. 15:8-9).*

Pentru mulți oameni, Dumnezeu este subiectul predicii de duminică și tema înjurăturilor din cursul săptămânii. Cum se poate să te închini lui Dumnezeu la Biserică și să-L înjuri cu atâta sârg în celelalte circumstanțe ale vieții? Orice înjurătură este însă un fel de rugăciune adresată diavolului. În literele cuvântului „înjurătură“ se află scris de două ori cuvântul: „ură“! Înjurăturile dovedesc că și vocabularul și creierul ne sunt reduse.

*„Dacă cineva își întoarce urechea ca să n-asculte legea,
chiar și rugăciunea lui este o scârbă“ (Prov. 28:9).*

Unii oameni își duc hainele la curățat, alții ar trebui să-și ducă ... mintea. Nu se poate să ai inima curată și să spui vorbe murdare.

Importanța convertirii

Unii oameni cred că-L pot înșela pe Dumnezeu. Sărmani naivi! Iată ce spune înțelepciunea Proverbelor:

*„Urechea care aude și ochiul care vede,
și pe una și pe celălalt, Domnul le-a făcut“ (Prov. 20:12).*

S-ar putea să nu audă Cel ce a făcut urechea sau să nu vadă Cel ce a făcut ochiul? Majoritatea oamenilor cred că Dumnezeu pretinde de la ei o viață decentă, de parcă în Împărăția cerurilor s-ar putea ajunge printr-un proces de civilizare treptată. Nimic mai departe de adevărul Bibliei!

Omenirea nu poate fi îmbunătățită. Dacă așa ceva ar fi fost posibil, Dumnezeu nu L-ar fi trimis pe Fiul Său să moară pentru vinovăția noastră. Firea omenească nu poate fi îmbunătățită. Dumnezeu a condamnat-o la moarte și ne-a promis dobândirea unei naturi noi, dumnezeiești, dacă acceptăm să venim la El prin convertire și să-L acceptăm pe Isus Christos ca salvator personal din situația fără ieșire în care ne aflăm.

O viață decentă te poate scăpa de închisoare, dar nu și de iad. De iad nu ne poate scăpa decât Isus Christos.

Natura ne formează, păcatul ne deformează, școala ne informează, societatea ne reformează, dar numai Christos ne poate transforma.

În absența convertirii, rămânem în afara poporului lui Dumnezeu. „Nimeni nu vine la Tatăl decât prin Mine“, a spus Domnul Isus. Trebuie să existe un moment în care fiecare om, în clipe de matură și maximă autoexaminare, se prăbușește la picioarele Crucii de la Calvar și primește harul iertării și al înfierii:

*„Numele Domnului este un turn tare;
cel neprihănit fuge în el și stă la adăpost“ (Prov. 18:10).*

Fără așa ceva, rămânem pe vecie vinovați înaintea lui Dumnezeu și destinați osândeii veșnice.

Importanța pocăinței:

*„Cine poate zice: „Mi-am curățit inima,
sunt curat de păcatul meu?“ (Prov. 20:9).*

Nu poate fi vorba de o bucurie a mântuirii, fără o întristare pentru păcat, căci la mijloc este taina iertării! Nu poți avea parte de mila lui Dumnezeu, dacă mai întâi nu te-ai recunoscut ... „vrednic de milă!“

Sensibilitatea noastră față de păcat va fi întotdeauna direct proporțională cu apropierea noastră față de Dumnezeu.

Pocăința este rezultatul unei sincere evaluări de sine în lumina părtaşiei cu Dumnezeu. O astfel de stare ne lasă fiecăruia un gust amar în gură, dar și o șansă! N-ar trebui să ne fie rușine să recunoaștem că am greșit. Aceasta este doar un alt fel de a spune că astăzi suntem mai înțelepți decât am fost ieri.

Una din marile binecuvântări pe care ni le-a lăsat Dumnezeu este „conștiința.“ Ea nu ne poate opri să facem un anumit lucru, dar poate să ne împiedice să ne bucuăm de ceea ce am făcut. Pocăința este un fel de capitulare a noastră în fața propriei conștiințe. Paradoxal, o astfel de capitulare ne duce la biruință. Când te lupți cu propria-ți conștiință și ești învins, ai câștigat!

Atenție însă, este mult mai ușor să ne pocăim de păcatele săvârșite în trecut, decât de cele pe care tocmai vrem să le facem! Adesea, ne mărturisim greșelile mici, doar ca să ni le ascundem pe cele mari.

Există trei „R“ ai pocăinței: Regret, Remușcare, Renunțare! Regretul este pasiv, remușcarea este autodistrugătoare. Numai renunțarea ne duce cu o treaptă mai sus și ne deschide orizontul unui început nou. La pocăință, Dumnezeu nu ne scoate din lume, dar pune o lume nouă în noi.

**„Cine își ascunde fărădelegile, nu propășește,
dar cine le mărturisește și se lasă de ele, capătă îndurare“ (Prov. 28:13).**

Pocăința este o schimbare de inimă, nu de părere. Ea marchează trecerea prin „vămile schimbărilor noastre lăuntrice.“ Cine amână pocăința se aseamănă cu cel căruia nu-i place să se spele. Nu te poți pocăi „prea devreme“, căci nu știi cât de curând poate fi „prea târziu.“

Lipsa unei pocăințe veritabile care să urmeze momentului convertirii poate deveni sursa unei vieți duble, cu pretenții ipocrite și vinovată fățărnicie. Acești „nedăruinți“ lui Dumnezeu au pretenția să fie priviți ca oameni ce se jertfesc pentru creștini și creștinătate:

**„Mulți oameni își trâmbițează bunătatea,
dar cine poate găsi un om credincios“ (Prov. 20:6).**

**„Ca norii și vântul fără ploaie,
așa este un om care se laudă pe nedrept cu dărniciile lui“ (Prov. 25:14).**

Importanța unei alegeri clare și categorice:

**„Cine umblă în neprihănire, găsește mântuirea,
dar cine umblă pe două căi strâmbe cade într-o groapă“ (Prov. 28:18).**

Nicolae Iorga a spus cu amărăciune: „oamenii L-au închis pe Dumnezeu în Biserică pentru a putea fi ei liberi în lume.“ Închinăciunea noastră nu-L poate schimba pe Dumnezeu, dar ne poate schimba și trebuie să ne schimbe pe noi înșine. Pentru unii creștinismul este doar o religie de Duminică. Pentru aceștia, se simte necesitatea inventării unei alte religii care să acopere și celelalte șase zile ale săptămânii.

**„Jertfa celor răi este o scârbă înaintea Domnului,
cu cât mai mult când o aduce cu gânduri nelegiuite“ (Prov. 21:27).**

Mulți se înșală singuri, refuzând să facă o alegere categorică care să-i despartă de păcat. Ei ar vrea să aibe parte de Dumnezeu în viitor, dar preferă să petreacă în prezent cu păcatul. Așa ceva nu este însă cu putință! Credința nu este o poliță de asigurare împotriva incendiilor din iad, ci o ușă prin care trecem dincolo de limitările nedesăvârșirii noastre înspre lumea desăvârșirii în Christos.

Unii refuză să facă o alegere, pretextând lipsa unei certitudini despre „adevăr.“ Certitudinile însă există. Trebuie doar să ști și te apropii sincer și

să ascuți fără prejudecăți ce ne spune Biblia. Trebuie să ști să pui întrebări pertinente și de bun simț.

Nu există răspunsuri corecte la întrebări greșite. „Care este melodia unei piersici?”

Căutătorii de adevăr încep în general, prin a căuta răspuns la întrebarea: „Ce?”. Atitudinea lor este greșită. Pilat a comis aceeași eroare. „Ce este adevărul?” a întrebat și el. Înaintea lui se afla Adevărul în persoană, dar Pilat nu l-a băgat în seamă. El a făcut falsa presupunție că adevărul este concluzia unor discuții, o colecție seacă de afirmații. Realitatea este că „Adevărul” nu este un „ce”, ci un „Cine”. Dumnezeu și Fiul Său, Isus Christos sunt Adevărul. Doar Sfânta treime conține corespondența desăvârșită între cuvânt și toate lucrurile create, văzute sau nevăzute. (R. Wurmbrand)

*„Cine umblă în neprihănire se teme de Domnul,
dar cine apucă pe căi strâmbe, Îl nesocotește” (Prov. 14:2)*

Alții amână să vină în rândul celor din poporul Domnului din cauza stării jalnice în care ajunge uneori „Biserica vizibilă”, instituția sau adunarea tradițională.

Cel care spune că stă departe de creștinism din cauza ipocrițiilor din Biserică nu aplică însă aceeași atitudine și în celelalte aspecte ale vieții. Lumea afacerilor este plină de ipocriți, dar dacă poate face un ban, el nu se sfiște să stea în compania oamenilor de afaceri. Societatea este plină de ipocriți, dar asta nu l-a făcut să se călugărească. Viața de familie este plină de ipocrizie, dar asta nu l-a făcut să rămână burlac. Iadul este plin de ipocriți, dar el nu mișcă nici un deget ca să nu ajungă acolo. Ar vrea să fi convins că încearcă din răspuțeri să evite compania ipocrițiilor, dar nu face nici un pas spre cer, singurul loc în care ipocriții nu vor ajunge!

Adevărul este că mulți nu vor să se întâlnească cu Dumnezeu din același motiv pentru care hoții nu vor să de-a față cu polițaiul!

Importanța unei relații proaspete cu Dumnezeu:

*„Când nu este nicio descoperire dumnezeiască, poporul este fără frâu;
dar ferice de poporul care păzește legea!” (Prov. 29:18).*

Creștinismul nu este o religie, ci o relație cu o persoană de dincolo de înviere. Această realitate ne face să cunoaștem „adevărul”. Filosofia este definită ca o „căutare după adevăr.” Superior filosofului, creștinul este cel care s-a întâlnit deja cu Adevărul, în persoana și lucrarea lui Isus Christos.

Este o mare diferență între creștinism și religiozitate tradițională. Din această cauză, cel mai mare dușman al adevărului este rutina mecanică, sacerdotalismul sacramental și liturgic, rutina repetată până la golirea de orice trăire și semnificație. Nimic nu este mai opus adevărului decât ceea ce seamănă cu adevărul. Dușmanul cel mai de temut al adevărului nu este minciuna, cum se consideră adesea, ci „aparența de adevăr.”

Religiozitatea există în gestul mecanic exterior; adevărata credință vibrează în adâncul inimii. Așa cum s-a mai spus, inima credinței este credința inimii. Există straturi adânci ale ființei care sunt aduse la viață când omul I se predă Domnului și-L primește pe Isus Christos să locuiască prin Spiritul cel veșnic în ființa sa.

*„Sufierea omului este o lumină a Domnului,
care pătrunde până în fundul măruntaielor“ (Prov. 20:27).*

Iată câteva din meditațiile lui Richard Wurmbrand pe această temă:

„Dacă prin adevăr se înțelege corespondența dintre exprimare și realitate, atunci omenirea în sine nu posedă adevăr. el ne poate fi dăruit doar din înalt, venind la noi dintr-o altă sferă de existență.“

„Și ce dacă parte de adevăr este irațional? Nici n-ar putea fi altfel, rațiunea noastră este limitată la domeniul experienței senzoriale. Există însă atâta realitate dincolo de ceea ce putem noi gândi sau experimenta ... Orice efort de înțelegere limitat doar la instrumentul rațiunii este zadarnic și superficial. De aceea avem nevoie de „revelație“! În urmărirea adevărului, folosește-ți intuiția, instinctul, credința, emoțiile și mai ales textul Scripturii.“

*„Oamenii dedați la rău nu înțeleg ce este drept,
dar cei ce caută pe Domnul înțeleg totul“ (Prov. 28:5).*

„Există o înțelepciune a inconștientului, numită credință. Cea mai mică fărâmă din lumea inconștientului nostru este cu mult mai prețioasă decât cea mai nobile parte a gândirii conștiente. Lui Dumnezeu îi place să locuiască în întunerecul subconștientului și inconștientului nostru. Acolo este depozitat adevărul pe care se sprijină conștiința noastră.“

Importanța credincioșiei

Nu este suficient să începi bine, trebuie să și termini la fel. Ieșirea din lume și venirea la Dumnezeu sunt hotărâri de o importanță covârșitoare. Ele trebuiesc luate cu toată seriozitatea. Dumnezeu ia în serios doar pe aceia care-L iau pe El în serios și se implică doar în viața acelora dispuși „să meargă până la capăt“:

*„Este o cursă pentru un om să facă în pripă o făgăduință sfântă,
și abea după ce a făcut juruința să se gândească“ (Prov. 20:25).*

La umbra aripilor Sale au loc doar aceia care s-au lăsat chemați și adunați ca puii sub aripile cloștii:

*„Domnul se îndepărtează de cei răi,
dar ascultă rugăciunea celor neprihăniți“ (Prov. 15:29).*

19.

PROVERBELE ȘI PASIVITATEA

Entuziasmul și perseverența pot face dintr-o persoană mediocră o personalitate; indiferența și inerția pot transforma o persoană cu calitate, într-un om mediocru.

Înțelepciunea este activă

*„Ca o verigă de aur și o podoabă de aur curat,
așa este înțeleptul care mustră, pentru o ureche ascultătoare“ (Prov. 25:12).*

Creștinii sunt lumina lumii, dar unii au uitat să sucească întrerupătorul. Proverbele, așa cum le arată și numele (pro = pentru, verbe = acțiuni) sunt sfaturi destinate să ne motiveze acțiunile, aliniindu-le cu traseul etern al înțelepciunii. Ucenicia creștină nu este academică, ci practică: „Învățați-i să păzească tot ce v-am poruncit“ (Mat. 28).

Un filosof este un „căutător de adevăr“, un om care încă mai pribegește. Un creștin este un om care s-a întâlnit cu Christos și a acceptat Adevărul! După această întâlnire, creștinul este omul unei vieți în care înțelepciunea lui Dumnezeu este pusă în practică.

*„Cine își aduce aminte de certare apucă pe calea vieții;
dar cel ce uită mustrarea apucă pe căi greșite“ (Prov. 10:17)*

Spre deosebire de „înțelepciunea“ greacă, care este speculativă, contemplativă și analitică, înțelepciunea biblică are un caracter preponderent practic. Orice altă formă de înțelepciune este, în cântarul Scripturii, doar o teribilă înșelare de sine. Între înțelepciunea activă și înțelepciunea pasivă există o mare deosebire: viața. Marele fizician rus P. I. Lebedev era un mare dușman al erudiției sterile. „Biblioteca mea - obișnuia el să spună - știe mai multe decât mine. Totuși ea nu este fizician, în timp ce eu sunt.“

Să-mi fie îngăduit să redau aici un pasaj despre „inteligența laterală“ (lateral intelligence). Am auzit despre aceasta expresie într-unul din foarte reușitele seriale de televiziune britanice. Într-o intrigă cu accentuate nuanțe polițiste, unul din personaje dezvăluie altor două întregul complot și soluționarea lui revoltător de simplă. Cei doi exclamă: „Cum de n-am rezolvat noi problema? Totul este atât de simplu! Aveam toate datele!“ Replica detectivului este rece, britanică și, revoltător de simplă: „Pentru că voi aveți o inteligență laterală!“

Din contextul acțiunii, am înțeles că, pentru britanici, o inteligență laterală este o activitate intensă a creierului, care nu aduce însă progres, înaintare, ci doar o îmbogățire sterilă de cunoștințe, o dezvoltare „laterală“.

M-am gândit de multe ori de atunci că această expresie se potrivește și poporului român, lipsit de spiritul întreprinzător și practic al celor care au „deținut rolul principal al acțiunii pe scena istoriei“. Inteligența laterală este inteligență de arhivari, este viața unui popor „vegetal“, cum ne definea cu regret și revoltă poeta română Ana Blandiana. Ne pricepem foarte bine să adunăm informații și să le „depozităm“ în culele inteligenței noastre de „cultură generală“. Ne lipsește însă geniul dinamic specific „inteligenței frontale“, care știe să ia taurul de coarne și să-l răpună. Această „inteligență frontală“ este ilustrată de „oul lui Columb“, de tăierea „nodului gordian“ și de un alt termen al limbii engleze: „Science starters“ (descoperitorii din știință).

Beniamin Natanaiahu, prim ministrul Israelului, declara într-un interviu din luna Decembrie 1996, că Israelul a fost în anul respectiv pe locul doi în lume în ceea ce privește aceste descoperiri (înaintea Germaniei și Japoniei). „Science starters“ denumește acele descoperiri cu aplicabilitate imediată în domeniul avansării științei și industriei. Țara care reușește să aibă cei mai mulți „science starters“ are „valută forte“ în acest secol al informaticii și tehnologiei.

Eroii, martirii, dictatorii, reformatorii și inventatorii au fost întotdeauna oamenii inteligenței frontale. Ceilalți sunt holograme, umbre, fante: vii sunt numai cei care-și prefac ideile în fapte, dau realitate cuvintelor rostite, trec în plan existențial conceptele și visările planului ideativ - și sunt decizi a plăți, la nevoie, cu prețul ce nu poate fi tocmit, prețul maxim, singurul care nu înșeală niciodată, și anume: viața.

Este interesant de remarcat că Biblia este cartea „înțelepciunii“. Această „înțelepciune“ este, în definiția strictă a textului, o inteligență aplicată pentru progresul binelui (individual sau colectiv). Biblia nu are cuvinte prea blânde despre „inteligenta laterală“ („Care mereu învață și niciodată nu ajung la cunoștința adevărului“, „cunoștința îngâmfă, dar dragostea zidește“, etc.). Înțelept este doar acela care, aflând adevărul, trece imediat la acțiune: „Dacă știți aceste lucruri, ferice de voi dacă le faceți!“ (Ioan 13:17).

Înțelepciunea creștină este direct legată de ascultare, de punere în practică, de împlinire a poruncilor dumnezeiești:

*„Ascultă, fiule, primește cuvintele mele,
și anii vieții tale se vor înmulți.
Eu îți arăt calea înțelepciunii,
te povățuiesc pe cărările neprihăririi.
Când vei umbla, pasul nu-ți va fi stânjenit;
și când vei alerga, nu te vei poticni.
Ține învățătura, n-o lăsa din mână;
păstrează-o, căci ea este viața ta.
Nu intra pe calea celor răi,
și nu umbla pe calea celor nelegiuți!
Ferește-te de ea;
ocolește-o și treci înainte!
Căci ei nu dorm, dacă n-au făcut răul,
le piere somnul dacă nu fac pe cineva să cadă;
căci ei mănâncă pâine nelegiuită,
și beau vin stors cu sila.
Dar cărarea celor neprihăniți este ca lumina strălucitoare,
a cărei strălucire merge mereu crescând până la miezul zilei.
Calea celor răi este ca întunerecul gros:
ei nu văd de ce se vor potigni.
Fiule, ia aminte la cuvintele mele,
pleacă-ți urechea la vorbele mele!
Să nu se depărteze cuvintele acestea de ochii tăi,
păstrează-le în fundul inimii tale!
căci ele sunt viață pentru cei ce le găsesc,
și sănătate pentru tot trupul lor“ (Prov. 4:10-22).*

Credința adevărată este viața pe care o ducem, nu crezul pe care-l mărturisim. Oricât ar părea de „eretic“, singura definiție a „religiei curate și neîntinate“ dată nouă în Noul Testament este centrată pe importanța „faptelor“: „Religiunea curată și neîntinată, înaintea lui Dumnezeu, Tatăl nostru, este să cercetăm pe orfani și pe văduve în necazurile lor, și să ne păstrăm neîntinați de lume“ (Iacov 1:27). Și aceasta pentru că dragostea este mult mai ușor de demonstrat decât de definit.

Faptele noastre sunt mai importante decât vorbele. Mai ales în universul familiei, orice tată ar trebui să-și dea seama că, într-o zi, fiul său îi va urma exemplul, nu sfaturile.

Iată ce spune înțeleptul Solomon despre punctul culminant al tuturor învățăturilor:

„Să ascultăm dar încheierea tuturor învățăturilor: Teme-te de Dumnezeu și păzește poruncile Lui. Aceasta este datoria oricărui om. Căci Dumnezeu va aduce orice faptă la judecată, și judecata aceasta se va face cu privire la tot ce este ascuns, fie bine, fie rău“ (Eclesiastul 12:13-14).

Este și acesta un ecou timpuriu al cuvintelor Învățătorului din Nazaret:

„De aceea, pe oricine aude aceste cuvinte ale Mele și le face, îl voi asemăna cu un om cu judecată care și-a zidit casa pe stâncă. A dat ploaia, au venit șuvoaiele, au suflat vânturile și au bătut în casa aceea, dar ea nu s-a prăbușit, pentru că avea temelie zidită pe stâncă.“

„Însă pe ori și cine aude aceste cuvinte ale Mele și nu le face, va fi asemănat cu un om nechibzuit, care și-a zidit casa pe nisip. A dat ploaia, au venit șuvoaiele, au suflat vânturile și au izbit în casa aceea; ea s-a prăbușit, și prăbușirea i-a fost mare“ (Mat. 7:24-27).

Înțelepciunea este perseverență

„Căci cel neprihănit de șapte ori cade, și se ridică“ (Prov. 24:16).

Mai toate marile realizări au fost rezultatul perseverenței asidue:

- Thomas Edison a inventat becul electric după nu mai puțin de 5.000 de încercări nereușite.

- Fullton a fost obiectul hazului și bațjocorii generale când a propus instalarea unui motor cu ardere internă pe corăbii și bărci de transport.

- Albert Einstein a căzut la primul examen de admitere la universitate.

- Frații Wright au oferit planurile primului avion Guvernului American, dar au fost refuzați.

- Podarevski, celebrul pianist și om de stat ceh, a fost descurajat la început de o profesoară de pian care l-a refuzat pe motiv că degetele de la mâini erau prea mici și nu puteau cuprinde o octavă.

Nu este de mirare că Biblia spune: „Mai mult face sfârșitul unui lucru decât începutul lui“ și „Cine pune mâna pe sabie să nu se laude ca cel ce o pune jos“.

Există ceva spectaculos în explozia răului, dar înțelepciunea este ascunsă în perseverența tăcută a facerii de bine. Nimeni n-are scuze când este vorba de perseverență. C.H. Spurgeon întreba retoric: „Știți cum a ajuns melcul pe corabia lui Noe? Încet, dar cu răbdare și perseverență!“

Uită-te puțin în urmă și spune-mi: Ultima dată când ai eșuat, te-ai oprit pentru că ai greșit sau ai greșit pentru că te-ai oprit? Hotărăște-te astăzi să mergi mereu înainte, ancorat cu o deplină încredere în certitudinea că binele, frumosul și dreptatea vor învinge.

În confruntarea dintre pârâiaș și stâncă, pârâiașul câștigă mereu, nu prin tărie, ci prin perseverență! Ține minte aceste două versuri: „Sub picături ce cad / Și stâncile scad!“

Înțelepciunea înfăptuiește

A trăi nu înseamnă a respira, ci a înfăptui. Între lucrurile mărețe pe care nu le putem face și fleacurile de care nu vrem să ne apucăm, există pericolul de a nu face niciodată nimic. Cel ce la douăzeci nu învață nimic, la treizeci nu face nimic, la patru zeci nu va avea nimic.

Există trei categorii de oameni:

Pesimistul zice: „Nu se poate!“

Optimistul spune: „Ba se poate!“

Cel harnic zice: „Am făcut!“

Marile înfăptuiri ale lumii au fost realizate de oamenii care și-au sistematizat munca și și-au organizat foarte bine timpul. Viața trebuie să fie o acumulare de realizări, nu de scuze. Dacă ceea ce ai făcut ieri încă ți se pare foarte mult, înseamnă că astăzi încă n-ai făcut prea mare lucru.

Intențiile neduse până la capăt nu pot fi socotite realizări. Oamenii sunt apreciați nu după ceea ce au început, ci după ceea ce au terminat.

Talentul este capacitatea cuiva de a face ceva prin muncă și atenție; este un fel de putere aplicată în mod voluntar, spre deosebire de geniu, care este o scîlpire involuntară, imposibil de controlat.

Adevărata tragedie a vieții nu este să n-ai decât un singur talent, ci să nu vrei să-l folosești nici măcar pe acela. Mulți oameni și-au transformat viața într-un cimitir, pentru că au preferat să-și îngroape talentul.

Înțelepciunea îmbogățește

Vai de viitorul celui ce nu se aliniază cu sfaturile înțelepciunii. Numai cel ce „umbă cu Dumnezeu“ este sigur că va ajunge acolo unde trebuie! Dintre toate gemetele fierbinți din veșnicie, cel mai trist va fi: „Ar fi putut să fie altfel ...“ Cel mai sărac om este cel care își umple pumnii cu comoarele iluzorii ale lumii de acum și nu se îmbogățește față de Dumnezeu. Apostolul Pavel i-a scris lui Timotei:

„Îndeamnă pe bogații veacului acestuia să nu se îngâmfe și să nu-și pună nădejdea în niște bogății nestatornice, ci în Dumnezeu, care ne dă toate lucrurile din belșug, ca să ne bucurăm de ele. Îndeamnă-i să facă bine, să fie bogați în fapte bune, să fie darnici, gata să simtă împreună cu alții, așa ca să-și strângă pentru vremea viitoare drept comoară o bună temelie pentru ca să apuce adevărata viață.“ (1 Tim. 6:17-19).

Înțelepciunea te poate ajuta să intri în viața viitoare ca un fiu de rege:

„Iată începutul înțelepciunii:

dobândește înțelepciunea,

și cu tot ce ai dobândește priceperea.

Înalț-o și ea te va înălța; ea va fi slava ta, dacă o vei îmbrățișa.

Ea îți va pune pe cap o cunună plăcută,

te va împodobi cu o strălucită cunună împărătească“ (Prov. 4:7-9).

S-ar putea ca înțelepciunea să nu fie răsplătită la sfârșitul zilei, la sfârșitul lunii sau la sfârșitul anului, dar ea va fi cu siguranță răsplătită la ...

... SFÂRȘIT!

